2538

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΛΠΙΣ

ΤΟΥ

1914

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ Δ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Γ. Δ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ & ΣΑΣ

1914

ΤΗΙ ΜΑΘΗΤΙΩΣΗΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΙ ΝΕΟΛΑΙΑΙ
Ο ΤΟΜΟΣ ΟΥΤΟΣ
ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 10 καὶ ἡ νὺξ 14.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον.

Ο.	Π.	Ν.	ΗΜΕΡ.	
17	14	1	ΤΕΤΑΡ.	Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. ***Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.***
18	15	2	ΠΕΜΠ.	Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης. Θεοδότης μάρτυρος.
19	16	3	ΠΑΡΑΣ.	Μαλαχίου τοῦ Προφήτου. Γορδίου μάρτυρος.
20	17	4	ΣΑΒΒΑ.	Ἡ Σύναξις τῶν 70 Ἀποστόλων. Θεοκτίστου ὁσίου.
21	18	5	ΚΥΡ.	Παραμονὴ τῶν Φώτων. Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ (Νηστ.)
22	19	6	ΔΕΥΤ.	ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ.
23	20	7	ΤΡΙΤΗ	***Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.***
24	21	8	ΤΕΤΑΡ.	Δομνίκης ὁσίας. Γεωργίου Χοζεβίτου.
25	22	9	ΠΕΜΠ.	Πολυεύκτου μάρτ. Εὐστρατίου τοῦ θαυματουργοῦ.
26	23	10	ΠΑΡΑΣ.	Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης. Δομετιανοῦ ὁσίου.
27	24	11	ΣΑΒΒ.	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου. Ἀγαπίου μάρτυρος.
28	25	12	ΚΥΡ.	Τατιανῆς μάρτυρος.
29	26	13	ΔΕΥΤ.	Ἑρμύλου, Στρατονίκου, Ἀγνῆς μαρτύρων.
1	27	14	ΤΡΙΤΗ	Τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραΐθῳ ἀναιρεθέντων Πατέρων.
2	28	15	ΤΕΤΑΡ.	Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου. Παύλου τοῦ Θηβαίου.
3	29	16	ΠΕΜΠ.	Ἡ προσκύνησις τῆς ἁλύσεως Πέτρου τοῦ ἀποστόλ.
4	30	17	ΠΑΡΑΣ.	Ἀντωνίου Μεγ., Γεωργίου, Ἰωαννίνων, Ἀχελᾶ ὁσ.
5	31	18	ΣΑΒΒΑ.	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχ. Ἀλεξανδρείας.
6	1	19	ΚΥΡ.	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου. Εὐφρασίας μάρτυρος.
7	2	20	ΔΕΥΤ.	Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.
8	3	21	ΤΡΙΤΗ	Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ. Νεοφύτου μάρτυρος.
9	4	22	ΤΕΤΑΡ.	Τιμοθέου ἀπ., Ἀναστασίου Πέρσ., Ἰωσὴφ ἡγιασμ.
10	5	23	ΠΕΜΠ.	Κλήμεντος ἱερομάρτυρος. Ἀγαθαγγέλου μάρτυρος.
11	6	24	ΠΑΡΑΣ.	Ξένης τῆς ὁσίας.
12	7	25	ΣΑΒ.	Γρηγορίου ἀρχιεπισκ. Κων)πόλεως τοῦ Θεολόγου.
13	8	26	ΚΥΡ.	***Ἄρχεται τὸ Τριῴδιον. Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου,*** Ξενοφῶντος ὁσίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
14	9	27	ΔΕΥΤ.	***Ἀνακομιδὴ λειψάνου Ἰωάννου Χρυσοστόμου.***
15	10	28	ΤΡΙΤΗ	Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. Χάριτος μάρτυρος
16	11	29	ΤΕΤΑΡ.	Ἀνακομιδὴ λειψάνου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
17	12	30	ΠΕΜΠ.	***Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.***
18	13	31	ΠΑΡ.	Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναργύρων. Ἀθανασίας μάρτ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 28. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 11 καὶ ἡ νὺξ 13.

Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς.

Ο.	Π.	Ν.	ΗΜΕΡ.	
19	14	1	ΣΑΒΒ.	Τρύφωνος μάρτυρος. Ἀναστασίου νεομάρτυρος.
20	15	2	ΚΥΡ.	*Τοῦ Ἀσώτου.* Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
21	16	3	ΔΕΥΤ.	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου. Ἄννης τῆς προφήτου.
22	17	4	ΤΡΙΤΗ	Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.
23	18	5	ΤΕΤ.	Ἀγάθης μάρτυρος. Πολυεύκτου Πατριάρχου.
24	19	6	ΠΕΜΠ.	Βουκόλου ἐπισκόπου Σμύρνης. Φωτίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.
25	20	7	ΠΑΡ.	Παρθενίου ἐπισκ. Λαμψάκου. Λουκᾶ ὁσίου.
26	21	8	ΣΑΒ.	Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου. *Ψυχοσάββατον.*
27	22	9	ΚΥΡ.	*Τῆς Ἀπόκρεω.* Νικηφόρου μάρτ. Παγκρατίου ἐπ.
28	23	10	ΔΕΥΤ.	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
29	24	11	ΤΡΙΤΗ	Βλασίου ἱερομάρτυρος, Θεοδώρας, Αὐγούστης.
30	25	12	ΤΕΤ.	Μελετίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας.
1	26	13	ΠΕΜΠ.	Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου.
2	27	14	ΠΑΡ.	Αὐξεντίου τοῦ ὁσίου.
3	28	15	ΣΑΒ.	Ὀνησίμου τοῦ ἀποστόλου. Εὐσεβίου τοῦ ὁσίου.
4	1	16	ΚΥΡ.	*Τῆς Τυροφάγου.* Παμφίλου μάρτ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ
5	2	17	ΔΕΥΤ.	Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος τοῦ Τύρωνος. *Ἄρχεται ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή.*
6	3	18	ΤΡΙΤΗ	*Καθαρὰ Δευτέρα.* Λέοντος Πάπα Ρώμης.
7	4	19	ΤΕΤ.	Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ἀπφίας ἀπ., Φιλοθέης ὁσ.
8	5	20	ΠΕΜΠ.	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
9	6	21	ΠΑΡ.	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις. Εὐσταθίου ἐπ. Ἀντιοχ.
10	7	22	ΣΑΒΒ.	*Τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.* Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίου μ.
11	8	23	ΚΥΡ.	*Τῆς Ὀρθοδοξίας.* Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.
12	9	24	ΔΕΥΤ.	Α′ καὶ Β′ εὕρεσις τῆς κεφαλῆς Ἰωάν. Προδρόμου.
13	10	25	ΤΡΙΤΗ	Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
14	11	26	ΤΕΤ.	Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης.
15	12	27	ΠΕΜΠ.	Προκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
16	13	28	ΠΑΡ.	Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 12 καὶ ἡ νὺξ 12.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν.

Ο.	Π.	Ν.	ΗΜΕΡ.	
17	14	1	ΣΑΒ.	Εὐδοκίας ὁσίας καὶ Δομνίκης μάρτυρος.
18	15	2	ΚΥΡ.	*Β′ τῶν Νηστειῶν.* Ἡσυχίου, Εὐθαλίας μαρτύρ.
19	16	3	ΔΕΥΤ.	Εὐτροπίου, Κλεονίκου, Βασιλίσκου.
20	17	4	ΤΡΙΤΗ	Γερασίμου ὁσίου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
21	18	5	ΤΕΤ.	Κόνωνος, Ἀρχελάου, Εὐλογίου, Εὐλαμπίου μαρτ.
22	19	6	ΠΕΜ.	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.
23	20	7	ΠΑΡ.	Βασιλέως ἐπισκ. Χερσῶνος μετὰ τῶν λοιπῶν ἱερομ.
24	21	8	ΣΑΒΒ.	Θεοφυλακτου ἐπισκόπου Νικομηδείας.
25	22	9	ΚΥΡ.	*Γ′ τῶν Νηστειῶν. Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.*
26	23	10	ΔΕΥΤ.	Κοδράτου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
27	24	11	ΤΡΙΤΗ	Σωφρονίου ἀρχ. Ἱεροσολύμων. Θεοδώρας βασιλίσης
28	25	12	ΤΕΤ.	Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ.
29	26	13	ΠΕΜΠ.	Ἀνακομ. λειψάνου Νικηφόρου ἀρχ. Κων)πόλεως.
1	27	14	ΠΑΡ.	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.
2	28	15	ΣΑΒ.	Ἀγαπίου μάρτ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 7 μαρτύρων.
3	29	16	ΚΥΡ.	*Δ′ τῶν Νηστειῶν.* Σαβίνου. Χριστοδούλου.
4	30	18	ΔΕΥΤ.	Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.
5	31	19	ΤΡΙΤΗ	Κυρίλλου ἀρχ. Ἱεροσολύμων. Τῶν Μυρίων μαρτ.
6	1	10	ΤΕΤ.	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτύρων.
7	2	20	ΠΕΜΠ.	*Τοῦ Μ. Κανόνος.* Τῶν ἐν τῇ μονῇ Ἁγίου Σάββα
8	3	21	ΠΑΡ.	*Τοῦ Ἀκαθίστου.* Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.
9	4	22	ΣΑΒΒ.	Βασιλείου ἱερομάρτυρος. Δροσίδος μάρτυρος.
10	5	23	ΚΥΡ.	*Ε′ τῶν Νηστειῶν.* Νίκωνος ἱερομάρτυρος καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.
11	6	24	ΔΕΥΤ.	Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.
12	7	25	ΤΡΙΤΗ	Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
13	8	26	ΤΕΤ.	Ἡ σύναξις τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
14	9	27	ΠΕΜΠ.	Ματρώνης ὁσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.
15	10	28	ΠΑΡ.	Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ νέου.
16	11	29	ΣΑΒΒ.	*Τοῦ Λαζάρου.* Μάρκου ἐπ. Ἀρεθουσ. Κυρίλλου.
17	12	40	ΚΥΡ.	*Τῶν Βαΐων.* Ἰωάννου τοῦ συγγρ. τῆς κλίμακος.
18	13	31	ΚΥΡ.	Μ. Δευτέρα. Ὑπατίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 13 καὶ ἡ νὺξ 11.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον.

Ο.	Π.	Ν.	ΗΜΕΡ.	
19	14	1	ΤΡΙΤΗ	Μ. Τρίτη. Μαρίας ὁσίας τῆς Αἰγυπτίας.
20	15	2	ΤΕΤ.	Μ. Τετάρτη. Τίτου ὁσίου τοῦ Θαυματουργοῦ.
21	16	3	ΠΕΜΠ.	Μ. Πέμπτη. Νικήτα ὁσίου. Ἰωσὴφ ὑμνογράφου.
22	17	4	ΠΑΡ.	Μ. Παρασκευή. Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῷ.
23	18	5	ΣΑΒΒ.	Μ. Σάββατον. Κλαυδίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ,
24	19	6	ΚΥΡ.	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Εὐτυχίου ἀρχιεπ. Κων)πόλεως.
25	20	7	ΔΕΥΤ.	Γεωργίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης, Καλλιοπίου μάρτ.
26	21	8	ΤΡΙΤΗ	Ἡρωδίωνος ἀποστόλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
27	22	9	ΤΕΤ.	Εὐψυχίου μάρτυρος
28	26	10	ΠΕΜΠ.	Τερεντίου, Πομπηΐου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς.
29	24	11	ΠΑΡ.	*Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.* Ἀντίππα ἐπ. Περγάμου.
30	25	12	ΣΑΒΒ.	Ἀνακομιδὴ τιμίας ζώνης. Βασιλείου.
1	26	13	ΚΥΡ.	*Τοῦ Θωμᾶ.* Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
2	27	14	ΔΕΥΤ.	Ἀριστάρχου, Ποὺδη, Τροφίμου ἀποστόλου. Θωμαΐδου μάρτυρος.
3	28	15	ΤΡΙΤΗ	Κρήσκεντος μάρτυρος. Λεωνίδου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
4	29	16	ΤΕΤ.	Ἀγάπης, Εἰρήνης, Χιονίας μαρτύρων.
1	30	17	ΠΕΜΠ.	Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι. Μακαρίου ἐπισκόπου.
6	1	18	ΠΑΡ.	Ἰωάννου ὁσίου. Κοσμᾶ ἐπισκ. Σάββα τοῦ Γότθου.
7	2	19	ΣΑΒΒ.	Τρύφωνος. Παφνουτίου.
8	5	20	ΚΥΡ.	*Τῶν Μυροφόρων.* Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ.
9	4	21	ΔΕΥΤ.	Ἰανουαρίου ἱερομάρτυρος. Ἀλεξάνδρας μάρτυρος.
10	5	22	ΤΡΙΤΗ	Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
11	6	23	ΤΕΤ.	*Γεωργίου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Τροπαιοφόρου.*
12	7	24	ΠΕΜΠ.	Ἐλισάβετ τῆς ὁσίας καὶ θαυματουργοῦ.
13	8	25	ΠΑΡ.	Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Νίκης μάρτυρος.
14	9	26	ΣΑΒΒ.	Βασιλέως ἐπισκόπου Ἀμασείας.
15	10	27	ΚΥΡ.	*Τοῦ Παραλύτου.* Συμεὼν ἱερομάρτυρος συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
16	11	28	ΔΕΥΤ.	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτύρων.
17	12	29	ΤΡΙΤΗ	Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου ἀποστόλων.
18	13	30	ΤΕΤ.	*Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς,* Ἰακώβου ἀποστόλου.

ΜΑΪΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρρ ἔχει ὥρας 14 καὶ ἡ νὺξ 10.

Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους.

Ο.	Π.	Ν.	ΗΜΕΡ.	
19	14	1	ΠΕΜΠ.	Ἱερεμίου τοῦ προφήτου. Παναρέτου ἐπ. Κύπρου.
20	15	2	ΠΑΡ.	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.
21	16	3	ΣΑΒΒ.	Τιμοθέου. Μαύρας μαρτ. Πέτρου ἀρχ. Ἀργοναυπλ
22	17	4	ΚΥΡ.	*Τῆς Σαμαρείτιδος.* Πελαγίας μάρτυρος.
23	18	5	ΔΕΥΤΕΡΑ	Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
24	19	6	ΤΡΙΤΗ	Ἰὼβ τοῦ πολυάθλου. Σεραφεὶμ τοῦ ὁσίου.
25	20	7	ΤΕΤ.	Ἀνάμνησις φανέντος Σταυροῦ. Ἀκακίου. Κοδράτου.
26	21	8	ΠΕΜΠ.	Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀρσενίου τοῦ ὁσίου.
27	22	9	ΠΑΡ.	Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Χριστοφόρου μάρτυρος.
28	23	10	ΣΑΒΒ.	Σίμωνος ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ.
29	24	11	ΚΥΡ.	*Τοῦ Τυφλοῦ.* Τὰ Ἐγκαίνια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μωκίου μάρτυρος.
1	25	12	ΔΕΥΤ.	Ἐπιφανίου ἐπισκόπου. Γερμανοῦ ἀρχ. Κων)πόλεως
2	26	13	ΤΡΙΤΗ	Γλυκερίας μάρτυρος. Εὐθυμίου τοῦ νέου.
3	27	14	ΤΕΤ.	Ἰσιδώρου μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ.
4	28	15	ΠΕΜΠ.	ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Παχωμίου τοῦ μεγάλου
1	29	16	ΠΑΡ.	Θεοδώρου ὁσίου τοῦ ἡγιασμένου.
6	30	17	ΣΑΒΒ.	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας τῶν ἀποστόλων.
3	31	18	ΚΥΡ.	Πέτρου, Διονυσίου, Χριστίνης, Ἡρακλείου μαρτύρ.
8	1	19	ΔΕΥΤ.	Πατρικίου. Προύσης ἱερομάρτυρος.
9	2	20	ΤΡΙΤΗ	Θαλλελαίου μάρτυρος.
10	3	21	ΤΕΤ.	*Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν Ἰσαποστόλων,*
11	4	22	ΠΕΜΠ.	Βασιλίσκου μάρτυρος.
12	5	23	ΠΑΡ.	Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.
13	6	24	ΣΑΒΒ.	Συμεὼν ὁσίου τοῦ ἐν Θαυμαστῷ ὄρει.
14	7	25	ΚΥΡ.	ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Ἡ γ' εὕρεσις τῆς κεφαλ. Ἰ. Προδρ.
15	8	26	ΔΕΥΤ.	*Τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.* Κάρπου τοῦ ἀποστόλου.
16	9	27	ΤΡΙΤΗ	Ἑλλαδίου μάρτυρος.
17	10	28	ΤΕΤ.	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Μελιτινῆς.
18	11	29	ΠΕΜΠ.	Θεοδοσίας μάρτυρος. (1453) Ἅλωσις τῆς Κ/πόλεως
19	12	30	ΠΑΡ.	Ἰσαακίου τοῦ ὁσίου.
20	13	31	ΣΑΒΒ.	Ἑρμαίου μάρτυρος.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 15 καὶ ἡ νὺξ 9.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκῖνον.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
21	14	1	Κυρ.	***Τῶν Ἁγίων Πάντων.*** Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου.
22	15	2	Δευτ.	Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. ***Ἄρχεται ἡ Νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.***
23	16	3	Τριτη	Λουκιλλιανοῦ, Ἀθανασίου μαρτύρων.
24	17	4	Τετ.	Μητροφάνους ἀρχ. Κων)λεως. Μαρίας καὶ Μάρθας.
25	18	5	Πεμπ.	Δωροθέου ἐπ. Τύρου. Μάρκου τοῦ ἐκ Σμύρνης.
26	19	6	Παρ.	Ἰλαρίωνος τοῦ νέου.
27	20	7	Σαββ.	Θεοδότου ἐπ. Ἀγκύρας. Ἀνθίμου, Σεβαστιανῆς ὁσ.
28	21	8	Κυρ.	Ἀνακομ. λειψάνου Θεοδώρου στρατηλ. Καλλιόπης.
29	22	9	Δευτ.	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
30	23	10	Τριτη	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης μαρτύρων.
1	24	11	Τετ.	Βαρθολομαίου. Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων.
2	25	12	Πεμπ.	Ὀνουφρίου καὶ Πέτρου τῶν ὁσίων.
3	26	13	Παρ.	Ἀκυλίνης μάρτυρος.
4	27	14	Σαββ.	Ἐλισσαίου προφήτου. Μεθοδίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
5	28	15	Κυρ.	Ἀμὼς τοῦ προφήτου.
6	29	16	Δευτερ.	Τρύφωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος τῆς Κύπρου.
7	30	17	Τριτη	Μανουήλ, Σαβέλ. Ἰσμαήλ, Ἰσαύρου μαρτύρων.
8	1	18	Τετ.	Λεοντίου μάρτυρος.
9	2	19	Πεμπ.	Ἰούδα ἀποστόλου. Παϊσίου τοῦ μεγάλου.
10	3	20	Παρ.	Μεθοδίου ἱερομάρτυρος ἐπισκ. Πατάρων.
11	4	21	Σαββ.	Ἰουλιανοῦ μάρτυρος τοῦ Ταρσέως.
12	5	22	Κυρ.	Εὐσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. Σαμοσατῶν.
13	6	23	Δευτ.	Ἀγριπίνης μάρτυρος.
14	7	24	Τριτη	Τὸ γενέθλιον Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.
15	8	25	Τετ.	Φεβρωνίας ὁσιομάρτυρος.
16	9	26	Πεμπ.	Δαβὶδ ὁσίου τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ,
17	10	27	Παρ.	Σαμψὼν ὁσίου τοῦ ξενοδόχου.
18	11	28	Σαββ.	Ἀνακομ. λειψάν. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργ.
19	12	29	Κυρ.	ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.
20	13	30	Δευτ.	Η ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ 12 ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 14 καὶ ἡ νὺξ 10.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
21	14	1	Σαββ.	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν θαυματουργῶν Ἀναργύρ.
22	15	2	Κυρ.	Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατάθ. τῆς ἐσθῆτ. τῆς Θεοτόκου.
23	16	3	Δευτ.	Ὑακίνθου μάρτ. Ἀνατολίου ἀρχιεπ. Κων)πόλεως.
24	17	4	Τριτα	Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολύμων.
25	18	5	Τεταρ.	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ. Λαμπαδοῦ τοῦ θαυματ.
26	19	6	Πεμπ.	Σισώη ὁσίου τοῦ μεγάλου. Λουκίας μάρτ.
27	20	7	Παρ.	Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος. Θωμᾶ τοῦ ἐν Μαλεῷ.
28	21	8	Σαββ.	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
29	22	9	Κυρ.	Παγκρατίου ἐπισκ. Ταυρομανίας ἐν Σικελίᾳ.
1	23	10	Δευτ.	Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 μαρτύρων.
2	24	11	Τριτη	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος. Ὅλγας ἰσαποστ.
3	25	12	Τετ.	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτύρων.
4	26	13	Πεμπ.	Σύναξις Ἀρχαγγέλ. Γαβριὴλ. Στεφάνου Σαβαΐτου.
5	27	14	Παρ.	***Τῶν Θεοφόρων Πατέρων τῶν ΣΤ΄ Οἰκουμενικῶν Συνόδων.*** Ἀκύλα ἀποστ. Ἰωσὴφ Θεσ)νίκης.
6	28	15	Σαβ.	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης τῶν μαρτύρων.
7	29	16	Κυρ.	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
8	30	17	Δευτ.	Μαρίνης μεγαλοδαρτυρος.
9	31	18	Τριτη	Αἱμιλιανοῦ μεγαλομάρτυρος.
10	1	19	Τετ.	Δίου καὶ Μακρίνης τῶν ὁσίων.
11	2	20	Πεμπ.	***Ἡλιοῦ τοῦ Προφήτου.***
12	3	21	Παρ.	Συμεὼν τοῦ Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ·
13	4	22	Σαββ.	Μαρίας τῆς Μαγδαλινῆς. Μαρκέλλας παρθενομάρτ.
14	5	23	Κυρ.	Φωκᾶ ἱερομάρτ. Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.
15	6	24	Δευτ.	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.
16	7	25	Τριτη	Ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης.
17	8	26	Τετ.	Ἑρμολάου ἱερομάρτ. Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος.
18	9	27	Πεμ.	***Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος τοῦ ἰαματικοῦ.***
19	10	28	Παρ.	Προχώρου. Νικάνορος, Τίμωνος καὶ Παρμενᾶ ἀπ.
20	11	29	Σαβ.	Καλλινίκου καὶ Θεοδότης τῶν μαρτύρων.
21	12	30	Κυρ.	Σίλλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος, Ἐπαιν. ἐκ τῶν 70.
22	13	31	Δευτ.	Εὐδοκίμου δικαίου. Ἰωσὴφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας.

ΑΥΓΟΥΤΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 13 καὶ ἡ νὺξ 11.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
23	14	1	ΠΑΡ.	Ἡ πρόοδος τοῦ Σταυροῦ. Τῶν 7 Μακαβαίων παίδ.
				Ἄρχεται ἡ Νηστεία τῆς Θεοτόκου.
24	15	2	ΣΑΒ.	Ἀνακομιδὴ λειψάνου Στεφάνου πρωτομάρτυρος.
25	16	3	ΚΥΡ.	Ἰσαακίου. Δαλμάτου. Φαύστου τῶν ὁσίων.
26	17	4	ΔΕΥΤ.	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἑπτὰ παίδων.
27	18	5	ΤΡΙΤΗ	Εὐσιγνίου μάρτυρος.
28	19	6	ΤΕΤ.	Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ.
29	20	7	ΠΕΜ.	Δομετίου ὁσιομάρτυρος Θεοδοσίου τοῦ ἰαματικοῦ.
30	21	8	ΠΑΡ.	Αἰμιλιανοῦ ἐπισκόπου Κυζίκου τοῦ ὁμολογητοῦ.
1	22	9	ΣΑΒ.	Ματθία τοῦ ἀποστόλου.
2	23	10	ΚΥΡ.	Λαυρεντίου διακόνου καὶ μάρτυρος.
3	24	11	ΔΕΥΤ.	Εὔπλου διακόνου καὶ μάρτυρος.
4	25	12	ΤΡΙΤΗ	Φωτίου καὶ Ἀνικήτου τῶν μαρτύρων.
1	26	13	ΤΕΤ.	Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ.
6	27	14	ΠΕΜ.	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
7	28	15	ΠΑΡ.	Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.
8	29	16	ΣΑΒ.	Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου. Διομήδους μάρτυρος.
9	30	17	ΚΥΡ.	Μύρωνος μάρτυρος.
10	30	18	ΔΕΥΤ.	Φλώρου καὶ Λαύρου τῶν μαρτύρων.
11	1	19	ΤΡΙΤΗ	Ἀνδρέου τοῦ στρατηλάτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
13	2	20	ΤΕΤ.	Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
13	3	21	ΠΕΜ.	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου. Βάσσης μάρτυρος.
14	4	22	ΠΑΡ.	Ἀγαθονίκου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15	5	23	ΣΑΒ,	Λούπου μάρτ. Καλλινίκου πατριάρχ. Κων)πόλεως.
16	6	24	ΚΥΡ.	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος.
17	7	25	ΔΕΥΤ.	Ἐπάνοδος λειψ. Βαρθολομαίου ἀποστ. Τίτου ἀποστ.
18	8	26	ΤΡΙΤΗ	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας τῶν μαρτύρων.
19	9	27	ΤΕΤ.	Φανουρίου μεγαλομάρτ. Ποιμένος τοῦ ὁσίου.
20	10	28	ΠΕΜΠ.	Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
21	11	29	ΠΑΡ.	***Ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμ.***
22	12	30	ΣΑΒ.	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, Παύλου ἀρχιεπ. Κων)λεως.
23	13	31	ΚΥΡ.	Κατάθεσις τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 12 καὶ ἡ νὺξ 12.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγόν.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
24	14	1	ΔΕΥΤ.	***Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου.*** Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηνῶν. Συμεὼν τοῦ Στυλίτου. Μελετίου ὁσ.
25	15	2	ΤΡΙΤΗ	Μάμαντος μάρτυρος. Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ.
26	16	3	ΤΕΤ.	Ἀνθίμου Νικομηδείας. Θεοκτίστου ὁσίου.
27	17	4	ΠΕΜ.	Βαβύλα Ἀντιοχείας. Μωϋσέως τοῦ προφήτου.
28	18	5	ΠΑΡ.	Ζαχαρίου τοῦ προφήτου.
29	19	6	ΣΑΒ.	Τὸ ἐν Κολοσσαῖς θαῦμα τοῦ ἀρχιστρ. Μιχαήλ.
1	20	7	ΚΥΡ.	Προεόρτια γεννήσεως Θεοτόκου. Σώζοντος μάρτ.
2	21	8	ΔΕΥΤ.	ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.
3	22	9	ΤΡΙΤΗ	Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης. Σεβηριανοῦ μάρτυρος.
4	23	10	ΤΕΤ.	Μηνοδώρας. Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτ.
5	24	11	ΠΕΜ.	Θεοδώρας τῆς ὁσίας.
6	25	12	ΠΑΡ.	Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος.
7	26	13	ΣΑΒ.	Ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Κορνηλίου ὁσ.
8	27	14	ΚΥΡ.	Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ. (Νηστεία).
9	28	15	ΔΕΥΤ.	Νικήτα μεγαλομάρτυρος.
10	29	16	ΤΡΙΤΗ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
11	20	17	ΤΕΤ.	Σοφίας καὶ τῶν θυγατέρων της Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.
12	1	18	ΠΕΜ.	Εὐμενίου ἐπισκόπ. Γορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ.
13	2	19	ΠΑΡ.	Τροφίμου. Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος μαρτύρ.
14	3	20	ΣΑΒ.	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15	4	21	ΚΥΡ.	Κοδράτου ἀποστόλ. Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
16	1	22	ΔΕΥΤ.	Φωκᾶ ἱερομάρτ. ἐπισκόπ. Σινώπης.
17	6	23	ΤΡΙΤΗ	Η σύλληψις τοῦ τιμίου Προδρόμου.
18	7	24	ΤΕΤ.	Θέκλης πρωτομάρτυρος.
19	8	25	ΠΕΜ,	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.
20	9	26	ΠΑΡ.	***Η μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.***
21	10	27	ΣΑΒΒ.	Καλλιστράτου μάρτ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 49 μαρτ.
22	11	28	ΚΥΡ.	Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ. Βαρούχ τοῦ προφήτου.
23	12	29	ΔΕΥΤ.	Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
24	13	30	ΤΡΙΤΗ	Γρηγορίου ἱερομάρτ. τοῦ Φωτιστοῦ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 11 καὶ ἡ νὺξ 13.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπίον.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
25	14	1	ΤΕΤ.	Ἀνανίου τοῦ ἀποστόλ. Ρωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ.
26	15	2	ΠΕΜ.	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. Ἰουστίνης μάρτυρος.
27	16	3	ΠΑΡ.	Διονυσίου ἱερομάρτυρος τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
28	17	4	ΣΑΒ.	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
29	18	5	ΚΥΡΙ.	Χαριτίνης μάρτυρος.
30	19	6	ΔΕΥΤ.	Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
1	20	7	ΤΡΙΤ.	Σεργίου, Βάκχου, Πολυχρονίου τῶν μαρτ.
2	21	8	ΤΕΤ.	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
3	22	9	ΠΕΜ.	Ἰακώβου Ἀλφαίου ἀποστ. Ἀνδρονίκου ὁσίου.
4	23	10	ΠΑΡ.	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας τῶν μαρτύρων.
5	24	11	ΣΑΒ.	Φιλίππου τοῦ ἀποστ. Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.
6	25	12	ΚΥΡΙ.	Πρόβου. Ταράχου. Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
7	26	13	ΔΕΥΤ.	***Τῶν 350 Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.*** Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου.
8	27	14	ΤΡΙΤ.	Ναζαρίου, Γερβασίου, Προτασίου, Κελσίου μαρτ.
9	28	15	ΤΕΤ.	Λουκιανοῦ μάρτ.
10	29	16	ΠΕΜ.	Λογγίνου μάρτ. τοῦ ἑκατοντάρχου.
11	30	17	ΠΑΡ.	Ὡσιὲ τοῦ προφήτου. Ἀνδρέου ὁσιομάρτ.
12	31	18	ΣΑΒ.	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
13	1	19	ΚΥΡΙ.	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρου μάρτ.
14	2	20	ΔΕΥΤ.	Ἀρλεμίου μάρτ. Γεραοίμου τοῦ ἐκ Κεφαλ. Ματρώνης
15	3	21	ΤΡΙΤ.	Ἱλαρίωνος ὁσ. τοῦ μεγάλ.
16	4	22	ΤΕΤ.	Ἀβερκίου τοῦ θαυματ. Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παίδων.
17	5	23	ΠΕΜ.	Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου α' ἐπισκ. Ἱεροσολύμων.
18	6	24	ΠΑΡ.	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
19	7	25	ΣΑΒ.	Μαρκιανοῦ, Μαρτυρίου τῶν μαρτύρων.
20	8	26	ΚΥΡΙ.	***Δημητρίου μεγαλομάρτυρος.***
21	9	27	ΔΕΥΤ.	Νέστορος μάρτυρος.
22	10	28	ΤΡΙΤ	Τερεντίου μάρ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Στεφάνου Σαβαΐτ
23	11	29	ΤΕΤ.	Ἀναστασίας ὁσιομάρτ. Ἀβραμίου τοῦ ὁσ.
24	12	30	ΠΕΜ.	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας τῶν μαρτύρων.
25	13	31	ΠΑΡ.	Στάχυος. Ἀπελοῦ καὶ ἐπιμάχου μαρτύρων.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 10 καὶ ἡ νὺξ 14.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
26	14	1	ΣΑΒ.	Κοσμᾶ καὶ Δαμιάνου τῶν Ἀναργύρων.
27	15	2	ΚΥΡΙ.	Ἀκινδύνου μάρτ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
28	16	3	ΔΕΥΤ.	Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσήφ, Ἀειθαλᾶ μαρτ. Κατάθεσις λειψάνου Γεωργίου μεγαλομάρτυρος.
29	17	4	ΤΡΙΤ,	Ἰωαννικίου τοῦ μεγ. Νικάνδρου Ἑρμείου ἱερομ.
1	18	5	ΤΕΤ.	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης τῶν μαρτ.
2	19	6	ΠΕΜ.	Παύλου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
3	20	7	ΠΑΡ.	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρτύρων. Λαζάρου ὁσίου.
4	21	8	ΣΑΒ.	***Ἡ Σύναξις τῶν Ἀρχιστρ. Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ.***
5	22	9	ΚΥΡΙ.	Πορφυρίου καὶ Μαιρώνης τῆς ὁσίας.
6	23	10	ΔΕΥΤ,	Ἐράστου. Ὀλυμπᾶ. Ὀρέστου παρτύρων.
7	24	11	ΤΡΙΤ.	Μηνᾶ. Βίκτωρος. Βικεντίου τῶν μαρτύρων.
8	25	12	ΤΕΤ,	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος. Νείλου τοῦ ὁσ.
9	26	13	ΠΕΜ.	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀρχιεπ. Κωνσπόλεως.
10	27	14	ΠΑΡ.	Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου. ***Ἄρχεται ἡ Νηστεία τῶν Χριστουγέννων.***
11	28	15	ΣΑΒ,	Γουρία. Σαμωνᾶ. Ἀβίδου. μαρτύρων.
12	29	16	ΚΥΡΙ.	Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου.
13	30	17	ΔΕΥΤ.	Γρηγορίου ἐπισκ. Νεοκαισαρείας.
14	1	18	ΤΡΙΤ.	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτύρων.
15	2	19	ΤΕΤ.	Ἀβδιοῦ τοῦ προφήτου. Βαρλαὰμ μάρτυρος.
16	3	20	ΠΕΜ.	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου. Πρόκλου ἀρχιεπ.
17	4	21	ΠΑΡ.	ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.
18	5	22	ΣΑΒ.	Φιλήμονος καὶ λοιπῶν ἀποστόλ. Καικιλίας μάρτυρ.
19	6	23	ΚΥΡΙ.	Γρηγορίου ἐπ. Ἀκραγαντίων. Ἀμφιλοχίου. Ἰκονίου.
20	7	24	ΔΕΥΤ.	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης. Πέτρου Ἀλεξανδρείας.
21	8	25	ΤΡΙΤ.	***Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος.*** Μερκουρίου μάρτ.
22	9	26	ΤΕΤ.	Ἀλυπίου. Νίκωνος. Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγῶνος.
23	10	27	ΠΕΜ.	Ἰακώβου μεγαλομ. τοῦ Πέρσου.
24	11	28	ΠΑΡ.	Στεφάνου τοῦ νέου, Εἰρηνάρχου μαρτ.
25	12	29	ΣΑΒ.	Παραμόνου καὶ φιλουμένου μαρτ.
26	13	30	ΚΥΡΙ.	***Ἀνδρέου Ἀποστόλου τοῦ Πρωτοκλήτου.***

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 9 καὶ ἡ νὺξ 15.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερων.

Ο.	Ν.	Π.	ΗΜΕΡ.	
27	14	1	ΔΕΥΤ.	Ναοὺμ τοῦ προφήτου.
28	15	2	ΤΡΙΤ.	Ἀββακοὺμ τοῦ προφ. Μερόπης μεγαλομ.
29	16	3	ΤΕΤ.	Σοφωνίου τοῦ προφ.
30	17	4	ΠΕΜ.	***Βαρβάρας μεγαλομάρτυρος.*** Ἰωάννου Δαμασκην.
1	18	5	ΠΑΡ.	Σάββα τοῦ ἡγιασμένου.
2	19	6	ΣΑΒ.	***Νικολάου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας.***
3	20	7	ΚΥΡΙ.	Ἀμβροσίου ἐπισκ. Μεδιολάνων.
4	21	8	ΔΕΥΤ.	Παταπίου τοῦ ὁσ.
5	22	9	ΤΡΙΤ.	Ἡ σύλληψις τῆς Θεομήτορος Ἄννης.
6	23	10	ΤΕΤ.	Μηνᾶ, Ἑρμογένους, Εὐγράφου μαρτ.
7	24	11	ΠΕΜ.	Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου. Λεοντίου ὁσ.
8	25	12	ΠΑΡ.	***Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ.***
9	26	13	ΣΑΒ.	Εὐστρατίου κλπ. μαρτ. Λουκίας παρθενομ.
10	27	14	ΚΥΡΙ.	Θύρσου, Νευκίου, Καλλινίκου μ.
11	28	15	ΔΕΥΤ.	***Τῶν Ἁγίων Προπατόρων.*** Ἐλευθερίου ἱερομ.
12	29	16	ΤΡΙΤ.	Ἀγγαίου προφ. Θεοφανοῦς. Μοδέστου Ἱεροσολύμ.
13	30	17	ΤΕΤ.	Δανιὴλ καὶ τῶν 3 παίδων. Διονυσίου ἀρχ. Αἰγίνης.
14	31	18	ΠΕΜ.	Σεβαστιανοῦ μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15	1	19	ΠΑΡ.	Βονιφατίου μάρτυρος.
16	2	20	ΣΑΒ.	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος τοῦ Θεοφόρου.
17	3	21	ΚΥΡΙ	Ἰουλιανῆς μάρτυρος.
18	4	22	ΔΕΥΤ.	***Κυριακὴ πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως.*** Ἀναστασίας μεγαλομάρτυρος τῆς Φαρμακολύτριας.
19	5	23	ΤΡΙΤ	Τῶν δέκα Μαρτύρων τῶν ἐν Κρήτῃ.
20	6	24	ΤΕΤ.	Παραμονὴ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Εὐγενίας ὁσ.
21	7	25	ΠΕΜ.	Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ.
22	8	26	ΠΑΡ,	Ἡ σύναξις τῆς Θεοτόκου. Εὐθυμίου ἱερομ.
23	9	27	ΣΑΒ.	Στεφάνου τοῦ πρωτομ. Θεοδώρου τοῦ Γραπτοῦ.
24	10	28	ΚΥΡΙ.	Τῶν ἐν Νικομηθείᾳ δισμυρίων μαρτ.
25	11	29	ΔΕΥΤ.	Τῶν ἐν Βηθλεὲμ 14,000 Νηπίων. Μαρκέλου ὁσ.
26	12	30	ΤΡΙΤ.	Ἀνυσίας τῆς ὁσισμάρτυρος.
27	13	31	ΤΕΤ.	Μελάνης ὁσίας τῆς Ρωμαίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου εἶναι πλέον γνωστός, θεωροῦμεν δ' ἄσκοπον ἐκδίδοντες ἤδη τὸν τέταρτον τόμον τοῦ Ἡμερολογίου μας νὰ ἐνδιατρίψωμεν καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Χαίροντες μόνον καὶ ἀγαλλόμενοι παρατηροῦμεν ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ὁσημέραι ἀνευρίσκει καὶ ἄλλους μιμητὰς ἐπ' ἀγαθῷ τῶν ἀπόρων μαθητῶν. Οὕτω ἀκολουθοῦσαι τὸ παράδειγμα τῆς «Ἐλπίδος» πλεῖσται σχολαί, ὡς τὸ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον, ἡ Σχολὴ Γαλατᾶ, ἡ Σχολὴ γλωσσῶν καὶ ἄλλαι, ἵδρυσαν συσσίτια μαθητικά. Πλὴν εἰς τὰς σχολὰς ταύτας μέλη ἐπίλεκτα τῆς Κοινωνίας πρωτοστατοῦντα, κατωρθώνουν οὐχὶ ἀκόπως νὰ ἀντεπεξέρχωνται εἰς τὰς δαπάνας τῶν συσσιτίων των. Ἐνῷ ὁ ἡμέτερος σύλλογος μόνον ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν δυνάμεων τῶν μαθητῶν μελῶν του ἐρειδόμενος, ἐπιτυγχάνει ἐν τούτοις ἀρκετὰ καλὰ ἀποτελέσματα. Καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἡμερολογίου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐπικαλούμεθα καὶ αὖθις τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ σεβαστοῦ Δημοσίου.

ΧΑΙΡΕ ΑΝΘΡΩΠΕ!

Ἰδοὺ κατὰ ἕνα ἔτι ἐνιαυτόν, κατὰ ἓν ἔτι βῆμα τὸ μικκύλον σαρκίον Σου ἐχώρησε πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου! Καὶ ὅμως χαῖρε ἄνθρωπε! Ἡ παμμεγίστη Δύναμις τοῦ κρίνειν καὶ σκέπτεσθαι, τὸ πνεῦμα Σου τὸ δαιμόνιον, ὁ Νοῦς σου ὁ θεσπέσιος, ὁ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ ποσῷ τῆς νεκρᾶς ὕλης τοῦ σαρκίου Σου θεία κελεύσει περιληφθείς, νέας κατακτήσεις ἐσημείωσε, νέους πλοκάμους τῆς κηδεμονευούσης Σε Φύσεως ἀπέκοψεν. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς τὸ ***γνῶθι σαυτὸν*** συνεδύασας μὲ τὸ ***γνῶθι τὴν Φύσιν***, διὰ τῆς τρομερᾶς ἐπιμονῆς Σου, διὰ τῆς δεξιωτάτης διεισδυτικῆς ἐρεύνης Σου ἐξηνάγκασας Αὐτὴν νά σοι ἀποκαλύψῃ τὰ πλεῖστα τῶν μυστηρίων Αὐτῆς, τοὺς ἀναλλοιώτους καὶ ἀμετατρέπτους νόμους Αὐτῆς.

Ἄνθρωπε! Ἔτρεμες τὰ σκότη τῆς νυκτός. Ἰδοὺ διελύθησαν ταῦτα ἐκ τοῦ ἀπαστράπτοντος λευκοῦ φωτός, ὅπερ ἐξάγεις ἀπὸ τῶν κωνικῶν θραυσμάτων τοῦ παμμέλανος ἄνθρακος. Ἔτρεμες τὸν βρόμον τῆς βροντῆς καὶ κατεπτοημένος κατέφευγες εἰς τὰ ὑπὸ τοὺς στερεοὺς βράχους ζοφερὰ σπήλαια! Ἰδοὺ τώρα αὐτὸν τὸν κεραυνὸν ἔχεις ὑποχείριον. Ἔτρεμες ἀσημάντους πλημμύρας καὶ ἀναρριχώμενος εἰς τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων ἐζήτεις στερεὸν ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας Σου! Ἰδοὺ τώρα καταφρονεῖς τοὺς ὠκεα-

νοὺς καὶ ἰσχυροὺς ὑπὲρ πᾶν κῆτος, ταχὺς ὑπὲρ τὴν φάλαιναν, διασχίζεις ἀτρόμητος πᾶσαν ὑγρὰν μᾶζαν καὶ ἐταίζεις ἀπαθέστατα τοὺς ἀφθάστους καὶ ἐρεβώδεις πυθμένας τῆς ὑγρᾶς ἀβύσσου. Κατετρόμαζες ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ὁρμητικῆς πτήσεως ἑνὸς ἱέρακος! Ἰδοὺ σήμερον ἄφοβος ἵπτασαι ὑπὲρ πᾶν ὄρνεον, ὑπὲρ τὸν ὑψιπέτην Κόνδορα, ὑπὲρ τὰ λευκάζοντα νέφη, ταχὺς ὡς ἄνεμος, φευγαλέος ὡσεὶ ἡ ἀπὸ τῶν ὀρέων μαύρη καταιγίς.

Τὸν εὐρύτατον ὁρίζοντα τῆς δράσεώς Σου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ περιορίσωσιν οὔτε αἱ ἀποστάσεις, οὔτε ὁ χρόνος. Ἡ φωνή Σου ἐξικνεῖται ὑπὲρ πᾶσαν ἀπόστασιν· ἡ σκέψις Σου γράφεται εἰς μίαν μόνην στιγμὴν ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα. Ἐκ τῆς μελέτης μικρῶν νουμουλιτῶν καὶ ἀμμωνιτῶν ὡς καὶ παμμεγίστων δεινοσαύρων καὶ ἰχθυοσαύρων κατώρθωσας νὰ διαγράψῃς τὴν ἐξέλιξιν ἀπελθούσης καὶ ἐκλιπούσης γηΐνης ζωῆς, ὀξυδερκέστατον ἀπολύσας τὸ ἐταστικὸν πνεῦμά Σου ἀνὰ τὰς σκοτεινὰς δέλτους παρελθουσῶν χιλιετηρίδων. Ἀλλὰ καὶ μελλούσας ἀλλοιώσεις καὶ καταστροφὰς προλέγεις καὶ προγράφεις, κινήσεων δὲ ὁρατῶν τε καὶ δρατῶν οὐρανίων σωμάτων τὸν χρόνον μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας καθορίζεις ἁπλώνων τὸν ἀσφαλῆ Σου λογισμὸν ἐπὶ πᾶσαν τὴν Δημιουργίαν καὶ σύρων μέχρι τοῦ ὀργάνου τῆς ὁράσεώς Σου ἀπώτατα δημιουργήματα. Ποῖον λοιπὸν ἄλλο κτίσμα ὑπὲρ Σέ, τὸν Μέγιστον ἄνθρωπον, τὸν γιγάντιον ρυθμιστὴν τῆς ὕλης, τὸν ἐν μικρῷ ὑλικῷ καὶ φθειρομένῳ περιβλήματι Μεγίστην καὶ Ἀθάνατον ἄϋλον Δύναμιν ἐγκλείοντα;

Ἡ ἠχὼ τῶν ἀπείρων ἐπινοημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος διάτορον σαλπίζει ἦχημα εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς παρούσης γενεᾶς: «Χαῖρε ἄνθρωπε καὶ ἔλπιζε ἐπὶ μείζονας κατακτήσεις.» Ἔλπιζε πεποιθὼς εἰς τὴν λελογισμένην ἔρευναν τῆς Φύσεως. Φιλόσοφος Αὐτή, τὴν δὲ βαθυγνώμονα σοφίαν Αὐτῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὁ εἰπὼν «***ἓν οἶδα, οὐδὲν οἶδα***». Μήτηρ Αὐτὴ φιλοστοργωτάτη, ἀλλὰ καὶ μητρυιὰ μυστηριωδεστάτη! Λίκνον καὶ τάφος, αἴνιγμα Σφιγγός, ἀλλὰ καὶ Οἰδίπους σαφεστάτην τὴν

λύσιν φθεγγόμενος. Συνύφανσις μορφῶν ὕλης καὶ ἐνεργείας, ἄπειρος, ἄφθαρτος, αἰωνίως ὅμως μεταμορφουμένη καὶ κινουμένη. «***Ἀεὶ δὲ κινουμένη καὶ γιγνομένη εἶναι σταθερά, ἔχει τὸ βῆμα μεμετρημένον, τοὺς νόμους τῶν κινήσεων καὶ μεταμορφώσεων ἀμετατρέπτους***».

Ἄνθρωπε τῆς παρούσης γενεᾶς ! Χαίρων διότι κατὰ ἔτος ***ἐγήρασας*** ἀποκαλύφθητι μετὰ σεβασμοῦ πρὸ τοῦ ἠχηροῦ σαλπίσματος τῶν ἔργων παρφχημένων γενεῶν· ἐποικοδόμησον ἐπ' αὐτά, ἀγαπῶν καὶ Σύ, ἐρευνῶν καὶ Σὺ καὶ λατρεύων τὴν Φύσιν. Ἡ πρὸς Αὐτὴν λατρεία ἀνέπλασε καὶ ἀνεμόρφωσε τὴν ἀνθρωπότητα.

Πεφιλημένοι μαθηταὶ καὶ φιλομαθεῖς ἀναγνῶσται τοῦ ἀνὰ χεῖρας Ἡμερολογίου, ἀγαπήσατε τὰς Φυσικὰς ἐπιστήμας, προτιμήσατε τὴν ἀνάγνωσιν φυσιογνωστικῶν βιβλίων, εἰσδύσατε εἰς τὸ ἐνδότατον ἱερὸν τῆς Φύσεως καὶ ἐκ τῆς ἀκενώτου Φυσικῆς ἀποκαλύψεως ἀντλεῖτε ὅσημέραι διὰ τῆς ἀληθοῦς κατανοήσεως τῶν μυστηρίων Αὐτῆς πλειοτέραν τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην ἀνάπαυσιν τοῦ λογικοῦ, τὴν ἀγνοτάτην ἐκείνην ἡδονὴν τῆς ψυχῆς τὴν ἠθικὴν ἐξευγένισιν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἀνθρωπίνως δυνατὴν εὐμάρειαν ἐν τῷ βίῳ.

Α. Ι.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Κάποτε μᾶς φαίνεται, ὅτι βαδίζομεν εἰς ἕνα ὑπόγειον δρόμον, τὸν ὁποῖον τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς λυχνίας μας, παρουσιάζει κατοικήσιμον, ἤρεμον, καὶ μάλιστα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κομψότατα ἐπεστρωμένον μὲ ἄνθη, διάστικτον ἀπὸ πολυτίμους λίθους, μὲ ἀπομεμακρυσμένας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς καὶ βεβαίας ἐξόδους.

. . . . . .

Αἴφνης ὅμως μέρος ἐκ τοῦ θόλου τοῦ ὑπογείου αὐτοῦ δρόμου καταπίπτει . . . καὶ ἕνα κῦμα ἡλίου εἰσέρχεται :

Ἀποκάλυψις ἀπότομος, εἰδεχθὴς καὶ ἀποτρόπαιος !

Τὰ ἄνθη δὲν ἦσαν ἄλλο, εἰμὴ ἑρπετά, οἱ πολύτιμοι λίθοι ἑκροαὶ γλοιώδεις καὶ αἱ ἀσφαλεῖς ἔξοδοι καταβόθραι . . . . . .

Ὦ ! τότε, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, πόσον θὰ ἐπεθύμει τις νὰ φύγῃ γρήγορα ! ἔξω ! ἐπάνω ! Ἀλλὰ δὲν ἀνακαλύπτει γύρω του, ὅπου καὶ ἂν εἰσαγάγῃ τὴν κεφαλήν, τὰς χεῖρας, εἰμὴ πλῆθος τοιχωμάτων εἰρωνικῶς ὑψουμένων . . . , τοίχους ! τοίχους ! τοίχους ! . . . . . .

Κάποτε ! . . .

ΙΟΥΛΙΑ Ι. ΚΑΡΑΛΗ

ΟΛΙΓΗ ΖΩΪΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Πολλοὶ νεώτεροι φυσιολόγοι ἐπιμένουσι λέγοντες, ὅτι ἡ ψυχολογία τοῦ ἀνθρώπου θὰ εἶναι πάντοτε ἀτελής, ἐφ' ὅσον δὲν συμπληροῦται διὰ τῆς ψυχολογικῆς παρατηρήσεως τῶν ζῴων. Ὅσον καὶ ἂν φαίνωνται ὑποδεέστερα ἡμῶν λογικῶς τὸ ζῷα, δὲν παύουσι νὰ ἦναι δι' αὐτὸ ἄξια συμπαθείας καὶ πόνου ἀπὸ μέρους ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, τῶν προνομιούχων ἀδελφῶν τῶν κατωτέρων τούτων πλασμάτων, ἅτινα εἶναι μοναδικοὶ καὶ ἀνεκτίμητοι πολλάκις βοηθοὶ καὶ σύντροφοι. Ὁ Ρενὰν θεωρεῖ κάπου ἀτελῆ τὴν φιλανθρωπίαν, ἂν δὲν ἐπεκτείνεται καὶ μέχρι τοῦ ζῴου. Διὰ τοῦτο σήμερον ὄχι μόνον φυσιολόγοι ἐρευνῶσι τοὺς ὅρους καὶ τὰς συνθήκας τῆς ψυχικῆς (ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ ἡ λέξις) ζωῆς τῶν ταπεινῶν αὐτῶν ὑπάρξεων, ἀλλὰ καὶ οἱ μεγάλοι λογοτέχναι δὲν ἀπαξιοῦσι νὰ μελετῶσι τὰ τοιαῦτα καὶ νὰ μᾶς παρουσιάζουν ἐνίοτε θαυμασίας ψυχολογικὰς ἀναλύσεις τῶν ταλαιπώρων ζῴων, ἅτινα τόσον πιστῶς μᾶς ὑπηρετοῦσι καὶ πρὸς τὰ ὁποῖα τόσον ἀπανθρώπως πολλάκις φερόμεθα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ τοιοῦτο καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως δικαιολογεῖται ἐν τῇ τέχνῃ. Ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ὁρατίου, ὁ ὁποῖος φαντάζεται ζωντανὸν τὸν ξύλινον Πρίαπόν του, τὸν φλύαρον καὶ βωμολόχον Θεόν, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε ἦτο Truncus ficulnus, κορμὸς συκῆς, μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ μάγου καὶ γόητος Ἀνδερσεν, ὅστις ζωντανεύει τούς μολυβδί-

νους στρατιώτας καὶ τοὺς πεπαλαιωμένους ἱστοὺς τῶν καραβιῶν, οἱ ὁποῖοι ὡς ἀπόμαχοι στιβάζονται εἰς τὰς ἀποθήκας, ἀπὸ τότε ἕως τώρα πλεῖστοι μεγάλοι συγγραφεῖς μετέδωκαν ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἰς τὰ ἄψυχα ὄντα, πόνους καὶ λύπας, σκέψεις φιλοσοφικὰς καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἔκαμαν δηλ. τὰ ἄνευ ζωῆς πράγματα νὰ σκέπτωνται, νὰ αἰσθάνωνται καὶ νὰ λαλῶσιν ὅπως καὶ οἱ ἴδιοι οἱ συγγραφεῖς. ***Προέβαλαν*** ἑαυτοὺς εἰς τὰ ἄψυχα, ὅπως λέγει ἡ φιλοσοφικὴ γλῶσσα. Αὐτὸ λοιπόν, τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἄλλοτε διὰ τὰ ἄψυχα καὶ γίνεται καὶ σήμερον καὶ θεωρεῖται πολλάκις ἄξιον τῆς τέχνης, διατὶ νὰ μὴ γίνεται καὶ διὰ τὰ δυστυχῆ τὰ ***ζωντανά,*** ὅπως πολὺ ὡραῖα καλεῖ ἡ λαϊκὴ γλῶσσα τὰ ζῷα; Ἐπ' ἐσχάτων ἐδιάβαζα κάποιο καινοφανὲς μυθιστόρημα τοῦ διασήμου Octave Mirbeau ἐπιγραφόμενον Dingo, μὲ τὸ ὄνομα δηλ. τοῦ περιφήμου σκύλου τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος σκύλος γίνεται τὸ σύμβολον τῆς καυστικῆς σατύρας καὶ τῆς ἀγρίας εἰρωνείας τοῦ λογοτέχνου τούτου. Ἄλλος ὅμως μέγας συγγραφεὺς ὁ ***Ρούδυαρ Κῆπλιγκ***, ὁ περίφημος ἄγγλος λογοτέχνης, δὲν μεταχειρίζεται ὡς σύμβολα ἁπλᾶ τὰ ζῷά του, ἀλλ' ὅλως τοὐναντίον προσπαθεῖ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ πιστὴν ψυχολογικὴν εἰκόνα τῶν μὴ ἐν ἀνθρώποις συναριθμουμένων πολλάκις ἡρώων του. Χωρὶς νὰ ἔχω ἀξιώσεις Μιρβὼ ἢ Κῆπλιγκ, ἂς μὴ παρεξηγηθῶ διὰ τὰ ὀλίγα, ἅτινα θέλω χαράξει κατωτέρω.

Εἰς τὰ 1904 ὁ φίλτατός μοι ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς κύριος Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης μὲ ἀπέστειλε νεωστὶ χρισθέντα διδάκτορα τότε, εἰς τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς Ἀποκαλύψεως, λειτουργοῦν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εἰς ***Πάτμον,*** τὴν ἐρημικὴν καὶ διὰ τὸν ἀσκητικὸν βίον κατάλληλον νησῖδα τοῦ Αἰγαίου. Τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖόν μας ἔκειτο μακρὰν τῆς κυρίως πόλεως καὶ τοῦ λιμένος ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν, ὅπου ὁ ἅγιος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἶδε τὸ περίφημον ὅραμά του. Ἔζησα τότε καὶ ἐγὼ βίον ἀσκητικόν. Οἱ μαθηταί μου καὶ ὁ ὑπηρέτης μου ἀπεκάλουν τὸ δωμάτιόν μου τὸ ***κελλὶ τοῦ κυρίου καθηγη-***

τοῦ. Ἐκεῖνο τὸ κελλί, τὸ ὁποῖον ἐστέγασε τότε τοὺς πόνους μου καὶ τὰς μελέτας μου, εὑρίσκετο εἰς μίαν πεπαλαιωμένην καὶ ἀρχαίαν πλευρὰν τῆς Πατμιάδος Σχολῆς, περιφήμου ἄλλοτε Σχολῆς, φάρου σελαγίσαντος εἰς καιροὺς δυσχειμέρους καὶ ἡμέρας χαλεπάς. Διὰ τοὺς μαθητὰς ἐκτίζετο τότε νέα πτέρυξ, ὅλως διόλου νέα. Ἐν τῷ μεταξὺ δι' ὀλίγον καιρὸν ἔμενον ὅπως ὅπως εἰς τὰ παλαιὰ διαμερίσματα.

Ὁ θόρυβος καὶ αἱ συζητήσεις τῶν μαθητῶν, πρωΐμων βιοπαλαιστῶν, μικρομεγάλων ἀγωνιστῶν τῆς ζωῆς, ἦτο ἡ μόνη μου διασκέδασις τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς μοναξίας μου. Ὅτε ἡ νέα πτέρυξ ἐδέχθη ὅλους τοὺς μαθητάς, ἔμεινα τελείως μόνος εἰς τὸ κελλί μου, ὅπου ἐκλειόμην καθ' ἑκάστην ἑσπέραν μακρὰν καὶ τῆς τύρβης τῆς ζωῆς καὶ πάσης κινήσεως κοσμικῆς, ἀληθὴς ἐρημίτης. Παρηγορούμην μόνον μὲ μίαν μοναδικὴν γειτνίασιν ἀνθρώπων ποῦ εἶχα. Εἰς ἓν μικρὸν διαμέρισμα, τριῶν δωματίων, κείμενον πλησίον εἰς τὸ κελλί μου, κατῴκει ὁ γέρων ἐφημέριος τῆς Ἀποκαλύψεως, ἕνα ἀγράμματο καὶ παμπόνηρο πλάσμα, καὶ ἡ ἀγαθωτάτη ὅσον καὶ εὐλαβεστάτη γραῖα ἀδελφή του, ἡ καλὴ κυρὰ Καλλιόπη, ἡ ὁποία ἦτο καὶ τὸ μόνον θῆλυ πλάσμα ποῦ ἐβλέπαμεν εἰς τὸ ἐρημητήριόν μας. Ψυχὴ ἁγία ἡ καλὴ γρηοῦλά μου. Αὐτὴ περιεποιεῖτο ὅλους ἐκεῖ μέσα καὶ εἰς ὅλους τοὺς ξένους ἐπεδαψίλευεν ἕνα μειδίαμα συμπαθείας, ἕνα λόγον παρηγορίας, ἕνα δάκρυ πόνου εἰλικρινοῦς, ὁσάκις ἐχρειάσθη καὶ ἐκεῖνο. Ποσάκις τὴν εἶδα νὰ νοσηλεύῃ ὡς ἀληθινὴ μητέρα τὰ ἀπόκληρα ἐκεῖνα πλάσματα ποῦ ἐμαθήτευον ἐκεῖ ἐρχόμενα ἀπὸ τὰς ἐσχατιὰς τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀπὸ τὰς νησῖδας τοῦ Αἰγαίου! Δι' ὅλους ἐπρόφθαινε. Ὅλοι ἀπελάμβανον τὴν ἀγάπην της. Ἀπὸ τὸν μικροσκοπικὸν ἔγγονόν της, τὸν Γιαννιό, ἕως τοὺς καλοθρεμμένους καὶ σεβασμίου ἐξωτερικοῦγάτους της. Μοναδικοὶ γάτοι! Σπανίως ἠκούετο τὸ νιαούρισμά των.

Ἡ κυρία Καλλιόπη δὲν τοὺς ἄφινε νὰ ζητήσουν τίποτε ἢ νὰ προσκληθοῦν διὰ τίποτε. Εἶχαν γείνει σωστοὶ φιλόσοφοι.

Ἀκατάδεκτοι δὲ εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν. Ἀπὸ ποῖον νὰ καταδεχθοῦν νὰ ζητήσουν τίποτε! ἢ νὰ πάρουν τίποτε! Δι' αὐτοὺς ἤρκει ἡ κυρία Καλλιόπη.

Ἀλλὰ . . . Ὁ γέρων ἐφημέριος, ὁ ἀδελφός της, ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐφημερεύσας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, τὴν Θεοσκέπαστη, ὅπως τὴν ἀπεκάλει ὁ εὐλαβὴς λαὸς τῆς Πάτμου, ἐβαρύνθη τὴν ἐφημερίαν του αὐτήν. Συνηθισμένος εἰς τὴν μοναξιὰ καὶ τὴν ἀκαταστασίαν ποῦ εἶχεν ἐπὶ ἔτη, δὲν ἠδύνατο νὰ εὐχαριστηθῇ μὲ τὴν παρουσίαν τῶν μαθητῶν, οὔτε μὲ τὴν τάξιν, ἡ ὁποία τοῦ ἐπεβάλλετο, ἀφ' ὅτου τὸ τιμάριόν του ἔγεινε ***Σχολὴ Ἀνωτέρα*** προωρισμένη δι' ἄλλους ἱεροὺς σκοπούς. Ἔφυγε λοιπὸν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου καὶ ἐπῆρε μαζί του καὶ τὴν γηραιὰν ἀδελφήν. Κατέβη κάτω εἰς τὸν λιμένα· τὸν ἀντικατέστησε προσωρινῶς ἄλλος ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔμενεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Χριστοδούλου, εὑρισκομένην ἐν μέσῳ τῆς Κεντρικῆς Πόλεως. Αὐτὸς μᾶς ἤρχετο εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν μόνον ὁσάκις ἦτο ἀνάγκη νὰ ἱερουργήσῃ. Ἔκτοτε δὲν ἐχάσαμεν μόνον τὴν κυρὰ-Καλλιόπην, τὴν ὁποίαν εἴχαμεν συνηθίσει ὅλοι ἐκεῖ μέσα, μικροὶ καὶ μεγάλοι. Ἔμεινα καὶ ἐγὼ τελείως μόνος. Αἱ νύκτες, πρὸ πάντων αἱ πρῶται νύκτες ἦσαν κάτι τι ἀπείρως θλιβερὸν δι' ἐμέ. Συντροφιὰν ἀνθρώπων δὲν εἶχα. Τὸ διαμέρισμα τοῦ Παπᾶ ἔρημον. Ἐγὼ παντελῶς μόνος. Οἱ μαθηταί, ὁ διευθυντὴς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τῆς ὑπηρεσίας κατῴκουν πρὸς τὴν ἄλλην πλευράν, τελείως χωριστὴν ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου. Μοναδικὴ μουσικὴ δι' ἐμὲ καθ' ὅλον ἐκεῖνον τὸν χειμῶνα ἦσαν οἱ κρωγμοὶ τῶν **νυκτοκοράκων**. Ἀλλὰ κάποια ἄλλη ἀπαισία μουσικὴ μὲ ἀπησχόλησε τὰς πρώτας νύκτας. Ἡ μουσικὴ τῶν γάτων τῆς κυρᾶς Καλλιόπης. Αἱ νύκτες ἐκεῖναι ἦσαν ἐκτάκτως ψυχραὶ καὶ θυελλώδεις. Ἔπιπτε ἕνα ἀνυπόφορο χιονόνερο. Ἐμυκᾶτο ὁ φοβερὸς ***γραιγολεβάντης***, ὁ ἀγριώτερος καιρὸς διὰ τὸ νησί. Οἱ δυστυχισμένοι οἱ γάτοι τῆς κυρᾶς Καλλιόπης ἐθρηνῴδουν σπαρακτικώτατα ἔξω ἀπὸ τὸ ἔρημον καὶ σκοτεινὸν διαμέρισμα τοῦ Παπᾶ.

Τὶ πόνος, τὶ σπαραγμὸς ἐμπεριείχετο εἰς τὴν θρηνῳδίαν ἐκείνην! Ἐζήτουν ἄσυλον οἱ δυστυχεῖς ὀρφανοί, τροφήν, θαλπωρήν, πρὸ παντὸς δὲ τὴν ἀπολεσθεῖσαν στοργὴν τῆς ἀγαθῆς κυρίας των. Ὁ θλιβερώτανα θρηνῳδῶν ἦτο εἷς μαμμόθρεπτος γάτος τῆς Ἀγκύρας, ἀνήκων εἰς ἕνα πρώην διευθυντὴν τῆς Σχολῆς, ὅστις ἀναχωρῶν τὸν ἀφῆκεν εἰς τὴν κυρὰ-Καλλιόπην, ἵνα τὸν φυλάττῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Ἐπὶ τέλους ἡ μουσικὴ ἔπαυσεν. Οἱ γάτοι, οἱ καλοθρεμμένοι καὶ καλοχαδεμμένοι ὑπέκυψαν εἰς τὸ μοιραῖον. Ἔγιναν κλέπται καὶ λυμεῶνες τοῦ μαγειρείου αὐτοὶ οἱ πρώην ὑπερήφανοι καὶ ἀκατάδεκτοι. Ἔχασαν τὴν κυράν των. Ἔχασαν τὰ ἤθη των. Ἡ δὲ μαγείρισσα, μὴ ἔχουσα τὴν καρδιὰν τῆς κυρᾶς Καλλιόπης, τοὺς ἐπερίχυσε μὲ ζεστὸ νερὸ καὶ τοὺς ἔκαυσεν.

Αὐτὸ τὸ θλιβερὸν τέλος τῶν δυστυχισμένων ζώων ἔμαθα ἀπὸ τὴν κυρὰ-Καλλιόπην ἕνα ἀπόγευμα ποῦ κατέβην εἰς τὸν λιμένα.

— « Δὲ στὸ εἶπαν, γυιέ μου, ἔλεγε μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς ἡ κυρὰ-Καλλιόπη, γιατὶ ξεύρουν πῶς εἶσαι πονόψυχος γιὰ τὰ ζωντανά. Λογάριαζαν πῶς θὰ λυπηθῇς.

Κρῖμα! Ἁμαρτία! Θὰ τὴν κάψῃ τὴν Ἀγγελινιὼ (τὸ ὄνομα τῆς μαγειρίσσης) τὸ ἄδικο.

Μὰ κι' ὁ Διευθυντὴς ποῦ εἶναι ἅγιος ἄνθρωπος πῶς ἄφησε νὰ γείνῃ αὐτὸ τὸ κακό.

Δὲν λυπᾶμαι. Θὰ πληρώσῃ τὸ ἄδικο ἡ Ἀγγελινιώ. Μὰ εἶναι κρῖμα κι' ὁ Διευθυντής. Φοβοῦμαι νὰ μὴ τὸν βρῇ κι' αὐτὸν ἡ ἁμαρτία κι' ἂς μὴν εἶναι φταίστης. »

Αὐτὰ ἔλεγεν ἡ κυρὰ Καλλιόπη.

Καὶ ἡ μὲν Ἀγγελινιὼ μετ' ὀλίγον ἐνόσησεν ἐπικινδύνως καὶ ἔχασε τὴ δουλειά της.

Ὁ δὲ Διευθυντὴς ἐτράβηξε πλεῖστα ὅσα ἀπὸ μερικοὺς ἀτιθάσσους μαθητάς, οἱ ὁποῖοι τοῦ παρεσκεύασαν στάσιν, τὴν ὁποίαν μετὰ κόπου καὶ μόχθου ἀπέτρεψεν καὶ προέλαβεν. Ὁ δυστυχὴς

ἄνθρωπος ἔπαθε πλεῖστα ὅσα καὶ ἐδοκίμασε σωρὸν ἠθικῶν κλονισμῶν. Ἡ δὲ κυρὰ Καλλιόπη δὲν ἔκλαιε μόνον διὰ τὰ βάσανα τοῦ καλοῦ μας ἀνθρώπου, τοῦ Διευθυντοῦ. Ἔκλαιε περισσότερον, διότι ὑπελόγιζε πῶς τὸν εὕρισκε τὸ κρῖμα τῶν γάτων.

Καὶ οἱ μὲν περισπασμοὶ ἐκεῖνοι παρῆλθον. Ὁ διευθυντὴς ἐκεῖνος ἐπαξίως τῶν προσόντων του προήχθη καὶ τιμᾶται. Οἱ ἀγῶνες ἐκεῖνοι ἔμειναν μία συνήθης ἀνάμνησις κοινῆς καὶ συνήθους πάλης.

Ἀλλὰ . . . ἡ θλιβερὰ ἀνάμνησις οἱ θρῆνοι τῶν δυστυχῶν ζώων, μέσα εἰς τὸ ἀπαίσιον καὶ ζοφῶδες περιβάλλον τῆς νυκτὸς ζητούντων τὸ χαμένο ἄσυλόν των, παρέμεινε δι' ἐμὲ ἀλγεινοτάτη ἀνάμνησις μὴ ὑστεροῦσα εἰς τραγικότητα ἀπὸ ἄλλας ὁμοίας συνδεδεμένας μὲ ἀνθρωπίνας ὑπάρξεις.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 25ῃ Αὐγούστου 1913.

Δ. Χ. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

* * *

Ἐνθυμήθητι ποσάκις ἔτρεξες μετὰ πείσματος κατόπιν δυστυχήματος, διώκων αὐτὸ ἐνῷ σὲ ἀπέφευγε. Ἐνθυμήθητι ἔπειτα ποσάκις κατελήφθης ὑπὸ εὐτυχίας ἣν πάσῃ δυνάμει καὶ διὰ παντὸς στρατηγήματος ἀπέφευγες. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀμερόληπτος ἀνάμνησις εἶνα ἀδύνατος, ἀφοῦ, τὰ μὲν ἐπιτυγχάνοντα ἡμῖν ἀποδίδομεν εἰς τὴν ἡμετέραν φρόνησιν, τὰ δὲ δυστυχήματα εἰς τὴν κακὴν τύχην.

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλφόνσου Κάρρ).

ΤΟ ΜΕΛΕΝΙΚΟΝ

Εἰς θέσιν ἀπροσπέλαστον, εἰς τὸ βάθος χαράδρας περιβαλλομένης ἀπὸ βράχους ἀφαντάστως ἀπορρῶγας καὶ ἐρυμνοὺς ἔκειτο τὸ Μελένικον. Κατὰ τὴν παράδοσιν, βάρβαροι εἶχον ποτὲ ἀπαγάγῃ καὶ μεταφέρῃ εἰς τὰ ἔρημα ἐκεῖνα μέρη μίαν βυζαντινὴν βασιλοπούλαν ἐξόχου κάλλους, ἡ ὁποία ἀπέθανε ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ὑπερβολικήν της λύπην. Ἀλλ' ὑπὸ τὸ νεκρὸν σῶμά της τὸ ἔδαφος ὑπεχώρησε σιγὰ σιγὰ καὶ εἰς τὸν βυθὸν τῆς τοιουτρόπως ἐν μέσῳ τῶν βράχων σχηματισθείσης λεκάνης ἐκτίσθη τὸ Μελένικον. Ἐδόθη δ' εἰς τὴν πόλιν τὸ ὄνομα τοῦτο καθὼς λέγει ὁ Jean Leune συνεργάτης τῆς Παρισινῆς Illustration ἐκ τοῦ Μέλας οἶκος διότι αἱ οἰκίαι πᾶσαι καλύπτονται διὰ κεράμων μαυρισθέντων ὑπὸ τῆς πολυκαιρίας. Βεβαίως τὸ Μελένικον παράγεται ἐκ τοῦ Μέλας οἶκος ἀλλ' ἡ ὀνομασία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν προέκυψεν ἐκ τοῦ ὅτι ἡ πόλις ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξορίας Βυζαντινῶν Πριγκήπων καὶ μεγιστάνων, οἵτινες θὰ ἔχυσαν καὶ αὐτοὶ πικρὰ δάκρυα νοσταλγίας ὡς ἡ βασιλοπούλα τῆς παραδόσεως.

Πολλὰ ἐγράφησαν περὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην, ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία εἶχεν ἱδρύσει εἰς τὴν φύσει ὀχυρὰν ἐκείνην θέσιν μέγα φρούριον, ὅπως ἀναχαιτίζῃ τὰς παρασπόνδους καὶ ἐπανειλημμένας ἐπιδρομὰς τῶν

βουλγαρικῶν ὁρδῶν· βαθμηδὸν δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς προσεκάλεσαν πλησίον των τὰς οἰκογενείας των εἰς δὲ τὸν σχηματισθέντα συνοικισμὸν προσετέθησαν βαθμηδὸν καὶ πωληταὶ καὶ προμηθευταὶ καὶ ἔμποροι καὶ τοιουτοτρόπως κατηρτίσθη ὁλόκληρος πόλις.

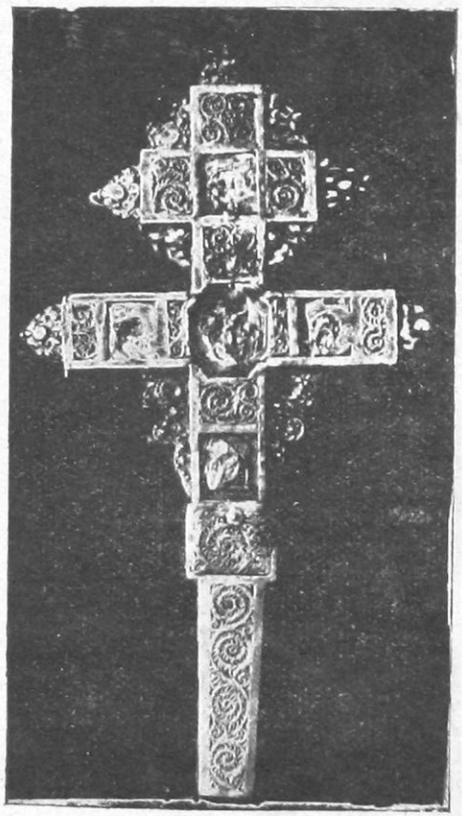

Μαρτυρίαι ὅμως τοῦ ΙΓ' αἰῶνος δίδουσιν ἡμῖν ἑτέρας πληροφορίας πολὺ θετικωτέρας καὶ μᾶλλον ἀξιοπεριέργους· ὅτε ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάτζη τὸ Μελένικον ἐκινδύνευσε νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, εἷς ἐκ τῶν ἐγκριτοτέρων προϋχόντων τῆς πόλεως, Μαγκλαβίτης ἐπικαλούμενος συγκεντρώσας τοὺς κατοίκους, ἐξεφώνησε θερμὸν λόγον προτρέπων αὐτοὺς νὰ ἀμυνθῶσι μέχρις ἐσχάτων καθόσον μάλιστα δὲν θὰ ἤργει νὰ προσέλθῃ εἰς ἐπικουρίαν των ὁ αὐτοκρατορικὸς στρατός. Ἐκ τοῦ βαρυσημάντου τούτου λόγου ἀποσπῶμεν μίαν μόνην φράσιν, ἥτις ρίπτει πολὺ φῶς εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἱδρύσεως τῆς πόλεως, καὶ τὸ λύει καθ' ὁλοκληρίαν. ***«Μὴ λησμονεῖτε, εἶπεν εἰς τοὺς κατοίκους, ὅτι εἴμεθα γνήσιοι Ἕλληνες, ἐκ Φιλιππουπόλεως***

δρμώμενοι ἅπαντες·» * ἑπομένως τὸ Μελένικον εἶναι ἀποικία Φιλιππουπολιτική. Τοῦτο ἄλλως τε δύναται ἄριστα νὰ συμβιβασθῇ καὶ μὲ τὴν ὡς ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν γνώμην. Περὶ τὸ ἱδρυθὲν δηλαδὴ φρούριον ἐγένετο συνοικισμὸς διὰ μετατοπίσεως πληθυσμοῦ ἐξ ἑτέρας πόλεως πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐγένετο συχνότατα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Μήπως ἐκ τοῦ Πόντου δὲν μετεφέρθησαν πληθυσμοὶ πρὸς συνοικισμὸν τῆς νήσου Κρήτης καὶ ἀπωτέρω ἔτι, μέχρι τῶν ὑπωρειῶν τοῦ ὄρους Σινᾶ ;

Εἰς τὴν πόλιν δὲ ταύτην ὅπως καὶ προηγουμένως εἴπομεν ἐστέλλοντο οἱ ἐκ τῆς πρωτευούσης ἐξοριζόμενοι μεγιστᾶνες ὡς ἐκ τοῦ ἀπομεμακρυσμένου καὶ ἀπροσπελάστου αὐτῆς.

Μέχρι δὲ τῆς σήμερον σώζονται οἰκογένειαι διατηρῶσαι ὀνόματα περιωνύμων Βυζαντινῶν οἰκογενειῶν· σώζεται δὲ καὶ ὁ οἶκος τῆς οἰκογενείαςΦλαμβουρᾶ μετὰ τοῦ γηραιοῦ πύργου της ὁ ναὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου, ὡς καὶ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ναΐσκοι ἐκ τῶν

* Περὶ τούτων ὅρα πλείονα ἐν τῷ ἐμῷ σύγγράμματι. Théodore II Lascaris Empereur de Nicée. Librairie Otto Keil, Grand'rue de Péra.

ἑκατοστύων οἵτινες ὑπῆρχον ἄλλοτε· διότι ἑκάστη βυζαντινὴ οἰκογένεια ἤγειρε καὶ παρεκλήσιον παρὰ τὴν κατοικίαν της. Τὸ δὲ θησαυροφυλάκιον τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως ἦτο πλῆρες βυζαντινῶν κειμηλίων, ἀληθῶν ἀριστουργημάτων τέχνης. Ὁ ἀείμνηστος Ἰωακεὶμ Φορόπουλος ὅστις διετέλεσε καὶ μητροπολίτης Μελενίκου μοὶ ἔλεγεν ὅτι ἐσώζετο ἐπὶ τῆς ἐποχῆς των μανδύας αὐτοκρατορικὸς κουμβωνόμενος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου διὰ βαρυτίμου πόρπης ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ βασιλικὰ ἐμβλήματα.

Περὶ τοῦ μανδύου τούτου οὐδαμοῦ ἤκουσα νὰ γίνεται λόγος. Ὁ διαπρεπὴς ἀνταποκριτὴς τοῦ Παρισινοῦ « Χρόνου » κ. René Puaux, ἀναφέρει θαυμάσιον σάκκον δαλματικὸν ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ μετάξης, κεντηθέντα ὑπὸ τοῦ διακόνου Χριστοφόρου χάριν τοῦ Μητροπολίτου Μελενίκου Ἰωαννικίου, ῥάβδον ποιματυρικὴν ἀργυρᾶν κατασκευασθεῖσαν τῷ 1782, Εὐαγγέλιον τυπωθὲν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1728 καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ὁποίων τὰς εἰκόνας μοὶ παρέσχε πάνυ φιλοφρόνως ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος καὶ διαπρεπὴς καλλιτέχνης κ. Βασματζίδης, φωτογραφήσας αὐτὰ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1905 εἰς Μελένικον ἐπίσκεψίν του καὶ οὗτινος πᾶσαι εἶναι ἀνέκδοτοι· εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι, παρατιθέμεναι ἐνταῦθα, θὰ προκαλέσωσι τὴν ζωηρὰν εὐχαρίστησιν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς προσφιλοῦς « Ἐλπίδος ».

Εἶναι δέ περίεργος ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον περιεσώθησαν τὰ πολύτιμα ταῦτα κειμήλια ἀπὸ τῆς βουλγαρικῆς ἁπλησίας, ὅπως τὸν διηγήθη ὁ κ. Δημήτριος Γιαννᾶκος ὁ ξεναγήσας ἐν Μελενίκῳ τὸν κ. Puaux. « Οἱ Βούλγαροι ἔλεγε δὲν ἐγνώριζον κατ' ἀρχὰς ὅτι ἔχομεν τόσους θησαυρούς. Τὸ ἔμαθον ἀργότερον καὶ ἤρχισαν νὰ ἐρευνοῦν εἰς ὅλας τὰς οἰκίας. Κατ' ἀρχὰς ἐσκέφθημεν νὰ φυγαδεύσωμεν τὰ κειμήλια εἰς Θεσσαλονίκην ἀλλ' οἱ Βούλγαροι ἐσταμάτων καὶ ἠρεύνων τοὺς ταξειδιώτας. Ἐφαντάσθημεν λοιπὸν ὅτι οὐδέποτε θὰ ὑποπτεύοντο ὅτι θὰ ἐκρύπτωμεν ἱερὰ πράγματα εἰς μέρος τόσον βέβηλον ὅσον τὸ θέατρόν μας καὶ εἴχομεν δίκαιον. »

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ

Πράγματι οἱ Μελενίκιοι εἶχον ἀποκρύψῃ κατὰ τὸ διάστημα τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς τὰ κειμήλιά των εἰς τὸ ὑπόγειον ἑνὸς σαθροῦ ξυλίνου οἰκοδομήματος χρησιμεύοντος ὡς καφενεῖον ἢ θέατρον κατ' εὐφημισμόν. Καὶ τοιουτοτρόπως τὰ πολύτιμα αὐτὰ ἀντικείμενα περισωθέντα εὑρίσκονται σήμερον εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

Σπανίως πόλις διετήρησε τόσον ἄριστα τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρά της ὅσον τὸ Μελένικον· εἶναι εἶδος Ρεβένας. Εἰς τοῦτο συνετέλεσε πολὺ τὸ παντάπασι ἀπόκεντρον τοῦ μέρους, ἀλλὰ καὶ ἡ παντελὴς ἔλλειψις συγκοινωνίας καὶ βατῆς ὁδοῦ πρὸς μετάβασιν. Ἡ μόνη ἀρτηρία μεθ' ἧς συγκοινωνεῖ τὸ Μελένικον μετὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου εἶναι αὐτὴ ἡ κοίτη ἑνὸς τεραστίου χειμάρρου φθάνουσα καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ χρησιμεύουσα ἐκεῖ ὡς κεντρικὴ λεωφόρος. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ὥρᾳ βροχῆς ἡ κοίτη αὕτη μετατρέπεται εἰς ποταμὸν ὁρμητικόν, ἔμπροσθεν τῶν οἰκιῶν ὑπάρχει ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ξύλινον πεζοδρόμιον εἰς ὕψος δύο μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, οὕτως ὥστε ἡ πόλις λαμβάνει ἐν ὥρᾳ ὑετοῦ τὴν ὄψιν Βενετίας, ἀλλὰ Βετετίας μᾶλλον ἀγροτικῆς. Χάρις δὲ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν κτιαρχίαν τὸ Μελένικον διετήρισεν ὄχι μόνον ἀσινῆ τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρά του ἀλλὰ καὶ ἤνθισε κυριολεκτικῶς. Οἱ ἐπίλεκτοί του οἶνοι προσεπόρισαν εἰς τοὺς κατοίκους πολλὴν οἰκονομικὴν εὐεξίαν ἐξαγγελλομένην καὶ ἀπὸ τὸ εὐπρεπὲς τῶν ἐνδιαιτημάτων καὶ ἐπὸ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν οἴκων εὐμάρειαν.

Ἦσαν εὐτυχεῖς, εὐτυχέστατοι οἱ Μελενίκιοι μέσα εἰς τὴν προσφιλῆ φωλίτσα των, τὴν χαριτωμένην μεσαιωνικὴν πολίχνην τὴν γεμάτην ἀπὸ τόσας καὶ τόσας ἐνδόξους ἱστορικὰς ἀναμνήσεις. Ἦσαν εἰς ἄκρον εὐδαίμονες μέσα εἰς τὰ καλοκτισμένα καὶ ἄνετα ἀρχοντικά των. Καὶ ὅμως ἀπὸ τὴν τόσην αἴγλην, ἀπὸ τὰ τόσα πολύτιμα καὶ περίκομψα ἱστορικὰ μνημεῖα, ἀπὸ τὰ πλούτη καὶ τὰς εὐφόρους ἀμπελῶνας, δὲν ὑπολείπεται πλέον παρὰ γῆ καὶ σποδός. Ἀλλ' ἡ φλόξ, ἡ ὁποία τὰ κατέφαγε, ἀνῆλθε τόσον ὑψηλὰ εἰς τὰ οὐράνια, κατηύγασε τὸν κόσμον ὁλόκληρον μὲ τόσον

ἀήθη λάμψιν, ὥστε ἀπαξάπαντες οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ τῆς γῆς ἐστράφησαν κατάπληκτοι πρὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ ὁλοκαυτώματος πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν. Οἱ Μελενίκειοι ἔχασαν τὴν ἔνδοξον Βυζαντιακὴν πόλιν διὰ τὴν ὁποίαν ἐσεμνύνοντο, ἀλλὰ τὸ καταστραφὲν καὶ ἐξαφανισθὲν Μελένικον περιεβλήθη μέσα εἰς τὴν φαντασίαν τῶν λαῶν μὲ φωτοστέφανον δόξης ἀφθίτου· ἡ δὲ συντελεσθεῖσα ὑψηλὴ θυσία, παρέσχεν εἰς τὴν ὑπεράγαν θετικὴν ἐποχήν μας καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ὑπέροχον δίδαγμα λατρείας τῶν εὐγενῶν ἰδεωδῶν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ δ.φ.
Καθηγητὴς

Ὁ Ὑδροφόρος.

— Διαβολεμένο κρύο, ἐπάγωσαν τὰ νερά, καὶ τώρα τί θὰ κάμω; θὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Ὁ Γαλατᾶς.

— Ἀμ' ἐγώ!

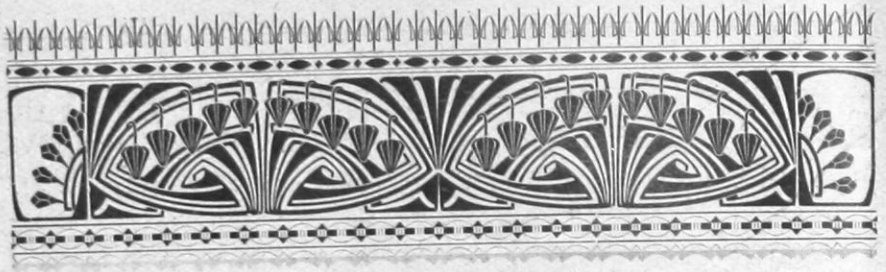

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΠΑΡΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΚΑΠΟΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΣ

Μιὰ φορὰ καὶ ἕναν καιρὸ ἦτανε κἄποιος συγγραφεύς, ποῦ ἔγραψε πολλὰ πράγματα καὶ ἐπειδὴ κανεὶς δὲν βρέθηκε νὰ τοῦ τὰ διαβάσῃ, εἶδε καὶ ἀπὸ εἶδε ὁ καλός μας ἀναγκάσθηκε νὰ τὰ διαβάσῃ μυνάχος του «ἀνάγκα γὰρ καὶ θεοὶ πείθονται». Πρὸς τοῦτο λοιπόν, μὲ κάμποσα κομπλιμέντα καὶ ἄλλα τόσα παρακάλια μιὰ καλὴ μέρα, ἔπεισε κἄποιον, ὄνομα καὶ μὴ χωριό, διὰ τὸ εὐπρεπέστερον νὰ διαβασθῇ τὸ ἔργον στὸ σπίτι του.

Τρεχάματα ὁ Ἀμφυτρίων. Προσκλήσεις δεξιὰ κι' ἀριστερά. Ποιόν, πρῶτα νὰ καλέσῃ. Ποιὸς πρῶτα νὰ τρέξῃ νὰ φάγῃ νὰ χορτάσῃ ἀπὸ φιλολογία.

Κοντολογῆς ἐβράδυασε ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα. Τρὶν τρὶν τὸ κουδοῦνι ἔσπανε κυριολεκτικῶς ἀκόμα λίγο καὶ ὁ Ἀμφυτρίων θὰ ἔβαζε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα του « Complet »

Σὲ λίγο ἄρχισε ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἔργου.

Ἐν τῷ μεταξὺ στὴν τραπεζαρία ἐστρώνετο τὸ τραπέζι.

Καὶ τί δὲν εἶχε; Λογῆς λογῆς πράγματα καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα ἀκόμη. Μετ' ὀλίγον καὶ ἔξω, σιωπή, τὸ τραπέζι στρώθηκε,

θὰ ἔλεγες ὅτι μὲ κατάνυξιν καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιτραπέζια ἀκούανε τὸν συγγραφέα. Κακὸ καὶ θόρυβος μεσ' τὸ σαλόνι, σωστὴ κοσμοχαλασιά, χάχλανα, χειροκροτήματα, ζητωκραυγαί, ἡ πανδαισία τοῦ φιλολογοῦντος Κυρίου battair son plein.

Στὸ διπλανὸ τὸ καμαράκι ἕνας γέρος τοῦ σπιτιοῦ ποῦ δὲν ἴδρωνε τ' αὐτί του ἀπὸ φιλολογία κοιμώτανε μακαρίως. Ἐξαφνα μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ πανηγύρι φθάσανε οἱ θριαμβευτικὲς φωνὲς στὰ αὐτιά του σὰν διαλάλημα *μπεξὶ* τοῦ μαχαλά.

Ξαφνίζεται . . . φωτιά ! γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τὸ παρταμέντο μας ἔπιασε . . . . . σιγὰ σιγὰ κουνιέται πρὸς τὰ ἔξω, γιατὶ δὲν μπορεῖ ὁ δυστυχὴς νὰ τρέξῃ, τὰ σιγανὰ καὶ βραδυκίνητα βήματα σβύνονται στὸ παχὺ χνοῦδι τοῦ χαλιοῦ.

Κατ' ἀντικρύ του μισάνυχτη ἡ πόρτα τῆς τραπεζαρίας, μπαίνει μέσα. Μπρός του ἕνα τραπέζι γιομάτο ἀπὸ φλυντζάνια, πιάτα σάντουΐτς, φοντάν, μπισκότα, φροῦτα, ἄμπουλες μὲ διάφορα λικιόρ, ἄνθη. . . . . λαχτάρησε ὁ γέρος, τρέλλα τοῦ ἦλθε, τὰ μαλιά του σικώθηκαν, τὰ μάτια του θαρρεῖς κι' ἔβγαιναν ἀπ' τὴς κόγχες, σάλλια πλημμύρισαν στὸ στόμα του . . . . . σὰν ὄνειρο τοῦ φάνηκε.

Αὐτός, αὐτὸς ποῦ ἀπὸ καιρὸ τὸ κάθε τι τοῦ ἦτο ἀπηγορευμένο, σᾶν τὸν παράδεισσον τοῦ Μίλτωνος, νὰ βρεθῇ μόνος κύριος γιὰ μιὰ στιγμή σ' ἕνα τέτοιο λουκούλιο τραπέζι . . . . . μὲ τὰ μοῦτρα ὥρμησε ἐπάνω . . . . . μὲ τὴς δυό του φοῦκτες ἁρπαχτὰ ἀπ' ὅλες τὴς μεργιὲς τοῦ τραπεζιοῦ βιαστικὰ καὶ γρήγορα ὅσα πρόφθασε ἀπὸ σάντουϊτς, φοντάν, φαγιά, φροῦτα καὶ πιοτά, μπούκωνε τ' ἀχόρταγό του, στόμα . . . . . Στὸ λεπτὸ συντρίμματα κουμουλὲς μισοδαγκαμένες ἀπὸ βοῦκες σκεπάζαν τὸ τραπέζι, λές καὶ πέρασε ὁ Ἀττίλας, μὰ πάλι ἡ καταστροφὴ θὰ ἦτανε ὀλιγότερη. . . . . Ἐλαφρὸς κρότος ἀκούστηκε· στὸ κρεββάτι κι' ὁ γερος ξανάρχισε τὸ ρογχαλιτό.

Ἦταν καιρὸς τὸ φιλολογικὸ ἀνάγνωσμα τελείωνε, ὁ Ἀμφυτρίων ἔβγαινε νὰ ρίψῃ τὴν τελευταίαν ματιὰ στὴν τραπεζαρία.

Εἶδαν τὰ μάτια του τὴν καταστροφήν, τὰ πτώματα ἔχασκαν ἐπάνω στὸ τραπέζι. . . φρίκη! τὸ ταβάνι ἄρχιζε νὰ γυρίζῃ στὸ κεφάλι του, τὰ μάτια θόλωναν. . . . . .

Μιὰ φωνὴ ἀκούεται κάτω στὸ δρόμο. Κεστανὲ κιεμπάπ! Ἐσώθημεν φωνεῖ ὁ Ἀμφυτρίων.

Λίγα ζεστὰ κάστανα, λίγο γλυκὸ κρασί, πολὺ νερὸ τοῦ Δέρκος καὶ . . . . . τὸ παραμύθι τελείωσε.

Εἴμουνα κι' ἐγὼ ἐκεῖ ἢ μᾶλλον δὲν εἴμουνα καθόλου.

ΕΓΩ

Ὁ δήμιος.

— Ἐπὶ τέλους, τελείωνε τὸν λόγο σου.

— Σὺ ἦλθες γιὰ νὰ μὲ κόψῃς τὸ κεφάλι, καὶ ὄχι τὸν λόγο.

Ὁ ξενοδόχος (στὸ γκαρσόνι).

— Νῖκο, ἐκεῖνος ὁ Ἄγλλος ζητεῖ δυὸ αὐγὰ τῆς ὥρας, κακάριζε σὺ ὡς ποῦ νὰ ἀνεβάσω δυὸ ἀπ' τὸ ὑπόγειο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΠΑΤΕΡΑΣ!

Ὁ Ἀντώνιος Ἀστέρης ἦτο πλούσιος χωρικός, μυλωθρὸς τὸ ἐπάγγελμα, κάτοχος σχετικῆς τινος μορφώσεως διότι ἀφοῦ ἀπεφοίτησεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου ἠκολούθησε καὶ τὰς δύο πρώτας τάξεις εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Χώρας, καὶ λίαν δικαίως ἔχαιρε τὴν ὑπόληψιν τῶν κατοίκων ὅλων. Εἶχε δὲ πάρει γυναῖκα τὸ Ρηνιὼ τοῦ Ἀργύρη, λεπτὴν καὶ ὑψηλὴν ὡραίαν κόρην ἀνήκουσαν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας οἰκογενείας τοῦ γειτονικοῦ χωρίου. Καὶ ἡ Ρηνιὼ δὲ δὲν ἦτο ἀγράμματος διότι εἶχε διέλθει καὶ τὰς πέντε τάξεις τοῦ Παρθεναγωγείου τοῦ χωρίου της.

Ὁ γάμος των εἶχεν ἀφήσει ἐποχήν, τόσον ἐπίσημος εἶχε γίνει. Δὲν ἔμεινε χωρικὸς νὰ μὴ προσκληθῇ νὰ φάγῃ, νὰ πίῃ καὶ νὰ διασκεδάσῃ ἐπὶ δύο ἡμερονύκτια, διότι καὶ αἱ δύο οἰκογένειαι διετήρουν τὰ παλαιὰ ἔθιμα.

— Ὅλα καλά, ὅλα ταιριασμένα, συμπεθέρα Ἀστέραινα, ἔλεγεν ἡ μητέρα τῆς νύμφης τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου.

— Ὅλα καλὰ ὅλα ταιριασμένα καὶ χρυσᾶ γεράματα νἄχουνε, συμπεθέρα Ἀργύραινα, ἔλεγεν ἡ μητέρα τοῦ γαμβροῦ, καὶ τὰ πρόσωπά των ἀπεικόνιζον τὴν ὑψίστην εὐτυχίαν.

— Καὶ στὰ παιδιά μας παρόμοια τύχη, ἔλεγαν αἱ ἄλλαι γυ-

ναῖκες μεταξύ των, καὶ πράγματι ἦσαν ἐντελῶς εὐτυχεῖς. Ἀλλ' ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὸν γάμον ἡ Ρηνιώ, ἤτις ἦτο καὶ φύσει λεπτοφυὴς, κατεβλήθη πολὺ ἀπὸ τοὺς ἑλώδεις πυρετούς, οἵτινες ἦσαν ἐνδημικοὶ εἰς τὸ χωρίον τοῦ συζύγου της ἕνεκα μικρᾶς παρὰ τὸν Μύλον λίμνης. Ὁ μυλωθρὸς πολὺ προσεπάθει διὰ τοῦ ἰατροῦ καὶ τῶν ἰατρικῶν νὰ τὴν ἐνδυναμώσῃ. Μὴ δυνάμενος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐργασίαν του, πολλάκις τὴν προέτρεπε νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς γονεῖς της διὰ νὰ ἀλλάξῃ ἀέρα ἐπί τινας μῆνας, ἀλλ' αὐτὴ ποτὲ δὲν ἔστερξε νὰ τὸν ἀφήσῃ μόνον. Ἦτο ὅμως καὶ ἄλλος λόγος ὅστις κατέβαλλε πολὺ τὴν Ρηνιώ.

Τὰ ἔτη παρήρχοντο καὶ ἐλυπεῖτο μήπως δὲν ἀποκτήσῃ τέκνον· ὅτε δὲ μετὰ πενταετῆ συμβίωσιν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ μήτηρ τόσον ἦτο ἐξηντλημένη, ὥστε οἱ περὶ αὐτὴν ἐφοβοῦντο διὰ τὴν ζωήν της. Ὁ Ἀντώνιος ἐλυπεῖτο πολὺ ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ τὴν ἐνεθάρρυνεν ὅσον ἠδύνατο. Ἡ δὲ Ρηνιὼ ἀφῆκεν δὲν Ἅγιον νὰ μὴν παρακαλέσῃ, ἔκαμε ταξίματα εἰς διαφόρους ἐκκλησίας, ἐμοίρασε φορέματα εἰς βρέφη καὶ πᾶν ὅ,τι ἐν τῇ εὐλαβείᾳ της εὕρισκεν ὀρθὸν τὸ ἐξετέλει καὶ ἤλπιζεν. Ἐπὶ τέλους, τῇ συμβουλῇ τοῦ γηραιοῦ ἰατροῦ τοῦ χωρίου, ὁ Ἀντώνιος ἀπεφάσισε νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς τὴν Χώραν καὶ νὰ τὴν εἰσάξῃ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ὅπου θ' ἀπελάμβανε καλυτέραν ἐπιστημονικὴν περίθαλψιν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν εἰδικοῦ ἰατροῦ.

Καὶ ὅμως ἡ κρίσιμος ὥρα ἔφθασε καὶ οἱ ἰατροὶ τῆς χώρας ὀλίγας ἐλπίδας ἔδιδον διὰ τὴν μητέρα καὶ οὐδεμίαν διὰ τὸ τέκνον. Ὅταν ἤκουσεν ὁ Ἀντώνιος ὅτι τὸ παιδὶ ἐγεννήθη νεκρὸν καὶ ἠπάτησαν προσωρινῶς τὴν μητέρα ὅτι εἶναι λειπόθυμον δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ σπεύσῃ πρὸς τὴν γυναῖκά του ἀλλὰ καίτοι ἦτο νὺξ καὶ ὁ καιρὸς ψυχρός, ἐξῆλθεν εἰς τὸν κῆπον τοῦ Νοσοκομείου ἐκάθησεν εἰς μίαν γωνίαν καλύψας τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν του καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἔκλαιε ὡς παιδάριον ἐκεῖνος ὁ χωρικὸς μὲ τὰ ἰσχυρά του νεῦρα, ἔκλαιε δὲ τὰ ὡραῖα ὄνειρά του, τὰς χρυσᾶς ἐκείνας ἐλπίδας μὲ τὰς ὁποίας ἔζησαν τόσον εὐτυχεῖς, αὐ-

τὸς καὶ τὸ Ρηνιώ, κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας. . . Ἄχ ! ἡ Ρηνοῦλά του πῶς θὰ βαστάξῃ στὸ δυστύχημά της μὲ τὴν τόση της ἀδυναμία ! Τί νὰ κάμῃ ! πῶς νὰ τὴν παρηγορήσῃ αὐτὸς ποῦ εἶχε στὴν καρδιὰ φαρμάκι ! Ὅταν θυμᾶται τὸ τί μελετοῦσαν οἱ δυό τους !

— Ἂν ἦναι γυιὸς—ἔλεγεν αὐτὸς—θὰ τὸν σπουδάσῃ μηχανικό, θὰ φέρουν ἐπίτηδες μηχανὴ γιὰ τὸν μύλο ἀπ' τὴν Εὐρώπη καὶ ὅλη τὴ δουλειὰ θὰ τὴν διευθύνῃ τὸ παλληκάρι τους, αὐτὸς δὲ μὲ τὸ Ρηνιὼ θὰ καμαρώνουνε.

— Μ' ἂν ἦναι κόρη ! ἔλεγεν ἡ Ρηνιώ, θἄν' ἡ χαρά μας στὰ νειάτα μας καὶ παρηγοριὰ στὰ γηρατειά μας ! Θἄν' ἡ πρώτη νύφη τοῦ χωριοῦ. Νὰ δῇς προικιὰ ποῦ θὰ τὴν κάνω ! Γιὰ συλλογίσου την, Ἀντώνη, νύφη στὴν ἐκκλησιά !

— Ὡμορφη καὶ λιγερὴ σὰν τὴ μάννα της ! ὑπελάμβανεν ἐκεῖνος καὶ ἀνεστέναζε ὅταν τὸν ἤρχετο ἡ ἀδυναμία τῆς Ρηνιῶς εἰς τὸ νοῦ του. Ἄχ ! ἦλθαν στὸ κεφάλι του ἐκεῖνα ποῦ ἐφοβεῖτο !

Αἴφνης κρότος βημάτων ἀπέσπασε τὸν Ἀντώνη ἀπὸ τὰς θλιβερὰς σκέψεις του καὶ συγχρόνως ἀκούει κλαυθμηρισμοὺς νεογεννήτου βρέφους. Ὑψώνει τὴν κεφαλὴν καὶ βλέπει ὄπισθεν τῆς κιγκλιδωτῆς θύρας σκιὰν ἀνθρωπίνην. Ἂν ἦτο ἀνὴρ ἢ γυνὴ δὲν ἐφαίνετο μέσα εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός, τόσον ἦτο καλὰ σκεπασμένη μὲ λευκὸν κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἡ σκιὰ πλησιάσασα σύρει δυνατὰ τὸ σύρμα τοῦ κώδωνος, ἔπειτα ἀφίνει κατὰ γῆς πρὸ τῆς βαθμίδος τῆς θύρας ἓν λευκὸν δέμα καὶ φεύγει δρομαίως. Ὁ Ἀντώνης σπεύδει, ἀνοίγει, ἐννοεῖ ἀμέσως ὅτι εἶναι ἔκθετον τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ ἔθιμον τῆς νήσου ἔρριπτον εἰς τὴν θύραν τοῦ νοσοκομείου, λαμβάνει τὸ ἐσπαργανωμένον βρέφος εἰς τὰς τρεμούσας ἐκ τῆς συγκινήσεως χεῖράς του. Συγχρόνως τοῦ ἔρχεται μία εὐεργετικὴ ἰδέα καὶ ψιθυρίζων ἕνα «εὐχαριστῶ Θεέ μου» τρέχει πρὸς τὸν θάλαμον τῆς ἀσθενοῦς τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν μία νοσοκόμος ἐξήρχετο κρατοῦσα ἐντὸς σινδόνος τὸ τέκνον του νεκρόν. Ἀνοίγει τὴν σινδόνα

ἀποπνίγων βαθὺν στεναγμὸν ὁ ἀτυχὴς πατὴρ καὶ νεύων εἰς τὴν νοσοκόμον σιγὴν, ἐξηγεῖ ἐν ὀλίγοις τὸν σκοπόν του μὲ σιγανὴν φωνήν. Ἔπειτα, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς νοήμονος γυναικὸς γυμνώνει τὸ ξένον βρέφος, τὸ θέτει ἐντὸς τῆς σινδόνος, τὸ δίδει εἰς τὰς χεῖράς της καὶ τὴν σπρώχνει σιωπηλῶς πρὸς τὸν θάλαμον τῆς λεχοῦς ὁπότε ἡ νεαρὰ μήτηρ ἐζήτει νὰ ἰδῇ τὸ παιδί της.

Ὁ γενναῖος πατὴρ ὅταν ἔμεινε μόνος μὲ τὸν νεκρὸν υἱόν του, ἤπλωσε τὰς χεῖρας νὰ τὸν σηκώσῃ μετὰ προφυλάξεως ὡς ἐὰν ὑπῆρχε ζωὴ ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ὅταν ἤγγισε τὸ πτῶμα ἀπελπιστικὴ θλῖψις τὸν κατέλαβε· τὸν ἔβαλε ἀμέσως εἰς τὰ ξένα σπάργανα ἀφίνων ἐλεύθερα τὰ δάκρυά του, καὶ τὸ πρωῒ πλὴν τοῦ ἰατροῦ καὶ τῆς νοσοκόμου, ἁδρῶς ἀνταμειφθείσης ἐπὶ τούτῳ, ὅλον τὸ προσωπικὸν καθὼς καὶ οἱ ἀσθενεῖς ἐμάνθανον ὅτι εὑρέθη ὑπὸ τῆς νοσοκόμου ἓν ἔκθετον ἀγοράκι νεκρὸν εἰς τὴν ἐξώθυραν τοῦ νοσοκομείου.

Ἡ χαρὰ τῆς Ρηνιῶς ἦτο μεγάλη. Ὅσα ὑπέφερεν ἐλησμονήθησαν τάχιστα καὶ μετά τινα καιρὸν, ἀναλαβοῦσα τὰς δυνάμεις της, ἀπήρχετο μετὰ τοῦ συζύγου της καὶ τοῦ νομιζομένου τέκνου της πλήρης εὐτυχίας εἰς τὸ χωρίον.

Τὸ τυχηρὸν ἔκθετον ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐξετίμα τὴν εὔνοιαν τῆς τύχης του καὶ ἐπωφελεῖτο ἀπὸ τὸ γάλα τῆς μητρὸς καὶ τὰς πολλὰς περιποιήσεις τῶν εὐπορούντων θετῶν γονέων του διὰ νὰ αὐξάνῃ καὶ ἐνδυναμοῦται.

Ὁ μυλωθρὸς κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχε τὴν ψυχικὴν δύναμιν νὰ τὸ ἀγαπήσῃ. Ὁσάκις μὲ τὰ ἀθῶα μειδιάματά του ὁ μικρὸς διήγειρεν ὀλίγον τὴν συμπάθειάν του, ἀμέσως ἡ σκιὰ τοῦ νεογεννήτου τέκνου του καὶ ὅλον τὸ δρᾶμα τοῦ νοσοκομείου παρίστατο πρὸ τῆς φαντασίας του καὶ ἀπενάρκωνε τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς του.

Κάποτε ἡ Ρηνιὼ τὸ παρετήρει καὶ μίαν ἡμέραν τοῦ εἶπεν αἴφνης.

— Μὰ τί ἔχεις Ἀντώνη μου, μὲ τὸ παιδί μας; Ὥραις

ὥραις θαρρεῖς κι' εἶναι προγόνι σου! Δὲν τὸ ἀγαπᾷς σὰν πατέρας!

Καὶ εἰς ἐλαφρὰν διαμαρτύρησιν τοῦ Ἀντώνη.

Ὄχι! εἶπε περιλύπως—ὅτι θέλεις πές μου! Δὲν τὸ ἀγαπᾷς σὰν πατέρας.

Ὁ Ἀντώνιος συνῆλθεν ἀμέσως. Δὲν τὸ ἀγαποῦσε βέβαια σὰν πατέρας. Τὸ πολὺ πολὺ εἶχε μία ἁπλῆ συμπάθεια γι' αὐτό. Μήπως ἦτο πατέρας του; Ποιὸς ξέρει τίνος ἦτο! Τυχερὸ παιδί! Ἀντὶ νὰ τραβᾷ πτώχεια καὶ κακομοιριὰ σὰν ὅλα τὰ ἔκθετα, νὰ ζῇ μέσα στὰ ἀγαθά τους καὶ τὸ ἄλλο, τὸ δικό τους, νὰ εἶναι χῶμα μεσ' τὸ χῶμα . . . Ὑπομονή. Ἂς εἶναι γιὰ τὸ χατῆρι τῆς γυναῖκάς του· καὶ θὰ τὴν ἔχῃ τὴν ὑπομονή. Αὐτὸς εἶναι ἄνδρας. Τὸ Ρηνιώ του νἄναι καλὰ καὶ νὰ χαίρεται. Πῶς ἐμμόρφαινε τώρα ποῦ ἐπάχυνε μὲ τὰ δυναμωτικὰ τῶν γιατρῶν τῆς χώρας!

Καὶ αὐτά σκεπτόμενος προσεπάθει νὰ φαίνεται πατρικώτερος πρὸς τὸ μικρὸν ὀρφανόν.

Ἡ βάπτισις ἐγένετο μετὰ πολλῆς πομπῆς καὶ ὁ μικρὸς ὠνομάσθη Παντελῆς διότι τὸν εἶχε τάξει ἡ Ρηνιὼ εἰς τὸν Ἅγιον Παντελεήμονα, τὸν πάτρωνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου των.

Βαθμηδὸν ὁ χρόνος διώρθωσεν ὅτι εἶχε καταστρέψει ἡ τύχη καὶ ὁ Ἀντώνιος ἠγάπησε μετὰ πραγματικῆς στοργῆς τὸν μικρόν, ὅταν αὐτὸς ἤρχισε μὲ τοὺς παχουλούς του βραχίονας νὰ περιβάλλῃ τὸν ἡλιοκαῆ λαιμὸν τοῦ εὐρώστου χωρικοῦ καὶ νὰ ψελλίζῃ τὸ γλυκὺ ὄνομα τοῦ πατρός. Τότε ἓν πρὸς ἓν ἐπανῆλθον τὰ παλαιὰ γλυκέα ὄνειρα. Ὁ Παντελῆς θὰ ἐγύριζε τὸν Μύλο ὅταν ἐγήρασκεν αὐτός. Τὸν ἀγαποῦσε τὸν Μύλο ὁ Ἀντώνης, σὰν παιδί του, ἂν ὄχι καλλίτερα. Αἴ! αὐτὸς ἦταν ἡ ζῆσί τους. Σέ τί χάλια τὸν εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν συγχωρεμένο τὸν πατέρα του καὶ πῶς τὸν ἀνέστησε! Καὶ ὁ γυιός τους μιὰ μέρα θὰ τὸν κάμῃ ἀκόμη καλλίτερο μὲ μηχαναῖς τῆς Εὐρώπης καὶ . . . . .

Οὕτω παρήρχοντο αἱ εὐτυχεῖς ἡμέραι καὶ μετὰ τρία ἔτη ἡ Ρηνιὼ ἐγένετο ἐκ δευτέρου μήτηρ χαριεστάτης μικρᾶς κόρης.

Ἡ πλήρης χαρᾶς Μυρσινιὼ ἦτο ἀντικείμενον λατρείας διὰ τοὺς γονεῖς της πρὸ πάντων διὰ τὸν Ἀντώνη, ὅστις ἤρχισε νὰ δίδῃ ἐλαφρὰν τιναπροτίμησιν διὰ τὴν κόρην του, τὸ ἀληθινὸ παιδί, μου καθὼς ἔλεγεν αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ τοῦτο συνέβαινεν σπανίως.

Ἐνίοτε εἶχεν ἐργασίαν ἡ Ρηνιὼ εἰς τὸ σπίτι καὶ ἔστελλε μὲ τὴν ὑπηρέτριαν τὰ παιδιὰ εἰς τὸν Μύλον. Ἐνῷ ὁ Παντελῆς ἠκολούθει βῆμα πρὸς βῆμα τὸν ἐπιστάτην ὁ μυλωθρὸς εὗρισκε καιρὸν νὰ θωπεύῃ τὴν κόρην του χωρὶς νὰ εἶναι ἠναγκασμένος νὰ μοιράζῃ τὰς ἐκδηλώσεις του καὶ πρὸς τὸ ἀγόρι ὅπως ἔκαμνε πρὸ τῶν βλεμμάτων τῆς Ρηνιώς. Ἀλλ' ὁ μικρὸς ἦτο ἀδιάφορος διὰ τὴν προτίμησιν. Ὅλη ἡ προσοχή του ἐστρέφετο πρὸς τὸν Μύλον, τὸν ὁποῖον ἐθαύμαζεν ἐργαζόμενον, καὶ ὅταν ὁ ἐπιστάτης, ὁ ὁποῖος ἠγάπα τὸ εὐάγωγον καὶ νοημονέστατον παιδάκι, τοῦ ἔλεγεν ὅτι μίαν ἡμέραν, ὅταν γηράσῃ ὁ πατέρας του, αὐτὸς θὰ διευθύνῃ τὴν ἐργασίαν, ὁ Παντελῆς ἐφούσκωνε ἀπὸ χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν ὡς νὰ ἦτο ἐκείνη ἡ στιγμή.

Δυστυχῶς ὅταν ἔγινε τετραετὴς ἡ Μυρσινιὼ ἠσθένησε σοβαρῶς. Ὁ ἰατρὸς διέγνωσε τῦφον καὶ παρήγγειλε νὰ χωρίσουν τὰ παιδιὰ διὰ νὰ μὴ μεταδοθῇ τὸ νόσημα καὶ εἰς τὸν μικρόν. Ἡ Ρηνιὼ ἔλαβεν ὅλας τὰς προφυλάξεις, ἐπέρασεν εἰς ἄλλο δωμάτιον τὴν κλίνην τοῦ συζύγου τῆς καὶ τὸν ἀνέθηκεν ὅλην τὴν φροντίδα τοῦ Παντελῆ, ἐνῷ αὐτὴ ἀφοσιώθη ἐντελῶς εἰς τὴν περιποίησιν τῆς μικρᾶς κόρης.

Καθ' ὅσον ἡ ἀσθένεια ἠκολούθει τὰς φάσεις της καὶ ὁ πυρετὸς τῆς ἀσθενοῦς ηὔξανεν, ὁ Ἀντώνιος δὲν εἶχε διάθεσιν μήτε νὰ ὁμιλῇ. Τοσοῦτον τὸν κατέβαλεν ἡ λύπη, ὥστε κατ' ἀρχὰς τοῦ ἤρχετο μία ἀδιαφορία πρὸς πᾶν τὸ ἀποβλέπον τὸν Παντελῆ, ἔπειτα κατέστη ἄδικος πρὸς αὐτόν, τὸν ἐφαντάζετο αἴτιον τῆς ἀτυχίας των καὶ ηὔχετο μυριάκις νὰ ζήσῃ ἡ κόρη του καὶ ἂς ἀπέθνησκε αὐτὸς ὁ ξένος.

Ἓν ἑσπέρας ὁ ἰατρὸς ἔφυγε κάπως στενοχωρημένος καὶ ὁ

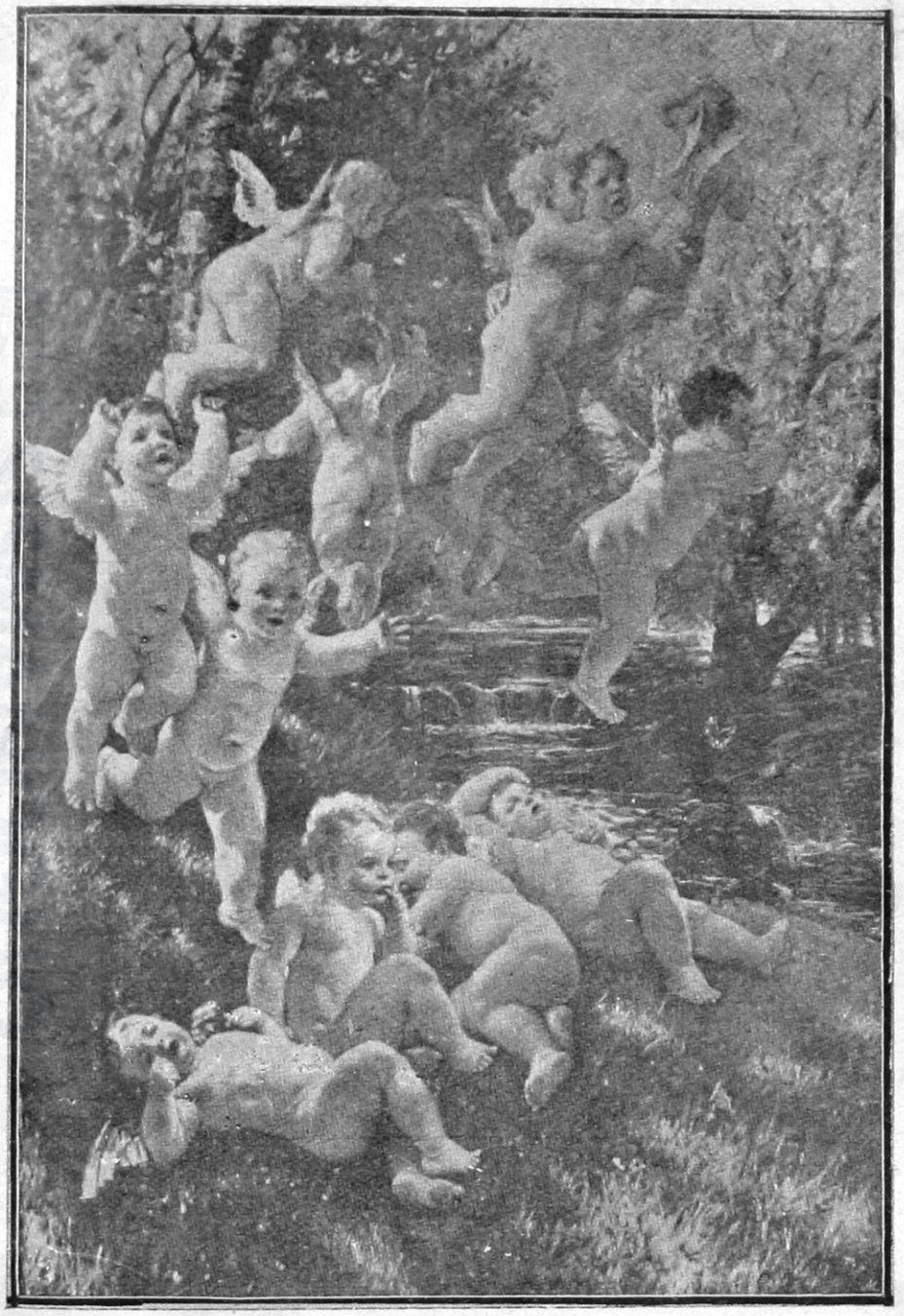

Αἱ στροβιλιζόμεναι ὧραι.

Ἀντώνης ἔλαβε κάθισμα καὶ ἐκάθησε περίλυπος πρὸ τῆς ἐξωθύρας τοῦ κήπου. Ὁ μικρὸς Παντελῆς, ὡσεὶ ἠσθάνετο τὰς ἀπαισίας σκέψεις τοῦ θετοῦ πατρός του, ἐκρύβη ὄπισθεν μεγάλης βαρέλλας, ἥτις ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ πότισμα καὶ ἐκεῖ ἔπαιζεν ἀμέριμνος μὲ μικρὸν ποτιστῆρι τὸ ὁποῖον ἐγέμιζε καὶ ἐκένωνε μὲ ἄμμον.

— Τί χαμπάρια, κὺρ Ἀντώνη; Πῶς πάει τὸ κορίτσι;

ἠκούσθη χονδρὴ φωνὴ καὶ συγχρόνως ἐπλησίασεν ὁ γείτων μπάρμπα Μανώλης, γέρων γαιοκτήμων ἐκ τῶν προὐχόντων τοῦ χωρίου.

— Ἄσχημα, γείτονα, ἀσχημα! Μὴ μὲ μιλεῖς κι' εἶμαι νὰ τὰ σαστίσω.

— Τί νὰ κάμῃς κὺρ Ἀντώνη μου, ὑπομονή! Ἔκαμες τὸ χρέος σου, ἔφερες γιατρούς, ψάλλατε ἁγιασμούς, τὸ τάξατε στῆς Ἅγιοι, τώρα ὅ,τι θέλει ὁ Μεγαλοδύναμος. Τ' ἀρσενικὸ πειὰ νὰ σὲ χαρίσῃ ὁ Θεός, τ' ἀρσενικό, ποῦναι καὶ ποιὸ ἀκριβὸ καὶ θὰ σὲ γυρίσῃ μιὰ μέρα τὸ Μύλο . . . . .

— Ποῦ νὰ μὴν τ' ἀξιωθῇ! εἶπεν ὅλος ἀγανάκτησις ὁ Ἀντώνης. Τὸ Μύλο!! Τὸ Μύλο θὰ μὲ τὸν γυρίσῃ ὁ γαμβρός, εἰδεμή . . . ἂς μὲ πάρῃ ὁ διάβολος!

Ὁ Μπάρμπα Μανώλης ἀπεμακρύνθη καὶ πλήρης οἴκτου εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά του, ἥτις ἐστέκετο πρὸ τῆς θύρας:

— Ὁ κακόμοιρος ὁ μυλωνᾶς! Μὲ τὴν ἀρρώστεια τοῦ κοριτσιοῦ του, ὄξ' ἀπὸ λόγου σου, 'παλάβωσε.

Ὁ Ἀντώνιος ἐκάθησεν ἐκεῖ συλλογισμένος ἕως οὗ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἦλθεν ἡ ὑπηρέτρια νὰ τὸν ἀναγγείλῃ ὅτι τὸ φαγὶ ἦτο εἰς τὸ τραπέζι. Ἐφώναξε καὶ τὸν Παντελῆ καὶ ἀφοῦ τὸν ἐζήτησε παντοῦ ἐπὶ τέλους τὸν εὗρε πλαγιασμένον εἰς τὴν κλίνην του μὲ τὰ φορέματα καὶ κλαίοντα σιωπηλῶς.

Ἠθέλησε νὰ τὸν σηκώσῃ διὰ νὰ φάγῃ, τὸν ἠρώτα τὶ ἔχει, ἀλλ' αὐτὸς ἀπήντα ὅτι δὲν πεινᾷ καὶ δὲν ἔχει τίποτε.

Ὅταν τὸ ἔμαθε ὁ Ἀντώνης:

— Θὰ μ'ἀρρωστήσῃ φαίνεται κι' αὐτός! εἶπε· καὶ ἔστειλε τὴν ὑπηρέτριαν νὰ τὸν γυμνώσῃ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ κατα-

κλιθῇ. Μίαν ὥραν δὲ μετὰ ταῦτα πληροφορηθεὶς τὰ νέα τῆς κόρης του κατεκλίνετο καὶ αὐτὸς ἀφοῦ ἐπλησίασε πρὸς τὸν Παντελῆ καὶ τὸν εὗρε κοιμώμενον.

Εἶχεν ἤδη ἡμιναρκωθῇ, ὅτε νομίζει ὅτι ἀκούει λυγμοὺς ἀποπνιγομένους. Προσέχει: κλαίει ὁ Παντελῆς . . . Ὁ Ἀντώνιος ἐγείρεται, πλησιάζει πρὸς τὴν κλίνην τοῦ παιδὸς καὶ τὸν ἐρωτᾷ τί ἔχει, καὶ ἐὰν πονῇ, ἀλλ' ὁ μικρὸς πνιγόμενος ἀπὸ τὰ δάκρυα ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἐρωτήσεις δι' ἀρνητικοῦ μόνον νεύματος τῆς κεφαλῆς.

— Μὰ δὲν μιλεῖς; τί ἔχεις; ἐρωτᾷ καὶ πάλιν, καὶ ἐνῷ τὸ παιδίον σιωπᾷ, διεγείρεται βαθμηδὸν ὁ οἶκτος τοῦ Ἀντώνη πρὸς αὐτό, ἡ ἀγάπη ἐπανέρχεται κατ' ὀλίγον, τώρα τὸ θωπεύει τὸ φιλεῖ, τὸ ἐρωτᾷ ἐκ τρίτου ἡπίως τί ἔχει καὶ ὁ μικρὸς ἀναθαρρήσας ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἐρωτᾷ:

— Ποιὸς εἶναι, πατέρα, ὁ γαμπρὸς ποῦ θὰ γυρίσῃ τὸ μύλο;

Ἀμέσως ὁ μυλωθρὸς ἐξηγεῖ τὰ διατρέξαντα.

Βεβαίως ὁ Παντελῆς ἤκουσε τοὺς πρὸς τὸν Μπάρμπα Μανώλη ἀδίκους λόγους του, καὶ μετανιῶν τώρα ὡς ἀληθὴς πατὴρ τὸν ἐναγκαλίζεται καὶ λέγει μετὰ προσποιητικῆς φυσικότητος.

— Τὸ Μύλο! Μὰ σύ, Παντελῆ, θὰ γυρίσῃς τὸν μύλο, ὅταν μεγαλώσῃς.

— Ὄχι, πατέρα μου, ὄχι! ἐγὼ δὲν θέλω νὰ σὲ πάρῃ ὁ διάβολος. Καλλίτερα ἐκεῖνος ποῦ εἶπες νὰ τὸν γυρίσῃ . . . ὁ γαμπρός!

— Μὰ σὺ θὰ τὸν γυρίσῃς ὅταν γίνῃς γαμπρός. Δὲν ἄκουσες ποῦ τὸ ἔλεγα τοῦ Μπάρμπα Μανώλη;

— **Αὐτὸ** εἶπες στὸν Μπάρμπα Μανώλη, καὶ ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς ἐν μέσῳ τῶν δακρύων του, ὡς θαλπερὸς ἥλιος μετὰ χονδρὴν βροχήν . . . καὶ ἐγὼ ποῦ δὲν κατάλαβα καὶ ἔκλαια!; . . εἶπε καὶ δὲν ἐζήτησε περισσοτέρας ἐξηγήσεις. Ποτὲ δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἐψεύδετο ὁ πατήρ του καὶ ὁ μικρὸς ἀθῷος ἀπεκοιμήθη ἡσύχως ἀφοῦ τοῦ ἔφεραν καὶ ἔφαγεν ὀλίγον εἰς τὴν κλίνην του.

Ἔκτοτε ὁ Ἀντώνης διετήρει ἐλαφράς τινας τύψεις συνειδήσεως καὶ ὅταν τὴν ἐπαύριον ἡ κατάστασις τῆς κόρης ἐβελτιώθη ἡ εἰρήνη εἰσῆλθεν εἰς τὴν ψυχήν του· βαθμηδὸν δὲ ἡ ἀγάπη του ἐδιχάσθη καὶ οὐδεμίαν διάκρισιν ἔκαμνε μεταξὺ τῶν δύο παιδίων. Τὰ ἔτη παρήρχοντο εὐτυχῆ, ἐνίοτε δὲ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν: Τώρα ποτὲ δὲν μὲ λέγει ἡ Ρηνιὼ ὅτι ξεχωρίζω τὴν κόρη ἀπ' τὸ γυιό. Ἀλλὰ μήπως, ἂν ἐμάνθανε καὶ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, θὰ τὰ ἐχώριζε στὴν ἀγάπη; Βγῆκε τόσῳ καλὸ παιδὶ ὁ Παντελῆς!

Καὶ ἠγνόει ὁ καλὸς μυλωθρὸς ὅτι ἡ φύσις σὺν τῷ χρόνῳ, ἡ κατευνάζουσα ὅλα τὰ ψυχικὰ κύματα ἐπέφερε τὴν γαλήνην καὶ εἰς τὴν ἰδικήν του ψυχὴν καὶ τὸν κατέστησε πραγματικὸν πατέρα τοῦ ἀθώου ὀρφανοῦ. 27 Αὐγούστου 1913.

ΕΥΑ.

— Πιστεύεις εἰς τὴν μετεμψύχωσιν;

— Πῶς ὄχι, ἀφοῦ ὁ γάτος ἐκεῖνος τοῦ μάγερα, σὲ λίγο θὰ μεταβληθῇ σὲ λαγό!

Η ΚΑΛΑΜΙΑ

— Γιατί, παραπονιάρα καλαμιά,
Σύσσωμη παραδέρνεσαι στ' ἀγέρι,
Καὶ βόγγεις μοναχὴ στὴν ἐρημιὰ
Σᾶν νὰ σὲ ξερριζώνῃ κάποιο χέρι;
Σ'τὴν ἀκροποταμιά, πές μου γιατί
Ξυλιάζει κούφιο κάθε σου καλάμι
Καὶ σκύβει ὁρμητικὰ σᾶν νὰ ζητῇ
Νὰ πέσῃ, νὰ πνιγῇ μέσ' σ'τὸ ποτάμι;
Γιατὶ ἡ φλογέρ' ἀπ' τὸ δικό σου τὸν ἁρμὸ
Κι' ἀπ' τὸ κορμί σου τὸ λιγνὸ κομμένη,
Λαλεῖ καὶ κλαίει μὲ πίκρα καὶ καϋμὸ
Ἡ ὅλο μ' ἀναστενάγματ' ἀνασαίνει;

— Μὴ μ' ἐρωτᾶς διαβάτη· εἶναι πικρὴ
Κ' ἐνθύμησι τοῦ πόνου μου τοῦ πρώτου!
Θαρρῶ πῶς βλέπω ἀκόμα ἐκεῖ ἀντικρύ,
Τὸν Ναζωραῖο 'πάνω στὸ σταυρό του.
Σ' ἕνα καλάμι μου ψηλὸ πολύ,
Ἔδεσαν βιαστικὰ στεγνὸ σφουγγάρι,
Τὸ πότισαν μὲ ξεῖδι καὶ χολή,
Καὶ τοὔδωκαν τὰ πιῇ — στερνή των χάρι
Ἄχ! ἀπὸ τότε ἡ ἔρημη θαρρῶ,
Πῶς βλέπω ἕνα σφουγγάρι σᾶν κ' ἐκεῖνο,
Σὲ κάθε μου καλάμι λυγερό,
Κι' ὅλη τὴν πίκρα τῆς χολῆς του πίνω.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

ΤΙΣ Ο ΣΑΑΔΗ;

Ὁ περίφημος ποιητὴς τῶν Περσῶν ὁ ἐπικληθεὶς ***Μουσλὶχ ἐδδῆν***, ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει Σιρὰζ τῷ 1184 μ. Χρ. καὶ ἀπέθανε ἐν βαθυτάτῳ γήρατι τῇ 11 Δεκεμβρ. 1291. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ἀπδ-οὐλλάχ, ἦτο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Σαὰδ πατρὸς τοῦ Ἐπου-Βεκίρ, ἐξ οὗ καὶ ὁ Σααδῆ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο. Περατώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Σιράζ, μετέβη εἰς Βαγδάτην, ἔνθα ἠκουλούθησε μαθήματα ἐν τῇ Σχολῇ Νιζάμ-ἀλμοῦλ Μεδρεσὲκ νιζαμιέ, ὅθεν ἀνεχώρησεν εἰς Μέκκαν πρὸς προσκύνησιν.

Μικρὸς ἀπορφανισθείς, ἀνετράφη ἐν ταῖς ἰδέαις ἄκρας εὐσεβείας, δι' ὃ καὶ ἐπεσκέφθη δεκατετράκις τὴν ἁγίαν πόλιν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Μετὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος ἐπεσκέφθη τὴν Συρίαν, Αἴγυπτον, Μαυριτανίαν, Τουρκεστάν, Ἀβυσσινίαν, Μ. Ἀσίαν καὶ Ἰνδοστάν.

Ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἐπολέμησε κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὅτε ἔπεσεν αἰχμάλωτος εἰς χεῖρας τῶν Σταυροφόρων, οἵτινες μετεχειρίσθησαν αὐτὸν εἰς τὰ πρὸ τῆς Τριπόλεως χαρακώματα·

Πλούσιος ἔμπορος ἐκ Χαλεπίου, ἐλευθερώσας αὐτὸν διὰ λύτρων, τῷ ἔδωκεν εἰς γάμον τὴν θυγατέραν του, μεθ' ἧς φαίνεται, ὅτι ἔζησεν ἁρμονικῶς.

Ὁ Σααδῆ, καί τοι παρευρίσκετο εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς πολέμους, ἐλάχιστα παρουσιάζει ἑαυτὸν γενναῖον καί που διηγεῖται ὅτι ἐξερχόμενός ποτε τῆς Βαλχῆς ἔχων συνοδοιπόρους δύο εὐρώστους νέους, διέκρινε δύο Ἰνδοὺς ὡπλισμένους, τὸν μὲν ράβδῳ, τὸν δὲ λόγχῃ, ἀπολιθωθεὶς δ' ἐκ τοῦ φόβου, ὑπεχρεώθη νὰ τοῖς ἐγκαταλίπῃ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὰ ὅπλα, μὴ τολμήσας νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν. Ἑξηκοντούτης ὁ Σααδῆ ἐπιτρέψας εἰς Σιρὰζ ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ ἐν μοναξίᾳ, διελθὼν τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ὡς ἐρημίτης παρὰ τὴν πόλιν. Ἐν τῷ ἀναχωρητηρίῳ τούτῳ πιθανώτατα συνεθεσε τὰ ἔργα, εἰς ἃ ὀφείλεται ἡ φήμη αὐτοῦ.

Ἦν εὔθυμος καὶ πνευματώδης, ἀπολαύων μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ μεγάλης ὑπολήψεως καὶ ἀξιούμενος συνεχῶς ἐπισκέψεων ἐν τῷ ἐρημητηρίῳ αὐτοῦ, τῶν ἡγεμόνων καὶ μεγιστάνων.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Σααδῆ ἀνηγέρθη μαυσωλεῖον ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα διῆλθε τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του.

Ἡ ἠθικὴ τοῦ Σααδῆ ἐστὶν ἐν γένει καθαρὰ καὶ δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ ἐπὶ ἡδυπαθείᾳ καὶ μαλθακότητι. Γινώσκει νὰ συμβιβάζῃ τὸ πεπρωμένον, ὅπερ ἄγει τὸν ἄνθρωπον εἰς θέσιν ὅλως παθητικήν, μετὰ τῆς ἐλευθέρας θελήσεως, ἥτις ἀφίησι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν σύνεσιν αὐτοῦ.

Ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Σααδῆ περιέχονται συγγράμματα πεζὰ καὶ ἔμμετρα, ἐλεγεῖα, ᾠδαί, τετράστιχα δίστιχα κλπ. Τὸ περιφημότερον τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἐστὶ τὸ Γκουλιστάν, τερπνὴ συλλογὴ ἠθικῶν καὶ φιλοσοφικῶν παραγγελμάτων.

Ἕτερον εἶναι τὸ Ποστάν, περιέχον τὰς μυστηριώδεις καὶ θρησκευτικὰς ἰδέας αὐτοῦ.

*
* *

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΣΠΟΥΔΗ ΤΟΥ ΔΙΑΠΡΕΠΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ

Κ. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΟΥ

ΜΕΧΡΙ ΜΑΛΤΕΠΕ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ

Ὁ μέγας ἐξώστης τοῦ δειλινοῦ ἀτμοπλοίου τῶν Πριγκηπονήσων ἦτο κατάμεστος κόσμου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φαιδροῦ καὶ θορυβώδους· ὁλονὲν δὲ κατέφθανον καὶ νέοι ὅμιλοι φίλων τῶν ἐκδρομῶν καὶ τῆς ἐξοχῆς. Ἐν τῷ συνωστισμῷ ἐκείνῳ τοῦ πλήθους ἐθαύμαζέ τις τὰς χαριεστάτας καὶ ἐλαφρὰς ἀμφιέσεις τοῦ διαπρέποντος ἂν οὐχὶ καὶ ὑπερτεροῦντος γυναικείου φύλου, καὶ ἤκουε ζωηρὰς συνδιαλέξεις εἰς διαφόρους γλώσσας, ἐνῷ ὁ γέλως, ἠχηρὸς καὶ ἐγκάρδιος, εἶχε, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, τὰ πρωτεῖα. Ἐδῶ ἐχαιρετῶντο, ἐκεῖ ἐκάλουν ἀλλήλους, παρέκει ἐγίνοντο ὁρμητικαὶ ἔφοδοι διὰ μίαν μικρὰν κενὴν θέσιν, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σκάφους ἄλλοι ἐφρόντιζον περὶ τῆς παραλαβῆς καὶ τοποθετήσεως τῶν μικρῶν ἀποσκευῶν των ἢ τῶν πολυδαπάνων ὀψωνίων των, πανταχοῦ δὲ ἐδίδοντο συνεντεύξεις καὶ συνεζητοῦντο σχέδια διάφορα διὰ τὴν ἐπαύριον, ἥτις ἦτο Κυριακή.

Ἡμεῖς εἴχομεν ἐπιβεῖ ἐγκαίρως, καὶ ἤδη κατείχομεν ἀπὸ

τὰς καλλιτέρας θέσεις τοῦ πλοίου, εἰς μέρος θεαματικὸν καὶ συνάμα ὑπήνεμον.

Συνώδευα τὴν ἀδελφήν μου, καὶ τὴν κυρίαν Ταρσέως, ἥτις, μετὰ τῆς νεωτέρας ἀδελφῆς της Μηλάνθης, δεσποινίδος ὡς εἴκοσιν ἐτῶν καὶ πολὺ κομψῆς, ἦλθον ἀπὸ τὸ πρωῒ νὰ μᾶς πάρουν διὰ νὰ περάσωμεν ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν των ἐν Μάλτεπε.

Ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου συνηντήσαμεν καὶ τὴν οἰκογένειαν Παλλαδίου, παραθερίζουσαν ἐν Πριγκήπῳ, μητέρα καὶ δύο θυγατέρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλειτέρα, Ἐλισάβετ, καθ' ὅλον τὸν περασμένον χειμῶνα, ὅτε καὶ εἴχομεν γνωρισθεῖ, συναντηθέντες εἰς πολλὰς συναναστροφάς, ἐδείκνυεν ἕνα συστηματικὸν ζῆλον νὰ συμμερίζεται ἀσμένως πᾶσαν ἰδέαν μου καί, ἀγνοῶ ἐὰν ἀστειευομένη ἢ σπουδάζουσα, ἐκήρυττε δημοσίᾳ ὅτι ἐξάπαντος θὰ ἐπετέλει μαζῆ μου τὸ μᾶλλον εὐάρμοστον συζυγικὸν ζεῦγος. Μοῦ ἤρεσκε πολύ, μελαχροινὴ καὶ ζωηρὰ ὡς ἦτο, καὶ πάντοτε εὐχαριστούμην νὰ τὴν πειράζω, ἀναπτύσσων ἐνώπιόν της τὰς μᾶλλον παραβόλους πολλάκις ἰδέας καὶ ἠθικὰς ἀρχάς. Σήμερον, παραδείγματος χάριν, ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅτε καὶ πάλιν ἠγγυήθη περὶ τῆς ἄνευ ὅρων ἐπιτυχίας τοῦ συνοικεσίου μας, εἶπα πρὸς αὐτήν:

— Ἀλλά, ξεύρετε, δεσποινίς... θὰ ἐχρειάζετο ἔξαφνα μία ἐξαιρετικὴ δόσις αὐταπαρνήσεως διὰ τὴν ἰδικήν μου σύζυγον. Παραδείγματος χάριν: καὶ νυμφευμένος ἀκόμη, δὲν θἄφινα ποτὲ τοὺς παλαιούς μου ἔρωτας, τοὺς ὁποίους, λόγῳ ἱεραρχικῆς προτεραιότητος, οὐδεὶς νεώτερος δεσμὸς θὰ καθίστα ἐκτὸς νόμου... Ἡ ἐρωμένη, πρώτη ἢ δευτέρα ἢ τρίτη, ἀνήκει πάντοτε εἰς τὴν ἱστορίαν! ἡ δὲ ἱστορία εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ πλέον ἀλάθητος τῶν ἐπιστημῶν.

— Φοβερόν! ἀποτρόπαιον! ἀνήκουστον! ὑπέλαβον γελῶσαι αἱ ἄλλαι κυρίαι. Ἐγὼ τοιοῦτον ἄνδρα δὲν θὰ τὸν ἤθελα μήτε δι' ὑπηρέτην μου! διότι καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας του κανεὶς

δικαιοῦται ναἀπαιτῇ ἀποκλειστικότητα, ἂν ὄχι καὶ εἰλικρίνειαν, αἰσθημάτων.

— Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι καθόλου τῆς ἰδίας γνώμης· εἶπεν ἡ Ἐλισάβετ. Ὁ ἀνήρ χάνει γρήγωρα τὴν συνήθειαν τοῦ ἀγαπᾶν. Τὸν φαντάζεσθε λοιπὸν ὑποχρεωμένον νὰ περιορισθῇ εἰς μίαν καὶ μόνην ἀγάπην, καὶ δὴ συζυγικήν! Θὰ σκάσῃ! θὰ γίνῃ ἔξω φρενῶν! ... Ἐνῷ αἱ ἐρωμέναι, μὲ τὸ αἰώνιον θέλγητρον τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, χρησιμεύουσιν ἐνίοτε ὡς μία προεξάσκησις καί, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὡς μία ἀνακεφαλαίωσις τῶν δεδιδαγμένων, καθὼς λέγουν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὰς καλλιτέρας ἐπαναλήψεις δίδει πάντοτε τὰς καλλιτέρας ἐξετάσεις. Ἡ δὲ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ εἰς τὸν ἔγγαμον βίον εἶναι ἡ σύζυγος!... Ὁ ἐκ τῶν ἐρωμένων του ἐπιστρέφων σύζυγος ἔρχεται πάντοτε ἐρωτικώτερος πρὸς τὴν γυναῖκά του.

— Καὶ ἂν ἔξαφνα δὲν ἐπανέλθῃ καθόλου πρὸς τὴν γυναῖκά του;

— Δὲν εἶναι δυνατόν, διότι θὰ τὸν ἀποστείλουν αὐταὶ αἱ ἴδιαι ἐρωμέναι. Βεβαίως δὲν ἔχουν μόνον εἰς αὐτὸν νὰ δώσουν προγυμναστικὰ μαθήματα!

Καὶ ἡ συνδιάλεξις θὰ ἐξηκολούθει ἐπ' ἀόριστον, ζωηρὰ καὶ δηκτική, ἐὰν αἴφνης ἡ ἀδελφή μου δὲν τὴν διέκοπτε, λέγουσα πρὸς ἐμέ:

— Ἄχ! παρατήρησε τὸν καϋμένον τὸν Φερενίκην.

Ἐστράφην πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἔβλεπε καὶ εἶδον, εἰς τὴν ἀπέναντι σειρὰν τῶν καθισμάτων, νεαρὸν ἄνδρα καθ' ὁλοκληρίαν ἀόμματον, στηριζόμενον εἰς τὸν βραχίονα τῆς μητρός του, ἥτις ὡδήγει τὰ ἀσταθῆ του βήματα, κρατοῦσα αὐτὸν σχεδὸν ἐν τῇ ἀγκάλῃ της.

Νέος, μόλις τριάκοντα ἐτῶν καὶ φίλος μας οἰκογενειακός, ὁ Ἡρακλῆς Φερενίκης, μὲ τὰ ἀνοικτά του σκοτεινὰ βλέφαρα καὶ τὴν ἐξόχως συμπαθῆ φυσιογνωμίαν, ἐκίνησε πανταχοῦ τὸν ζωη-

ρὸν τῶν ἐπιβατῶν οἶκτον, ἐξ ὧν οἱ περισσότεροι προθυμοποιήθησαν νὰ τῷ δώσωσι θέσιν διὰ νὰ καθήσῃ.

— Δὲν βλέπει καθόλου; ἠρώτησεν ἡ κ. Ταρσέως.

— Καθόλου ὁ δυστυχής! . . Εἶναι σχεδὸν δύο ἔτη ἀφ' ὅτου ἔχασε τὸ φῶς του.

— Ἀλλὰ πῶς; Ἠσθένησεν;

— Ὄχι. Ἔξαφνα ἔπαθεν ἀμαύρωσιν, καὶ ἔκτοτε οὐδὲν ἴσχυσε διὰ νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὴν ὅρασιν.

— Ἄ! εἶναι ἀξιολύπητος! . . Καὶ νέος ἀκόμη, ὁ κακόμοιρος! . . Μὲ τὶ μαύρην καρδιὰ νὰ τὸν βλέπῃ ἆρά γε ἡ δυστυχισμένη του μητέρα! Ἆχ! ὁ Θεὸς νὰ φυλάγῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τέτοιαις κακαὶς καὶ ἄδικαις ὥραις!

— Φαντασθῆτε δὲ νὰ ἦτο καὶ νυμφευμένος! προσέθηκεν ἡ Ἐλισάβετ. Τὶ ἀπελπισία πλέον δι' ἐκείνην τὴν γυναῖκα!

— Πῶς! ἀνεκραύγασα ἀμέσως ἐγώ. Ὥστε, ἐὰν αὐτὸς ἦμην ἀόμματος, δὲν θὰ μὲ παρεδέχεσθε ὡς σύζυγόν σας;

— Ἄ! μόνον αὐτὸ ὄχι! Ποτὲ δὲν θὰ ἐδεχόμην νὰ γίνω σύζυγος τυφλοῦ.

— Κρῖμα! Τώρα μ' ἀπελπίζετε, δεσποινίς! . . Καὶ ἐγὼ ὁ ὁποῖος συνείθισα νὰ σᾶς θεωρῶ πρόθυμον διὰ πᾶσαν ὑψίστην θυσίαν! . .

— Μάλιστα, κύριε! ἀλλ' αὐτὸ πλέον καταντᾷ αὐτοκτονία!

Ἤδη ἡ Μηλάνθη, ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τῆς κυρίας Ταρσέως, ἔλαβε τὸν λόγον:

— Καὶ διατὶ ὄχι, σᾶς παρακαλῶ, αὐταπάρνησις; εἶπε· καὶ δὴ αὐταπάρνησις ὑπέροχος, τῆς ὁποίας μόνον αἱ ὡραῖαι ψυχαὶ δύνανται νὰ ἐννοήσωσι τὸ ὕψος καὶ τὸ μεγαλεῖον;

Ἡ φιλοπαίγμων Ἐλισάβετ ἐγέλασε θορυβωδῶς, κροτήσασα νὰς παλάμας.

— Ὦ! ὤ! εἶπεν. Ἡ Μηλάνθη θέλει τώρα νὰ μᾶς εἰπῇ ὅτι ἔχει ὡραίαν ψυχήν . . . Ἀλλὰ δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς περὶ τούτου, φιλτάτη μου! Ἐν τούτοις, ἐγὼ ἤθελα πολὺ νὰ

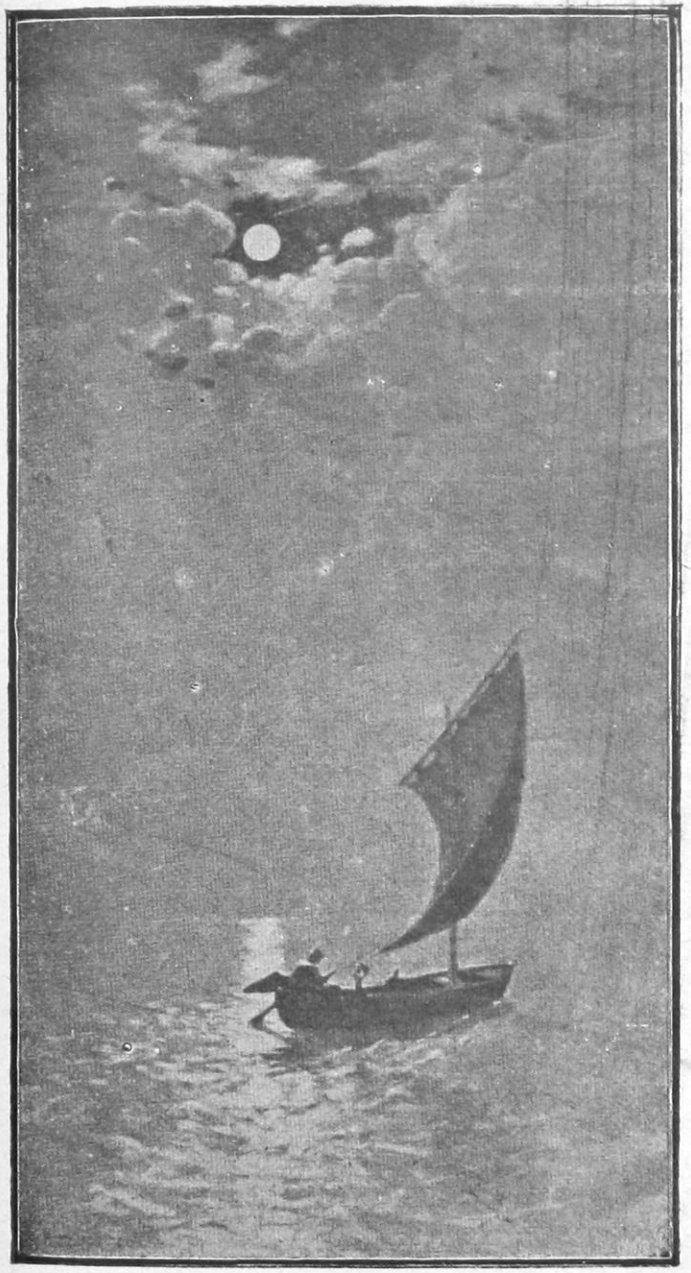

ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΙΑ

σ' ἔβλεπα ἐκτελοῦσαν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς λέγεις μὲ τόσην μεγαλοπρέπειαν.

— Διατὶ ὄχι ; ἐὰν τὸν ἀγαποῦσα !

— Ἄ ! βλέπεις λοιπόν ; . . . Ἐὰν τὸν ἀγαποῦσες . . . Ἀλλ' ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ζήτημα : Πῶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃς.

— Καὶ ὅμως, φίλη μου, εἶναι παρατηρημένον ὅτι κἄθε δυστυχὴς ἄνθρωπος ἔχει περισσοτέρας καὶ μᾶλλον ἀμέσους κατακτήσεις ἐπὶ τῶν συμπαθειῶν τῶν ἄλλων. Ὁμιλῶ τόσον διὰ τὰς σωματικὰς ὅσον καὶ διὰ τὰς ἠθικὰς δυστυχίας. Ἂς λάβωμεν ἓν ἁπλούστατον παράδειγμα : Ἔχεις μίαν ὑπηρέτριαν εὐτραφῆ, ἀρτιμελῆ, ρωμαλέαν, πρότυπον ὑγείας καὶ ἀντοχῆς· εἰς τὴν ὑπηρέτριάν σου ταύτην δύσκολα θὰ ἐσυγχώρεις μίαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σοβαρὰν ζημίαν, τὴν ὁποίαν αἴφνης θὰ σοῦ ἔκαμνε· θὰ τὴν ἐπέπληττες πικρῶς, θὰ τῆς ἔρριπτες κατὰ πρόσωπον τὴν μομφὴν ὅτι εἶναι ἐντροπὴ διὰ μίαν « γυναικάραν ἕως ἐκεῖ πέρα ἐπάνω! » νὰ κάμνῃ τέτοιαις στραβομάραις, ὅτι, ἁπλούστατα, εἶναι ἀπρόσεκτος, ἀφῃρημένη, ὅτι ἔχει τὸν νοῦν της Κύριος οἶδε ποῦ· ἐν περιπτώσει δὲ ὑποτροπῆς, θὰ τὴν ἀπέβαλλες αὐτοστιγμεί. Τοὐναντίον τώρα, ἔχεις μίαν ὑπηρέτριαν ἀνάπηρον, μονόφθαλμον παραδείγματος χάριν ἢ χωλήν : τὸ ἐλαττωματικόν της σῶμα θὰ σοῦ προξενοῦσε τὸν μεγαλείτερον οἶκτον· θὰ τὴν ἐλυπεῖσο διὰ τὴν ἀναπηρίαν της· ἐνὶ λόγῳ θὰ τὴν ἐπονοῦσεν ἡ ψυχή σου, θὰ τὴν ἐβοηθοῦσες ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰς δυσκολωτέρας οἰκιακὰς ἐργασίας, καὶ ποτὲ δὲν θἀπεφάσιζες νὰ τὴν διώξῃς, βεβαία οὖσα ὅτι καὶ ἀπ' ἄλλοῦ θὰ τὴν ἀπεδίωκον κατόπιν, ἕως οὗ, ἐπὶ τέλους, θὰ ἔμενεν εἰς τοὺς δρόμους. Δὲν ἔχω δίκαιον ;

— Βεβαίως ! βεβαίως ! ἐπεκροτήσαμεν ὅλοι.

— Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς αὐτὸν τὸν κύριον Φερενίκην προσέθηκεν ἡ νεαρὰ κόρη. Εἶναι τυφλός· δηλαδή, ἡ φύσις τὸν ἔπληξε διὰ τῆς μεγαλειτέρας, διὰ τῆς φρικωδεστέρας συμφορᾶς. Ἀλλὰ δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ εὑρεθῇ καὶ δι' αὐτὸν μία ψυχὴ εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, διὰ νὰ συμμερισθῇ τὴν δυστυ-

χίαν του, διὰ νὰ φωτίσῃ διὰ τῆς ἀφοσιώσεώς της τὰς σκοτεινὰς καὶ ἀθλίας ἡμέρας τοῦ βίου του ; Ἦ μήπως πρέπει νὰ ἦναι κἄτι περισσότερον ἢ κἄτι ὀλιγώτερον ἀπὸ ἄνθρωπος ἡ γυνὴ ἐκείνη ἡ ὁποία θἀπεφάσιζε τοῦτο ;

Ἡ Μηλάνθη ὡμίλει μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο νὰ προκαλῇ ὅλων μας τὴν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμόν. Ἐκτὸς ἐμοῦ καὶ ὀλίγον τῆς ἀδελφῆς της, οἱ λοιποὶ ἐδείκνυον ἤδη σημεῖα προφανοῦς ἀνίας ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ συζήτησις εἶχε παραταθῇ πέρα τοῦ δέοντος.

Ἡ Ἐλισάβετ ὅμως ἐγέλα πονηρότατα.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ ἀτμόπλοιον εἶχε κάμει τὰ τρία τέταρτα τοῦ δρόμου του. Ἐφαίνετο ἤδη ἡ Πρώτη, μὲ τὸν κομψὸν λόφον της, ὁλόξανθον ἐκ τῶν ἀκτίνων του κατάντικρυ, ὄπισθεν τῶν ὑψωμάτων τοῦ Πέραν, δύοντος ἡλίου. Ὁ περιοσότερος κόσμος ἦτο ἐστραμμένος πρὸς τὰ ἐκεῖ, οἱ δ' ἐκ τῶν ἐπιβαινόντων ξένοι προσήλουν ἤδη τὰς διόπτρας των διὰ νὰ ἴδωσι, διὰ μυριοστὴν ἴσως φοράν, τὰ πάντοτε νεάζοντα καὶ πάντοτε γοητευτικὰ ταῦτα τῶν νήσων τοπεῖα.

Ἡ Ἐλισάβετ ἐξηκολούθησε νὰ γελᾷ μετὰ κακίας.

— Τέλος πάντων, Μηλάνθη μου, ἐγὼ ἐξακολουθῶ νὰ θέλω νὰ σ' ἔβλεπα μίαν ἡμέραν σύζυγον ἑνὸς τυφλοῦ, καὶ ἔπειτα νὰ σὲ πιστεύσω. Ὄχι ὅτι σ' εὐχομαι νὰ τυφλωθῇ εἰς τὰς χεῖράς σου, ἄπαγε ! ἀλλὰ νὰ τὸν πάρῃς τοιοῦτον.

— Δὲν ξεύρω τὸ μέλλον μου· ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐξέφερα μίαν γνώμην μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος, χωρὶς καμμίαν ἀξίωσιν διὰ νὰ σᾶς τὴν ἐπιβάλω.

— Καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἠξεύρω κ' ἐγὼ μὲ πόσην δόσιν ἀγαλλιάσεως θὰ ἤκουεν, ἐὰν ἦτο ἐδῶ μαζύ μας ὁ κ. Φερενίκης.

— Τόσον τὸ καλλίτερον δι' αὐτόν, ἐὰν τὴν ἤκουε : Θὰ ἤκουε τὸν ὡραιότερον λόγον συμπαθείας.

— Κρῖμα ποῦ δὲν εἶμαι γνωστή του, διὰ νὰ ὑπάγω ἕως ἐκεῖ

νὰ τοῦ τὸ εἰπῶ. Εἶμαι περίεργος νὰ ἔβλεπα πῶς θὰ ἐξεφράζετο περὶ σοῦ.

Ἔλαβα τότε ἐγὼ τὸν λόγον.

— Ἀλήθεια, παιδιά, ἡ ἰδέα εἶναι καλή : εἶπα. Θέλετε ; Μετ' ὀλίγον, ἅμα ὀλιγοστεύσῃ τὸ πλῆθος, πηγαίνομεν πλησίον των, καὶ ἀναλαμβάνω ἐγὼ νὰ τοῦ εἴπω ὅτι τοῦ εὕρομεν ἐν τῷ ἅμα μίαν «πλωτήν» μνηστήν, τὴν δεσποινίδα Μηλάνθην. Ἄ ! θὰ γελάσωμεν πολύ, σᾶς τὸ ὑπόσχομαι !

Ἡ μήτηρ τῆς Ἐλισάβετ ἐπενέβη.

— Ὄχι, ὄχι, νὰ μὴ τὸ κάμετε αὐτό, παιδιά μου, εἶνε ἁμαρτία! Διατί νὰ παίξωμεν μὲ τὴν συμφοράν του καὶ νὰ τὸν λυπήσωμεν;

— Μὰ ὄχι, κυρία, σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν θὰ λυπηθῇ καθόλου... Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἄλλως τε, ἐχρημάτισε καὶ ἄλλοτε μεμνηστευμένος.

— Μεμνηστευμένος ! . . . Αὐτός ! . . . Ἀλήθεια ! . . . Ἄ! μᾶς πειράζετε !

— Σᾶς βεβαιῶ !

— Μὰ πότε λοιπόν ; πρὶν χάσῃ τὸ φῶς του ;

— Βεβαίως πρίν . . . Ἀλλὰ μὴ τρομάζετε ! δὲν τὸν ἐγκατέλειψεν ἐκείνη· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν νυμφευθῇ ἅμα ἔμεινεν ἀόμματος.

Ἡ πολυπράγμων Ἐλισάβετ ἦλθε πλησιέστερόν μου καὶ μὲ ὕφος ἱκετευτικόν :

— Ὦ ! εἰπῆτέ μας μερικὰ περὶ τῆς μνηστείας ταύτης. Σᾶς παρακαλῶ ! θὰ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεσις.

— Ἀλλὰ δὲν γνωρίζω τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι σᾶς εἶπα.

— Εἶναι ἀδύνατον ! Δὲν σᾶς πιστεύω ! Δὲν θέλετε μᾶλλον νὰ μᾶς τὰ εἰπῆτε.

— Δεσποινὶς, σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι δὲν γνωρίζω τίποτε.

— Ἄ ! μὰ τότε λοιπὸν πρέπει νὰ τὸν βάλετε νὰ μᾶς διηγηθῇ κἄτι τι ὁ ἴδιος. Ἐξάπαντος ! Ἐνδιαφέρομαι πολύ . . . Μά

ποία ἦτο ἡ μνηστή του; Ἀπ' ἐδῶ; τὴν ἐγνωρίσατε; Ξεύρετε τὸ ὄνομά της.

— Ὄχι, αὐτὸ συνέβη ἐν Προύσῃ,ὅπου ἦτο τότε καὶ ὁ Ἡρακλῆς.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἀφῆσαν τὴν Χάλκην, ἔπλεε πρὸς τὴν Πρίγκηπον. Οἱ ἐπιβάται ἠραιώθησαν κατὰ δύο τρίτα, καὶ ἡμεῖς ἐπλησιάσαμεν τὸν Φερενίκην καὶ τὴν μητέρα του. Ἡμεῖς καὶ ἡ κυρία Ταρσέως τῷ εἴμεθα γνωστοί· ἡ Μηλάνθη ἐπίσης τῷ ἦτο γνωστή, ἀλλ' ἐγὼ δέν ἀνέφερα περὶ αὐτῆς, καὶ τῷ συνέστησα μόνον τὰς Παλλαδίου.

Ὁ Ἡρακλῆς, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν κυρίαν Ταρσέως, τὴν ἠρώτησε περὶ τῆς δεσποινίδος Μηλάνθης.

Εἶναι καὶ αὐτὴ ἐδῶ, μαζῇ μας· τοῦ εἶπα. Ἀλλ' ἐπίτηδες σοῦ τὴν ἀφῆκα τελευταίαν, διὰ νὰ σοῦ κάμω συγχρόνως καὶ μίαν ὡραίαν ἔκπληξιν. Ξεύρεις; Ἡ δεσποινὶς Μηλάνθη κατ' ἀρχὴν δὲν ἐναντιοῦται νὰ γίνῃ σύζυγός σου.

Ὁ ἀόμματος ἐγέλασε ζωηρῶς.

— Μπᾶ! καὶ πόθεν αὐτὴ ἡ αἰφνιδία συμπάθεια; ἠρώτησεν

— Ἴσως πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ μεταμέλειαν τῆς ἄλλης ἐκείνης, ἡ ὁποία σ' ἐγκατέλειψεν! εἶπον ἐγώ.

— Τῆς ἄλλης ἐκείνης, ἡ ὁποία μ' ἐγκατέλειψεν; . . . Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καμμία τοιαύτη!

— Τέλος πάντων, ἴσως καὶ διὰ κανένα ἄλλον λόγον ἀκόμη.

— Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸν μάθωμεν;

— Ἰδού: ἡ δεσποινὶς Μηλάνθη διατείνεται ὅτι οἱ ἀόμματοι ἔχουν εἰς ἀσύγκριτον βαθμὸν λεπτώτερα τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων αἰσθήματα, διότι βλέπουσι μόνον μὲ τῆς ψυχῆς τοὺς ὀφθαλμούς, οἱ ὁποῖοι τοιουτοτρόπως εἶναι ἀπειροπλασίως ἀνεπτυγμένοι.

Ἡ μορφὴ τοῦ Ἡρακλέους ἐξέφρασεν ἐσχάτην πικρίαν.

— Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐγεννήθηκα τυφλός· εἶπε. Κατόπιν ἔχασα τὸ φῶς μου.

— Εἶναι περίπου τὸ ἴδιον: Ἂς παραδεχθῶμεν ὅτι θὰ ἦσο προωρισμένος νὰ τὸ χάσῃς.

— Ὄχι, δὲν εἶναι καθόλου τὸ ἴδιον. Ἐγὼ ἐπρόφθασα νὰ ἴδω τὸν κόσμον! ... Ποῖος σᾶς λέγει ὅτι ἡ τυφλότης μου δὲν ἦτο μία ὑψίστη τιμωρία διὰ τὴν κακήν μου ψυχήν; ... Ναί! διατί σιωπᾶτε; Νομίζετε ὅτι σᾶς λέγω ὑπερβολήν; Καὶ ὅμως εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια Ἀκούσατέ μου, σᾶς παρακαλῶ: προσέθηκεν ἀνακαθήμενος μετὰ νευρικότητος. Οὐδεὶς ἐγνώρισέ ποτε τὴν ἱστορίαν ταύτην, καὶ οὔτε εἰς ὑμᾶς θὰ τὴν διηγούμην ποτέ, ἐὰν ἡ δεσποινὶς Μηλάνθη, διὰ τῶν ἀγαθῶν φρονημάτων της, τὰ ὁποῖα ὅμως, σημειωτέον, τὴν ἠπάτησαν οἰκτρῶς, δὲν ἔδιδε σήμερον τὴν ἀφορμήν. Ἀκούσατέ με λοιπόν, Θὰ σᾶς τὰ εἴπω ὅλα:

— Τὴν εἶχα ἰδεῖ ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ διορισμοῦ μου ὡς ὑπογραμματέως τοῦ ἐν Προύσῃ μεταξουργείου, ἐλθοῦσαν, ὡς σύνηθες, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς σχολῆς, νὰ πάρῃ τὸ καθημερινὸν φίλημα τοῦ πατρός της. Ἡ ἐκφραστικὴ ὡραιότης της μοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν· καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐπέδρασε κρισίμως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ μου συστήματος. Τὴν ἠγάπησα παραφόρως, μὲ τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον ἔρωτα, ὅστις ἐπέρχεται ὁρμητικὸς καὶ ἀκαριαῖος, ὡς ἡ κεραυνοβόλος ἀποπληξία, ἐντὸς ἑνὸς δευτερολέπτου, χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον καιρὸν νὰ λάβῃ τὴν παραμικροτέραν κατὰ τῶν ἐνδεχομένων συνεπειῶν προφύλαξιν.

Τὴν ἠγάπησα παραφόρως, σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω, καὶ ἐν τῇ προπετείᾳ τοῦ πάθους μου ἐνόμισα ὅτι τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες ὤφειλον νὰ ὑποκύψουν ἀπέναντι τῆς ἱκανοποιήσεως αὐτοῦ. Εἶδον τὸν ἑαυτόν μου μέγαν, ἀσυγκρίτως μέγαν, μεγαλείτερον πάντων τῶν ἐν τῷ γραφείῳ περιστοιχιζόντων με, μεγαλείτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ πατρός της, ὅστις γέρων ἤδη ὤν, ὤφειλε νὰ παραμερίσῃ καὶ αὐτός, νὰ κάμῃ τόπον εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς νεότητος, ἡ ὁποία ἤρχετο κατόπιν του καί, διὰ τοῦτο, μὲ περισσότερα καὶ ἐπιτακτικώτερα δικαιώματα διὰ νὰ ζήσῃ καλλίτερον... Ἐν γένει ὁ ἔρως εἶναι ἐπικίνδυνος σύμβουλος. Ἐπικινδυνωδέστερος ὅμως

ἦτο ὁ ἰδικός μου, διότι συνωδεύετο καὶ ὑπὸ τοῦ πείσματος. Ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις θὰ πεισματωθῇ ἐν τῇ ἱκανοποιήσει τοῦ ἔρωτός του! Δὲν εἶναι πλέον πάθος τὸ συνέχον αὐτὸν αἴσθημα. Εἶναι λύσσα, μία μανία φοβερά, ἡ ὁποία τὸν κάμνει νὰ νομίζῃ ὅλον τὸν κόσμον ἐχθρόν του θανάσιμον. Ὁ μετὰ πείσματος ἀγαπῶν, δὲν ὀνομάζεται πλέον δυστυχὴς ἐραστής, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῶν σχεδίων του· δὲν δύναται νἀπελπισθῇ, δὲν δύναται ναὐτοκτονήσῃ: Διότι δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ ποτε πῶς εἶναι δυνατὸν καὶ διὰ ποῖον λόγον νὰ μὴ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νἀποκτήσῃ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ καὶ τῆς ὁποίας αἰσθάνεται ἀπόλυτον τὴν ἀνάγκην...

Ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἔπασχον καὶ ὑπέφερον ἐν σιωπῇ, παραδεδομένος εἰς τὸ ἔργον μου καὶ ἀναπτύσσων ἔκτακτον δραστηριότητα, ὄχι βέβαια διὰ νὰ ὑποφέρω τοιουτοτρόπως περισπασμὸν εἰς τὸ πάθος μου, ἀλλ' ἵνα δείξω ζῆλον καὶ ἀποκτήσω ταχύτερον τοῦ προϊσταμένου τὴν εὔνοιαν. Ἤρχιζα, βλέπετε, ἀπὸ τὰ καλὰ μέσα... Πράγματι δὲν ἤργησα νὰ ἐφελκύσω τὴν προσοχήν του· καὶ μετ' οὐ πολύ, προηγόμην εἰς ἰδιαίτερον γραμματέα του, τοῦ προκατόχου μου ἀποθανόντος αἰφνιδίως μίαν ἡμέραν... Λοιπόν! θὰ μετατιθέμην ἐντὸς τοῦ ἰδίου δωματίου μαζῆ του, θὰ τὴν ἔβλεπα καθ' ἡμέραν ἐρχομένην διὰ νὰ πάρῃ τὸ τακτικόν του μεταμεσημβρινὸν φίλημα, θὰ ἐμετροῦσα τὰς στιγμὰς μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἀφίξεώς της, θὰ προσεπάθουν νὰ τὴν χορτάσω δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν αἰσθήσεών μου κατὰ τὰ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ἐκεῖ παρουσίας της, τὸ δὲ κυριώτερον θὰ μὲ συνίστα κατ' ἀνάγκην εἰς αὐτὴν καὶ θὰ ἐγνωριζόμην ὁπωσδήποτε μαζῆ της... Ἀλλ' ἀλλοίμονον! ἡ ἡμέρα τοῦ διορισμοῦ μου εἰς τὴν νέαν μου θέσιν συνέπιπτε μοιραίως μὲ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν σχολικῶν της παύσεων καὶ τῆς ἀμέσου εἰς Μουδανία, χάριν θαλασσίων λουτρῶν καὶ ἀναψυχῆς, μετοικήσεώς της... Δὲν θὰ τὴν ἔβλεπα ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας!

Ἤρχισα νὰ φθίνω, αἱ δυνάμεις μου ἐξέλειπον ἡμέρᾳ τῇ ἡ-

μέρᾳ, ἔχασα τὴν ὄρεξιν, ἔχασα καὶ τὸν ὕπνον... Ὁ πρῶτος εἰς τὸν ὁποῖον ἐξεμυστηρεύθην τὸ αἴτιον τῆς ἀπωλείας μου ἦτο ὁ ἀρχιλογιστὴς τοῦ ἐργοστασίου, παιδικὸς φίλος τοῦ πατρός μου καὶ ὀλίγον συγγενής μας, συστάσει δὲ τοῦ ὁποίου εἶχον εἰσαχθεῖ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνην. Ἡ ὅλη μου κατάστασις τῷ ἐπροξένησε, φαίνεται, ζωηρὰν συμπάθειαν· μὲ ἤκουσε μετὰ μεγάλης συγκινήσεως, δὲν μοῦ ἔκαμε καμμίαν παρατήρησιν, μοῦ συνέστησε θάρρος καὶ ὑπομονήν, μοῦ ἐξέφρασε μερικὰς ἀσαφεῖς ἐλπίδας, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς οὐδεμίαν προσωπικὴν μεσολάβησιν. Μὲ συνεβούλευσε μόνον, ὡς προτιμώτερον μέσον, νὰ φέρω τὸ πρᾶγμα γραπτῶς εἰς γνῶσιν τοῦ προϊσταμένου· καί, μίαν πρωΐαν, μεταβὰς ἐνωρίτερον εἰς τὸ γραφεῖον, ἀφῆκα μίαν ἐπιστολὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης του.

Ἦλθεν, ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν, τὴν ἀνέγνωσεν, ἀλλὰ δὲν μοῦ ἀπέδειξε τὸ παραμικρόν. Ἐγὼ δὲ τὴν σιωπὴν ταύτην ἐθεώρησα ὡς τὸν ἄριστον τῶν οἰωνῶν, ἐξηγήσας αὐτὴν ὡς δικαίαν ἐπιφύλαξιν ἐκ μέρους του ἵνα σκεφθῇ τὸ πρᾶγμα καλῶς, συμβουλευθῇ δὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν του πρὶν δώσῃ ἀπάντησιν. Τῆς αὐτῆς γνώμης ἦτο καὶ ὁ ἀρχιλογιστής, εἰς τὸν ὁποῖον διηγήθην, τὸ ἑσπέρας, τὰ καθέκαστα.

Ἀλλ' ὅταν, τὴν ἐπαύριον, ἐπανελθὼν εἰς τὸ γραφεῖόν μου καὶ ἰδὼν μίαν ἐπιστολὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης μου, μετὰ τρομερῶν καρδίας παλμῶν ἤνοιξα αὐτήν, ἐνόμισα ὅτι τὸ ἔδαφος ἔφευγεν ὑπὸ τοὺς πόδας μου, ἐνόμισα ὅτι κατεκεραυνούμην ὑπὸ χιλίων συγχρόνως κεραυνῶν, ἅμα, ἐντὸς τοῦ φακέλλου, εὗρον, εἰς τέσσαρα διπλωμένην καὶ μὲ τὸν φάκελλόν της, μόνον τὴν ἰδίαν μου ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν, τὴν προτεραίαν, εἶχον γράψει...

Ἄ! ἡ θέσις μου ἦτο τρομακτική! Πρὸς στιγμὴν ἐφοβήθην τὸν ἑαυτόν μου! Ἐνόμισα ὅτι θὰ κατέστρεφα ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι θὰ ἔθετον πῦρ εἰς τὸ κατάστημα, καὶ ἔσφιγγα τοὺς γρόνθους μου, καὶ ἔτριζα τοὺς ὀδόντας... Ἱδρὼς κρύος μοῦ περιέλουε τὸ σῶμα, αἱ δὲ χεῖρές μου τόσον ἔτρεμον, ὥστε ἔκαμνον νὰ τρί-

ζῃ δυνατὰ ὁ χάρτης τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ἐκρατοῦσα ἀκόμη διπλωμένην, ὡς ἦτο, εἰς τέσσαρα. Ὦ ! ναί ! θὰ ἔπιπτον ἴσως εἰς τοὺς πόδας του, θὰ ἔκλαια ἴσως ἐνώπιόν του, θὰ τὸν καθικέτευον νὰ λυπηθῇ τὴν νεότητά μου, νὰ λυπηθῇ τὴν μητέρα μου, θὰ τοῦ ἐζήτουν καὶ τὴν μεγαλειτέραν διορίαν ἕως οὗ γίνω ἀντάξιος τοῦ ὀνόματός του καὶ τῆς κόρης του, ἐὰν . . . ναί ! ἐὰν μοῦ ἔδιδε μίαν ἀπάντησιν, κατηγορηματικῶς ἀρνητικὴν ἔστω, ἀλλ' ὅμως κολάζουσαν ὁπωσδήποτε, ἐπὶ μιᾷ ἢ ἄλλῃ προφάσει, τὴν ἄρνησίν του. . . Ἐνῷ αὐτὸς μοῦ ἐφέρετο ὡς πρὸς ψωραλέον σκύλον, ὡς πρὸς τὸν ἔσχατον ἐργάτην του, ὡς πρὸς ἄθλιον ἐπαίτην τῶν τριόδων !

Δὲν μ' ἐθεώρει οὔτε προσοχῆς κἄν ἄξιον, ἤρχετο δὲ νὰ μοῦ ρίψῃ τὴν ἐπιστολὴν κατὰ πρόσωπον διὰ νὰ μὲ κολαφίσῃ, διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι μὲ περιφρονεῖ, ὅτι μ' ἐξευτελίζει, ὅτι μὲ θεωρεῖ γελοῖον. Ναί ! ὁ τρόπος του οὗτος θὰ μὲ ἔκαμνε καὶ λῃστήν ! Ἐὰν τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο ἐμπρός μου, θὰ τὸν ἔπνιγα μὲ τὰ δάκτυλά μου, θὰ τὸν ἐστραγγάλιζα μὲ τοὺς ὀδόντας μου. . . Ἀλλ' ὁ ἀρχιλογιστής, διελθὼν κατὰ τύχην πρὸ τοῦ γραφείου μου καὶ ἰδών με ἔξαλλον, μ' ἐπλησίασε διὰ νὰ μ' ἐρωτήσῃ τί τρέχει. . .

Δὲν ἠδυνάμην νὰ ὁμιλήσω, καὶ τοῦ ἔδειξα μόνον τὴν ἐπιστολήν. Ἐνόησε τὰ πάντα, ἔφριξε πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ δὲν μ' ἀφῆκε νὰ προχωρήσω εἰς τὰ σκότια σχέδιά μου. « Μὴ σπεύδεις! μοῦ εἶπε· κράτησε τὸν ἑαυτόν σου, ἀπόφυγε νὰ κάμῃς ἀνοησίαν, μεταχειρίσου πρῶτον ὅλα τὰ λογικὰ μέσα. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι νὰ καταστρέφωμεν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτυγχάνωμεν ! Τί ὠφελεῖ ἡ ἀγανάκτησις ; — Ἀλλὰ τί θέλεις λοιπὸν νὰ κάμω ; ἐγόγγυσα· πάσχω ! . . χάνομαι ! . . τὸ βλέπεις. Περὶ ποίας εὐτυχίας μου ὁμιλεῖς ; — Εἶναι καὶ ἡ μητέρα ἀκόμη ! ἀπήντησεν· αἱ γυναῖκες εἶναι πάντοτε εὐχρηστότεραι τῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας. Πήγαινε νὰ τὴν εὕρῃς ! — Ποτέ ! ἐκραύγασα. — Τότε, γράψε της ! ἀλλὰ φρόνιμα λόγια ! ὄχι βίαν !

Ἐσκέφθην ὅτι εἶχε δίκαιον· μάλιστα μετενόουν διατὶ νὰ μὴ

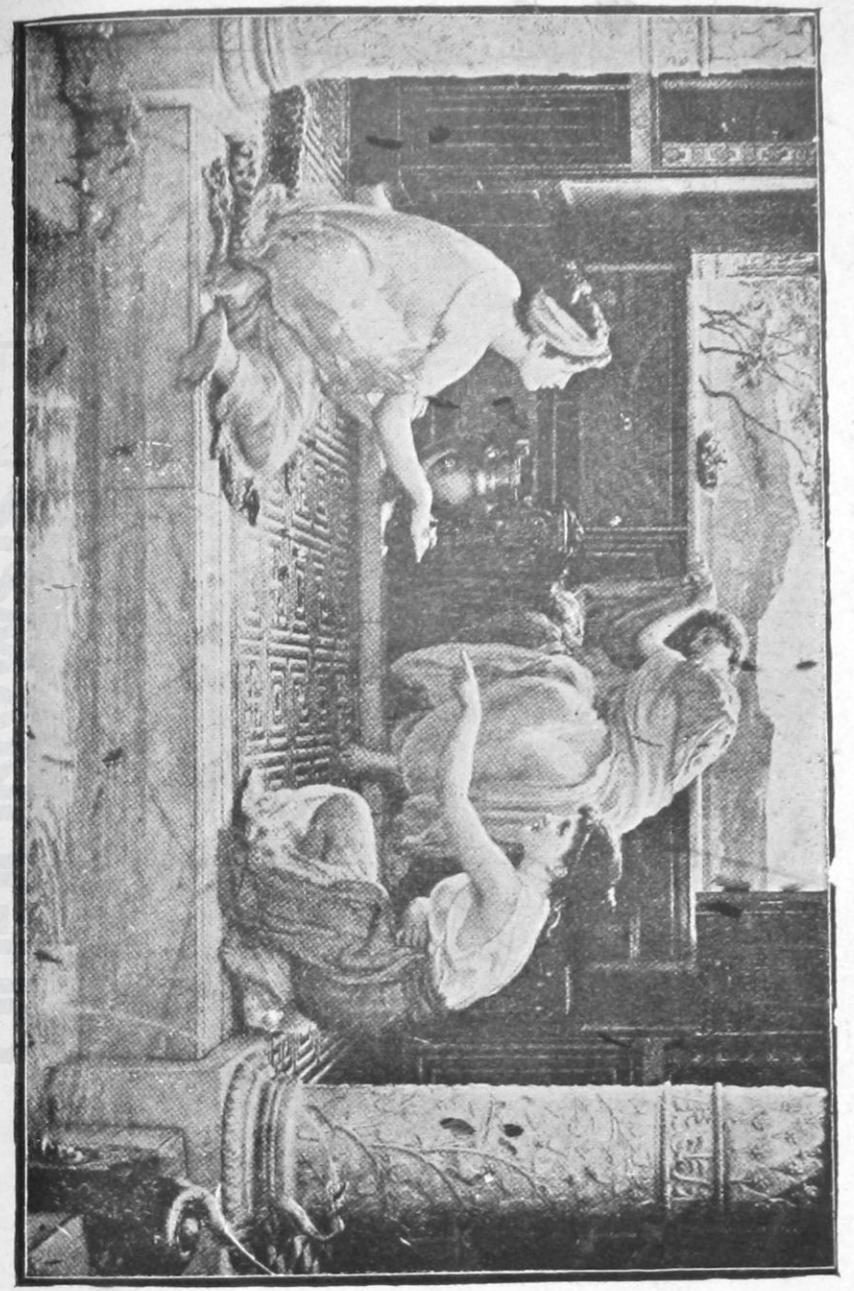

γράψω ἐξ ἀρχῆς πρὸς αὐτήν, ὅπου νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ ὁμιλήσῃ τοῦ ἀνδρός της. Ἄλλως τε, ἀκόμη καὶ πρὸς χάριν Ἐκείνης, τῆς λατρευτῆς μου, ἔπρεπε νὰ κάμω ὑπομονὴν καὶ νὰ ἐγκαρτερήσω. Δὲν ἀπέδειξα κ' ἐγὼ τίποτε καὶ συνειργάσθημεν πάλιν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὰς ἑπομένας, ὡς καλοὶ φίλοι, ὡσὰν νὰ μὴ συνέβῃ τίποτε μεταξύ μας . . .

Ἔστειλα τὴν πρὸς τὴν μητέρα της ἐπιστολήν· ἦτο βρεγμένη μὲ δάκρυα, γραμμένη μὲ τὸ αἷμα τῆς ψυχῆς μου: « Ἀγαπῶ! τῆς ἔγραφα· καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἱερωτέρου τῶν αἰσθημάτων, σᾶς παρακαλῶ νὰ σεβασθῆτε τὴν πρότασίν μου. Δὲν σᾶς ζητῶ νὰ θυσιάσητε τὴν κόρην σας εἰς τὸν ἔρωτά μου. Θὰ θυσιασθῶ ἐγὼ χάριν αὐτῆς, θὰ τὴν κάμω ἐγὼ εὐτυχῆ ἔστω καὶ ἐπὶ θυσίᾳ τῆς ζωῆς μου. Θὰ θυσιάσω τὰ πάντα δι' αὐτήν, τὰ πάντα θὰ προσφέρω ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς εὐτυχίας της, δὲν θὰ ὑπάρχῃ δι' ἐμὲ εἰς τὸν κόσμον ἄλλο πολυτιμώτερον αὐτῆς » . . . Τίποτε! μάταιοι κόποι, χαμμένα λόγια . . .

Αὐτὴ δὲν μοῦ ἐπέστρεψε μὲν τὴν ἐπιστολήν μου, ἀλλὰ μίαν ἡμέραν, ἐλθοῦσα εἰς τὸ γραφεῖον νὰ ὁμιλήσῃ τὸν σύζυγόν της, δὲν ἔστρεψε κἂν πρὸς τὸ μέρος μου τὴν κεφαλήν της . . . Ἀ! ἀπὸ τότε πλέον τοὺς ἐμίσησα! τοὺς ἐμίσησα μέχρι θανάτου! Μία δὲ μόνη σκέψις μὲ κατέτρεχε: νὰ τοὺς ἐκδικηθῶ! νὰ τοὺς ἐκδικηθῶ ὅλους, ἀπὸ τὸν πρῶτον ἕως τὸν τελευταῖον! . . Ἐδωροδόκησα ἁδρῶς τὴν ἰδιαιτέραν παιδαγωγόν της, ἀκόλουθόν της μᾶλλον, τῆς ὑπεσχέθην τὸ ἓν τρίτον τῆς προικὸς ὡς τελευταίαν ἀμοιβήν, ἐὰν κατώρθωνε νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν κόρην περὶ ἐμοῦ καὶ νὰ τῆς κινήσῃ τὸ πρὸς ἐμὲ ἐνδιαφέρον. Ὡς πρῶτον δὲ ὅπλον ἔδωκα εἰς αὐτὴν διὰ νὰ τῆς ἐγχειρίσῃ μίαν φλογερὰν καὶ ἔξαλλον ἐπιστολήν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὑπέβαλλον καὶ παραίτησιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας . . . Δὲν ξεύρω πῶς τὰ ἐκατάφερεν, ἀλλ' ἦτο ἀξία νὰ εἶναι συνένοχός μου.

Ἡ κόρη ἐνθουσιασθεῖσα ἐκ τῆς δηλητηριώδους γλώσσης τῶν ἐπιστολῶν μου, τὰς ὁποίας κατ' ἐπανάληψιν, δι' τῆς ἡμέρας, πρωΐ

καὶ βράδυ, τῆς ἔγραφα, ἤρχισε νὰ μ' ἀγαπᾷ, ὡς ἡ ἰδία ὡμολόγησεν εἰς τὴν παιδαγωγόν της, ἣν καὶ ἐπεφόρτισε νὰ μοῦ τὸ εἴπῃ. Ὅταν δ' ἐγώ, μετ' ὀλίγον, τολμῶν τὰ ἔσχατα, ἐζήτησα παρ' αὐτῆς βραχεῖαν συνέντευξιν, δὲν ἐδυσκολεύθη πολὺ νὰ δεχθῇ καὶ τοῦτο· ἓν ἀπόγευμα, τὴν εἶπα νὰ μὲ περιμένῃ, μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ της, εἰς ἓν ἐξοχικὸν μέρος, ὑπὸ τὰς ὑπωρείας τοῦ Ὀλύμπου . . . Θεέ μου ! ὅταν τὴν εἶδα ! . . .

Ὅταν τὴν εἶδα ἀφελῆ, ἄκακον καὶ παιδικήν, τείνουσάν μοι τὴν ἀθῴαν της χεῖρα καὶ λέγουσαν: «Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, κύριε, διὰ τὰ εὐγενῆ σας αἰσθήματα », ὦ ! τότε ᾐσθάνθην ἕνα φοβερὸν τῆς συνειδήσεως κλονισμὸν καὶ τὴν ἐνδόμυχον ἀνάγκην τὰ προσπέσω εἰς τοὺς πόδας της καί,μὲ τὸ μέτωπον κατὰ γῆς, νὰ τῆς ζητήσω συγγνώμην καὶ ἔλεος δι' ὅσα κακὰ κατ' αὐτῆς ἐμελέτησα. Ἀλλὰ τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς της, καὶ πρωτίστως πρός τὴν μητέρα της, μῖσος μου ἦτο ἀμέτρητον, ἀπεριόριστον. Πρὸς τὴν μητέρα της πρωτίστως, διότι αὐτή, ὡς γυνὴ καὶ πρὸ πάντων ὡς μήτηρ ὤφειλε νὰ ἐννοήσῃ καλλίτερον τὸς ἀδυναμίας τῆς νεότητος καὶ νὰ δείξῃ ἐνδιαφέρον πρὸς ἐμέ. Ἐὰν ἡ ἔλλειψις στοργῆς κάμνει τὸν ἄνδρα σκληρόν, τὴν γυναῖκα ὅμως τὴν κάμνει θηρίον. . . .

Καὶ ἔπειτα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, διὰ πρώτην φορὰν εἶχον παρατηρήσει ὅτι καταπληκτικῶς ὡμοίαζε τὴν μητέρα της . . .

Ἔπραξα πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ νὰ τῆς ἐμπνεύσω παράφορον πρὸς ἐμὲ ἔρωτα. Τῆς ἔγραφα ἐδιακόπως χιλιάδας γραμμῶν, ἑκατοντάδας στοίχων, πολλοὺς τῶν ὁποίων καὶ ἐτόνιζον πρὸς κλειδοκύμβαλον εἰς τὸ ὄνομά της, καὶ τοὺς ὁποίους καθὼς μοὶ ἔλεγε μετ' ἀκρατήτου ἡδονῆς ἔπαιζε. Τῆς δὲ παιδαγωγοῦ συνεργούσης, ἐλαμβάνομεν πάντα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα, ἵνα μὴ φωραθῶσιν αἱ σχέσεις μας . . . Θὰ μ' ἐρωτήσητε ἐὰν τὴν ἠγάπων. Θὰ σᾶς ἀπαντήσω μὲ μίαν λέξιν : Ὄχι ! Διότι ποτὲ δὲν ἀγαπᾷ κανεὶς τὴν κόρην ἐκείνων τοὺς ὁποίους μισεῖ.

Τέλος πάντων, τῆς στιγμῆς ἐπιστάσης, ἐξέθηκα πρὸς αὐτὴν τὰ παλαιά μου πρὸς τοὺς γονεῖς της διαβήματα καὶ τὴν οἰκτρὰν

ἐκ μέρους αὐτῶν ἀπόκρουσιν, ἥτις ἦτο καὶ ἡ μόνη αἰτία τῆς ἐκ τῆς ὑπερεσίας ἀποχωρήσεώς μου. Δὲν ἔδειξε καμμίαν ἀποθάρρυνσιν, ἀλλὰ μοῦ ὑπεσχέθη νὰ τοῖς ὁμιλήσῃ ἡ ἰδία περὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τὴς ἑνώσεώς μας. Δὲν ξεύρω πῶς ὑπεδέχθησαν ἐκεῖνοι τὸ κεραυνοβόλον ἄγγελμα, ἀλλ' ἐπὶ ἕνα καὶ ἥμισυ μῆνα δὲν τὴν ἐπανεῖδα . . . Εἶχεν ἀσθενήσει βαρέως.

Ἔμαθα τὴν ἀνάρρωσίν της παρὰ τῆς παιδαγωγοῦ, ὅτε, ἀπροσδοκήτως, πρωΐαν τινα, βλέπω εἰσερχόμενον εἰς τὴν κατοικίαν μου τὸν πατέρα της ! Προηγουμένως μὲ εἶχε μηνύσει δὶς δι' ἐπιστολῆς νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ, ἀλλ' ἐγὼ οὔτε ἀπάντησιν κἂν τοῦ ἔδωκα. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ ὁ ἴδιος. Τὸν ὑπεδέχθην μετὰ πάσης σοβαρότητος Καὶ ὅταν, ὠχρὸς καὶ καταβεβλημένος ἐκ τῆς συγκινήσεως, μόλις κρατούμενος εἰς τοὺς πόδας του, μοῦ ἐδήλωσεν ὅτι ἤρχετο αὐτοπροσώπως νὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἐπίσημόν του συγκατάθεσιν εἰς τὸν μετὰ τῆς θυγατρός του γάμον μου, ἔσφιγξα μὲν τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν τρέμων μοῦ ἔτεινε, τοῦ ἀπήντησα ὅμως ξηρότατα : « Εὐχαριστῶ, κύριε. Σᾶς παρακαλῶ ὅμως νὰ συντάξητε καὶ μοῦ ἀποστείλητε ὡς τάχος τὸ σχετικὸν προικοσύμφωνον. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω καμμίαν ὁριστικὴν γνώμην, ἐὰν δὲν ἴδω προηγουμένως τὰς λεπτομερείας τῆς προικός. Πρὸ παντὸς τὰ συμφέροντα ! »

Μὲ ἤκουσεν ἐκστατικός, τεθορυβημένος, κατάχλωμος τώρα, ἐνῷ μία ζωηρὰ λάμψις ἐσχάτης ἀγανακτήσεως διῆλθε πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του. Μὲ διεβεβαίωσεν ἐντούτοις ὅτι, πρὸς τὸ ἑσπέρας, θὰ εἶχα τὸ ποθούμενον, καὶ ἔφυγεν.

— « Αἲ λοιπόν ! ἐγόγγυσα καταφέρων ἰσχυρῶς τὴν πυγμήν ὄπισθεν τῆς θύρας ἐξ ἧς εἶχεν ἐξέλθει. Σᾶς κρατῶ τώρα χειροπόδαρα, ὀψίπλουτοι ἐγωϊσταί! οἱ ὀχυρούμενοι ὄπισθεν τῆς περιουσίας σας διὰ νὰ καταπατήσητε τοὺς ἄλλους. Τώρα θὰ συνομιλήσωμεν ὀλίγον μαζῆ ! . . Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ εὑρεθῆτε πρὸ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης, ἔπρεπε νὰ ἔχετε νὰ προτιμήσητε μεταξὺ ἑνὸς φερέτρου καὶ ἑνὸς γάμου, διὰ νὰ μὲ δεχθῆτε ὡς γαμβρόν

σας ! . . Αἴ ! μὰ τότε καὶ ἐγὼ σήμερον σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι θὰ σᾶς ἐκδικηθῶ ἀσπλάγχνως. . . Νυμφεύομαι τὴν κόρην σας, ἐνθυλακώνω τὴν προῖκα, καὶ κατόπιν σᾶς ἐγκαταλείπω, μίαν ἡμέραν, ὅλους . . . καὶ φεύγω, διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθω πλέον ποτέ ! . . . ποτέ ! . . . . . .

. . . . . .

Ὕψιστε Θεέ ! δὲν ἐπρόφθασα νὰ τελειώσω, καὶ νὺξ ἀδιαπέραστος μὲ περιέβαλε . . . Μάτην ἔτριψα τὰ βλέφαρά μου . . . μάτην ἤνοιγον τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν μου . . . Δὲν ὑπῆρχε πλέον φῶς ἡμέρας δι' ἐμέ ! . . . Ἤμην τυφλός. . . . . .

. . . . . .

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Μ. ΜΕΛΙΣΣΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητὴς ἐν τῇ Ρωσσικῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ.

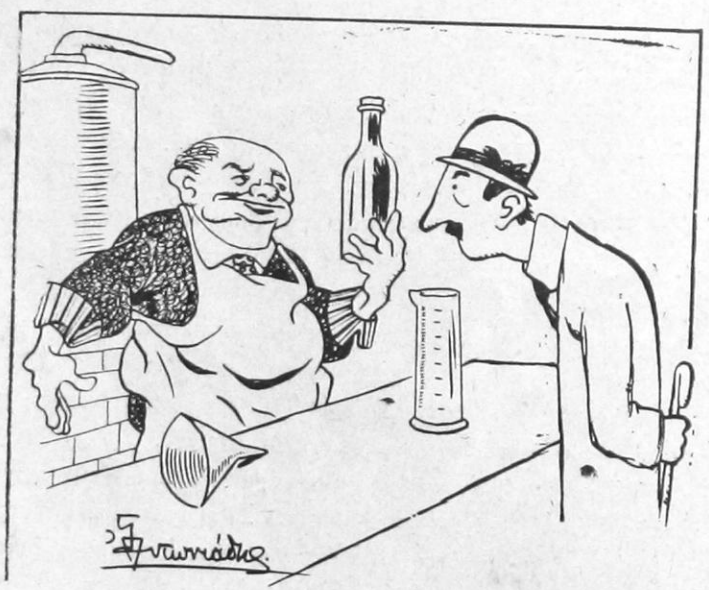

Ἐν τῷ γαλακτοπωλείῳ : Πόσον πωλεῖτε τὴν ὀκὰ τὸ γάλα ;
— Ὀγδοήκοντα λεπτά, κύριε.
— Δὲν ἔχετε ἀπὸ πεντήκοντα ;
— Ὄχι κύριε. Ἂν ὅμως ἀγαπᾶτε ἠμποροῦμεν νὰ σᾶς κατασκευάσωμεν.

Η ΓΟΡΓΟΝΑ

Μεσ' σ' τὸ πλατὺ τὸ πέλαγος καράβι ταξιδεύει
Τριγύρω νύχτ' ἁπλώνεται...
Καὶ μὲ τ' ἀγέρι π' ἀλαφρὰ τὰ κύματα χαϊδεύει
Τὸ μπρίκι τ' ἀσπροφόρετο κουνιέται ἀργοσαλεύει
Σὰν νύφη π' ὅλο καὶ λυγᾷ καὶ γλυκοκαμαρώνεται.
Μὰ 'ξάφνω, σὰν νὰ κάρφωσε σ' ἀμμουδιαστὸ ἀκρογιάλι
Τὴς δυό του ἄγκυρες μαζί,
Τὸ μπρίκι στέκει καὶ μπροστὰ στὴν πλώρη του προβάλλει
Γοργόνα θαλασσόβρεχτη μ' ἀγριωπὸ κεφάλι
— Ὁ Βασιληᾶς Ἀλέξανδρος ἀπέθανε γιὰ ζῇ ;
Βροντολογᾷ τὸ στόμα της καὶ τὰ νερὰ ἀναδεύει
μὲ τὴν ψαρίσια της οὐρὰ
Καὶ τὸ γυναίκειό της αὐτὶ ἀπόκρισι γυρεύει.
— Ὁ Βασιληᾶς Ἀλέξανδρος στὸν κόσμο βασιλεύει
Ὁ ναύτης ἀποκρίνεται, ζωὴ νἄχῃς κυρά !
Ἀλλοίμονο ἂν τῆς ἔλεγε πῶς εἶναι πεθαμένος
Ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ παληά ! . . .
Εὐθὺς τὴν ἴδιαν τὴ στιγμὴ ὁ ναύτης ὁ καϋμένος
Μαζὶ μὲ τὸ καράβι του θὰ βούλιαζε πνιγμένος
Καὶ ἡ Γοργόνα θ' ἄρχιζε νὰ κλαίῃ τὸν Βασιληᾶ.
Μὰ τώρα πῶμαθε πῶς ζῇ, τὴν ὄψι της ἀλλάζει
Καὶ μ' ὀμμορφιὲς στολίζεται
Γίνεται κόρη λυγερή, στὰ κύματα πλαγιάζει,
Μὲ δυὸ ματάκια ὁλόγλυκα τριγύρω της κυττάζει
Κι' ἀπ' τὰ ξανθά της τὰ μαλλιὰ τὸ πέλαγος φωτίζεται
Τὸ μπρίκι πάλι ξεκινᾷ καὶ σιγαλ' ἀρμενίζει
Στὴ θάλασσα τὴ γαλανὴ
Καὶ ἡ Γοργόνα στὸν ἀφρὸ σὰν γλάρος φτερουγίζει
Λύρα κρατάει ὁλόχρυση καὶ παίζοντας ἀρχίζει
νὰ τραγουδῇ σ' τὸ πέλαγος μ' οὐράνια φωνή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

. . . . . Ἄλλοτε τὰ ἀνδρόγυνα ἔβαινον μὲ τὸ βωδάμαξον. Ἕνα χρόνον τὸ ὀλιγώτερον ἀρραβωνιασμένοι. Πόσας Κυριακὰς ἔχει ὁ χρόνος ; Πενῆντα δύο ; Ἔ, πενῆντα δύο φορὰς ὑπῆρχεν ἐλπὶς νὰ ἰδωθοῦν. Καὶ αὐτὸ λίαν ἐπισήμως. Ἡ μνηστὴ μέ τὸ ἐπιτελεῖον της ὅλον· ἡ μήτηρ, ὁ πατήρ, αἱ νεώτεραι ἀδελφαί, οἱ ἀδελφοί, κἀνένα μικρὸ ἂν ὑπῆρχε στὸ σπίτι, καὶ καμμιὰ νταντὰ μὲ τὸ μωρό. Συνήθως ἡ ἐπίσκεψις ἦτο τῆς ἐτικέττας. Μόλις διήρκει μισὴν ὥραν ὄχι παραπάνω.

Ἡ ἐθιμοταξία ἀπήτει νὰ φέρῃ ὁ γαμβρὸς μαζὶ καὶ κανένα φίλον του ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν μέλλοντα κουμπάρον του. Δίς ἢ τρὶς τοῦ ἔτους ὁ γαμβρὸς ἠξιοῦτο καὶ τῆς μεγάλης οἰκειότητος τοῦ νὰ προσκληθῇ εἰς τὸ δεῖπνον ἢ εἰς τὸ γεῦμα.

Μετὰ μακρὰν συζήτησιν μεταξὺ γονέων καὶ ἀδελφῶν, ἀπεφασίζετο ἡ μνηστὴ νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν πλησίον τοῦ μνηστῆρός της ἀλλὰ πάντοτε εἰς σεβασμίαν ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων... μιᾶς καρέγλας. Καὶ παρακαθήμενοι ὅμως εἶχον τὰς διευθύνσεις τῶν δύο ἄκρων τῆς μαγνητικῆς βελόνης. Εἰς τὸν γαβρὸν δὲν ἐπετρέπετο καμμία φιλοφρόνησις πρὸς τὴν νύμφην. Ὅλαι αἱ περιποιήσεις ἦσαν δι' ἐκεῖνον, καμμία δι' αὐτὴν εἰς ἣν ὡς ἐπὶ τὸ

πλεῖστον ἡ παρθενικὴ αἰδὼς ἐπέβαλε νὰ σηκώνεται νηστικὴ ἀπὸ τὸ τραπέζι. Ὁ γαμπρὸς ὅμως ἔτρωγε καλά.

Ἤρχετο ἡ εὐλογημένη ὥρα τοῦ γάμου ; Εἰς ἕνα δωμάτιον ἡ νύμφη εἰς ἄλλο ὁ γαμβρός. Θὰ ἐβλέποντο ἐντὸς βολῆς ἱερέως. Δύο ἀγάλματα καὶ οἱ δύο. Ἐτοποθετοῦντο εἰς δύο σημεῖα ὡς πλαγόνες, ἐκινοῦντο ὡς αὐτόματα, ἐφιλοῦντο ὑπὸ τῶν ὅλων ὡς λείψανα καὶ ὡμίλουν ὡς ἀνδριάντες.

Ἤνοιγεν ἡ ἑσπερίς ; Ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι ἠδύναντο νὰ διασκεδάσουν πλὴν τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης. Αὐτοὶ ἦσαν τὰ θύματα.

Ἤνοιγεν ὁ συζυγικὸς βίος ; Ὁ σύζυγος ἦτο ἓν εἶδος μονάρχου ὄχι συνταγματικοῦ βασιλέως ἀνευθύνου ὅπως εἶναι οἱ σημερινοὶ σύζυγοι, οἵτινες πράγματι βασιλεύουν ἀλλὰ δὲν κυβερνῶσιν. Ἡ σύζυγος πάλιν εἶδός τι πρωθυπουργοῦ ἢ βεζύρου. Ὁ σύζυγος διέτασσεν, ἡ σύζυγος ὑπήκουεν. Δυνατὸν ὁ σύζυγος νὰ ἠγάπα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο καθῆκον του· τὸ καθῆκον του ἦτο νὰ συντηρῇ· ἀλλ' ἡ σύζυγος ὤφειλε νὰ λατρεύῃ· διὰ τὸν σύζυγον ὁ κόσμος ἔμενε κόσμος. Διὰ τὴν σύζυγον ὁ ἀνὴρ ἐγίνετο κόσμος.

Ἡ σύζυγος ἐξηκολούθει νὰ ἀγνοῇ τὸν σύζυγον. Ἐγνώριζεν ὅ,τι αὐτὸς ἐφανέρωνεν, ἦτο δι' αὐτὴν τὸ ἄγνωστον. Καὶ τὸ ἄγνωστον αὐτὸ διετήρει τὸν ἔρωτα, ἐζωογόνει τὴν λατρείαν.

Ἑκάστη ἐπιθυμία τῆς συζύγου ἐξεφέρετο ὡς εἰκασία, ἐξετελεῖτο ὡς χάρις. Μία νέα ἐσθὴς ἐπανέφερε τὸν γάμον εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν του· διὰ τὴν γυναῖκα, ἄνευ τούτου ὁ γάμος. Ἕν νέον καπέλλο ἦτο γεγονὸς διὰ τὴν γυναῖκα, ἀνεγίνωσκεν εἰς τὰς ταινίας του τοὺς τίτλους της ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνδρός της. Μία ἐκδρομή, γινομένη ἴσως ἅπαξ τοῦ ἔτους ἦτο εὐεργεσία τοῦ συζύγου δι' ἣν ἡ σύζυγος ὤφειλε νὰ εὐγνωμονῇ μέχρι δουλείας. Ἡ παιδοποιεία αὐτὴ ὠφείλετο εἰς τὸν σύζυγον, ὄχι εἰς τὴν γυναῖκα. Τὸ μικρὸν ἦτο κτῆμα τοῦ συζύγου, τοῦ ὁποίου ἡ καλλιέργεια ἐδωρεῖτο εἰς τὴν σύζυγον μεγαθύμως ὑπὸ τοῦ συζύγου.

«Τί μ' ἔκαμες»; ἠρώτα ὁ σύζυγος τὴν σύζυγον. Ἐὰν ἦτο ἄρ-

ρεν, ἀκτινοβολοῦσα ἡ λεχὼ ἀπήντα : « Ἀγόρι σᾶς ἔκαμα, κὺρ Ἀνδρέα ». Ἐὰν ἦτο, ὁ μὴ γένοιτο, θῆλυ, ἡ λεχὼ ἀπήντα διὰ δακρύων, καί, ἐὰν ὁ σύζυγος ἐτύγχανεν ἐκτάκτως εὐγενής, περιωρίζετο νὰ στρέψῃ τὰ νῶτα καὶ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κοιτῶνος.

***

Τώρα ; Ἰδοὺ τὶ γίνεται τώρα.

Συναπαντῶνται τυχαίως. Μειδιάματα αὐθωρεί. Τὸ ἑσπέρας εἰς ἑνὸς φίλου ἢ μιᾶς φίλης. — Ποιὰ εἶναι ; — Ἡ δεῖνα. — Τὸν ἔχει ; Τὸν ἔχει. — Ποῖος εἶναι ; — Ἐκεῖνος. — Τὸν φυσᾷ ; — Τὸν φυσᾷ. — Τῇ ἐπαύριον πρότασις γάμου. Ὅστις προλάβῃ τὸ ταχύτερον. Ἡ ἐκείνη ἢ ἐκεῖνος. Τὸ ἑσπέρας ὁ εἷς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἄλλου. Τὴν ἐπαύριον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὰ ἴδια. Ὁ εἷς ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν ἄλλον. Τὰ θέματα τῆς συνδιαλέξεως ἐξαντλοῦνται. Δὲν ἔχουν τὶ νὰ ποῦν πλέον. Καὶ ἐπειδὴ ἐξαντλοῦνται οἱ λόγοι, ἀρχίζουν τὰ ἔργα. Καὶ μετὰ τὰ ἔργα ὁ γάμος. Τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου ὡς νὰ ἐγνωρίζοντο πρὸ δεκαετίας. Τίποτε νέον, τίποτε μυστικόν. Ὁ σύζυγος ἔχει τὸν παρᾶν του, ἡ σύζυγος τὸν παρᾶν της. Καὶ μετ' ὀλίγον, ὁ εἷς τὴν μίαν ὁδόν, ὁ ἄλλος τὴν ἄλλην.

Κλείει ὁ εἷς τὰ μάτια εἰς τὸν ἄλλον ; ὁ γάμος ἐξακολουθεῖ. Δὲν τὰ κλείει ; Ὀλίγαι δυσάρεστοι σκηναί, καὶ κατόπιν τὸ διαζύγιον.

Αὐτὸς εἶναι ὁ τηλεγραφικὸς γάμος. Ἡ ἀτμόσφαιρά του πλήρης ἠλεκτρισμοῦ. Οἱ παλαιοὶ γάμοι ἦσαν οἱ ταχυδρομικοὶ γάμοι. Ἐχρειάζοντο γιερὰ βῴδια — εὐτυχῶς ἄνευ λογοπαιγνίου, — γιερὰ ἁμάξια, καὶ ἐνίοτε γιερὰ πόδια.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ.

ΚΟΝΙΑΚ ΜΕΤΑΞΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τῆς ἀξιοτίμου πελατείας μας ἐπὶ τῶν κάτωθι : **Τὸ γνήσιον Κονιὰκ** τοῦ ἐργοστασίου μας φέρει τὴν παλαιὰν καὶ γνωστὴν εἰς τοὺς καταναλωτὰς ἐτικέταν μας. Πρὸς δὲ περιλαίμιον ταινίαν μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἔχουσαν οὕτω :

Ἀριθ. 25255

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

«Πιστοποιεῖ ὥδε, ὅτι τὸ ἐργοστάσιον κατασκευῆς **Κονιὰκ** ὑπὸ τὸν τίτλον ἰδιοκτησίας Σ. καὶ Η. καὶ Α. ΜΕΤΑΞΑ ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι μόνον ἓν ἱδρυμένον ἐν Πειραιεῖ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Ἰουνίου 1904.

Ὁ Ὑπουργὸς Γ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΜΕΤΑΞΑ

Προσέτι κάθετον ταινίαν μὲ ποιστοποίησιν καὶ σφραγῖδα τοῦ ἐπισήμου χημικοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου κ. Συγγροῦ ἔχουσαν οὕτω :

Ἀριθ. 6000

«Πιστοποιῶ τὴν γνησιότητα τοῦ ***Κονιὰκ*** τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἐργοστασίου ***Σ.*** καὶ ***Η.*** καὶ ***Α. ΜΕΤΑΞΑ*** κατόπιν ἐπισταμένης ἀκριβοῦς ἀναλύσεως».

Κ. ΣΥΓΓΡΟΣ

Τ' ἀνωτέρω πρὸς πλήρη ἐξασφάλισιν τοῦ ἀξιοτίμου κοινοῦ ἀπὸ τὰς παραποιήσεις καὶ πρὸς διάκρισιν παντὸς ἄλλου Κονιάκ, ὅπερ ἤθελε φέρει τὸ ὄνομα ***ΜΕΤΑΞΑ***, καθόσον ταῦτα δὲν εἶναι τὰ γνήσια Κονιὰκ τοῦ ἐργοστασίου μας, καὶ δέον οἱ κ. κ. καταναλωταὶ νὰ ζητοῦν ἐπὶ τῶν φιαλῶν ὅλας τὰς σημειωθείσας ἐγγυήσεις πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης.

Σ. καὶ Η. καὶ Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

Γενικὸν Γραφεῖον δι' ὅλην τὴν Τουρκίαν ἐν Γαλατᾷ :
Γαλατᾶ-χάν, ἀρ. 9, ὁδὸς Μουμχανὲ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ κ.κ. πελάται μας δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἐργοστάσιόν μας οὐδεμίαν ἐμπορικὴν ἢ ἄλλην σχέσιν ἔχει μὲ κανὲν ἕτερον ἐργοστάσιον.

Οἱ ἐργοστασιάρχαι ***Σ. καὶ Η. καὶ Α. ΜΕΤΑΞΑΣ***

ΟΙΚΟΣ

ΨΑΛΤΗ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΠΛΩΝ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἀτμοκίνητον Ἐργοστάσιον (Scierie Mecanique)
ἐφάμιλλον πρὸς τὰ τελειότερα εὐρωπαϊκὰ
τῆς βιομηχανίας ἐπίπλων.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΞΗΡΑΣ ΞΥΛΕΙΑΣ
διὰ τὴν κατασκευὴν ἐπίπλων

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΕΡΑΝ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΔΗΜΑΡΧΙΑΣ

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ — ΣΥΡΟΥ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ: *Ἑκάστην Πέμπτην ὥραν 5 μ.μ. διὰ Λαυρεωτικήν,*
Πειραιᾶ, Τῆνον, Σῦρον, Νάξον καὶ Θήραν.
Ἔκαστον Σάββατον, ὥραν 4 μ.μ. διὰ Πύργον, Βάρναν
Δέχεται ἐπιβάτας καὶ ἐμπορεύματα δι' ἅπασαν τὴν
ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΙΑΝ

ΑΥΣΤΡΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΑ

ΤΑΚΤΙΚΗ ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ
Στόλος 40 Σκάφη
(Ὑπερωκεάνεια Α' τάξεως) χωρητικότητος 14,000 τόννων
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ ΜΕΧΡΙ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ ΗΜΕΡΑΙ 12-15
Ἀναχωρήσεις: Ἑκάστην Τετάρτην διὰ τῆς ΑΧΑΪΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ
μέσον ΠΑΤΡΩΝ
ΔΙΑ ΝΕΑΝ ΥΟΡΚΗΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ,
Ναῦλοι ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων ἐκτὸς συναγωνισμοῦ
Γενικὸς Πράκτωρ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΚΟΥΡΜΟΥΖΗΣ
ἐπὶ τῆς προκυμαίας Γαλατᾶ, Τσινιλῆ Ριχτὶμ Χάν.

Η ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

Διὰ νὰ ἐνδυθῆτε εὔμορφα πρέπει μόνος σας νὰ ἔχετε τὸ συναίσθημα τοῦ ἀληθινοῦ καλοῦ. Ἄλλως οὔτε ὁ ράπτης, οὔτε ὁ κουρεύς, οὔτε κανεὶς εἰμπορεῖ νὰ σᾶς ἀντικαταστήσῃ. Ἡ ἐνδυμασία σας πρέπει νὰ συμφωνῇ μὲ τὸ ἀνάστημα, μὲ τὸ χρῶμα καὶ μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου σας. Πρέπει νὰ συμφωνῇ πρὸς τὴν ψυχικήν σας διάθεσιν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ νὰ συμφωνῇ ὄχι μόνον πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πρωϊνὴν εἴτε τὴν βραδυνήν, εἴτε καὶ τὴν νυκτερινὴν ὥραν τῆς ἡμέρας. Διὰ νὰ ἐνδυθῆτε εὔμορφα πρέπει σεῖς ὁ ἴδιος νὰ ἦσθε καλλιτέχνης καὶ τὸ συναίσθημα νὰ ὁδηγῇ τὴν ἐκλογήν σας ὅταν ἐνδύεσθε.

Τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτὸ συναίσθημα πρέπει νὰ εἶναι ἀνεπτυγμένον εἰς καθαρὰν τέχνην δι' ἕνα ἠθοποιὸν τοῦ θεάτρου. Τέχνην μὲ ὅλην τὴν ἀνάπτυξίν της, μὲ ὅλην τὴν φαντασίαν της καὶ μὲ ὅλην τὴν ἐπιβολήν της. Εἰς τὴν Γαλλικὴν κωμωδίαν θαυμάσια ἐνεδύοντο ὁ Geoffroy καὶ ὁ Beauvallet, ξεύρετε διατί; διότι ἀμφότεροι ἦσαν καλοὶ ζωγράφοι. Εἰς τὰ θέατρα τοῦ Boulevard

οἱ ἠθοποιοὶ Melingue καὶ Fechter διεκρίνοντο εἰς τὴν ἐνδυμασίαν, ξεύρετε διατί; διότι ἦσαν γλύπται. Ὅλοι δὲ αὐτοὶ ἤξευραν νὰ πλαισιόνουν τὴν παράστασίν των ἔκτακτα μὲ τοὺς γύρους τοῦ μανδύου καὶ ἤξευραν εἰς τὰς διπλώσεις καὶ ἀναδιπλώσεις του νὰ δίδουν τόσα ἁρμονικὰ καὶ κατάλληλα σχήματα, τόσας φωτοσκιάσεις καὶ ἀνακλάσεις φωτὸς ὥστε ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἀληθινὰ μετεμορφώνοντο Καὶ σήμερα ἡ Σάρρα Μπερνὰρ εἶναι ἡ βασίλισσα τῆς ἐνδυμασίας. Γνωρίζει κατὰ βάθος τὸ μεγάλο μυστικὸν τῶν χρωμάτων καὶ τῶν συνδυασμῶν των. Κανένας ἄλλος δὲν εἰμπορεῖ νὰ φαντασθῇ, νὰ σχεδιάσῃ καὶ νὰ πτυχώσῃ καλύτερα ἀπὸ αὐτήν. Ἡ κάθε της ἐνδυμασία στοιχίζει χιλιάδας φράγκων, ἀλλ' εἶναι καὶ ἕνα ποίημα ἁρμονίας, εἶναι καὶ μία ἀλήθεια τέχνης.

§ Πῶς γίνεται λοιπὸν κάθε θεατρικὴ ἐνδυμασία;

§ Γνωρίζετε ὅτι διὰ νὰ παιχθῇ ἕνα ἔργον ἀπὸ σκηνῆς πρέπει ὁ συγγραφεὺς μὲ τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου νὰ συνεννοηθοῦν καὶ νὰ χαράξουν πόσα πρόσωπα θὰ παίξουν, ποίους χαρακτῆρας θὰ ὑποκριθοῦν καὶ ποίαν δρᾶσιν θὰ ἔχῃ κάθε πρόσωπον. Αἱ σημειώσεις των αὐταὶ ὑποβάλλονται κατόπιν εἰς τὸν εἰδικὸν σχεδιαστὴν τοῦ θεάτρου. Αὐτὸς τὰς μελετᾷ, καταστρώνει τὰς λεπτομερείας τῆς παραστατικῆς γραμμῆς καὶ τοῦ κοψίματος καὶ τέλος κανονίζει τὸ ζήτημα τῶν χρωμάτων. Σκοπός του εἶναι νὰ ἀποτελέσῃ κατὰ μέρος καὶ εἰς τὸ ὅλον κάτι ἁρμονικόν, κάτι εὔμορφον. Δὲν ἐτελείωσε ὅμως ἀκόμη τὸ ἔργον του. Πρέπει ἀκόμη νὰ διαγράψῃ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ νὰ τὴν χρωματίσῃ εἰς τὰς διαφόρους σκηνὰς τοῦ δράματος νἴτε τῆς κωμῳδίας. Πρέπει νὰ ἀποκρυσταλλώσῃ τοὺς διαφόρους παραστατικοὺς τύπους καθ' ὅλην τὴν ἀνέλιξιν τῆς ὑποθέσεως καὶ νὰ ποικίλλῃ, νὰ ἀλλάζῃ συχνὰ τὴν χρωματικὴν ἁρμονίαν. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἔργον τοῦ σχεδιαστοῦ.

§ Τοιοῦτον ὅμως ἕνα ἔργον ἀπαιτεῖ εἰς τὰ ἱστορικὰ πρὸ πάν-

των δράματα μεγάλας γνώσεις. Καὶ δι' αὐτὸ ὑπάρχουν εἰδικοὶ σχεδιασταί. Ἄλλος εἶναι ὁ σχεδιαστὴς τῶν ἱστορικῶν δραμάτων ποῦ καταγίνεται εἰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς μελέτας Ἄλλος ὁ σχεδιαστὴς τῶν φανταστικῶν δραμάτων καὶ τῶν παραστατικῶν μελοδραματίων, ποῦ προσπαθεῖ νὰ ἐκπλήξῃ καὶ νὰ γοητεύσῃ τὸ μάτι. Καὶ οἱ σχεδιασταὶ αὐτοί, ὅπως ὁ Cheneux εἰς τὴν Γαλλικὴν κωμῳδίαν, ἀκριβὰ πληρόνονται καὶ δὲν ἔχουν τὴν ἄδειαν ἀλλοῦ πουθενὰ νὰ ἐργασθοῦν. Εἰς τὰ τελευταῖα μάλιστα χρόνια ἡ ἐνδυμασία ἀπέκτησε ἀπεριόριστον σημασίαν ἐπὶ τῆς σκηνοθεσίας. Ἄλλοτε π. χ. ἡ Φαίδρα ἔφερε ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὴν ἰδίαν ἐνδυμασίαν καὶ ὁ Σωσίας τοῦ Μολιέρου τὰ ἴδια φορέματα. Σήμερα ὅμως αἱ ἐνδυμασίαι ἀλάσσουν ἀδιάκοπα. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Οὐγκὼ, ὅταν ἐπαίζοντο ὁ Ἐρνάνης καὶ οἱ Μπουγκράβοι ἐχρειάζοντο πενήντα ἐνδυμασίαι καὶ σήμερα χρειάζονται ἑκατὸν πενήντα. Πολλὰ μελοδράματα χρειάζονται σήμερα πρὸς παράστασιν πεντακοσίας ἐνδυμασίας. Ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὰ δράματα, π χ ἡ Θεοδώρα τοῦ Σαρδοὺ ὅταν τὸ 1885 ἐπαίχθη εἰς τὸ Porte Saint Martin ἐχρειάσθησαν τοιακόσιαι πενήντα ἐνδυμασίαι τὰς ὁποίας ἐσχεδίασεν ὁ Thomas καὶ αἱ ὁποῖαι ἐστοίχισαν διακοσίας χιλιάδας φράγκα. Προπέρυσι δὲ αἱ φανταστικαὶ ἐνδυμασίαι καὶ τὰ πτερὰ τοῦ Σαντεκλαίρ, ἑτοιμάζοντο ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος καὶ ἐστοίχισαν ἑκατομμύριον

§ Ὁ τεχνίτης ὅμως ποὺ καθώρισεν ἐπιστημονικῶς τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ θεάτρου, εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τὴν ἀκρίβειαν, εἶναι ὁ Talma. Πρῶτος αὐτὸς ἔνδυσε μὲ Ἑλληνικὰ καὶ Ρωμαϊκὰ φορέματα, τὰ πρόσωπα εἰς τὰ δράματα τοῦ Ρακίνα, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ καλοῦ ζωγράφου καὶ φίλου του Δαβίδ. Καὶ ἀπὸ τότε κάθε μεγάλον θέατρον ἔχει τὸν καλλιτέχνην σχεδιαστήν του καὶ ἔχει ἐργαστήριον ραπτικῆς ἰδικόν του, μὲ εἰδικοὺς ράπτας καὶ εἰδι-

κὰς ραπτρίας Παραδείγματος χάριν ὑπάρχουν εἰς τὸ Παρίσι τὰ ὀνομαστὰ ραπτεῖα Landolf καὶ Parcand καὶ πολλοὶ ἐνθυμοῦνται τὴν περίφημον Ἰουλίαν Millet ποὺ ἐπρομήθευε μὲ σπανίαν ἰδιορυΐαν καὶ ἔκτακτον καλλιτεχνικὸν αἴσθημα τας ἐνδυμασίας τῆς Opéra-Comique καὶ τοῦ Ὠδείου.

§ Ἀλλοίμονον ὅμως ἂν ὁ ἴδιος ἠθοποιὸς δὲν ἔχῃ τὴν ἰδιορυΐαν νὰ ἐνδύεται. Ὅλαι αἱ ἐνδυμασίαι θὰ ἦναι νεκραί. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ δωσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι ὁ ἠθοποιός. Αὐτὸς μὲ τὴν στάσιν του, μὲ τὰς κινήσεις του, μὲ τὰς πτυχώσεις του καὶ μὲ τὰς ρωτσκιάσεις ποὺ θὰ ἐπιτύχῃ θὰ παρουσιάσῃ ὡς ἀριστούργημα τὸ καλλιτεχνικὸν ἔνδυμα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτοῦ ἀπαιτεῖ κοινὸν ἀνεπτυγμένον. Ὅσον μορφωμένος εἶναι ὁ θεατής, τόσον περισσότερον ἀντιλαμβάνεται καὶ τόσον ἐκτιμᾷ ἐκεῖνο ποὺ βλέπει

§ Τόσους περισσοτέρους λόγους ἔχει νὰ θαυμάσῃ μίαν Σάρραν Μπερνάρ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΘΡΥΨΑΛΑ

Ἂν ἡ ἀλογόμυγες δὲν ἐκυνηγοῦσαν τα ζῷα, ἀλλα τα ζωώδη ἔνστικτα πολὺ θὰ ὑπέφεραν μερικοὶ ἄνθρωποι στεροίμενοι καί οὐρᾶς διὰ νὰ τὲς διώχνουν.

***

Καὶ ὁ χάρτινος ἀετὸς διὰ νὰ φθάσῃ ψηλὰ ἔχει ἀνάγκην κάποιος ***νὰ τοῦ κάμῃ κεφάλι.***

***

Ἅμα πάθῃ κανεὶς κάτι πρέπει πρῶτα-πρῶτα, νὰ συλλογισθῇ ὅτι μποροῦσε νὰ πάθῃ καὶ χειρότερα. Μιὰ κατσίκα ἔτρεχε, καὶ τὸ σχοινί της ἐτυλίχθη στὰ πόδια μου καὶ κόντευε νὰ μὲ ρίξῃ κάτω. Ἅμα γλίτωσα ἀπ' αὐτὴν εἶπα : « Καλὰ ποῦ δὲν ἦτον γάϊδαρος ! »

Δ. Γρ. Κ.

Δανάη

ΕΝ ΜΑΘΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς μαθητὰς τοῦ Ζωγραφείου θὰ κάμω ὀλίγην ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας.

Μὴ τρομάζετε μὲ τ' ὄνομα τῆς φιλοσοφίας. Συνήθως οἱ μαθηταὶ νομίζουν, ὅτι ἡ φιλοσοφία κατατρίβεται εἰς πράγματα ἀκατανόητα καὶ τὸ περισσότερον ἀνωφελῆ. Δὲν πρέπει νὰ ἔχετε αὐτὴν τὴν προκατάληψιν. Ἡ φιλοσοφία σήμερον κατήντησε μία μάθησις πολὺ θετική. Στηρίζεται εἰς τὰ πορίσματα τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ ζητεῖ διὰ τῆς συνθέσεως αὐτῶν νὰ σχηματίσῃ γενικωτέραν θεωρίαν περὶ τῶν πραγμάτων. Μελετᾷ τὴν μέθοδον καὶ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων αἱ ἐπιστῆμαι φθάνουν εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἐννοεῖτε πόσον χρήσιμος θὰ εἶναι δι' ὑμᾶς εἰς τοὺς ὁποίους παρέχεται ἀρθονοτέρα διδασκαλία φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν.

Πολλοὶ ἐξ' ὑμῶν θ' ἀκολουθήσουν θετικὰς ἐπιστήμας. Δι' αὐτοὺς αἱ φιλοσοφικαὶ γνώσεις θὰ εἶναι πολύτιμον ἐρόδιον. Θὰ σᾶς δώσουν βαθυτέραν ἀντίληψιν τῶν ἐπιστημῶν. Θὰ σᾶς ἐμπνεύσουν τὸν ἔρωτα εὐγενεστέρων προσπαθειῶν. Ἴσως τινὲς ἐξ ὑμῶν εἶναι

προωρισμένοι νὰ μὴ μείνουν ἁπλοῖ χειρώνακτες τῆς ἐπιστήμης των. Ἰδοὺ διατὶ θέλω νὰ σᾶς διδάσκωμεν φιλοσοφικὰ πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅσα διαλαμβάνει τὸ πρόγραμμα τῆς Σχολῆς καὶ μᾶς ἐπιτρέπουν αἱ τρεῖς ὧραι φιλοσοφικῶν διὰ τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις ὁμοῦ.

Σήμερον θὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας, περὶ τῆς ἀφυπνίσεως τῆς φιλοσοφικῆς διανοήσεως κατὰ τὰς ἀρχὰς τῶν νεωτέρων χρόνων.

Ὁ 16ος αἰὼν εἶνε, καθὼς γνωρίζετε, ἐποχὴ ἀναγεννήσεως διὰ τὴν Εὐρώπην. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ νοῦς ἀφυπνίζεται, θραύει τοὺς περιορισμούς οἱ ὁποῖοι τὸν ἐδέσμευον κατὰ τοὺς μέσους χρόνους καὶ ζητεῖ ν' ἀνακαινίσῃ τὰ πάντα. Εὐγενὴς προσπάθεια, τῆς ὁποίας ἡ μελέτη μᾶς συγκινεῖ πάντοτε. Σήμερον ὅμως μᾶς δίδει μεγαλειτέρας συγκινήσεις, διότι προαισθανόμεθα, ὅτι καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος εὑρίσκεται εἰς τὰς παραμονὰς μιᾶς τοιαύτης ἀναγεννήσεως

Ἡ ἀνακαινιστικὴ κίνησις παρουσιάζεται ὑπὸ διαφόρους μορφὰς κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Τὴν οἰκονομικὴν ἀναγέννησιν τὴν σημειωθεῖσαν διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς πρὸς τὰς Ἰνδίας ὁδοῦ, ἀκολουθεῖ μία εἰρηνικὴ ἀναγέννησις εἰς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας. Μετ' ὀλίγον ἡ θρησκευτικὴ ἀναγέννησις ζητεῖ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως, ἀφυπνίζει τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ καὶ θέτει τὰς βάσεις τοῦ προσεχοῦς μεγαλείου τῆς Γερμανίας.

Μετὰ τὰ εὐτυχῆ ταῦτα γεγονότα ἡ φιλοσοφικὴ ἀναγέννησις δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐκδηλωθῇ. Ἡ τιμὴ τῆς ἀναγεννήσεως ταύτης ἀποδίδεται συνήθως εἰς τοὺς Ἄγγλους φιλοσόφους καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν Βάκωνα. Κυρίως ὅμως εἶναι ἐπακολούθημα τῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως τοῦ 15ου καὶ 16ου αἰῶνος Ὁ Βάκων ἐξήγαγε τὰ πορίσματα τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν καὶ διετύπωσε μετὰ δυνάμεως τὰς τάσεις μιᾶς ἐποχῆς.

Ἤδη πρὸ τοῦ Βάκωνος εἶχον ἀρχίσει ν' ἀναγινώσκουν εἰς τὸ ***μέγα βιβλίον τῆς φύσεως.*** Ἄλλοι πρὸ τοῦ Βάκωνος εἶχον ἀναγνωρίσῃ τὴν σημασίαν τῆς ἐμπειρικῆς μεθόδου. Αἱ μεγάλαι ἐρευνές ἐνέπνεον ἀγάπην πρὸς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, τῶν ὁποίων προηγοῦντο τὴν ἐν τῷ μέλλοντι λαμπρότητα. Ἡ ἀνακάλυψις νέων χωρῶν εἶχεν ἐκτοπίσῃ τὰ ὅρια τῆς οἰκουμένης αἱ ἀνακαλύψεις τῶν ἀστρονόμων καὶ τῶν φυσικῶν εἶχον συντρίψῃ τὸν κρυστάλλινον οὐρανόν, τὸν ὁποῖον ἐφαντάζετο ὁ Ἀριστοτέλης.

Ὁ Βάκων (1561—1626) εἶνε μεταγενέστερος τοῦ Κοπερνίκου, σύγχρονος δὲ τοῦ Kepler, τοῦ Γαλιλαίου τοῦ Torricelli, τοῦ Harvey, τοῦ ἄγγλου ἰατροῦ ὁ ὁποῖος ἀνεκάλυψε τὴν διπλῆν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος.

Ὁ Βάκων μετὰ τοῦ Καρτεσίου θεωροῦνται ἱδρυταὶ τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας. Εἶνε τὰ εὐγενῆ τέκνα εὐγενεστάτων ἐθνῶν.

Ἐκ διαφόρων ἀρχῶν ὁρμώμενοι συνετέλεσαν, ὅπως ἐλευθερώσωσι τὴν διάνοιαν ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοῦ παρελθόντος. Ἀπήλλαξαν αὐτὴν ἀπὸ τὴν δουλικὴν ὑποτυγὴν ἐξ ***αὐθεντίας*** καὶ ἤνοιξαν τὴν ὁδὸν τῆς ἐλευθέρας ζωῆς καὶ δημιουργίας.

Οἱ μέσοι χρόνοι δὲν ἐγνώρισαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν σκέψιν. Ἡ κρατοῦσα φιλοσοφία τῶν μέσων χρόνων, ἡ λεγομένη σχολαστικὴ φιλοσοφία, ἦτο ξένη πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν πραγματικότητα. Τὴν λύσιν παντὸς ζητήματος ἐζήτουν εἰς τὰ βιβλία τῶν ἀρχαίων καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ περὶ λογικῆς σύγγραμμα τοῦ Ἀριστοτέλους εἰς τὰ Ἀναλυτικὰ δηλαδή, τὰ ὁποῖα κατὰ τοὺς μέσους χρόνους ὠνόμαζον ***Ὄργανον.***

Ἡ σχολαστικὴ φιλοσοφία ἔκαιε θυμίαμα λατρείας πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην. Ἀλλ' ἐγνώριζε καὶ κατενόει τὸν Ἀριστοτέλη τόσον κακῶς, ὅσον οἱ πλεῖστοι τῶν ἡμετέρων ἑλληνιστῶν τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας.

Τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους τὴν ἐγνώριζον ἐκ τρίτης καὶ τετάρτης χειρός, ἐκ μεταφράσεων ἐκ τῆς Ἀραβικῆς. Οἱ δὲ Ἄραβες εἶχον μετάφρασιν τὸν Ἀριστοτέλη ἐκ τῆς συριακῆς.

Εἰς τὸν παραμεμορφωμένον καὶ ἀγνώριστον τοῦτον Ἀριστοτέλη ἐζήτουν τὴν λύσιν παντὸς ζητήματος φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ. Ἐτέθη ποτὲ τὸ ἐρώτημα ἂν τὸ ἔλαιον παγώνει. Κατέφυγον εἰς τὸν Ἀριστοτέλη, ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ πολλὰς ἐρεύνας δὲν εὑρέθη σχετικόν τι, ἀπεφάνθησαν ὅτι τὸ ζήτημα εἶνε ἄλυτον. Κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθὼς παρετήρησε προσφυέστατα ὁ διάσημος ἄγγλος φιλόσοφος Locke, ὁ θεὸς εἶχε δημιουργήσῃ τὸν ἄνθρωπον ζῷον δίπουν ἀφίτας εἰς τὸν Ἀριστοτέλη τὴν ὀροντίδα νὰ τὸν κάμῃ λογικόν.

Κατὰ τῆς τυραννίδος ταύτης ὑποταγῆς εἰς τὴν αὐθεντίαν ἐξανίσταται ὁ Βάκων. Θέλει ν' ἀνακαινίσῃ τὴν ἐπιστήμην τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο τὸ ἔργον του ὀνομάζει Instauratio magna (Μεγάλη ἀνακαίνισις). Κατὰ τῆς λογικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ ὀργάνου τῶν μέσων χρόνων, ἀντιτάσσει νέαν λογικήν, τὸ Νέον ὄργανον (Novous organum.

Ὁ Βάκων θέλει νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Βραδύτερον ὁ Καρτέσιος δὲν θὰ θελήσῃ κἂν νὰ ἀκούσῃ ἂν πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἄλλοι ἄνθρωποι, πῶς ἐσκέφθησαν καὶ τί εἶπαν περὶ τῶν διαφόρων ζητημάτων. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὁ Βάκων θέλει νὰ καθαρίσῃ τὴν διάνοιαν ἀπὸ πᾶσαν παλαιὰν ἐπίδρασιν. Θέλει νὰ κάμῃ tubula rasa, καθαρὸν πινακα. Ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν δοξασιῶν τῶν μέσων χρόνων φαίνεται ὡς νὰ ἔχασε τὴν ἀντίληψιν τῆς πραγματικότητος. Εἰς τὰς πλάνας τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἡμῶν φύσεως προσετέθησαν διὰ τῶν αἰώνων πλεῖσται πλάναι. Ὁ Βάκων τὰς πλάνας ταύτας τὰς ὀνομάζει εἴδωλα.

Αἱ αἰσθήσεις μᾶς ἀπατοῦν, ἡ νόησις ἐπίσης. Τὰς πλάνας ταύτας τὰς γενικὰς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὰς ὀνομάζει **εἴδωλα**

τῆς φυλῆς (idola tribus). Μετὰ ταύτας ἔρχονται αἱ πλάναι αἱ ἐδιάζουσαι εἰς ἕνα ἕκαστον. Ταύτας ὀνομάζει εἴδωλα τοῦ σπηλαίου (idola specus). Ἄλλαι πλάναι προέρχονται ἐκ τῆς συναναστροφῆς ἡμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, **εἴδωλα τῆς ἀγορᾶς** (idola fori). Τέλος ἄλλαι πλάναι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἔχουν εἰς τὰ ποικίλα μεταφυσικὰ συστήματα, τὰ ὁποῖα ἔρχονται ν' ἀπαγγείλουν τὸ μέρος των ὡς ὑποκριταὶ θεάτρου, **εἴδωλα τοῦ θεάτρου** (idola theatri)

Ἀπορεύγομεν τὰς πλάνας ταύτας διὰ τῆς ὀρθῆς μεθόδου. Ἡ ὀρθὴ μέθοδος δὲν εἶνε ἡ ἀριστοτελικὴ μέθοδος τοῦ συλλογισμοῦ. Δι' αὐτοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὴν ἀλήθειαν, δυνάμεθα μόνον νὰ διατυπώσωμεν αὐτήν. Τὸ νέον ὄργανον ἔρχεται νὰ μᾶς διδάξῃ τὴν ὀρθὴν μέθοδον, τὸν **πειραματισμὸν** δηλαδὴ καὶ τὴν **ἐπαγωγήν**. Δὲν χρειάζονται θεωρίαι **ἐκ προτέρων** μὴ στηριζόμεναι ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως καὶ τοῦ πειράματος. Ἐξηκριβωμέναι παρατηρήσεις διὰ πειραμάτων καὶ συναγωγὴ τῶν ἐξ αὐτῶν προκυπτόντων νόμων θ' ἀποτελέσουν τὴν ἀληθῆ μέθοδον τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης.

Βραδύτερον ὁ Καρτέσιος (1596-1650), νοῦς πολυμερέστερος, ἐξ ἄλλων θεωριῶν ὁρμώμενος θὰ καταρρίψῃ τελείως τὸ κῦρος τῆς αὐθεντίας. Διὰ τῶν θεωριῶν τούτων ἡ διάνοια θὰ χειραφετηθῇ καὶ θὰ τραπῇ τὴν ὁδὸν τῆς ἐλευθέρας ἐρεύνης. Δὲν θὰ εἶνε πλέον ὁ Ἀριστοτέλης ἢ ὁ Α ἢ ὁ Β ἀρχαῖος, ὁ ὁποῖος θὰ κανονίζῃ τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ θάρρους θὰ τοποθετηθοῦν ἀπέναντι τῶν προβλημάτων καὶ θὰ σκεφθοῦν περὶ αὐτῶν ἐξ ἴσου καλῶς ἢ καλλίτερον ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους.

Ἡ ἐξηκριβωμένη ἐπιστήμη καὶ ἡ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν πορισμάτων αὐτῆς εἰς τὴν βιομηχανίαν μεταβολὴ τοῦ βίου τῶν λαῶν εἶνε ἔργον τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, ἐπακολούθημα τῆς τάσεως ταύτης

Χ. Θ.

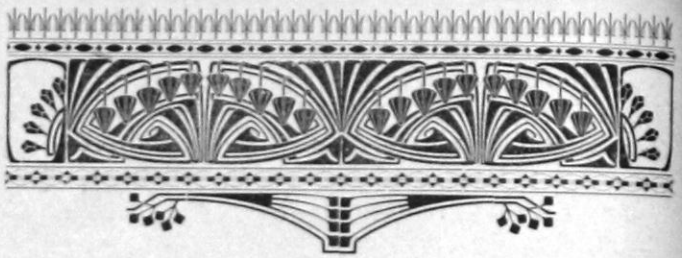

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ

ΤΟΥ "ΛΙΜΟΚΟΝΤΟΡΟΥ,,

Πολλάκις ἐγένοντο ἀπόπειραι πρὸς ἔρευναν τῆς γεννήσεως τῆς λέξεως ***Λιμοκοντόρος***· ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν λέξεων, τοὐλάχιστον πλείστων ἐξ αὐτῶν, φαίνεται ὅτι συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὰς ἀποπείρας, τὰς ἀφορώσας τὴν ἔρευναν καὶ εὕρεσιν τῆς γεννήσεως καὶ καταγωγῆς τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν λαῶν· δηλαδὴ ἥκιστα διαφωτίζουσιν αὗται τὸ ζητούμενον, μᾶλλον δὲ ἐπισκοτίζουσι καὶ αὐτὰ τὰ εὐδιάκριτά πως σημεῖα τοῦ ἐρευνωμένου θέματος. Νομίζεις ὅτι μόλις προσεγγίσῃ τις πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, διολισθάνει αὖτη ὡς ἡ σκιὰ τῆς Εὐρυδίκης τὸν δυσέρωτα Ὀρφέα. Καὶ οὗτος ἔμπλεως χαρᾶς ἐνόμισεν ὅτι μετὰ πλείστας περιπλανήσεις ἀνὰ τὰ θρανικὰ ὄρη καὶ τὰς δυσπροσίτους φάραγγας τῆς χώρας ἀνασύρει ἀπὸ τοῦ ἐρέβους καὶ τοῦ ζόφου εἰς τὸ γλυκὺ τῆς ἡμέρας φῶς τὴν φιλτάτην Εὐρυδίκην· ὅτε ὅμως ἐστράφη ὅπως ἴδῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον, ἀντ' ἐκείνης ἀκούει μόνον τὸν ἐλαφρὸν θροῦν τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς, αὐτὴν δ' ἐκφεύγουσαν εἰς τοὺς ἀνηλίους τῶν νεκρῶν κευθμῶνας καὶ κατανοεῖ ὅτι διὰ παντὸς ἀπώλεσε τὸ ποθούμενον. Ὁμοίως καὶ οἱ

φιλόλογοι καὶ γλωσσολόγοι μετὰ ποικίλας περιπλανήσεις ἀνὰ τὰς κινδυνώδεις τῆς Ἐτυμολογίας ἀτραπούς, νομίζοντες ὅτι ἀπέλαυσαν τέλος τῆς ἀμοιβῆς τῶν πανυχίων μελετῶν καὶ ἐρευνῶν αὐτῶν, διότι εὗρον ὅ,τι ἀνεζήτουν, εὑρίσκονται ἐν ᾗ θέσει καὶ ὁ δύστηνος Ὀρφεύς, ἐναγκαλιζόμενοι μόνον τὴν σκιὰν ἀνυπάρκτου ὄντος, τῆς ἀληθείας.

* * *

Καὶ περὶ μὲν λέξεων παλαιοτέρων, ὧν ἡ ἀρχὴ καθίσταται ὀσημέραι δυσερεύνητος, ὡς ἐμβεβυθισμένη ἐν τῷ ζόφῳ τῶν αἰώνων, ἐπισωρευσάντων βαθμηδὸν παντοίαν ὕλην καὶ συμπυκνωσάντων τόσην ψηλαφητὴν ἀχλύν, οὐδὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, δικαιολογῶν πληρέστατα τοὺς ἀκαμάτους τούτους τῆς ἐπιστήμης σκαπανεῖς· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ λέξεις, σύγχρονον τὴν δημιουργίαν καὶ καταγωγὴν ἔχουσαι, ὧν ἐν τούτοις τὴν «βίβλον γενέσεως» οὔτε ἠρεύνησαν οὔτε ἐρευνῶσιν ἐνίοτε οἱ σύγχρονοι, παραδίδουσι δ' αὐτὸς ἄνευ ἱστορίας ταῖς μεταγενεστέραις γενεαῖς, αἵτινες τίς οἶδε πόσας εἰκοτολογίας θὰ πλάσωσι καὶ τίνας τερατώδεις ἐτυμολογίας θὰ ἐπινοήσωσι πρὸς ἑρμηνείαν τῆς ἀγνώστου καὶ αὐτοῖς ἔτι τοῖς προγενομένοις αὐτῶν καταγωγῆς τῶν λέξεων ἐκείνων.

Πόσοι, παραδείγματος χάριν, τοὐλάχιστον ἐν Κωνσταντινουπόλει, γινώσκουσι τί σημαίνει ***Σκρίπ***, τί ***Ῥαμπαγᾶς***, τί ***Μὴ χάνεσαι*** κτλ. καὶ πόθεν ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ ἀνεστηλώθησαν μάλιστα ὡς τίτλοι μεγαλόσχημοι ἐφημερίδων, σατυρικῶν κατ' ἀρχὰς καὶ ἡμερησίων πολιτικῶν κατόπιν; Μήπως δὲν διατρέχει τὸν αὐτὸν κίνδυνον νὰ ἐμβυθισθῇ εἰς τὸ σκότη τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ ἀγνώστου καὶ ἡ νεωτάτη καὶ χαρακτηριστικὴ σημασία τοῦ ***Κουραμπιὲ*** ἢ τῶν ***«Μαλλιαρῶν»***; Πόσας δὲ ἄλλας ὁμοίας προελεύσεως λέξεις ἠδύνατό τις νὰ καταλέξῃ, ξένων ὀλίγον τὸ μέτωπον, ὅπερ, κατά τινας, ἐπιβοηθεῖ τὴν ἐκμαίευσιν τῶν ἰδεῶν;

* * *

Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ λέξεως, μόλις ἀπό τινων δεκαετηρίδων πλασθείσης καὶ ἐν τούτοις παγκοίνου παρ' Ἕλλησι γενομένης. Ταύ-

της τὴν σημασίαν μὲν πάντες καὶ καλῶς γινώσκομεν καὶ ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ αὐτὴν μεταχειριζόμεθα, ἀλλὰ τὴν ἐτυμολογίαν παντελῶς ἀγνοοῦμεν. Πᾶσα παρ' ἡμῖν ἡλικία, μάλιστα δὲ ἡ τῶν ἐφήβων, κάλλιστα γινώσκει τί σημαίνει ***Λιμοκοντόρος***, ἀλλὰ τίς δύναται μετ' ἀκριβείας νὰ ἑρμηνεύσῃ τὴν καταγωγὴν αὐτῆς ; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἱκανὰ ἐγράφησαν ἐν τῷ ἡμερησίῳ πρὸ πάντων τύπῳ καὶ πολλαὶ ὑπὸ πολλῶν γνῶμαι ἐξηνέχθησον, ἀλλ' ἐλάχισται ἴσως ἐξ αὐτῶν προσήγγισάν πως εἰς τὴν πρώτην πηγήν, ἀφ' ἧς ἀπέρρευσεν ἡ εὐρύτατα κατόπιν ἁπλωθεῖσα λέξις. Οὕτω π. χ. καὶ διαπρεπεῖς ἔτι φιλόλογοι ἐπεχείρησαν τῇ ἐρεύνῃ τῆς λέξεως, διατεινάμενοι ὅτι ἡ λέξις ***Λιμοκοντόρος «ἐγεννήθη δι' ἐναλλαγῆς τῶν λ καὶ ρ ἐκ τοῦ*** rima, rime, Reim, ***δηλοῦντος τὴν ὁμοιοκαταληξίαν καὶ ἐσήμαινεν ἐξ ἀρχῆς τὴν φλυαρίαν τῶν πλανοδίων ποιητῶν, οἵτινες συνέθετον μακρὰ ἄσματα ὁμοιοκατάληκτα»***. Οἱ αὐτοὶ διισχυρίζονται ὅτι ***«ἐν τῷ δευτέρῳ (μέρει τοῦ Λιμοκοντόρου) κεῖται τὸ*** Conteur, ***ὅπερ σημαίνει τὸν διηγούμενον, ὥστε ἡ λέξις λιμοκοντόρος ἐξ ἀρχῆς ἐσήμαινε τὸν περιερχόμενον ἀπὸ πόλεως ἢ κώμης εἰς πόλιν ἢ κώμην καὶ ἀπὸ θύρας εἰς θύραν καὶ ᾄδοντα ὁμοιοκατάληκτα ἄσματα ποιητήν»***.

Ἄλλοι δέ τινες φρονοῦσιν ὅτι τὸ πρῶτον τοὐλάχιστον συνθετικὸν τοῦ ***Λιμοκοντόρος*** εἶναι «ἡ lima, lime = λίμα = ῥίνη», λεγομένη «περὶ ἀνθρώπου φλυάρου», πολλὰ καὶ ἀδιάφορα λέγοντος, ὅθεν διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐνοχλητικωτάτου τῷ ἀκροατῇ γινομένου.

* * *

Πλὴν τῶν λογίων τούτων, ἴσως καὶ ἄλλοι ἄλλας ἐτυμολογίας τῆς λέξεως ἐπενόησαν καὶ ἀνέγραψαν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον προσεγγιζούσας ἢ ἀπομακρυνομένας τοῦ ἀληθοῦς. Ἐκ τῶν τοιούτων ἐτυμολογιῶν εὐχερῶς φαντάζεταί τις ἐν τίνι λαβυρίνθῳ δυσεξιτήτῳ θὰ εὑρεθῶσιν αἱ πολλῷ βραδύτερον ἡμῶν ἐπελευσόμεναι γενεαὶ τῶν φιλολόγων, προκειμένου νὰ ἐρευνήσωσι τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως ***Λιμοκοντόρος !***

ΛΙΜΟΚΟΝΤΟΡΟΣ

Ἴσως ἡ κατωτέρω « βίβλος γενέσεως » τοῦ ***Διμοκοντόρου*** χρησιμεύσῃ πως εἰς τοὺς Θησέας τῆς Γραμματικῆς ὡς μίτος Ἀριάδνης πρὸς ἔξοδον ἐκ τοῦ λαβυρίνθου, εἰς ὃν ἑκόντες θὰ περιπλανηθῶσί ποτε.

* * *

Τῷ 1886, ἕνεκα τοῦ ἀπροόπτου πολιτικοῦ πραξικοπήματος τῆς Βουλγαρίας, προσαρτησάσης αὐθαιρέτως τῇ 6 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὴν ὑποτελῆ τῇ Τουρκίᾳ « Ἀνατολικὴν Ῥωμυλίαν » εἰς τὴν ἑαυτῆς τότε ἡμιανεξάρτητον ἡγεμονίαν, διετάχθη ἐν Ἑλλάδι ἐσπευσμένη μερικὴ ἐπιστράτευσις ἡλικιῶν τινων. Προσῆλθον λοιπὸν πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν προσκληθεισῶν ἡλικιῶν εἰς Ἀθήνας πολλαὶ καὶ ποικίλαι φυσιογνωμίαι. Οἱ νεοσύλλεκτοι, τοποθετούμενοι εἰς τοὺς οἰκείους λόχους τῶν συνταγμάτων, ἐνεδύοντο τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν στολὴν ἐν σπουδῇ. Ἐπειδὴ δὲ μεταξὺ αὐτῶν οἱ πλείονες ἦσαν εἴτε ἐπιστήμονες εἴτε φοιτηταὶ εἴτε ὁπωσδήποτε ἀνεπτυγμένοι καὶ καλῶν οἰκογενειῶν, ἐδυσκολεύοντο νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν νέαν καὶ τραχεῖάν πως ἀμφίεσιν αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ ἐστενοχωροῦντο πολὺ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ***ἀρβυλῶν,*** διότι, ὡς γνωστόν, τὰ ὑποδήματα ταῦτα εἶναι μὲν στερεά, δὲν δύνανται ὅμως βεβαίως νὰ διαμφισβητήσωσι καὶ τὸ βραβεῖον τῆς κομψότητος. Οἱ νέοι στρατιῶται κατώρθουν ***νὰ μὴ λαμβάνωσιν ἐκ τῶν ἀποθηκῶν*** τὰς ἀρβύλας, προσεπάθουν δὲ νὰ πείθωσι διὰ μικρῶν δώρων πρὸς τοὺς ἁρμοδίους ἀποθηκαρίους, ὑπαξιωματικοὺς καὶ ἐπιτετραμμένους ὅπως δοκιμάζωσι προηγουμένως ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ τὰς ***σκελέας*** καὶ τὰ ***ἀμπέχονα***, ὥστε νὰ προσαρμόζωνται ὅσον τὸ δυνατὸν κομψῶς ἐφ' ἑαυτῶν. Ὁ ἀποθηκάριος, εἴτε ἐλάμβανεν εἴτε δὲν ἐλάμβανεν ὁ δικαιοῦχος ἅπαντα τὰ πρὸς ἀμφίεσιν αὐτοῦ ἀπαιτούμενα, ἐνέγραφεν ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ἀποθήκης ὅτι ἀκριβῶς παρέδωκε τῷ δεῖνι στρατιώτῃ πάντα τὰ χρειώδη· ὅσα λοιπὸν δὲν ἐλάμβανεν ὁ δικαιοῦχος, ταῦτα ἔμενον εἰς βάρος μὲν αὐτοῦ, εἰς ὄφελος δὲ τοῦ ἐπιστάτου. Ἐκ τῆς συνθήκης ταύτης ἐννοεῖται ὅτι ἀμφότερα

τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἦσαν ηὐχαριστημένα. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἢ οἱ ἐπιθεωρηταὶ τοῦ στρατοῦ ἔβλεπον μὲν τὸ ἀρλεκινικόν, κατὰ τοὺς αὐστηροὺς στρατιωτικοὺς κανονισμούς, τῆς νέας ἐνδυμασίας τῶν στρατιωτῶν τούτων, ἀλλὰ δὲν ἔκρινον εὔκαιρον νὰ προβαίνωσιν εἰς μικρολόγους παρατηρήσεις· ἂν δέ τις τῶν ἀξιωματικῶν τούτων, ἀπὸ ξ τῶν στρατιωτικῶν παραδόσεων ἐχόμενος, ἤθελε νὰ ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις τινάς, αὗται ἀπώλλυντο εἰς τὸ κενόν, διότι οἱ ἄνδρες ἢ τέκνα βουλευτῶν ἦσαν ἢ διαπρεπῆ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν κατεῖχον, ὡς δύο-τρεῖς τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, πολλοὶ τῶν γυμνασίων, δικηγόροι, ἰατροὶ καὶ ἄλλοι, εἴτε εὔποροι ἦσαν εἴτε ἄλλως οὐχὶ ἀσήμαντοι. Ὥστε τα πράγματα ἔβαινον τὸν φυσικὸν αὐτῶν ῥοῦν.

Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν τὸ κακὸν περιωρίζετο εἰς τοὺς εὐπόρους καὶ εἰς τοὺς ἐξ ἀνωτέρων τάξεων νεοσυλλέκτους, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχέ τι καὶ τὸ πολὺ ἀφύσικον· ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ κακόζηλοι ***μιμηταὶ*** τῶν ἀνωτέρω, οὗτοι δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἦσαν καὶ οἱ πλειότεροι. Θέλοντες καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι νὰ ἐπιδεικνύωνται μεταξὺ τῶν κοινῶν συστρατιωτῶν αὐτῶν καὶ νὰ φαίνωνται ὅτι κἂτι σπουδαῖοι ἦσαν πρὸ τῆς ἐν τῷ στρατῷ κατατάξεως αὐτῶν, ἐπεδίωκον πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐνδύωνται ὅπως καὶ οἱ πρῶτοι· ὅ,τι ὅμως ἀκόπως καὶ εὐχερέστατα ἔκαμνον ἐκεῖνοι, τοῦτο οὗτοι μετὰ στενοχωρίας οὐ μικρᾶς κατώρθουν, καθίστατο δὲ καταφανὴς ἡ στενοχωρία αὕτη δι' ἔλλειψιν ἐπαρκῶν χρημάτων πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ ἀνυπάρκτου πλούτου αὐτῶν, διότι ἡ ***δεκαμερία*** τοῦ ἁπλοῦ στρατιώτου βεβαίως δὲν ἐπέτρεπε πολυτελῆ δίαιταν, ἣν ἀπόνως οἱ υἱοὶ πολυταλάντων τραπεζιτῶν ἢ κτηματικῶν ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν.

Οἱ νεοσύλλεκτοι πάντες, μετὰ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ σιτηρέσια ἀφίεντο ἐλεύθεροι ὅπως περιέρχωνται ἀνὰ τὸ ἄστυ μέχρι τῆς σημάνσεως τοῦ ἀνακλητηρίου (τῆς περιωνύμου ***Θοδώρας***). Ἐννοεῖται ὅτι ὁ χρόνος διετίθετο ὑφ' ἑνὸς ἑκάστου συμφώνως πρὸς τὰς κλίσεις καὶ τὰς ὀρέξεις αὐτοῦ· ἄλλοι ἔσπευδον εἰς συνάντησιν τῶν συγχωρίων αὐτῶν, ἄλλοι μετέβαινον πρὸς τὸ Δημοπρατήριον, εἰς

τὰ καφενεῖα, ἵνα **παίξωσι χαρτιὰ** καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ· οὐκ ὀλίγοι δὲ τῶν νεαρῶν στρατιωτῶν ἐνεθυμοῦντο τὰς **ἐξαδέλφας** αὐτῶν, τόσον μάλιστα, ὥστε ὀλίγιστοι στρατιῶται ἦσαν ἄνευ τῆς **ἐξαδέλφης** ἢ ἐρωμένης αὐτῶν, κυρίως εὐτραφοῦς **κουζίνας**, παρ' ᾗ ἀνε-

...ὅπως περιέρχωνται ἀνὰ τὸ ἄστυ (σελ. 97)

πλήρουν ὅ,τι ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ σιτηρεσίου ἀπήρεσκεν αὐτοῖς.

Πλὴν τούτων, πολλοὶ τῶν εὐπόρων, ἐπωφελούμενοι τὴν νέαν ἀμφίεσιν αὐτῶν καὶ ἀγνώριστοι ἤδη γενόμενοι διὰ τῆς νέας περι-

βολῆς, περιέτρεχον τὰς ἀπομεμακρυσμένας συνοικίας τῆς πρωτευούσης, ἵνα συνδέσωσι νέας γνωριμίας, νὰ ἐγγράψωσιν εἰς τὸ **Δαβεῖν** αὐτῶν νέας κατακτήσεις τοὐλάχιστον ἐρωτικάς, ἃς κατὰ προτίμησιν ἔκαμνον μεταξὺ τῶν **δουλικῶν**, ὡς μᾶλλον εὐαλώτων. Αἱ **κουζῖναι**, ὡς γενικῶς καλοῦντσι αἱ ὑπηρέτριαι ἐν Ἀθή-

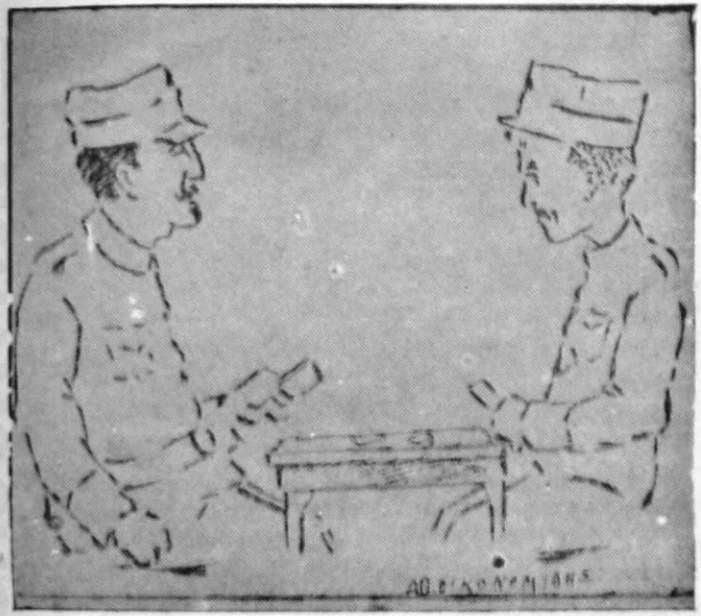

.... εἰς τὰ καφενεῖα, ἵνα παίξωσι χαρτιά (σελ. 98)

ναις, ἐδείκνυντο εὐήκοοι εἰς τὰς τοιαύτας ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις, σπανίως δὲ εὑρίσκοντο καί τινες, δι' ἠχηρῶν ῥαπισμάτων ἀμείβουσαι τὰς περιπαθεῖς ἐξομολογήσεις τῶν νέων τούτων Ἀδωνί-

δων, εὐηρεστοῦντο δὲ αἱ πλεῖσται κυρίως εἰς τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἐρωτοτρόπων ὅτι «χωρὶς ἄλλο, ἀφ' οὗ λάβουν τὴν ἄφεσίν των, θὰ τὸς 'πανδρευθοῦν». Τὸ δέλεαρ κατεπίνετο εὐαρέστως καὶ ἡ ἐρωτοτροπία ἐκυριάρχει ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύϊ αὐτῆς.

Ἐν τούτοις πολλαὶ **κουζῖναι,** πολλὰς ὁμοίας διαβεβαιώσεις ἀκούσασαι ὑπὸ πολλῶν, ἐδυσπίστουν, ἐγίνωσκον δὲ καλῶς ὅτι τὰς ἐρωτοτροπίας καὶ τοὺς ὅρκους τοῦ ἔρωτος ἔκαμνον οἱ νεοφώτιστοι τοῦ Ἄρεως μόνον «γιὰ νὰ περνοῦν τὸν καιρόν των»· ὅθεν εἰς πᾶσαν περιπαθῆ τοιαύτην ἐκμυστήρευσιν πρώτιστα πάντων ἔρριπτον τὸ βλέμμα εἰς τὰ ὑποδήματα καὶ ἀμέσως διέκρινον ἂν ἦσαν **ἀρβύλαι ἐκ τῆς ἀποθήκης** τοῦ στρατοῦ ἢ ἂν ἦσαν **ἠγορασμένα** ἐξ ὑποδηματοποιείου τῆς πόλεως. Ἀνεγνώριζον πάραυτα τὸν ἐπαρχιώτην ἢ τὸν κατωτέρας κοινωνικῆς τάξεως στρατιώτην, τὸν ἀποπειρώμενον ὡς ὁ βάτραχος τοῦ μύθου νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὸν βοῦν, καὶ ἄκαμπτοι πρὸς τὸν ἐραστὴν ἔλεγον:

— Δὲν 'ντρέπεσαι! φορεῖς καὶ τέτοια παπούτσια! Ἄ! νὰ χαθῇς, **λιμοκοντόρε!**

Τὰ μετὰ ταῦτα, ὡς εὐνόητα, παραλείπονται. Ὁ στρατευόμενος ἀπήρχετο εἰς ἀναζήτησιν μᾶλλον εὐαλώτου θηράματος, ἡ δὲ **κουζῖνα** ἀνέμενεν εὐνουστέραν τῆς τύχης μοῖραν, καταλληλότερον ἐραστὴν καὶ ἁρμοδιώτερον **ἐξάδελφον!**

Ὥστε ὁ **λιμοκοντόρος** ἐντεῦθεν ἔχει τὴν ἀρχήν.

* * *

Ἡ δὲ ἐτυμολογία τῆς λέξεως **λιμοκοντόρος** εἶναί πως τραγελαφική: Ἡ ἡμίσεια λέξις εἶναι ἑλληνική, ἑλληνικωτάτη, ὁ **λιμός,** ἡ πεῖνα, ἡ δὲ δευτέρα ἰταλική, ἐκ τῆς Ἑπτανήσου μετενεχθεῖσα, ὁ **κόντες**· μένει δὲ ἡ οὐρά, ἡ κατάληξις, ἥτις εἶναι συνηθεστάτη παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, προσκολλωμένη ἀδιαφόρως εἰς τὸ ἄκρον πάσης λέξεως, πρωτοτύπου ἢ παραγώγου ἢ συνθέτου. Ἄρα, **λιμοκοντόρος** εἶναι ὁ ὑποκρινόμενος τὸν **κόντε,** ἀλλ' ἀποθνήσκων ὑπὸ τοῦ **λιμοῦ,** τῆς πείνης, στερούμενος πόρων ἐπαρκῶν, ἤτοι ὁ **ψωροπερήφανος,** ὁ πτωχαλαζών.

Μηδεὶς δ' ἀντείπῃ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ λέξις **λιμὸς** εἶναι ἄγνωστος τῷ ἑλληνικῷ λαῷ· ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσωμεν αὐτὸν ὅτι τὴν λέξιν **λιμὸν** γινώσκει κάλλιστα ἡ δημώδης γλῶσσα καὶ κατάλληλον αὐτῆς χρῆσιν ποιεῖται, λέγουσα: **«Λιμάρης ποὺ εἶσαι, καϋμένε!»** «**Σὰν λιμασμένος ἔπεσε ἀπάνω 'ς τὸ φαγί»,** καὶ

— Δὲν 'ντρέπεσαι! Φορεῖς καὶ τέτοια παπούτσια! Ἄ! νὰ χαθῇς, λιμοκοντόρε!

μετωνυμικῶς: «**Σὰν λιμασμένος ρίχτηκε τοῦ ρουσφετιοῦ**» κτλ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν κατάληξιν τοῦ **λιμοκοντόρος,** αὕτη ἔχει πολλοὺς ἀδελφούς, καὶ μάλιστα ἀρτίους καὶ ἀρτιγεννήτους, γεννωμένους ἰδίᾳ κατὰ τὰς παραμονὰς βουλευτικῶν ἢ δημαρχια-

κῶν ἐκλογῶν : ***Κορδόνι—Κόρδονος—Κορδόναρος—Κορδοναρούμπαρος—Κορδονοκαρούμπαρος***. Ὁμοίως ***Βενιζέλος—Βενιζέλαρος*** κτλ. Πρβλ. καὶ ***χαμάλαρος*** καὶ ***γάϊδαρος, γαϊδουρογάϊδαρος, μούλαρος*** κτλ.

* *
*

Ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ τῆς παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ μετωνυμικῆς σημασίας τῆς λέξεως ***λίμας*** ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, καὶ περὶ ταύτης λέγομέν τινα : Ἡ λέξις ***λίμα*** λέγεται τῷ ὄντι ***«περὶ ἀνθρώπου φλυάρου», πολλὰ καὶ ἀδιάφορα λέγοντος, ὅθεν διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐνοχλητικωτάτου τῷ ἀκροατῇ γινομένου.*** Ἡ ***λίμα***, ὅθεν ὁ **Λιμαδόρος**, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ **Λιμοκοντόρος**, σημαίνει τὸ γνωστὸν ἐργαλεῖον τῶν σιδηρουργῶν καὶ ἄλλων τεχνιτῶν, τὴν ῥίνην δηλαδή, μετέπεσε δὲ ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης εἰς τὴν δημώδη ἐκ τῆς ὀχληρότητος, ἣν παράγει ῥινιζόμενόν τι πρᾶγμα διὰ τοῦ ὁμοιομόρφου ἤχου τῆς ῥίνης. Ὅπως λοιπὸν ἡ ῥίνη διὰ τοῦ μονοτόνου ἤχου αὐτῆς ἐνοχλεῖ τὸν ἀκούοντα αὐτήν, οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ***ῥίνη***, ἡ ***λίμα***, ἐνοχλεῖ καὶ φέρει εἰς στενοχωρίαν τὸν ἀτυχῆ, ἐφ' οὗ ἐφαρμόζει αὐτὴν ὁ ***λιμαδόρος***. Ἀπόδειξις ἀναμφισβήτητος εἶναι ὁ προσδιορισμός, ὁ συνοδεύων ἐνίοτε τὴν ***λίμαν : Ἐγγλέζικη λίμα.***

Τὰ πράγματα ταῦτα εἶναι τόσον σαφῆ, ὥστε εὐθὺς ἐκ πρώτης ὄψεως προσπίπτουσιν εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν ἐρευνητῶν, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ νὰ γίνηται πολυχρόνιος ἀναδίφησις ***Μεγάλων*** ἢ ***Μικρῶν Ἐτυμολογικῶν*** ὅπως ἐξευρεθῇ τὸ ἀνύπαρκτον ἔτυμον λέξεων ἐγγύτατα ἡμῖν εὑρισκομένων καὶ συγχρόνως ἡμῖν γεννηθεισῶν.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

καθηγητὴς ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ,
ἐν τῷ Ζωγραφείῳ Γυμνασίῳ
καὶ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Σχολῇ Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίου.

Η ΕΝ ΒΥΖΑΝΤΙΩ ΑΝΩΤΑΤΗ ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ Θ' ΚΑΙ Ι' ΑΙΩΝΑ

(829—959)

1. Καθ' ὅλην τὴν μακρὰν περίοδον τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας ἡ ***ἔρευνα τῆς ἀρχαιότητος*** ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὰς σχολάς, ἀνιχνεύσεις δὲ περὶ τὴν γλῶσσαν, λεξικογραφήματα, ἐπικρίσεις, περιλήψεις συγγραφέων, ἱστοριογραφικοὶ συνδυασμοί, πραγματεῖαι περὶ δικαίου, περὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν, περὶ ἰατρικῆς καὶ γεωργίας ἦσαν κύριον μέλημα πολλῶν διασήμων ἀνδρῶν. « Διὰ τῆς γενναιοδωρίας τῶν ἡγεμόνων, λέγει ὁ ***Γίββων*** (Ζ' 10), καὶ οἱ θησαυροὶ τῆς ἀρχαιότητος περισυνήχθησαν ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ διὰ δὲ τῶν ἰδίων αὐτῶν συγγραμμάτων καὶ διὰ τῶν συγγραφῶν τῶν φίλων καὶ συνεργῶν αὐτῶν οἱ θησαυροὶ ἐκεῖνοι διεδίδοντο ἐν ἐκλογαῖς καὶ ἐπιτομαῖς τοιαύταις, ὥστε νὰ τέρπωσι τοῦ λαοῦ τὴν περιεργίαν καὶ ἅμα νὰ μὴ καταθλίβωσι τὴν ῥαθυμίαν αὐτοῦ. Παρὰ τὰ καλούμενα ***Βασιλικὰ*** ἡ γεωργικὴ καὶ ἡ πολεμική, δύο τέχναι, ὧν ἡ μὲν τρέφει ἡ δὲ καταστρέφει τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκαλλιεργεῖτο ἐν ἴσῃ σπουδῇ· ἡ δὲ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥωμης συνεχωνεύθησαν εἰς πεντήκοντα τρία κεφάλαια. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ ἀναγνώστης αὐτῶν

ἠδύνατο νὰ ἐπισκοπήσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ μάθημα ἢ τὴν συμβολὴν ἑκάστης σελίδος καὶ νὰ διδαχθῇ τὸ νὰ θαυμάζῃ ἴσως δὲ καὶ τὸ νὰ μιμῆται τὰ παραδείγματα λαμπροτέρας περιόδου. Καὶ πολὺ πρὶν ἢ ἱδρυθῶσιν εἰς τὰ μοναστήρια καὶ τὰς πόλεις τῆς Δύσεως **σχολαί,** ὑπῆρχον τοιαῦται **ἀφθονώταται** εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὰ πανεπιστήμια τῶν **Φράγκων** καὶ τὰ ὀρφανοτροφεῖα αὐτῶν εἶναι **πολλῷ μεταγενέστερα** τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν ὀρφανοτροφείων τοῦ ἡμετέρου γένους

2. Διὰ ταῦτα **ἀναγκαία** καὶ **λυσιτελὴς** παρ' ἡμῖν μάλιστα πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ γνῶσις ὅτι οὐδέποτε ἐκ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐξέλιπεν ἡ πρὸς μάθησιν τάσις καὶ ὅτι ἐν καιροῖς χαλεποῖς, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔριδες ἐκκλησιαστικαὶ καὶ ἐπιδρομαὶ ἀλλοτρίων διέσειον τὴν Βυζαντιακὴν αὐτοκρατορίαν, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς εὕρισκον πάντοτε θεράποντας καὶ μιμητὰς καὶ τὰ πολλαχοῦ τοῦ κράτους συνιστώμενα ἀνώτερα παιδευτήρια ἐδιδάσκοντο ἡ γραμματική, ἡ ρητορική, ἡ φιλοσοφία, ἡ γεωμετρία, ἡ ἀστρονομία, ἡ νομική, ἡ ἰατρικὴ καὶ πᾶν ἐν γένει εἶδος παιδεύσεως.

Αὐτοκράτορες δὲ οἱοι **Θεοδόσιος ὁ Β', ὁ Θεόφιλος, Βασίλειος ὁ Α', Λέων ὁ Στ', Κωνσταντῖνος Ζ' ὁ Πορφυρογέννητος, Ἀλέξιος ὁ Α', ὁ ἡρωϊκὸς Μανουήλ, Ἀνδρόνικος ὁ Α' καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὑπὲρ τῆς δημοσίας παιδεύσεως** εἰργάζοντο, ἀφειδῶς περὶ αὐτῆς ἐδαπάνων, ἐξόχους τιμὰς εἰς τοὺς λογίους ἐπεδαψίλευον, βιβλιοθήκας ἀνήγειρον καὶ ἐπλούτιζον, ὀρφανοτροφεῖα παμμέγιστα συνεκρότουν, τὰ ἴδια αὐτῶν ἀνάκτορα εἰς πανεπιστήμια μετέβαλλον, συγγράμματα συνέγραφον, τοὺς ἀρίστους τῶν φοιτητῶν ὁμοδιαίτους καὶ ὁμοτραπέζους καθ' ἑκάστην εἶχον καὶ τὴν ἐν ἑλληνομαθείᾳ καὶ θρησκευτικῇ μορφώσει προκοπὴν τοῦ ἔθνους ἐκθύμως ἐπεδίωκον

3. Ἤδη ἐν ἀρχῇ τοῦ στ' αἰῶνος ἡ ἐν Ἀθήναις ὑφισταμένη

Νεοπλατωνικὴ σχολὴ ἐλάχιστα ἀνεδείκνυε σημεῖα ζωῆς, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ **Ἰουστινιανὸς** διὰ τοῦ περιπύστου διατάγματος τοῦ 529 ἐκ συγκεντρωτικοῦ πάντως πνεύματος ἀφῄρεσε τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκείνου παιδευτηρίου, ἐξήλειψε καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς ἀρχαίας εἰδωλολατρικῆς παιδείας καὶ περιέστειλε καὶ τὰς ἄλλας ἐν τῷ κράτει του ἀκαδημείας Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην τῆς εἰκονομαχίας πάλην ἡ ἀνωτάτη παίδευσις τοῦ ἔθνους δὲν ἐτύγχανε μὲν τῆς ἀπαιτουμένης προστασίας παρὰ τῶν ἐπαγγελλομένων τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ κράτους αὐτῶν ἡγεμόνων, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπαυσε καλλιεργουμένη μετὰ πολλοῦ καὶ ἐνθέρμου ζήλου ἐν ἰδιωτικοῖς πενιχροῖς καταλύμασιν ὑπ' ἀληθῶς σοφῶν, οἵτινες θεωροῦντες τὰ γράμματα πνευματικὴν τροφὴν ἀπαραίτητον καὶ σεμνὸν τῆς εὐγενείας ἐγκαλλώπισμα καίπερ ὑστερούμενοι καὶ θλιβόμενοι ἐπέχεον ὅμως ὡς ἄλλαι Ἑστιάδες ἔλαιον ὅπως μὴ ἀποσβεσθῇ ὁ ἀκοίμητος τοῦ πολιτισμοῦ λύχνος.

4. Ἐν ἀρχῇ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοφίλου, ἐφ' οὗ μνημονεύεται οἰκουμενικὸς διδάσκαλος ὁ **Ἰγνάτιος,** ἐδίδασκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς εὐτελῆ τινα οἶκον διαμένων ὁ μέγας ἐκεῖνος φιλόσοφος καὶ μαθηματικὸς **Λέων ὁ Βυζάντιος,** ὅστις ἐδιδάχθη τὴν μὲν γραμματικὴν ἐν Βυζαντίῳ, τὴν δὲ ρητορικήν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδρῳ ἐντυχὼν ἀνδρὶ πολυμαθεστάτῳ, τῷ πρεσβυτέρῳ **Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ**· ἐπηύξησε δὲ τὰς γνώσεις του περινοστῶν τὰ μοναστήρια καὶ ἀνερευνῶν τὰς ἐν αὐτοῖς ἀποκειμένας βίβλους καὶ σπουδαίως ἐμελετῶν. Ἐκ τῆς διδασκαλίας δὲ τοῦ ἀνδρὸς τούτου πολλοὶ κατὰ τὰς ἐπιστήμας προέκοπτον. Συνέβη δὲ νεανίας τις μαθητὴς τοῦ Λέοντος, μύστης τῆς γεωμετρίας, διορισθεὶς γραμματεὺς στρατηγοῦ τινος νὰ διαμένῃ συλληφθεὶς πλησίον Ἄραβος ἐπιφανοῦς ἐν Βαγδατίῳ Ἀκούων δὲ περὶ τῆς εἰς τὰ μαθήματα σπουδῆς καὶ τῆς περὶ τὴν γεωμετρίαν ἐπιμελείας τοῦ τότε καλίφου, τοῦ περιδόξου

Μαμοὺν καὶ τῶν Ἀράβων διδασκάλων, ἦλθεν ἐνώπιον τούτων, οἵτινες διεχάραττον μὲν τρίγωνα καὶ τετράγωνα καὶ ἐδίδασκον ὅτι τὸ σχῆμα τοῦτο φέρει ταύτην τὴν ὀνομασίαν, ἀλλ' οὐδαμῶς ἀπέδιδον τὴν αἰτίαν καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ διότι. Καὶ ὁ νέος τοῦ Βυζαντίου ἔλεγεν· «ἐπὶ παντὸς λόγου καὶ πράγματος τὸ ***διότι*** τὸ κῦρος ἔχει· ὑμεῖς δὲ τὴν ὕπαρξιν μόνον λέγοντες, τοὺς δὲ λόγους παρατρέχοντες οὐχ ἥκιστα διαμαρτάνειν δοκεῖτε, τὸ κυριώτερον ἀγνοοῦντες»· καὶ κατὰ παράκλησιν τῶν ξένων διδασκάλων ἡρμήνευε καὶ διεσάφει τὰς αἰτίας καὶ ὁ νοῦς ἐκείνων διηνοίγετο καὶ ἐνόουν τὰ λεγόμενα καὶ ἐπηρώτων ἂν καὶ ἄλλους τοιούτους ἔχει τὸ Βυζάντιον. Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησεν ὅτι ὑπάρχουσι πλεῖστοι καὶ ὅτι ***αὐτὸς εἶναι οὐχὶ τῶν διδασκόντων ἀλλὰ τῶν μαθητῶν ὁ ἔσχατος***

5. Τότε ὁ Μαμοὺν ἐκπέμπει πρὸς τὸν διδάσκαλον τὸν μαθητὴν ἐγχειρίσας εἰς αὐτὸν δῶρα πολλὰ καὶ γράμματα λέγοντα τὰ ἑξῆς : «***Ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον καὶ ἐκ τοῦ μαθητοῦ ἔγνωμεν τὸν διδάσκαλον. Ἐπεὶ γοῦν τηλικοῦτος ὢν περὶ τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην ἄγνωστος ἐν τοῖς συμπολίταις, τῆς γνώσεως καὶ σοφίας καρπὸν μὴ δρεπόμενος, μὴ ἀπαξιώσῃ ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ τῆς σῆς μεταδοῦναι σοφίας***». Ἀλλὰ πληροφορηθεὶς ταῦτα ὁ Θεόφιλος πλουτίζει τὸν Λέοντα καὶ προτρέπει αὐτὸν νὰ διδάσκῃ δημοσίᾳ, «***ὅπως μὴ τὸ οἰκεῖον καλὸν ἔκδοτον ποιήσῃ τοῖς ἔθνεσιν,***» ὁρίσας κατοικητήριον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν ***τεσσαράκοντα μαρτύρων*** ἢ κατ' ἄλλους ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ τῆς ***Μαγναύρας,*** ὅπου ἐξηκολούθει τὰς ἱπιστήμας προάγων ἀπὸ τοῦ 832 μέχρι τοῦ 839, ὅτε εἰς τὸν μητροπολιτικὸν τῆς Θεσσαλονίκης ἀναβιβάζεται θρόνον. Ἀλλ' ὅτε μετ' ὀλίγον διὰ τῆς εὐλαβοῦς Θεοδώρας ἐθεσπίσθη (842) ἡ προσκύνησις τῶν εἰκόνων, καθαιρεθέντων τῶν εἰκονομάχων συγκαθηρέθη καὶ αὐτός. Ἐν τούτοις δὲν ἐβράδυνε καὶ πάλιν νὰ δοξασθῇ. Ὁ τοῦ οἰνόφλυγος καὶ

ἀνικάνου ***Μιχαὴλ τοῦ Γ'*** πρὸς μητρὸς θεῖος ***Βάρδας***, ἀναλαβὼν ἀπὸ τοῦ 856 τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν, παρὰ τὰ πολλὰ αὐτοῦ ἐλαττώματα διεκρίθη διὰ τὸν πρὸς τὰ γράμματα ἔνθερμον ζῆλον, ἀνυψώσας ἐν τῷ Βυζαντιακῷ κράτει καὶ ἀναζωογονήσας τὴν σπουδὴν τῶν κλασικῶν γραμμάτων διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς κατὰ τὴν ***Μαγναύραν περιφήμου σχολῆς,*** ἐν τῇ ὁποίᾳ πᾶσα ἡ θύραθεν ἐπιστήμη καὶ ἡ φιλοσοφία ἐδιδάσκετο. Τῆς ἀνωτάτης ταύτης φιλοσοφικῆς σχολῆς προστάτης καὶ διευθυντὴς ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Βάρδα (863) ὁ σχολάζων ἀπὸ Θεσσαλονίκης Λέων, διδάσκων τὰ φιλοσοφικὰ καὶ τὰ μαθηματικά. Καθηγηταὶ δ' ἕτεροι διωρίσθησαν τῆς μὲν γεωμετρίας οἱ μαθηταὶ τοῦ Λέοντος ***Σέργιος*** καὶ ***Θεόδωρος,*** τῆς δὲ ἀριθμητικῆς καὶ ἀστρονομίας ὁ ***Θεοδήγιος,*** τῆς δ' ἑλληνικῆς γραμματικῆς καὶ λογοτεχνίας ὁ ***Κομητᾶς.*** Εἰς πάντας δὲ τοὺς καθηγητὰς τούτους δαψιλεῖς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου παρείχοντο χορηγίαι καὶ πολυάριθμοι φοιτηταὶ δωρεὰν ἠκροῶντο τὰ μαθήματα τοῦ ὑπερτάτου ἐκείνου παιδευτηρίου. Ὁ δὲ Βάρδας πολλάκις εἰς τὰς παραδόσεις ἐκ φιλομαθίας ἐπεφοίτα καὶ τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν διδασκόντων καὶ διδασκομένων ἐπερρώνυεν.

6. Βεβαιοῦται δ' ἐπίσης ὅτι ὁ περιφανέστατος τὸ γένος καὶ πολυμαθέστατος ***Φώτιος***, ὁ τῆς ὀρθοδοξίας μεγαλοφυέστατος πρόμαχος, ὀνομαζόμενος «σοφία τε κοσμικὴ καὶ συνέσει τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ στρεφομένων εὐδοκιμώτατος πάντων», διὰ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἑαυτοῦ ἀναγνώσεων μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ εἰς τὴν διατήρησιν πολλῶν ἀποσπασμάτων ἐκ συγγραμμάτων ἀπολωλότων, πρὸς δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἰδιωτικῶς ἐδίδασκεν, ἴσως ἀπὸ τοῦ 830—833, τὰ γραμματικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικά, κατόπιν δὲ ἐπὶ τριετίαν (834—837) ἐν τῇ Μαγναύρᾳ, κατὰ τὴν πρώτην σχολαρχίαν τοῦ Λέοντος, παρέδιδε θεολογικὰ καταρτίσας διὰ μακρῶν μελετῶν σειρὰν τοι-

οὑτῶν διδαχῶν καὶ προσελκύσας πολυαρίθμους συνομιλητάς. Ἀργότερον δὲ ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Γ' κατέστη ὁ συναντιλήπτωρ τοῦ Βαρδᾶ εἰς τὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων, ἀναδείξας τὴν οἰκίαν αὐτοῦ φιλόξενον ἐντευκτήριον τῶν φιλομαθῶν.

7. Πολλαχῶς δὲ τὴν δημοσίαν παίδευσιν ὑπεστήριξε καὶ τῶν ἐπιστημῶν θερμουργὸς προστάτης ἀνεδείχθη ὁ ἀρχηγέτης τοῦ ἐνδόξου Μακεδονικοῦ οἴκου **Βασίλειος ὁ Α'**, τὸν ὁποῖον ἡ ἀνακήρυξις τῆς ἑλληνικῆς ὡς ἐπισήμου γλώσσης, ἡ συντελεσθεῖσα καθίδρυσις ἀγαθοεργῶν καταστημάτων παντὸς εἴδους, ὁ καλλωπισμὸς τῆς βασιλευούσης, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ καινοῦ πνεύματος ἀνόρθωσις καὶ διὰ τῆς ἑλληνικῆς παιδεύσεως προαγωγὴ ἀναδεικνύουσιν ἕνα τῶν **ἐξοχωτάτων** ἡγεμόνων. Ἵνα δὲ δείξῃ ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος τὴν φιλομουσίαν του καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς παιδεύσεως ἀρρένων καὶ θηλέων ἀδιάπτωτον μέριμναν, ἐπεθύμησε νὰ σημάνῃ τοῦτο καὶ διὰ τῆς γραφικῆς ἐν μεγαλοπρεπεῖ εἰκόνι, ὅτε ἐκ βάθρων ἤγειρεν ἐν τῷ παλατίῳ τὸ **Καινούργιον,** ἔνθα ἐδεικνύετο, ὡς ἀναφέρουσιν οἱ **μετὰ τὸν Θεοφάνην** (333—334) ὅτι ὄχι μόνον **«ἡ ἄρρην γονὴ ἀλλὰ καὶ ἡ θήλεια τὰ ἱερὰ μεμύηται γράμματα καὶ τῆς θείας σοφίας οὐκ ἔστιν ἀμέτοχος, καὶ κἂν ὁ φυτοσπόρος τούτων οὐκ ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς οἰκείως πρὸς γράμματα διὰ τὴν βιοτικὴν περιπέτειαν, ἀλλ' οὖν τοὺς οἰκείους ἅπαντας βλαστοὺς ἐν μετοχῇ σοφίας πεποίηκεν».**

8. Ἡ αὐτὴ ἀκμὴ τῶν γραμμάτων διετηρεῖτο καὶ ἐπὶ **Λέοντος τοῦ ΣΤ'**. Καὶ ἂν ἐπ' ὀλίγον κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα **Κωνσταντίνου Ζ'** τοῦ Πορφυρογεννήτου δὲν ἀπέλαυον τῆς βασιλικῆς προστασίας ἀλλ' ὁ κατόπιν **μέγας ἐνθουσιασμὸς** τοῦ αὐτοκράτορος ἀπέδωκεν ἀνυπολογίστους ὑπὲρ τῆς παιδεύσεως ὑπηρεσίας. Ἡ μετ' ἐκτακτου γενναιοδωρίας ἀναδιοργάνωσις τῆς δημοσίας παιδεύσεως καὶ ὁ τελειότερος καταρτισμὸς τῆς ἐν Μαγναύρᾳ **ἀνωτάτης Ἀκαδημείας** ἀνυψοῦσι μεγάλως τὸν πεπαιδευμένον αὐτοκράτορα. «**Ἐπεὶ**

ἠπίστατο, ἐπάγουσιν οἱ μετὰ τὸν Θεοφάνη (446) **πρᾶξιν καὶ θεωρίαν πρὸς Θεὸν ἡμᾶς οἰκειοῦντα, καὶ τὴν μὲν πρᾶξιν πολιτικοῖς προσαρμόζουσαν πράγμασι, τὴν θεωρίαν δὲ τοῖς λογικοῖς, ἀλλήλοις δι' ἀμφοτέρων βοηθεῖν, τὸ μὲν πρακτικὸν διὰ τῆς ῥητορικῆς τέχνης ἀσκεῖσθαι παρασκευάζων, τὸ δὲ θεωρητικὸν διὰ φιλοσοφίας καὶ φυσικῆς τῶν ὄντων διαγνώσεως. Παιδευτὰς δὲ ἀρίστους προκέκρικεν· εἰς Κωνσταντῖνον πρωτοσπαθάριον τὸν τηνικαῦτα μυστικὸν τὸ τῶν φιλοσόφων παιδοτριβεῖον δέδωκεν, εἰς δὲ τὸ τῶν ῥητόρων Ἀλέξανδρον μητροπολίτην Νικαίας, εἰς δὲ τὸ τῆς γεωμετρίας Νικηφόρον πατρίκιον, εἰς τὸ τῶν ἀστρονόμων Γρηγόριον ἀσηκρῆτιν. Καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπουδὴν εἰς τοὺς φοιτητὰς ὁ αὐτοκράτωρ ἐποιεῖτο, ὁμοδιαίτους καὶ ὁμοτραπέζους τούτους καθ' ἑκάστην ποιῶν καὶ ἀργύρια παρέχων καὶ ὁμιλίας μετ' αὐτῶν προσηνεῖς ποιούμενος».** Πληρέστερον δὲ ὑπὸ **Κεδρηνοῦ** (Β' 326) μνημονεύεται ἡ διαίρεσις τῶν ἐπιστημῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἀνωτάτῳ παιδευτηρίῳ· «ὁ αὐτοκράτωρ ἀνεκτήσατο τὰς ἐπιστήμας ἀριθμητικήν, μουσικήν, ἀστρονομίαν, γεωμετρίαν, στερεομετρίαν καὶ τὴν ἐν πάσαις ἔποχον φιλοσοφίαν». Καὶ ὁ μὲν ἔπαινος τοῦ Κεδρηνοῦ πρὸς τὴν τῶν ἐπιστημῶν δέσποιναν ὑπομιμνήσκει τὸν τοῦ **Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ** καλοῦντος **τὴν ἐν πάσαις ἔποχον φιλοσοφίαν: τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν.** Ἡ δὲ ἀριθμητική, ἡ μουσική, ἡ ἀστρονομία καὶ ἡ γεωμετρία μετὰ τῆς στερεομετρίας, αἱ ὑπὸ τοῦ χρονογράφου μνημονευόμεναι τέσσαρες αὗται ἐπιστῆμαι, περιλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τὸ κοινὸν ὄνομα **μαθηματικά,** ὑπὸ δὲ τοῦ βιογράφου τοῦ πατριάρχου **Νικηφόρου** εἰς τὴν μαθηματικὴν **τετρακτύν.** Ἂν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν περὶ γεωμετρίας δημηγορίαν τοῦ ἐν Βαγδατίῳ ἐφήβου Βυζαντίου ἐννοοῦμεν μὲν ὅτι εἰς τὰς σχολὰς τῆς **ἀνωτάτης παιδεύσεως τοῦ Βυζαντίου** θεωρητικώτερον καὶ εὐρύτερον πως ἡ γεωμετρία ἐδιδάσκετο, ἀλλὰ

ὁ τῶν μαθηματικῶν ἐν γένει σπουδῶν, ὡς καὶ τῶν φυσικῶν κύκλος τότε ἦτο μᾶλλον ἐνασχόλησις περὶ τὰς μαθήσεις τῶν ἀρχαίων, αὐθυπόστατος δὲ τις ἐργασία παρατηρεῖται ἐν τῇ **τακτικῇ**. Τὰ συγγράμματα δ' ἐπίσης τῶν ἀρχαίων ἰατρῶν, ἰδίως τοῦ **Ἱπποκράτους** καὶ τοῦ **Γαληνοῦ** εἴτε πλήρη εἴτε ἐν ἐκλογαῖς καὶ διασκευαῖς ἀπετέλουν τὴν κυρίαν πηγὴν τῶν ἰατρικῶν γνώσεων τῶν Βυζαντίνων. Καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου ὁ ἰατροσοφιστὴς **Λέων** συνέγραψε **Σύνοψιν ἰατρικὴν** καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνῆκεν ἴσως καὶ ὁ μοναχὸς **Μελέτιος**, οὗτινος διεσώθησαν πραγματεῖαι περὶ τῆς ἀνατομικῆς τοῦ ἀνθρώπου, περὶ ψυχῆς καὶ περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων. Ζωηροτάτη δὲ περὶ τὴν ἰατρικὴν δρᾶσις παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ Πορφυρογεννήτου ἀναθέσαντος εἰς **Θεόφιλον τὸν Νόννον** τὴν σύνταξιν ἰατρικῆς ἐγκυκλοπαιδείας· καὶ συγχρόνως ἴσως ἐγράφη τὸ περὶ κτηνιατρικῆς ἐγχειρίδιον.

9. Δημιουργικώτεροι δ' ἦσαν οἱ Βυζαντῖνοι ἐν τῇ **νομικῇ ἐπιστήμῃ**. Τὰ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων νομοθετικὰ ἔργα ἡρμήνευον καὶ ἐσχολίαζον **ἔξοχοι νομομαθεῖς**. Καὶ ἡ **νομικὴ** σχολὴ τοῦ Βυζαντίου ἐπέδρασε καὶ εἰς τὰς νομικὰς σπουδὰς καὶ ἐργασίας τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ κατέστη ὁ πρόδρομος τῶν ἐν Εὐρώπῃ νομικῶν σχολῶν. Τὸ δὲ βυζαντιακὸν **δίκαιον** καὶ μάλιστα τὸ **κανονικὸν** σχεδὸν ἀμετάβλητον ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ πάντων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ **ρητορικὴ** μετὰ ζήλου ἐκαλλιεργήθη. Οἱ δὲ κανόνες τοῦ **Ἑρμογένους** καὶ τοῦ **Ἀφθονίου** ἔλαβον αὐθεντικὸν κῦρος εἰς τὰς σχολὰς καὶ δι' ἀτελευτήτου σειρᾶς πραγματειῶν καὶ ἐγχειριδίων συνωψίζοντο καὶ ἡρμηνεύοντο καὶ δι' ὑποδειγματικῶν γυμνασμάτων ἐπηυξάνοντο. Λόγοι δὲ πανηγυρικοί, ἐπιτάφιοι καὶ ἐπιδεικτικοὶ ἐπικρατοῦσι πλὴν τῶν προγυμνασμάτων. Καὶ ἐν τῷ εἴδει τούτῳ τοῦ λόγου ἐπαινετῶς τὸ Βυζάντιον ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἀρχαιότητα, τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ὁμο-

λογουμένως κατέχοντος τὴν ὑψίστην βαθμίδα τοῦ εὐγενεστέρου ρητορικοῦ λεκτικοῦ.

10. Ἀλλὰ καὶ αἱ περὶ τὴν **γραμματικὴν** σπουδαὶ περιορίζονται ἢ εἰς ἐπιτομὰς ἢ καὶ εἰς ἐπεξεργασίας παλαιοτέρων συγγραμμάτων. Ἡ δὲ ἐν τοῖς σχολείοις καὶ ἡ καθόλου τῶν λογίων περὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐνασχόλησις περιελάμβανε τὸν **Ὅμηρον**, ὅστις οὐδέποτε ἔπαυσεν ὢν τὸ διδακτικὸν ἀνάγνωσμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τὸν **Ἡσίοδον**, τὸν **Πίνδαρον**, τοὺς **τραγικοὺς** κατ' ἐκλογήν, τὸν **Ἀριστοφάνην**, τὸν **Θεόκριτον** καὶ τὸν **Λυκόφρονα**, ἐκ δὲ τῶν πεζῶν τὸν **Θουκυδίδην**, τινὰς τῶν διαλόγων τοῦ **Πλάτωνος**, τὸν **Ἀριστοτέλην** σύμπαντα, τοὺς βίους τοῦ **Πλουτάρχου** καὶ πρὸ πάντων τὸν **Λουκιανόν**, ἀλλὰ καὶ τὰς **ἱερὰς Γραφὰς** καί τινας τῶν **πατέρων τῆς Ἐκκλησίας**. Τὰ δὲ ἀπειράριθμα **σχόλια**, αἱ ἑρμηνευτικαὶ **παρεκβολαί**, τὰ ἐξηγητικὰ καὶ κριτικὰ **ὑπομνήματα**, αἱ **μεταφράσεις**, αἱ **συλλογαὶ** ὀνομάτων, αἱ **συναγωγαὶ λέξεων** καὶ τὰ **ἐτυμολογικά**, **ρητορικὰ** καὶ **ἑρμηνευτικὰ λεξικὰ** καὶ ἄλλα μνημεῖα ἐρανιστικῆς ἐπιμελείας πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἀποδεικνύουσιν αὖθις πόσον πολυπληθῆ λείψανα ἀρχαίας παιδείας παρέλαβε τὸ Βυζάντιον καὶ ἐκαλλιέργει τὰς φιλολογικὰς σπουδάς, καθ' οὓς χρόνους ἐν πάσῃ τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ αἱ τοιαῦται μελέται σχεδὸν ἦσαν παρημελημέναι.

11. Ἡ δὲ φιλοσοφία μετὰ τὸν νεοπλατωνισμὸν ἐκαλλιεργεῖτο δι' ὑπομνημάτων εἰς τὸν Ἀριστοτέλην καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἔχει τὴν δόξαν ὅτι ἐγέννησε τὸν πατέρα καὶ θεμελιωτὴν τῆς μεσαιωνικῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλοσοφίας **Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν**, ὅστις κατέλιπεν ἡμῖν συστηματικὴν **ἔκθεσιν τῶν δογμάτων** τῆς Ἐκκλησίας, ἀνακεφαλαιώσας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας τὰ μέχρι ἐκείνου ἀποτελέστατα τῆς δογματικῆς ἀναπτύξεως, χωρὶς νὰ περιέλθῃ εἰς τὰς λεπτολογίας καὶ

σοριστείας τοῦ κατόπιν ἐν τῇ Δύσει ἀναπτυχθέντος **σχολαστικισμοῦ.** Οὐχ ἧττον οὔτε ὁ Πλάτων οὔτε τὰ λοιπὰ φιλοσοφήματα ἀπώλεσαν ὅλως τὴν ἰσχύν των. Καὶ ἀπὸ τοῦ Ι' αἰῶνος ἤρχισεν ἡ ἔρις τῶν Ἀριστοτελικῶν καὶ τῶν Πλατωνικῶν

12. Εἰς βραχυτάτην δὲ γενικὸν **χαρακτηρισμὸν** τῆς ὑπὸ μελέτην παιδεύσεως προβαίνοντες παρατηροῦμεν ὅτι **κύριος χαρακτὴρ** τῆς ἀνωτάτης παιδεύσεως, ὅπως καὶ σύμπας ὁ βίος τῶν Βυζαντίνων, εἶναι πρῶτον **θρησκευτικός,** τὰ δὲ ἔργα τῆς χριστιανικῆς θεολογίας καταλαμβάνουσι **δεσπόζουσαν θέσιν** ἔν τε τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ ἐν τῇ ποιήσει. Καὶ ἡ τάξις τῶν ἐπιστημόνων συνενοῦται τὸ πλεῖστον μετὰ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν. Ἄνευ τῆς θεολογίας δὲν ἐθεωρεῖτο πλήρης ἡ παίδευσις. Καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἡγεμόνες ὤφειλον νὰ ὦσιν ἱκανοὶ περὶ τὰς θρησκευτικὰς λογομαχίας καὶ δὲν ἦτο σπάνιον ἀξιωματικοὶ τῆς αὐλῆς, ὡς ὁ Ταράσιος καὶ ὁ Φώτιος, νὰ νέρχωνται ἀπὸ λαϊκῶν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Ἀφοῦ δὲ ὁ Βαρδας ἀναδιωργάνωσε τὴν ἀνωτάτην φιλοσοφικὴν σχολὴν τῆς Μαγναύρας πλειότερον ἀνεπτύχθησαν καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι, εὐρύτεραι δὲ καὶ οὐσιαστικώτεραι καὶ πραγματικώτεραι κατέστησαν αἱ περὶ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς σπουδαί. φανερὰ δὲ γίνεται ἡ προϊοῦσα ἀνάπτυξις. Καὶ δὲν διακρίνεται μὲν ἡ ἀνωτάτη παίδευσις ἐπὶ πρωτοτυπίᾳ. ἀλλ' ἰδίως ὁ δέκατος αἰὼν διαπρέπει ἐπὶ ἐκτάκτῳ δραστηριότητι πρὸς ἐρανίσματα καὶ συλλογάς, καταρτισθείσας τὸ πλεῖστον ἐντολῇ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου καὶ δύναται νὰ κληθῇ **ὁ αἰὼν τῶν ἐγκυκλοπαιδειῶν**. Ἕτερος δὲ χαρακτὴρ εἶναι ἡ **πολυμάθεια καὶ πανεπιστημοσύνη** ἑκάστου τῶν σορῶν τοῦ Βυζαντίου. Ἡ γιγαντώδης μορφὴ τῆς ἱστορίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὁ **πατριάρχης Φώτιος**, δὲν ἦτο μόνον θεολόγος ἀλλὰ καὶ γνώστης τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς φιλολογίας καὶ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης καὶ ὡς ἰατρὸς παρεβάλλετο πρὸς τὸν Ἱπποκράτην καὶ τὸν Γαληνόν.

13. Οὕτω δὲ τότε πάντες παρ' ἡμῖν, αὐτοκράτορες, πατριάρχαι καὶ λόγιοι θεωροῦντες σεμνοτάτην καὶ ἁγιωτάτην τὴν τῆς νεολαίας παίδευσιν καὶ ἀνενδότως ἀγωνιζόμενοι προσεπάθουν φιλοτίμως καὶ εὐσυνειδήτως τὸ φῶς τῆς ὑγιοῦς παιδεύσεως καὶ τῆς ἀρετῆς εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν νὰ διαδίδωσι καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας κατὰ τὸ ἐνὸν νὰ προάγωσιν. Διὸ καὶ δικαίως ὑπὸ τῶν ξένων ἀνωμολογήθη ὅτι **«μέγα χάσμα ἐν τῷ πολιτισμῷ τῆς ἀνθρωπότητος θὰ διηνοίγετο, ἂν μὴ ὑπῆρχε τὸ Βυζάντιον»,** τὸ ὁποῖον ὡς ἔνοπλος θεματοφύλαξ διασῶσαν ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας τὴν πνευματικὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κληρονομίαν **κατώρθωσε** νὰ συμπληρώσῃ τὴν γενικὴν τῆς ἀνθρωπότητος μόρφωσιν καὶ νὰ **προπαρασκευάσῃ τὸν νεώτερον εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν.**

ΧΡ. Γ. ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ
Διδάκτωρ Καθηγητής.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Μουσικῆς
— Δὲν κτύπησες διόλου καλά, παιδί μου, τὸν χρόνο. Τὸ ρολόγι σου κάνει τίκ, τάκ, τίκ καὶ στέκεται;
Μαθητής.
Μάλιστα κύριε . . . ὅταν εἶναι χαλασμένο.

Η ΑΓΡΑΜΠΕΛΗ

Μεγάλων' ἡ ἀγράμπελη καὶ ἄγριος κοντά της
Ὁ βάτος ἔσερνε στὴ γῆ τ' ἀγκαθωτὰ κλωνάρια.
Μὰ ἔρριξ' ἡ ἀγράμπελη 'στὸ βάτο τὰ κλαριά της
Κι' ἐσκέπασε ταγκάθια του μ' ἄσπρα μαργαριτάρια...
Τώρα στὴ γῆ δὲν σέρνεται ὁ βάτος δὲν ξεσχίζει,
Γιὰ τὴν ἀγράμπελή του ζῇ, κι' αὐτὴ γι' αὐτὸν ἀνθίζει.

Κακὸ χορτάρι ἤμουνα κι' ἐγὼ πρὶν μ' ἀγαπήσῃς,
'Αγράμπελή μου ἀκριβή. Μὰ ὅταν στὰ κλαριά σου,
Μ' ἐτύλιξες σφικτὰ-σφικτά, καὶ ἔστερξες ν' ἀνθίσῃς
'Απάνω μου, ἡμέρωσα ἀπὸ τὴ μυρωδιά σου....
Καὶ ταιριασμένο γίνηκε τἀταίριαστο ζευγάρι,
Ἡ ἐδική μου ἀσχημιά, μὲ τὴ δική σου χάρι.

Γεώργιος Δροσίνης.

Σ' ΕΝΑ ΛΙΜΟΚΟΝΤΟΡΟ

Στὸ Σταυροδρόμι τριγυρνᾶς
ντυμένος φιγουρίνι.

Μὰ βρεσὲ ὁ ράφτης σου
ὡς πότε θὰ σὲ ντύνῃ ;

Ι. Σ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕ ΕΝΑ ΤΣΑΜΙ

Ἀφιεροῦται τῷ κυρίῳ
ΓΕΩΡΓΙΩ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ.

Τί συμπαθῆ μεγαλοπρέπειαν, ποῦ ἔχουν τὰ τσάμια τὸ φθινόπωρον !

Μόνα, μέσα εἰς τὸ σιγηλὸν περιβάλλον, μακρὰν ἀπὸ τὴν γαρνιτοῦρα, τὴν ὁποίαν κάθε καλοκαῖρι τοῖς χαρίζει ἡ ζωή, λαμβάνουν ἓν ἰδιαίτερον θέλγητρον, τὸ θέλγητρον τῆς παραπονεμένης ψυχῆς, καὶ τὴν γοητείαν, ποῦ μόνη ἡ θλῖψις γνωρίζει νὰ χαρίζῃ.

Εἰς τὴν μόνωσίν των ἡ ψυχή μου εὑρίσκε ἓν ἀσύλληπτον θέλγητρον καὶ ἡ ἐγκατάλειψίς των γεννᾷ ἐντός μου τὴν συμπάθειαν.

"Αν ἡ χαρὰ γαλβανίζῃ καὶ σαγηνεύῃ, ἡ θλῖψις ὅμως γοητεύει καὶ αἰχμαλωτίζει τὴν καρδίαν, καὶ τὴν φέρει, εὐτυ-

χῆ δεσμώτιδα, πλησίον της, διὰ νὰ τὴν θρέψῃ μὲ τὰ δάκρυά της καὶ νὰ τὴν λικνίσῃ μὲ τοὺς θρήνους της.

Καὶ ἐγώ, τώρα, ποῦ ὅλοι, διωκόμενοι ἀπὸ τὰς ριγηλὰς τοῦ ἀνέμου πνοὰς καὶ τὰς πρώτας φθινοπωρινὰς ψεκάδας, τὰ ἐγκατέλιπον, ἀντιθέτως πρὸς τὴν γενικὴν ἐκείνην κάθοδον, ζητῶ νὰ τὰ ἐπανίδω.

* * *

Ἀναβαίνω λοιπόν, ταπεινὸς προσκυνητής, τὸν μικρὸν ἐκεῖνον λόφον καὶ φθάνω εἰς τὴν κορυφήν του, τὴν ὁποίαν θωπεύουν ὅλα τὰ οὐράνια δῶρα.

Γύρω ἡ φύσις, θολή, σκυθρωπή, ἁπλόνει τὸ τεφρὸν χρῶμα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ βαθὺ γαλανὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἕνα λεπτὸ ἀεράκι τονίζει διὰ μέσου τῶν φύλλων κάτι σὰν παραπονεμένο τραγοῦδι, ἐνῷ ἀπὸ μακρὰν ἡ θάλασσα συνοδεύει τὸ ᾄσμα μὲ τὴν βαθεῖάν της, τὴν μονότονόν της ὑπόκρουσιν. Μερικαὶ σταγόνες λείβονται, ὡσὰν δάκρυα, ἀπὸ τὰ βελονωτὰ φύλλα εἰς τὸ ἔδαφος, διὰ νὰ δροσίσουν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι στρωμένα κατὰ γῆς.

Τίποτε ἄλλο.

Τὸ μειδίαμα, ἡ χαρά, τὸ τραγοῦδι τῶν ἐρώτων, ἡ τρέλλα τῆς ζωῆς, ὅλ' αὐτά, ποῦ ἄλλοτε ἐδῶ, γύρω εἰς τὸν αὐλακωμένον καὶ δικτυωτὸν κορμὸν τοῦ τσαμιοῦ, ἐτέλουν τὰς φαιδροτέρας πανηγύρεις καὶ τοὺς πλέον ἐξωφρενικοὺς χορούς, ἔφυγαν δειλὰ καὶ ἐσκορπίσθησαν, καθὼς τὰ πουλιά, ποῦ ἔδιωξε τὸ πρῶτο φθινοπωρινὸ συννεφάκι.

Καὶ τώρα ἀπομένει τὸ ἀειθαλὲς αὐτὸ δενδράκι ἔρημο. Τὸ συντροφεύουν μόνον αἱ ἀναμνήσεις του, ἀναμνήσεις μιᾶς ὡραίας ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἔλουσαν τὰ μύρα καλοκαιριοῦ καὶ ἐθώπευσαν αἱ ἀργυραῖ τῆς σελήνης ἀκτῖνες.

* * *

Αἱ ἀναμνήσεις ἑνὸς πεύκου!

Κάθε βελονωτὸν φύλλον του εἶναι καὶ μία σκηνὴ ἀπὸ τὴν

ἀνθρωπίνην ζωήν, ποῦ ἀφίνομεν νὰ ἐκτυλλίσσεται, καὶ κάθε ρυτὶς τοῦ κορμοῦ του εἶναι ἓν ἀποκρυσταλλωμένον αἴσθημα ἐκείνων, ποῦ τὸ ἐπλησίασαν.

Δι' αὐτὸ πλησιάζω τὸ ὡραῖον καὶ θυσανωτὸν αὐτὸ τσάμι ὡς πευθὴν τῆς ζωῆς, διὰ νὰ τὸ ἐρωτήσω τὰς ἐντυπώσεις του. Ἓν δένδρον εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καλλίτερον ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον.

Τὸ τσάμι μὲ ἤκουσεν, ἐτίναξε μερικὰ κιτρινισμένα φύλλα του κατὰ γῆς καὶ ἀφῆκε νὰ τοῦ ἐκφύγουν σιγὰ-σιγὰ αἱ ἀναμνήσεις του, μυρωμέναι ἀπὸ τὴν εὐωδίαν τῶν χυμῶν του καὶ συντροφευμέναι μὲ τὸν λικνιστικὸν θροῦν τῶν φύλλων του.

— «Ἄνθρωπε, μοῦ εἶπε, θέλεις νὰ μάθῃς τὰς ἀναμνήσεις ἑνὸς δένδρου· αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ζητεῖς νὰ γνωρίσῃς τὸν ἑαυτόν σου καλλίτερον. Θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχισμένο, ἂν κατορθώσω νὰ σὲ ἱκανοποιήσω. Δὲν γνωρίζω ἂν θὰ εὐχαριστηθῇς ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις μου, ἀλλὰ ἔσο βέβαιος, ὅτι θ' ἀκούσῃς τὴν ἀλήθειαν.

»Ἔζησα πολύ, τόσον, ὥστε ἠμπόρεσα νὰ στεγάσω ὑπὸ τὴν σκιάν μου τρεῖς γενεὰς καὶ ὡς ἐρημικὸς ἐξομολογητὴς παρηκολούθησα τοὺς πόθους των, ἐγνώρισα τὰ πάθη των, ἐλίκνισα τὰ ὄνειρά των.

»Κάτω ἀπὸ τοὺς κλάδους μου ἐζήτησεν ἄσυλον πρῶτα-πρῶτα ἡ παιδικὴ ἀφέλεια. Διὰ μίαν στιγμὴν ὁ θόλος μου εἶχε πληρωθῇ ἀπὸ τὰς παιδικὰς φωνάς των, ποῦ μὲ τὸν ἴδιον τόνον ὑβρίζοντο καὶ ἐθωπεύοντο. Ἡ παιδικὴ καρδιὰ εἶναι μία, δίδει μίαν καὶ τὴν ἰδίαν ἀπόχρωσιν εἰς ὅλα τὰ αἰσθήματα, εἶναι ὡς τὸ λυκαυγές, τὸ ὁποῖον σκορπίζει ἕνα κοινόν, γαλακτόχρουν φῶς, εἰς τὰ πράγματα καὶ τ' ἀφομοιόνει. Ὅταν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, τότε αἱ φωτοσκιάσεις θὰ λάβωσι τὸν τόνον των. Τὰ ἀνθρώπινα πάθη εἶναι αἱ φωτοσκιάσεις τῆς ζωῆς».

Καὶ τὸ δένδρον μετ' ὀλίγον ἐξηκολούθησεν:

«Ὑπὸ τὸν πράσινον θόλον μου ἦλθε νὰ ρεμβάσῃ ὁ νέος. Μόλις ἀφῆκε τὰ βάθρα τῆς σχολῆς του, ἐνῷ ἀκόμη εὑρίσκετο

εἰς τὸ μεταίχμιον δύο περιόδων τοῦ βίου του, ἡ διάνοιά του, ἡ ὁποία δὲν ἐκουράζετο ἀπὸ ἀναμνήσεις, ἀνενεοῦτο ἀπὸ τὰς τολμηροτέρας ἐλπίδας. Δι' αὐτὸν ὁ βίος ἦτο εἷς ὀνειρώδης περίπατος, ὅλα τὰ δένδρα δι' αὐτὸν ἤπλονον τὰ φύλλα των καὶ εἰς τὴν ὁδόν του ἐσκόρπιζον τὰ μυρωμένα τῶν ἀνθῶν του πέταλα. Ἦτο ὁ κυρίαρχος τῶν πραγμάτων, ὁ κατακτητὴς τῶν καρδιῶν. Ἡ φύσις αὐτὸν ἐπερίμενε, διὰ νὰ τοῦ ἐκχύσῃ τὰς θωπείας της, καὶ ἡ κοινωνία διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὰς ἀγκάλας της. Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ λόφου αὐτοῦ τὰ πάντα ἦσαν δι' αὐτὸν χαρά, γαλήνη, κατάκτησις, πόθοι.

»Καὶ ἐγώ, εὐσπλαγχνικώτερον ἀπὸ μερικοὺς σοφούς, δῆθεν, ἀνθρώπους, ἐλίκνιζα τὰ ὄνειρά του καὶ δὲν ἀπεκάλυπτον τὸ φροῦδον τῶν ἐλπίδων του. Διατί, ἄλλως τε ;

»Κάθε στιγμὴ γλυκείας ἐλπίδος, ἔστω καὶ ἀπατηλῆς, εἶναι πολύτιμος διὰ τὸν ἄνθρωπον. Θὰ δυνηθῇς, ἀρά γε, ν' ἀριθμήσῃς πολλὰς εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ζωῆς σου ;

* * *

»Τὸν νέον διεδέχθη παρὰ τὸν κορμόν μου ἡ νεᾶνις. Αὐτή, μ' ἕνα βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας—ἀπατηλὸν μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτει νὰ μάθῃ τὴν ζωὴν—ἦλθεν ἐδῶ νὰ δώσῃ εὐρὺ περιβάλλον εἰς τὰ ὄνειρά της. Δὲν ἐπόθει **αὐτή,** ὡς ἐκεῖνος, κατακτήσεις καὶ δόξαν· ἤρκεῖτο εἰς τὴν λατρείαν ἑνὸς ἀνδρὸς καὶ εἰς τὴν κατάκτησιν μόνον τῆς καρδίας του. Καὶ ὅμως, μὲ ὅλην τὴν πεῖράν μου, δὲν γνωρίζω τίνος ὄνειρα ἦσαν ἰταμώτερα, τίς ἐκ τῶν δύο ἐθωπεύετο ἀπὸ μεγαλειτέρας χιμαίρας. Ἀλλοίμονον ! νομίζετε, σεῖς οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἓν πολὺ μικρὸν πρᾶγμα τὴν καρδίαν· ἐν τούτοις ποῖον ἀπέραντον βασίλειον δύναται νὰ παραβληθῇ εἰς τὴν ἔκτασίν της ;

»Ἡ νεᾶνις δὲν ἐγνώριζε τότε αὐτὸ καὶ ἐπίστευεν, ὅτι ἦτο ὀλιγαρκὴς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις της. Ἐφαντάζετο, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνδρες εἶναι ἱππόται, ἐνόμιζεν, ὅτι ἡ καρδία των εἶναι βωμός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καίονται τὰ ὡραιότερα μύρα πρὸς τὴν ἁγνότητα, τὴν καλλονήν, τὴν καλοσύνην. Δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν λυπήσω προώρως

ΞΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τσαχπίνια

διὰ τῶν ἀποκαλύψεών μου. Ἔχει τόσας πικρίας ἡ ζωή, ὥστε εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμεν καὶ ἄλλας πρωΐμως.

» Ἀλλὰ δὲν ἐστέγασα μόνον ἄτομα· ὑπὸ τὸν πράσινον θόλον μου ἐζήτησαν καταφύγιον καὶ ἐρωτικὰ ζεύγη. Ἐκεῖνα, ὡς δειλοὶ φυγάδες, ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα βλέμματα καὶ ὅ,τι ἐφοβοῦντο ν' ἀποκαλύψωσιν ἀλλοῦ, εἰς ἐμὲ τὸ ἐνεπιστεύοντο χωρὶς ἐπιφύλαξιν. Ὦ! πόσον φλογεροὶ ἦσαν οἱ ὅρκοι των! πόσον ὁρμητικοὶ οἱ πόθοι των! Τὰ φύλλα μου ἦσαν μάρτυρες τῶν θωπειῶν των, ἀπέκρυψαν τρυφερῶς τοὺς ἐναγκαλισμούς των καὶ ὁ θροῦς των ἐκάλυψε τοὺς ἤχους τῶν φιλημάτων των. Ὦ! οὐδέποτε ἤκουσα ὡραιοτέρους παραλογισμοὺς ἀπὸ χείλη ἀνθρώπινα! Ὑπάρχει πάντοτε μία περίοδος, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἄγγελος, ποιητής, θηρίον, κακοῦργος, παιδί. Ὅταν εἶναι ἐρωτευμένος, ἀναβαίνει εἰς τὸ ποιητικὸν ὕψος ἑνὸς Σαικσπήρου σας καὶ ἂν ὁ Θεὸς ἔβλεπεν ἀραιουμένην τὴν φάλαγγα τῶν ἀγγέλων του, μόνον μεταξὺ τῶν ἐρωτύλων καρδιῶν ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ διὰ τὰ κενά της.

» Ἂν ἀποβλέψῃς καλλίτερον εἰς τὸν κορμόν μου, θὰ ἰδῇς μερικὰ σημεῖα πολὺ καταφανῆ· θὰ ἀναγνωρίσῃς εὐκόλως. Ἰδοὺ ἐδῶ ἔχει χαράξει ἕνα νεανικὸν χέρι δύο καρδίας ἑνωμένας καὶ ὁλοτρόγυρα θὰ εὕρῃς εἰς συμπλέγματα ὅλα τὰ γράμματα τῆς ἀλφαβήτου σας. Οἱ ἀφελεῖς! ὡμιλοῦσαν καὶ ἐπίστευον εἰς τὴν αἰωνιότητα τῶν αἰσθημάτων των, ἐχάρασσον ἐπὶ τοῦ κορμοῦ μου τοὺς ὅρκους των καὶ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν ***αἰωνίως*** συνδεδεμένων ὀνομάτων των, ἀλλ' ἐκ τῶν ζευγῶν ἐκείνων πόσα ἀρά γε θ' ἀναγνωρίσουν τὰ ἰδικά των;

» Ἐγὼ ἐφύλαξα πιστά, ὅσον ἠμπόρεσα καλλίτερον, τὰ τεκμήρια ἐκεῖνα τοῦ ἔρωτός των. Σ' ἐρωτῶ ὅμως: — Ἡ ***αἰωνιότης*** τῶν ἀνθρώπων τόσον ***ὀλίγον*** διαρκεῖ; ὀλιγώτερον δηλαδὴ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν χρόνον, ποῦ μοῦ χρειάζεται διὰ ν' ἀλλάξω τὸν φλοιόν μου;

***

» Ἀλλ' ἔστω, ἠγάπησαν· ἂς τοὺς συγχωρήσωμεν αὐτὴν τὴν

ἀπάτην των χάριν τοῦ ἔρωτός των, ἀδιάφορον ἂν σήμερον δὲν ἀναπτερόνῃ τὰς καρδίας των. Ἂς συγχωρήσωμεν τὴν ἀπάτην τῆς νέας, ἡ ὁποία ἐνόμισεν, ὅτι ἠγαπήθη ἀληθινά.

» Νὰ εἶξευρες, φίλε μου, πόσα δάκρυα ἀπὸ παρθενικὰ μάτια ἔχουν ροφήσει αἱ ρίζαι μου, καὶ πόσοι στεναγμοὶ δὲν διεδέχθησαν τὰς τρυφερὰς ἐξομολογήσεις! Ἐγὼ ἀφῆκα τὴν κόρην νὰ κλαύσῃ, ἀφῆκα τὰ δάκρυά της νὰ ρεύσουν, διότι εἶξευρα, ὅτι εἰς τὸν πυθμένα ὅλων αὐτῶν τῶν δακρύων ἡ νεότης ἔχει φυλάξει τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν. Καὶ δὲν ἠπατήθην, διότι, ἐνῷ ἡ κόρη ἀνέβαινεν εἰς τὸν λόφον μου μὲ βουρκωμένην καρδιὰν διὰ νὰ καταρασθῇ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ὡρκίσθη αἰώνιον ἔρωτα, ἀφοῦ ἔμενε πλησίον μου μερικὰ λεπτά, ἐπέστρεφε μὲ τὴν παρηγορίαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ βάλσαμον εἰς τὴν καρδίαν.

» Πολλάκις οἱ ποιηταί σας παρομοιάζουν τὰς διαψεύσεις τῶν ἀνθρωπίνων ὀνείρων μὲ τὰ πίπτοντα κιτρινισμένα φύλλα μας καὶ κλαίουν, διότι πίπτουν αὐτά, κρημνίζονται ἐκεῖνα. Καὶ ὅμως, ἂν ἐπρόσεχον περισσότερον, θὰ ἐνόουν τὴν πλάνην των. Τὰ πεθαμένα φύλλα μας, ποῦ ρίπτει ὁ πρῶτος βορρᾶς κοντὰ εἰς τὰς ρίζας μας, ἀποτελοῦν τὴν καλλιτέραν τροφήν μας, ἐνισχύουν τὸν χυμόν μας. Διατί δὲν παραδέχεσθε, ὅτι καὶ αἱ διαψεύσεις τῶν ὀνείρων σας, ὁσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι πικραί, δὲν τονόνουν τὴν ψυχήν σας καὶ δὲν ἐνισχύουν τὴν καρδίαν σας;

» Ἂν ὅλα τὰ ὄνειρά σας ἐπληροῦντο, θὰ ἤσθε τὸ μᾶλλον ἀνίσχυρα τῶν πλασμάτων. Ἀγοράζετε τὴν πεῖράν σας καὶ τὴν δύναμίν σας μὲ δύο δάκρυα. Τὸ τίμημα δὲν εἶναι πολύ.

» Μὴ νομίσῃς, ὅτι ὁμιλῶ μόνον περὶ τῶν γυναικῶν. Οἱ ἄνδρες δὲν διαφέρουν ἀπὸ ἐκείνας, παρὰ μόνον εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς λύπης των. Ἐκεῖναι κλαίουν, αὐτοὶ δὲν ἔχουν τὴν παρηγορίαν τῶν δακρύων. Ἐν τούτοις δὲν λυποῦνται ὀλιγώτερον. Ἂν ἡ κόρη ἔρχεται νὰ κλαύσῃ ἐπὶ τῆς σποδοῦ τοῦ ἔρωτός της καὶ ἐκεῖνος ἔρχεται συχνώτερον νὰ κλαύσῃ ἐπὶ τῶν συντριμμάτων τῶν ὀνείρων του. Ἐνόμισεν, ὅτι τὸν δρόμον του ἐπλαισίονον πάντοτε

τὰ ρόδα, ἀλλὰ δὲν διέκρινεν, ὅτι ἀνάμεσά των αἱ ἄκανθαι δὲν εἶναι ὀλιγώτεραι τῶν πετάλων των. Ἐφαντάσθη, ὅτι τὸν ἀναμένει ἡ κοινωνία μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, ἀλλ' εὗρεν, ὅτι οὔτε κἂν ἀντελήφθη τὴν ὕπαρξίν του. Ἤλπισεν, ὅτι ὁ ἔρως του θὰ στεφθῇ μὲ τὸ κρινολούλουδο τῆς ἀνοίξεως, πλὴν ἡ πικροτέρα τοῦ ἐπεφυλάσσετο ἐγκατάλειψις. Καὶ τώρα, συντετριμμένος, ἀνέραστος, ἄπελπις, φέρει τὸ βῆμα μέχρις ἐμοῦ καὶ ἐμπιστεύεται εἰς ἐμὲ τοὺς παλμοὺς τῆς λιποψύχου καρδιᾶς του.

» Συχνὰ ἀκούω κατάρας· καὶ ἂν ὁ μέγας Θεὸς εἰσήκουε τὰ ὅσα οἱ ἀδελφοί σου μοῦ κατηράσθησαν, ἔπρεπε νὰ εἶχα ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔτος ξηρανθῇ. Ἐν τούτοις ζῶ καὶ ἐπ' ἄπειρον ἀνανεόνω τὰ φύλλα μου, πάντοτε νεάζω, διὰ νὰ εἴπω εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι τίποτε δὲν ἀξίζει τὸν κόπον διὰ νὸ ὑποφέρῃ κανείς. Ἡ θλῖψις καὶ ἡ χαρὰ εἶναι τόσον μεγάλη, ὅσον τὴν θελήσετε νὰ εἶναι. Ὑπάρχει ὑψηλότερον ὄρος ἀπὸ τὰ Ἰμαλάϊα; Καὶ ὅμως, εἰπέ μου, ἀπὸ τὸν λόφον, ποῦ στέκεις τώρα, φαντάζεσαι κἂν τὴν ὕπαρξίν των;»

* * *

Ὁ θαλερὸς συνομιλητής μου ἐσταμάτησεν ἐδῶ τὰς ἐξομολογήσεις του καὶ ἐσιώπησε. Τὸ φθινοπωρινὸ ἀεράκι ἐπανέλαβε διὰ τῶν βελονωτῶν φύλλων του τὸ μελαγχολικό του τραγούδι, ἐνῷ ἀπὸ μακρὰν ἡ θάλασσα τὸ συνώδευε μὲ τὴν βαρεῖάν της, τὴν μονότονον ὑπόκρουσιν.

Αἱ ἐξομολογήσεις αὐταὶ μ' ἐβύθισαν εἰς συλλογισμοὺς τεφροὺς, καθὼς ὁ φθινοπωρινὸς οὐρανὸς τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ἀπεμακρύνθην ἀπὸ τὸ τσάμι ἐκεῖνο, μὲ τὸ ἀσταθὲς βῆμα ἀνθρώπου, ποῦ εἶναι προσηλωμένον εἰς μίαν ἰδέαν, ἡ ὁποία ἐπιμόνως τὸν βασανίζει:

— Εἰς τὰς ἐξομολογήσεις ἐκείνας ἀνεγνώρισα τὸν ἄνθρωπον τῆς χθές, ἀλλὰ τί νὰ τῷ ἐπιφυλάσσῃ ἀρά γε ἡ ἐπαύριον;

Φθινόπωρον 1913

Θ. ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥΪΖΟΣ
Διευθυντὴς τοῦ «Ἀπ' Ὅλα».

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Ἡ πρόσκλησις νὰ γράψω εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν σας — πράγματι πρόσκλησις κατ' ἀριθμητικὴν σειρὰν—ἀναρριπίζει ἐν τῷ νῷ σκέψεις περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι φιλολογικῆς ζωῆς.

Ἄλλοτε ἡ πνευματικὴ κίνησις πορ' ἡμῖν ἦτο ζωηροτέρα, ποιητικωτέρα, μὲ βαθυτέραν τὴν ἐπίδρασιν καὶ εὐγενεστέρους τοὺς συναδελφικοὺς δεσμούς. Μολονότι δὲ αἱ συνθῆκαι τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐβελτιώθησαν ἔκτοτε, ἡ ἐκπαίδευσις προήχθη ποσοτικῶς ἂν μὴ ποιοτικῶς, ἡ μετὰ τῆς Δύσεως ἐπικοινωνία ἐπυκνώθη, ἡ κοινωνικὴ ἀντίληψις φέρεται πρὸς αἰσθητικωτέρους ὁρίζοντας, ἐν τούτοις ἡ φιλολογικὴ ζωὴ ἄλλοτε, ὑπῆρξεν ἀνωτέρα τῆς σήμερον. Οἱ γράφοντες κριτικοὶ εὐφυεῖς, δημοσιογράφοι ἀτίθασσοι, σατυρογράφοι δηκτικοί, ποιηταὶ αἰσθηματικοί. Οἱ σύλλογοι ἦσαν ἀληθῶς φιλολογικοί, καὶ τὰ περιοδικὰ τερπνὰ καὶ διδακτικά. Οἱ νέοι ἐσέβοντο τοὺς παλαιοὺς καὶ μία ἄνθησις, ἀνάλογος πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ρωμαντισμοῦ, ἀπέπνεε τὴν εὐγένειαν εἰς τὰς συγκεντρώσεις.

Σήμερον ἐνέσκηψαν τὰ καινὰ, —ἀλλὰ καὶ κενὰ ἐν πολλοῖς, — δαιμόνια. Οἱ νέοι εἶναι πρωΐμως σοβαροί, ἐμπεποτισμένοι ἀπὸ

κόρον πρὶν ἀπομυζήσουν τὸν χυμὸν τῆς γνώσεως, μελετηροὶ δῆθεν ἀλλ' ὄχι διὰ νὰ ἐρευνήσουν τὰς νέας ἰδέας, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰς μιμηθοῦν, μὲ ἐγωϊσμὸν ὥστε νὰ εἰρωνεύωνται τοὺς παλαιοτέρους λογίους, ἀλληλοβλεπόμενοι μὲ ψευδώνυμα παράξενα, μὲ τίτλους ἔργων μεγαλοπρεπεῖς, ἄγνωστοι καὶ μεταξύ των, καὶ πολὺ περισσότερον εἰς τὸ Κοινόν. Νίτσε καὶ Ἴψεν εἶναι δι' αὐτοὺς οἱ φιλόσοφοι, Ὄσκαρ Οὐάϊλδ καὶ Βερερὲν οἱ ποιηταί. Ἐὰν φθάσουν ἐνίοτε καὶ μέχρι τῆς μουσικῆς, μόλις συγκατανεύουν νὰ περιλάβουν εἰς τὸ Πάνθεόν των τὸν Βάγνερ.

Καὶ διὰ νὰ θίξω μοιραίως καὶ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης, οἱ νεοσσοὶ τοῦ . . . Πηγάσου εἶναι ὀπαδοὶ τοῦ Ψυχάρη, τοῦ Πάλλη καὶ λοιπῆς χορείας τῶν «δημοτικιστάδων», θεωροῦντες ὡς τὸ α καὶ ω τῆς ἑλληνικῆς των ὀντότητος τὴν στρέβλωσιν τῶν γραμματικῶν κανόνων, τὸν ἀκρωτηριασμὸν καὶ ἀνασκολοπισμὸν τῶν λέξεων, τὴν ἐξόντωσιν τοῦ συντακτικοῦ. Τοιουτοτρόπως ἀποτελεῖται ἓν σύμφυρμα ἀντιλήψεως ἰδεῶν, διατυπώσεως ἐννοιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων αἱμόφυρτος ἀνακύπτει ἡ καλαισθησία. Ἀλλὰ ἡ τοιαύτη κατεύθυνσις ποῦ ἄγει; Ἂς μὴ ἀλιεύσωμεν συμπεράσματα, διότι ὁ βυθὸς κρύπτει ἀρκετοὺς... μαργαρίτας. Ἄλλοτε οἱ λόγιοι ἦσαν ἔξυπνοι, ἀφελεῖς, ποιητικοί. Τώρα ἔχομεν ἐπίδειξιν (μονόκλ καὶ ἄσπρα γάντια). Ἐπιθεωρήσεις εἰς τὸ θέατρον, γλυκανάλατα χρονογραφήματα καὶ πεντάλεπτα φυλλάδια. Ἄλλοτε εἴχομεν τοὺς θεμελιωτὰς τῆς νεωτέρας Ἑλλην. φιλολογίας, τώρα ἔχομεν κομψευομένους σταλέντας μὲ δίδραχμον εἴσοδον. . .

Ἀθῆναι

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

JEAN DE MARMARAS

τὸ ξενυχτοποῦλι τοῦ Πέραν, ζωντανὸ μοντέλο τοῦ Μήτρου Κατσίκη

ΜΑΝΤΕΙΟΥΝ ΤΟΥΝ ΑΔΙΛΦΩΝ

Τὴν ἱπουχὴ ποῦ ἤμ'να δικαϊνέας ἔτριζιν τοῦ Πιλικοῦδ' ἀποὺ τοὺν ὑπουφινόμινουν. Ἤμ'να οὔ φόβους κὶ οὔ τρόμους τοὺν λῃστουφυγουδίκουν. Μῆτρους Κατσίκης λιέγανι κὶ ἔτριμιν τοῦ στιρέουμα τῆς Οἰκουμέν'ς. Μὶ τοὺν βήξ μου ἔκουφτα τοὺν βὴξ μικρῶν κὶ μιγάλουν. Τέτοιου λιουντάρ' ἤμ'να ἰγώ !

Χάρ'ς ἰν τοῦ ἡμέτιρουν γλυκουαίματουν ζώδιουν ἤμ'να τοῦ καμάρ' τοὺν δουλ'κῶν κι τοὺν παραμανάδουν, ὅπιρ ἔκαμιν τοὺν κόσμουν νὰ μὶ ζηλέβ' κὶ νὰ μὶ κυττάζ' μιτὰ καρδιακῶν ταλαντεύσιουν.

Τίπουτις δὲ μ' ἔτρουγιν τοῦ μάτ'.

Ἤμ'να ὅλου ζουὴ κὶ θάρρους κὶ ἤμ'να τιλείους ἀφουσιουμένους ἰν τοῦ καθῆκουν τῆς πατρίδους.

* * *

Χάριν τοὺν ἡμιτέρουν προυσόντουν μὶ προυσέλαβουν ἰν τοῦ κλάδου τοὺν χουρουφυλάκουν κὶ μὶ προυσικόλλ'σαν ἰν τῇ χουρουφυλακῇ τοὺν Σαλώνουν.

Ὡραῖου μέρους τὰ Σάλουνα! Θὰ τὰ γνωρίζητι ἀναμφιρρήστους ἀπ' τοῦ τραγ'δάκ' ποῦ τραγ'δοῦν' ὅλις ἡ γινῃές :

Στὰ Σάλουνα σφάζ'νι ἀρνιὰ
κὶ στοῦ Χρυσὸ κριάργια
κὶ στὴς Μαρίκας τὴ πουδιὰ
σφάζουντι παλλ'κάργια !

Πόσις φουρὲς αὐτοῦνου τοῦ τραγ'δάκ' μὶ κέντησιν τὴν καρδγιά μ' κὶ μ' ἔπιανιν τοῦ μιράκ' τοῦ ἁλιτήριουν κὶ ὅπιρ γιὰ νὰ τοῦ σβύσου ἔτριχουν τρουχάδην ἶν τοῦ οἰνουπουλείου τοῦ κὺρ Σταμάτ' κὶ κατιβρόχθιζουν τοῦ ριτσινάτου μέχρ' σκασίματους!

Πόσις φουρὲς ἀνέβ'κα ἰπὶ τῆς 'Ακρουπόλιους τοὺν Σαλώνουν κὶ ἀπ' ἰκεῖ ἀπάν' ἔβλιπουν ποῦ περιβάλλουν κὶ ἔτριμιν ἡ καρδγιά μ' ἀπ' τοῦ ἀρχαῖουν μιγαλεῖουν τῆς 'Ιλλάδους!

Πόσις φουρὲς ἰκεῖ ἀπάν' ξαπλώθ'κα μακαρίους κὶ ἄκουγα ἀπού κάτ' τοῦ πουτάμ' νὰ μουρμουρίζ' ὅπους μουρμουρίζ' ἡ πιθιρὰ ποῦ δὲν χουνέβ' τοὺν γαμπρό τ'ς! 'Ικεῖ ἀπάν' κάθι Σαββατόβραδου ἰρχόνταν ἡ κόρ' τοῦ πᾶτιρ Σουφρόνιου, ἡ ντρουπαλὴ Βασιλ'κιά, κὶ τὰ λιέγαμιν ἶν παρινθέσ' ἅπαξ χειράκ'. Κι' ὅταν ἔφυβγιν ἰκείν' ἰγὼ καθούμ' να σᾶν μισουμιθυσμένους κὶ ἔβλιπουν μακρόθιν τοῦ Μαντεῖουν τοὺν 'Αδιλφῶν κὶ μὶ τοὺν ἀσύρματουν τηλιέγραφουν ρουτοῦσα τοῦ Μαντεῖουν ἂν μ' ἀγαπᾷ μὶ τὰ σουστά τ'ς ἡ Βασιλ'κιὰ ἢ μὶ κουρουϊδέβ' κατὰ τοῦ σύνηθις τοὺν σημιρ'νῶν κουπιλλούδουν.

Κὶ ἔπ'τα σᾶν ἔβλιπουν πῶς τοῦ Μαντεῖουν βουβάθ'κιν ἀνιπιστριπτεὶ κὶ δὲν μιλοῦσιν, τότινις ἔπιρνα τὰ μάτια μ' κὶ κατέβινα σᾶν φιλόσουφους κὶ σᾶν τοῦ μακαρίτ' τοῦ Γιρουστάθ' ἴγουν πιρπατῶντας βραδέους-βραδέους, ὅπους πιρπατοῦν ἶν 'Αθήις οἱ ἀρχουντουχουργιᾶτις!

* * *

Ἅπαξ ἀπουμισήμιρουν κατὰ τοῦ κιντὶ ἰκεῖ ποῦ καθούμ'να στοὺν καφινὲ τοῦ κὺρ Μανώλ' κὶ κουβέντιαζα μὶ τοὺν πᾶτιρ Σουφρόνιουν, διπλουματ'κῷ τοὺν τρόπουν καταγινόμινους νὰ ἀπουσπάσου τί σκέπτιτι γιὰ τοῦ ἄτουμό μ',ἔρχιτι ἅπαξ χαμίνιουν κὶ μὶ λιέει:

— Κὺρ Μήτρου, τρέξι γρήγουρα κὶ σὺ θέλ' οὗ κὺρ μοίραρχους!
— Κὶ τί μὶ θέλ', οὐρέ, οὗ κὺρ μοίραρχους;
— Ἄμ' ξιέρου κ'ἰγώ; μὶ λιέει.
— Νὰ ξιραθῇς τοῦ λ'πόν, χαμίνιουν τὸν κιρατᾶ.

— Ξιέρου κ'ἰγώ; Ἤρθανι κἄτ' ξέν' κὶ μιλοῦνι κἄτ' σὰν ἰγγλέζ'κα, σὰν γιαπουνέζ'κα. Οὗ κὺρ μοίραρχους δὲν καταλαβαίν' τίποτις ἀποὺ αὐτοῦνα ποῦ τοῦ λιένι. Μ' ἔστειλιν νὰ σὶ φουνάξου-

Σᾶν ἄκ'σα ἰγὼ ποῦ πρόκειτι πιρὶ ξένουν, πιτιοῦμι μιτὰ χά. ριτους, στρίβου τοῦ μουστάκι μ' κὶ λιέου στοὺν πᾶτιρ Σουφρούνιουν:

— Μὶ συγχουρεῖτι, πᾶτιρ Σουφρόνιϊ. Τοῦ καθῆκουν μὶ προσκαλεῖ ἶν τοῦ ἀστυνουμ'κὸν γραφεῖουν.

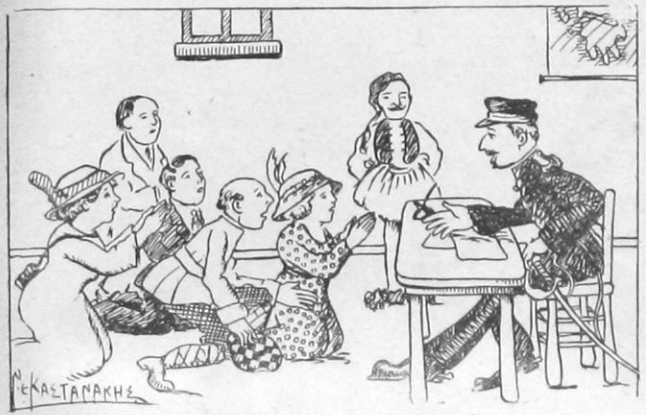

....κὶ γουνατίζουνι ἰμπρὸς στοὺν μοίραρχουν

— Θἄρθου κ' ἰγώ, μὶ λιέει.

— Ἄϊντι, πᾶμι, τοῦ λιέου ἰγὼ κὶ ρίχνου ἅπαξ κιραυνουβόλουν βλιέμμα στὴ Βασιλ'κὰ ποῦ πότιζιν στοῦ παραθοῦρ' τοὺν βασιλ'κό τ'ς.

* * *

Σὶ λιγάκ' φθάνου ἶν τοῦ ἀστυνουμ'κὸ γραφεῖου κὶ μπαίνου ἀρειμανίους κὶ μιτὰ δραστηριότητους.

— Τί τρέχ', κὺρ μοίραρχι, κὶ μὶ χάλεψις; Διατάξιτι.

Κι' ἰνῷ ἔλαβουν στάσ' προυσουχῆς, ρίχνου ἅπαξ λουξουειδὲς

μάτ' κὶ βλιέπου ἰητὰ ἰβρουπαίους, ἄρριν κὶ θῆλ'. Πέντι ἄνδρις κὶ δγιὸ γυναῖκις καλουκαμουμένις κὶ ζουηρὲς ἰκάθουντου ἰν τοῦ βάθους κὶ διαβάζανι κάτ' φυλλάδις μιτὰ φιλουπιριϊργείας.

— Αὐτοῦνοι ἰδῶ εἶνι Ἰβρουπαῖοι κατὰ πῶς φαίνιτι, μὶ λιέει οὐ κὺρ μοίραρχους, κὶ νὰ μὶ πάρ' οὖ διάουλους ἄν καταλαβαίνου τί μὶ λιένι. Φουνάξαμι τοὺν κὺρ Δήμαρχου, φουνάξαμι τοὺν δάσκαλου κὶ τὴ δασκάλα μὰ τίπουτις, κουκοῦτσ' δὲν καταλάβανι οὔλ'. Κύτταξι, οὐρὲ Μήτρου πιδί μ', νὰ μᾶς ξιλαπώσ'ς γιατὶ αὐτοῦνοι οἱ Ἰβρουπαῖοι θὰ μὰς κάμουνι ριζῆλ' ἰν Ἰβρώπ'. Κύτταξι τί ζητᾶνι, τί χαλέβ'νι;

Τότινις γιουμᾶτους γόητρουν ἀπουτρίνουμι σὶ δαύτους κὶ βάζου εἰς ἰνέργια τὴν χρῆσ' τοὺν ἡμιτέρουν Γαλλ'κῶν γνώσιουν.

— Παρλιβοῦ φρανσέζ; λιέου μιτὰ χάριτους στοῦ νιώτιρουν θηλ'κό.

— Γιές, βούϊ, μὶ λιέει τοῦ θηλ'κὸ κὶ ἀρχινήσανι νὰ γιλοῦν οἱ ἄλλ' ἀπ' τὴ χαρά τ'ς ποὺ βρήκανι ἄνθρουπουν νὰ μιλήσ'νι.

Οἱ κὺρ μοίραρχους μὶ κύτταζιν μὶ ἀνοιχτὸ τοῦ στόμα σᾶν κουκαλιασμένους. Οὖ πᾶτιρ Σουφρούνιους κύτταζιν πότι ἰμένα κὶ πότι τοὺν κὺρ μοίραρχουν. Ἰγὼ ἀμέσους κατάλαβα πῶς ἔχου νὰ κάμου μὶ ἰγγλιέζους ποῦ κάμανι τὴ κουταμάρα νὰ σ'κουθοῦνι ἀπ' τοῦ χουριό τ'ς κὶ νἄρθουνι νὰ ἰδοῦνι τὰ πιτράδια κὶ τὴς ριμματιὲς τῆς Ἰλλάδους, ὅπιρ οἱ ἡμέτιροι πρόγουνοι τὰ ρικλαμάρ'σαν τιχνηέντους σὰν καταπότια.

— Ἰτβοῦ τουρίστ; λιέου ἰγὼ μὶ Γαλλ'κὴ προυφουρά.

— Γιὲς, βούϊ, μὶ ἀπαντᾶνι οὔλ' μὶ ἄπαξ στόμα χαρούμινοι.

— Βουλιβοῦ ἀναμφιρρήστους βιζιτὲ τοῦ Μαντεῖουν τοὺν Ἀδιλφῶν;

— Γιές, γιές, ***Ντελφί!*** Γιές, Ντελφί! Κάμανι οὔλοι χαρούμινοι κὶ σᾶν ξιτριλλαμέν'.

Οὔ κὺρ μοίραρχους σᾶν εἶδιν πῶς γιλάσαν οἱ πιριηγητᾶδις ἰγιέλασιν κ' ἰκεῖνους σᾶν χαμίνιουν.

— Γιατὶ γιλοῦν' ἔτσ', κὺρ δικαϊνέα; μὶ ἰρουτάει οὖ μοίραρχους.

— Χαίρουντι ποῦ θὰ ἰδοῦνι τοῦ Μαντεῖουν τοὺν Ἀδιλφῶν. Αὐτοῦνοι, οὐρέ μάτια μ' κὺρ μοίραρχι, τοὺς δέρν' πατρουγουν'κὴ κουταμάρα μὶ τοῦ ζιμπίλ'. Σηκουθήκανι ἀπ' τὴν Ἀμιρικὴ νἀρθοῦνι ἰνταῦθα γιὰ νὰ ἰδοῦνι τοῦ Μαντεῖουν, ὅπιρ ἡμεῖς ποῦ τὄχουμε στοῦ ρουθοῦν' μας τοῦ ἀγνουοῦμιν παντάπασι. Πῆγις ἰσὺ, κὺρ μοίραρχι;

— Πουτέ μ', μὶ λιέει.

— Κ' ἰγὼ τοῦ ἴδιου, λιέου.

Κὶ ξαναγυρίζου στοὺς περιηγητάδις.

— Καὶ ντιμαντιβοῦ μαίντιναντ;

— Ἔν γκίντ ἀρχαιουλουγίκ! μὶ λιένι Νοῦ ντιμαντὸν ἔν ἀρχαιουλόγκ..

— Ἰμπουσίμπλ τρουβὲ ἰσί, λιέου ἰγώ!

— Κουμάν, κουμάν;..... Ἰμπουσίμλ;

— Σερτινιμὰν ἰμπουσίμπλ! Πρέπ' λιέου ἰγὼ σὶ γαλλ'κὴ γλῶσσα, νὰ τηλιγραφήσουμι ἰν Ἀθήνις νὰ μᾶς στείλ'νι ἅπαξ ἀρχιουλόγουν. Πιστεύου σὶ δικαπέντι μέρις νἄνι ἰνταῦθα.

— Ὦ! ὤ! ὤ! Κάμουνι οὔλ' μὶ ἀπιλπιστικὸν ὕφους,

Τότινις τοῦ μυαλὸ μ' ποῦ νιχθημιρὸν δουλιέβ' χουρὶς νὰ κάμ' ἀπιργία ἰσύλληψιν ἅπαξ σχέδιουν. Νὰ κάμου ἰγὼ τοὺν ἀρχιουλόγουν.

— Μὴ στινουχουριέσθι, οὐρέ, λιέου φραντσέζ'κα, μὴ στινουχουριέσθι! Ἰγὼ θὰ σᾶς πάου στοὺ Μαντεῖουν. Ἰγὼ θὰ σᾶς ἰξηγήσου τὴς ἀρχιότητις. Φτάν' μουνάχα νὰ μ' ἀφήσ' ἀπ'ἰδῶ οὖ κὺρ μοίραρχους κὶ νὰ μὶ δώκ' φύλλουν πουρείας.

Οἱ 'Ιγγλέζ' ξιτριλλαθήκανι ἀπ' τὴ χαρά τ'ς. Τρέχουνι οὔλ' στοὺν κὺρ μοίραρχουν κὶ γονατίζουνι ἄντρις κὶ γυναῖκις.

— Τί τρέχ' οὐρὲ Μῆτρου; Τί μὶ χαλέβουν αὐτοῦνοι;

Ἰγὼ πέθανα στοῦ γέλοιου ἰνδουμύχους.

— Λισέ, λισέ, μουσιοῦ κουμαντὰν βινὶρ ἀβὲκ νοῦ ἀ Ντελφί, λιένι οἱ Ἰγγλέζ' στοὺν μοίραρχουν.

— Λιέγι, οὐρέ πιδί μ'... Λιέγι, οὐρὲ δικαϊνέα κὶ θὰ γίνου ριζῆλ'.

— Ἂν θέλ'ς νὰ γλυττώσ'ς, κύρ μοίραρχι, πρέπ' νὰ εἰπῇς: ***Βούϊ !***

— ***Βούϊ !*** Λέει οὔ μοίραρχους, χουρὶς νὰ ξιέρ' τί πάει νὰ εἰπῇ ἡ λιέξ'.

— Μιρσί, μιρσί, λιέν' ἰκεῖν' οὔλ' μαζῆ κὶ ἀρχινέψανι νὰ τοὺν χαϊδέβουνι χουρὶς νὰ καταλαβαίν' τίποτις οὔ μοίραρχους εἰς τοὺν οὔποϊουν σὶ λιγάκ' εἶπουν τοὺ ἱστουρ'κὸν τῆς ὑπουθέσιους κὶ ἔμεινιν κόκκαλουν !

— Εἶσι τρουμιρός, μὶ λιέει οὔ μοίραρχους.

— Βιβαίους κὶ εἶμι, λιέου ἰγὼ ὑπηρἰφάνους.

— Ἀμ' ἰσύ, οὐρὲ πιδί μ', εἶπις πῶς δὲν μιταπάεισις στοῦ Μαντεῖουν. Πῶς τώρα θέλ'ς νὰ κάμ'ς τοὺν ἀρχιουλόγουν ; Θὰ γίν'ς ριζῆλ', οὐρὲ δικαϊνέα, κὶ θὰ μὶ κάμ'ς κ' ἰμένα ριζῆλ'.

— Ἔννοια σ', κὺρ μοίραρχι, κὶ δὲν ριζιλιέβουμι ἰγώ. Ξέρ'ς τί πιδὶ εἶμ' ἰγώ ;

*
* *

Τὴν ἄλλ' μέρα κατὰ τὰ ξημιρώματα οὔ ὑπουφινόμινους ἰγείριται ἀπ' τοῦ κριββατάκ', προυπαρασκιβάζ' ἀρειμάνιουν τοῦ μουστάκι τ' κὶ μιταβαίν' ἰν τοῦ ξενοδοχεῖου νὰ πάρ' τοὺς 'Ιγγλιέζους. Οἱ ἀγουγιάτ'ς ἰγκαίρους ἔφιριν οὐχτὼ γαϊδουράκια μὶ συμπάθειου. Οἱ 'Ιγγλιέζ' ξιτριλλαμέν' ἰτοιμάζουντι καὶ σὶ λιγάκ' ὅλου τοῦ χουργιὸ τοὺν Σαλώνουν προυπέμπ' τοὺν ὑπουφινόμινουν κὶ τοὺς 'Ιγγλιέζους ἰπάν' στὰ γαϊδουράκια.

— Στοῦ καλό, κὺρ Μῆτρου, μὶ φωνάζ' οὔ πᾶτιρ Σουφρόνιους κὶ ὅλου τοῦ χουργιό.

— Οὔ Θιὸς νὰ στὰ φέρ' διξιά, μὶ λιέει ἰν παρινθέσ' οὔ μοίραρχους.

— Οὐριβουάρ, φωνάζου ἰγώ.

— Οὐριβουάρ, φουνάζουν κὶ οἱ 'Ιγγλιέζ' πιριηγητᾶδις.

Κὶ τραβήξαμι γιὰ τοῦ Μαντεῖουν. Τί τράβ'ξα στοὺ δρόμου

δὲν πιριγράφιτι. Τοῦ ἅπαξ γαϊδουράκ' ἤτου τριλλὸ τοῦ ἀφιλότ'μου κὶ ἀεινάους κλουτσοῦσιν.

— Φουβοῦμι, μὶ λιέει, ἡ εἰκουσιάρ'κη 'Ιγγλιεζουποῦλα ποῦ τοῦ καβαλίκιβιν.

— Μὴ φουβᾶσι, λιέου ἰγώ.

Δὲν εἶχουν τιλειώσ' τὴ κ'βέντα μ' κὶ νἄσου κὶ κλουτσάει

...ἀνιβαίνου στοῦ γαϊδουράκ' κὶ παίρνου τὴν 'Ιγγλιεζοπούλα στὴν ἀγκαλιά μ'.

τοῦ γαϊδουράκ' κὶ πάρτην κάτ' τὴν 'Ιγγλιεζουποῦλα. Τοῦ τί ἰμισουλάβησιν εἶνι ἀνήκουστουν. Κατιβαίνου ἰγώ, σηκώνου τὴν 'Ιγγλιεζουποῦλα κὶ συλλαμβάνου ἅπαξ ἄλλου σχέδιουν. Δένου τοῦ γαϊδουράκ' ποὺ κλουτσοῦσιν σὶ ἅπαξ δέντρου, ἀνιβαίνου ἰγὼ στοὺ γαϊδουράκ' κὶ πέρνου τὴν 'Ιγγλιεζοποῦλα στὴν ἀγκαλιά μ'.

— Μπράβου! Οὔρρα! Φουνάζουν οἱ 'Ιγγλιέζ' διὰ τοῦ σχέδιουν. Κὶ ἔτσ' πηγαίναμι θαυμασίους. 'Η 'Ιγγλιζουποῦλα ἦταν καταγουητιβμέν' ποῦ τὴν εἶχουν **ἀσφαλῶς** στὴν ἀγκαλιά μ'. Οὐδέποτις ἐγὼ οὔ λειτουργὸς τῆς Δημουσίας **ἀσφαλείας** ἰφήρμουσα τόσον ἰφσυνειδήτους τοῦ ἠμέτιρουν καθῆκουν!

Κὶ ξιέριτι τί κουρύτσ' ἦτου αὐτοῦνη ἡ 'Ιγγλιεζουποῦλα; Ἄλλου νὰ τὴ βλιέπιτι κι' ἄλλου νὰ σᾶς τοῦ λιέου. 'Ητου ἄγγιλους. Τύφλα νἄχ'νι μπρουστά τ'ς οἱ Χιρουβὶμ κὶ οἱ Σιραφείμ. Εἶχιν κἄτ' μάτια ποὺ σὶ στέλνανι κατ' ἰφθεῖαν ἰν τοῦ κακουργουδικεῖουν. Εἶχιν ἅπαξ κουρμάκ' σᾶν τοῦ κυπαρίσ', ποῦ μόλ'ς ἀκουμποῦσις τοῦ χειράκι σ' ἰνόμιζις πῶς ἀκουμποῦσις ἠλικρικὸ **ρέμα** κὶ σ' ἔπιρνιν τοῦ **ρέμα!** Εἶχιν ἅπαξ χειράκ' κατιφιδένιου ἡ 'Ιγγλιεζουποῦλα.

Αὐτοῦνου τοῦ ὑπουκείμινουν εἶχουν στὴν ἀγκαλιά μ' ἰπάνου στοῦ γαϊδουράκ' κὶ τοῦ οὔποῖουν ἰφαίνιτου καταγουητιβμένου ἰκ τῆς στάσιους ποῦ ἔλαβουν.

Τοῦ γαϊδουράκι μ' ἀρχινησιν νὰ φουνάζ'. 'Ινόμιζιν κἀνὲς πῶς ἀρχίνησιν νὰ διαμαρτύρητι.

— 'Ιτβοὺ κουντάντ, ματμαζιλίδιουν; τὴν ρουτάου ὑπούλους.

— Τρὲ κουντάντ, μὶ λιέει κὶ μὶ ἀγκαλιάζ' μὶ τοῦ χειράκ' γιὰ νὰ μὴ πέσ' δῆθιν.

— Μουρὲ 'Ιβρουπαϊκὴ ξιτσιπουσιά, λιέου μὶ τοῦν νοῦ μ' ἰν παρινθές' κὶ κατ' ἰμαυτόν. Κὶ ἀρχίν'σα νὰ κουκκινίζου. 'Ινόμ'ζα πῶς τοῦ κουρμάκι μ' τοῦ κατιβρόχθιζουν ἰκατουμμύρια ψύλλουν. 'Ικείν' ἡ ἀφιλότ'μη μ' ἔσφιγγιν τοὺν λιμό μ' γιὰ νὰ μὴ πέσ'. Μ' ἔπιασιν τοῦ γέλοιου.

— Ποῦ νἄνι ἀπὸ κανὲν ἀπόκρυφουν μέρους νὰ μὶ βλιέπ' οὔ μοίραρχους, λιέου μὶ τοὺν νοῦ μ'. Ποῦ νἄνι ἡ Βασιλ'κιὰ νὰ μὶ βλιέπ' καβάλλα μὶ τὴν 'Ιγγλιεζουποῦλα!

Κὶ σ' αὐτοῦνα ἰπάνου σκιπτόμινους τοῦ ἠμέιρουν μιγαλεῖουν μ' ἔπιασιν τοῦ μιράκ' κι' ἀρχίν'σα νὰ τραγ'δάου:

Στὰ Σάλουνα οὔ μοίραρχους
κι' οὔ Μῆτρους στοῦ γαϊδοῦρ'
μὶ τὴν 'Ιγγλιέζα ἀγκαλιὰ
μιλοῦνι μοῦρ' μὶ μοῦρ'!

Οἱ 'Ιγγλιέζ ἀκούγαν τοῦ τραγ'δάκ' μιτὰ ἴϊρᾶς συγκινήσιους κὶ φιλουπιριϊργείας. Κὶ ὅταν τιλείουσα μὶ ρουτήσανι:

— Κέσκισε κισὰ, σιὲρ Κατσικῆς;

— Σὲτ ἕν τραγουδάκ' τρὲζ ἀνσιὲν ντὲ λ' ἀνσιὲν τὰν. Τοῦ λιέγανι οἱ ἀρχαῖοι ὅταν τοὺς ἔπιανι τοῦ μιράκ'!

— Τρὲ ζιουλί, τρὲ σίκ, λιένι οὐλ μαζουμέν.

— Σερτινιμάντ, λιέου ἰγώ. Κουμὰν τρουβιβοῦ λοὺ τραγ'δάκ; ἰρουτάου τὴν 'Ιγγλιεζουποῦλα.

— 'Ιξτραουρντινέρ, μὶ λέει κὶ μὶ σφίγγ' τοῦ λιμό μ' σὰν δημόσιους εἰσπράκτουρ.

* * *

Μιτὰ δίουρουν πουρείαν φθάνουμι στοὺ Μαντεῖουν. Κατιβαίνουμι ἀπ' τὰ γαϊδουράκια κὶ μπαίνουμι στοὺ Στάδιουν. Ἄϊντι, οὐρὲ Παναγιά μ'! Ἄϊντι, οὐρὲ Θιουτόκι Παρθένι τί μιγαλεῖουν ἦτουν ἰκείνου! Βλιέπου τοῦ πιριβάλλουν κὶ μὶ πιάν' ἴϊρὰ τριμοῦλα.

Οἱ 'Ιγγλιέζ'κὶ οἱ 'Ιγγλιέζις μὶ τριγυρίσανι σὰν ρέπουρτιρ ἰφημιρίδους, κὶ πιριμένανι νὰ ἀρχινήσου τὴ ρητουρ'κή μ'.

— Τώρα θὰ σᾶς σαπίσου στὴν ψιφτιά, λιέου μὶ τοὺν ἰμαυτό μ' κὶ γιλάου ἰνδουμύχους κὶ ξηρουβήχου.

Οἱ 'Ιγγλιέζ' στικόντανι μὶ οὐρθάνοιχτο τοῦ στουματάκ' κὶ πιριμέναν ἰμένα τοὺν πιρίφημουν ἀρχιουλόγουν.

Ξηρουβήχου μιτὰ μιγαλουπριπείας κὶ ἀρχινάου σὶ ἄμιμπτουν γαλλ'κὴ γλῶσσα:

— Ξέριτι, οὐρὲ 'Ιγγλιέζ' κὶ 'Ιγγλιεζουποῦλις, ποῦ εἴμαστι σήμιρουν; Ξέριτι ποῦ πατοῦμι κὶ ποῦ στικόμαστι σήμιρουν; Ἄϊ; 'Ιβρισκόμαστι κὶ πατοῦμι σήμιρουν στοὺ Μαντεῖουν τοὺν 'Αδιλφῶν. 'Ινταῦθα τοὺν ἀρχαῖουν κιρὸν ἰρχόντανι οἱ Θιοὶ κὶ χουζου-

ρέβανι μιτὰ γιναίουν ἰλαφρῶν ἤθῶν κὶ ἰθίμουν κὶ πιρνοῦσαν τοῦ μιράκι τ'ς. 'Ινταῦθα ἰρχόντανι ἀποὺ τὴν Κύπρου ἡ 'Αφρουδίτ' κὶ ἔδινι ριντιβοῦ στοὺν Μάρκου Μπότσαρη κὶ στοὺν 'Αθανάσιουν Διάκουν. Ξέριτι πόσους Θιοὺς εἶχαμι ἡμεῖς τοὺν ἀρχαίουν κιρόν; Ἄϊ ; . . .Εἴχαμι καμμιὰ πινηνταριὰ Θιοὺς σὺν γυνιξὶ κὶ τέκνουν οἱ οὗποῖοι βαθμιαίους μὰς χιραίτησαν τοὺν πλάτανου κὶ μᾶς ἀρνήθ'καν ἰπειδὴς ἡμεῖς οἱ Ἕλληνις νυχθημιρὸν τοὺς βρίζαμι !

— Τιρίμπλ, τιρίμπλ ! Λιένι οἱ 'Ιγγλιέζ' κὶ ξηρουκουκινίζ'νι.

— Τιρίμπλ, ξιτιρὶμπλ δὲν ἔχ' ! 'Ημεῖς εἴμαστι ἄνθρουποι ποῦ δὲν σηκώνουμι ἀτιμίῖς. 'Ιπουμένους δὲν μπουριύσαμι νὰ ἀνιχόμαστι τὴν ἰφαρμουγὴν ἀνουμάλουν ρημάτουν κὶ ἅπαξ κὶ δίπαξ στείλαμι κατὰ διαόλ' οὔλους τοὺς Θιοὺς οἰκογινειακῶς.

— Ὦ ! Ὦ !

— Αὐτοῦνου ποῦ σᾶς λιέου ἰγώ. . . Αὐτοῦνις ἰνταῦθα ἡ πέτρις ἂν εἶχανι στουματάκ' θὰ λιέγανι σουρείαν ἀνηθικουτήτουν ποῦ κάμνανι μέρα μισημέρ' οἱ λιγάμινοι οἱ Θιοί.'Ημεῖς δουλιέβαμι νυχθημιρὸν ἰν 'Αθήνις κὶ αὐτοῦνοι οἱ τσαρλατᾶν' οἱ Θιοὶ καθούντανι ἰνταῦθα σὰν ἀργόμισθοι τοὺν ὑπουργεῖουν κὶ τρώγανι κὶ πίνανι σὰν λῃστουφυγόδ'κοι κὶ οὔ κακόμοιροις οὔ μακαρίτ'ς οὔ Ἡφιστους ὑπέφιριν ἀποὺ ἔλλειψιν τιμῆς, ζουῆς κὶ πιριουσίας,

— Πώβρ Ἡφιστους! Μουρμουρίζ'νι οἱ 'Ιγγλιέζ. Πώβρ Ἡφιστους !

— Κὶ ξέριτι τί μάγκις τοῦ κιρατᾶ ἤτανι οἱ Θιοὶ τοὺν ἀρχαίουν 'Ιλλήνουν; 'Αφῆστί τα. Φαντασθῆτι τί παληάνθρουποι ἤτανι ποῦ παντρέψανι τοὺν κακόμοιρουν τοὺν Ἡφισιουν ποῦ ἤτανι ἀσχημουμούρ'ς κὶ κούτσαβλους μὶ τοὺν οὔριώτιρουν γύνιουν τῆς ἰπουχῆς ἰκείν'ς, τὴν 'Αφρουδίτ'. Ξέριτι δὲ τί ἦτου ἡ 'Αφρουδίτ';

— Νόου, νόου. Λένι οὖλ' μαζῆ οἱ περιηγητᾶδις.

— 'Η 'Αφρουδίτ, οὐρὲ μάτια μ', ἤτανι κάλτσα τοῦ διαόλ'.Ἤτανι μιὰ ξιτσιπουμέν' ποῦ δὲν εἶχιν σύντρουφουν. Ἤτου ἰξ ὅλ'ς κὶ προυόλ'ς κὶ ὅταν παντρέφτηκιν ἔγινιν χειρότιρη. Τοὺν Ἡφιστουν κὶ τὴν 'Αφροδίτ' τοὺς στιφάνουσιν οὔ Ἄρης, ἅπαξ πα-

ληάνθρωπους πριμιὲρ κλὰς, οὔ οὐποῖους ἔγινιν κουμπάρους διὰ τὰ ἰφκόλους ἰννουούμινα, ἤγουν γιὰ νὰ μπαίν' κὶ νὰ βγαίν' ἰλιφθέρους στὴ κουμπάρα τ' τὴν 'Αφρουδίτ'.

— Ὦ ! ὤ !

— Βινὲ πὰρ ἰσί...

Κὶ μιταβαίνου σὶ ἅπαξ ψιλὸ μάρμαρου κὶ ἀνιβαίνον ἀπάνου.

. . . . Κὶ ἀνιβαίνου σὶ ἅπαξ μάρμαρου

— Ριγκαρντὲ ἰσὶ, λιέου ὑψηλουφώνους σὰν διάκους βραχνιασμένους. 'Ινταῦθα ἤτου τοῦ Μαντεῖουν. Ξιέριτι τί ἦτου τοῦ Μαντεῖουν ;

— Νόου, νόου.

— Τοῦ Μαντεῖουν, οὐρὲ μάτια μ', ἤτου ἡ Πυθία, μιὰ παληουγυναῖκα ἰσχάτ'ς ὑπουστάθμ'ς κὶ τιλιφταίου φιράματους, μιὰ τσαρλατάνα τοῦ κιρατᾶ ποῦ ἔκαμιν μάγια.

— Τρὲ κιουριέ! Λιὲν οἱ 'Ιγγλιέζ'. Τρὲ κιουριέ.

— 'Ανέβινιν τοῦ λ'πὸν ἰδῶ ἀπάν' ἡ Πυθία, ἔπιρνιν ἀπὸ τοὺν μπακάλ' θυμιάμα βιρισέ, μὶ τοῦ οὑποῖουν θυμιάμα ***καπνιζόντανι*** ἀποὺ κάτ' κ' ἔλιγιν ὅτ' τῆς ***κάπνιζιν!*** Κὶ τί δὲν ἔλιγιν ἡ θιουσκουτουμέν'; 'Ητου ἕνα εἶδους μάγ'σσα ποῦ ἔκαμνιν μάγια διαφόρουν εἰδῶν κὶ ποιουτήτουν, ἤγουν ἔβλιπιν τοῦ φλιτζιάν' μὶ τοὺν καφὲ, ἔρριχνιν τὰ ***κ'κιὰ*** κὶ οὗ ἀρχαῖους κουσμάκ'ς ***κ'κιὰ ἔτρουγιν κὶ κ'κιὰ μαρτυροῦσιν.*** Κὶ ἰρχόντανι κόσμους διαφόρουν εἰδῶν κὶ ποιουτήτουν ἰκ τοὺν πιράτουν τῆς οἰκουμέν'ς γιὰ ν'ἀκούσ' κουταμάρις. Ἡ μιγαλείτιρις κουταμάρις ἀποὺ ἰντεῦθιν ἰκυκλουφόρ'σαν ἰν τοῦ κόσμου. Ἡ Πυθία αὐτοῦνη νυχθημιρὸν ἔκουφτιν ψιφτιὲς μὶ τοῦ ζιμπίλ' κὶ ἰξιτέλ' ἀνινουχλήτους τοῦ ἰπάγγιλμα, διότ' τὴν ἰπουχὴ ἰκείν' ὑπῆρχιν ἔλλειψις χουρουφυλάκουν κὶ ἰβζουν'κῶν ταγμάτουν. Ἔπριπιν νὰ ξαναφύτρουνιν σήμιρουν ἡ Πυθία κὶ θἄβλιπιν τί θὰ πάθινιν ἀπ' τοὺν ὑπουφινόμινουν. Θὰ τὴν ἔχουνα στοῦ φρέσκου ὡς ποῦ νὰ εἶπῆ κρουμμῦδ' κὶ θὰ τὴν ἔπιρνιν οὔ διάουλους τοὺν κὺρ παποῦλ'.

Οἱ 'Ιγγλιέζ' γιλάσανι κὶ μὶ ρουτήσανι ποῖουν τοῦ αἴτιουν ποῦ τοῦ λιέγουν ***Μαντεῖουν τοὺν 'Αδιλφῶν.*** Ἰγὼ δὲν χάνου κιρό.

— Αὐτὸ θέλ' κὶ ρώτ'μα; λιέου μιτὰ πιριφρουνήσιους. Λέγιτι Μαντεῖουν τοὺν ***'Αδιλφῶν*** διότ' ἰνταῦθα οἱ Θιοὶ τρώγαν κὶ πίνανι κὶ πιρνοῦσαν σᾶν ἀδέλφια!

Οἱ 'Ιγγλιέζ' γράφουν τὴν ἀνουτέρου πληρουφουρίαν κὶ φαίνουντι καταγουητιβμέν!

— Βινὲ μαίντιναντ πὰρ ἰσί, μουσιοῦ τουρίστ. Βινέ... Ριγκαρτὲ πὰρ ἰσὶ ἀβὲκ φιλουπιριϊγκί.

— Κέσκι σὲ κισά; Μὶ λιένι.

— 'Ινταῦθα ἦτανι τοῦ πηγαῖουν ὕδουρ τῆς Κασταλίας.

Εἶνι τοῦ ἀθάνατου νιρό. 'Απ' ἰδῶ πήνανι οἱ ἀρχαῖοι κὶ ζούσανι χιλιάδις χρουνάκια.

'Ημεῖς οἱ νιώτιροι τοῦ σταματήσαμι νὰ τρέχ'. Διότ' ἡμεῖς δὲν μπορουῦμι νὰ ζήσουμι ἕνικα τοῦ βασάνουν πιρισσότιρου ἀποὺ πινῆντα χρόνια. Φαντασθῆτι τώρα νἄτριχιν τοῦ νιρὸ αὐτοῦνου κὶ νἄπ'να ἰγὼ κὶ νὰ ζοῦσα πιντακόσια χρουνάκια. 'Αλλοίμουνουν! Δὲν θὰ μπουροῦσα νὰ βαστάξου τοῦ βάρους τοὺν βασάνουν κὶ ἔπριπιν νὰ θέσου τέλους στοὺν ἡμέτιρουν βίουν κὶ νὰ αὐτουκτουνήσου! Μὶ κουμπρινιβοῦ;

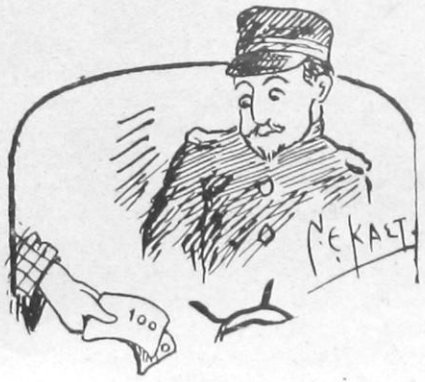

Κὶ τοῦ ὑπουδεικνύου τὴς διακόσιες δραχμοῦλες

— Παρφιτμάν, μὶ λιέν' οἱ 'Ιγγλιέζ! Τρὲ κουντάντ, τρὲ κουντάντ.

— Ὅλους αὐτοῦνους οὔ τόπους, οὖλα τριγύρου τὰ βουνὰ κὶ τὰ λαγγάδια εἶνι ἱστουρ'κά. 'Ινταῦθα, οὐρὲ μάτια μ', ἰρχόντανι προυῖ-προυῖ οἱ Θιοὶ μὶ τοῦ ἀϊρουπλάνου, πιρνοῦσαν τὴ μέρα τ'ς χαριϊντιζόμενοι μιτὰ τοὺν 'Ιννέα Μουσῶν κὶ τοὺν ἄλλουν κουπιλλούδων κὶ τοῦ βράδ' πάλ' ἔφιβγουν μὶ τοῦ ἀϊρουπλᾶνουν.

Σὰν ἀκούσανι ἀϊρουπλᾶνου οἱ 'Ιγγλιέζ' κουκκαλιάσανοι οἱ ἔρ'μοι.

— Κέσκι βοῦ μὶ τίντ ; μὶ λιένι.

— Αὐτοῦνου ποῦ σᾶς λιέου. 'Ινταῦθα πρωτουβγῆκιν ἡ ἰφέβρισις τοὺν ἀϊρουπλάνουν. Εἴχανι κὶ κἄτ' παραπάνου οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνις. Εἴχανι κὶ φτιρὰ κὶ πιτοῦσαν σᾶν πιτάμινα. Σήμιρουν ἡμεῖς οἱ νιώτιροι Ἕλληνις ἰκληρονομήσαμιν τὴν ἰφέβρισιν κὶ ***ἀϊρουβατοῦμιν*** οὖλ'. 'Ινίουτι μάλ'στα κάμνουμι κὶ **φτιρὰ** κὶ γινόμαστι ἄφαντοι ὅταν ἔχουμι νὰ πληρώσουμι. **Φτιρὰ** κάμουνι ὡς ἰπὶ τοῦ πλεῖστουν οἱ ταμίδις τοὺν δημουσίουν ταμείουν.

* * *

Οἱ 'Ιγγλιέζ' ξιτριλλάθηκαν ἀπ' τὴ χαρά τ'ς. Γράφανι διαρκῶς κὶ ἀεινάους. Κι' ὅταν τιλείουσα τοῦ ἀρχιουλουγ'κὸν καθῆκον μ' βγάλανι κὶ μὶ δώκανι δγιὸ ἰκατουστάρ'κα, χάριν τοὺν ἡμιτέρουν ἀρχιουλουγ'κῶν γνώσιουν.

Καβαλ'κέβουμι κὶ πάλ', παίρνου στὴν ἀγκαλιά μ' τὴν 'Ιγγλιζουποῦλα κὶ ἰπιστρέφουμιν οἴκαδι, ἤγουν στὰ Σάλουνια, ὅπ' μᾶς πιρίμινιν ἰν τοῦ προυαύλιουν τῆς πόλιους οὗ κουσμάκ'ς μὶ τοὺν μοίραρχουν ὡς πρόϊδρουν κὶ ὅπ' μᾶς ἔγινεν ἀνήκουστους ὑπουδουχή.

— Πῶς τὰ κατάφιρις, οὐρὲ πιδί μ' Μῆτρου ; Μὶ ἰρουεάει μὶ ζηλότυπουν ὕφους οὗ κὺρ μοίραρχους.

— Θαυμασίους, κὺρ μοίραρχι, θαυμασίους. Ξιέρ'ς τί πιδί μ' ἰγώ ;

Κὶ τοῦ ὑπουδεικνύου τὴς διακόσιες δραχμοῦλις, ὅπιρ οἱ κὺρ μοίραρχους τὴς κύτταξιν μὶ μάτ' γαριδουειδές.

ΜΗΤΡΟΥΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΑΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μόλις δεκαπέντε ἐτῶν, μὲ ὅλην τὴν ζωηρότητα τῆς ἡλικίας του, μὲ τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τῶν συμμαθητῶν του καὶ ὅλων ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, εἷς ἀπὸ τοὺς καλλίστους μαθητὰς τοῦ Ζωγραφείου, ὁ ***Γεώργιος Ἰατρόπουλος*** ἀνηρπάγη ὑπὸ σκληρᾶς τύχης ἐκ τῆς γῆς ταύτης, διὰ νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ ὅπου ἠθέλησε νὰ τὸν τάξῃ ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου. Ἀλλ' οἱ τόσον ἀποτόμως κοπέντες δεσμοὶ οἵτινες τὸν συνέδεον μὲ τὴν ὀδυρομένην του οἰκογένειαν καὶ μὲ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν φίλους καὶ συγγενεῖς, ἀφῆκαν πληγὰς αἵτινες πολὺ δυσκόλως δύνανται νὰ ἐπουλωθοῦν.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΕΛΠΙΔΑ ΝΕΟΤΗΤΑ

Οἱ Ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἐν τῇ ἀγωγῇ τῶν παίδων περὶ πλείστου ἐποιοῦντο τὴν γυμναστικὴν καὶ οὕτω ἐσφυρηλάτησαν σώματα ἀκμαῖα καὶ εὐπαγῆ δυνάμενα νὰ ἀντέχωσι εἰς τοὺς πόνους καὶ νὰ ἐξυπηρετῶσι προθύμως τὸ πνεῦμα.

Ἀντὶ πάσης ἄλλης μακρολογίας περὶ γυμναστικῆς ἀρκούμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἓν συντόμῳ ὅσα ὁ Λουκιανὸς ἀναπτύσσει ἐν τῷ βίῳ «Ἀνάχαρσις ἢ περὶ Γυμνασίων» φρονοῦντες ὅτι θὰ συντελέσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπ' ἐλάχιστον εἰς τὴν ἀρξαμένην ἤδη ὥθησιν πρὸς τὴν γυμναστικήν.

Ὁ Σκύθης Ἀνάχαρσις ἐπισκέπτεται τὰς Ἀθήνας ἔνθα φιλοξενεῖται ὑπὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ὁδηγεῖται καὶ εἰς τὰ **γυμνάσια.** Ἐκεῖ θαυμάζει τοὺς γυμναζομένους νέους καὶ τὰ γιγνόμενα φαίνονται αὐτῷ ὅλως ξένα καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν ἠθῶν ἀπάδοντα. Ὁ Σόλων προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ εἰς αὐτὸν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ' ὁ Ἀνάχαρσις καταγελᾷ τοὺς Ἕλληνας, ὅταν μανθάνῃ ὅτι τὸ ἄθλον τηλικούτων καὶ τοσούτων μόχθων καὶ ἀγώνων εἶναι στέφανος ἐκ κοτίνου, ἢ πίτυος, ἢ σελίνων, ἀδυνατῶν νὰ ἐκτιμήσῃ ὁ βάρβαρος Σκύθης τὴν παρακολουθοῦσαν τοὺς νικητὰς δόξαν ὑπὲρ ἧς ἀγωνίζονται· διὸ ὁ Σόλων ἀρκεῖται νὰ προσθέσῃ ὅτι θὰ

μετέβαλε γνώμην μόνον ὅτε καθεζόμενος ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς τῶν Πανελληνίων ἀγώνων θὰ ἔβλεπεν ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωμάτων καὶ εὐεξίας θαυμαστὰς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχὺν ἄμαχον καὶ τόλμην καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀηττήτους καὶ σπουδὴν ἄλληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων θεατῶν δὲν θὰ ἔπαυε ἐπαινῶν καὶ ἐπιβοῶν καὶ ἐπικροτῶν.

Ἀλλ' ὁ Σκύθης ἐνίσταται λέγων ὅτι μᾶλλον καταγέλαστοι εἶναι οἱ Ἕλληνες διότι τὰς εἰρημένας ἀρετὰς κατασπαταλῶσιν οὐδενὸς κινδύνου τῆς πατρίδος ὑπάρχοντος, μεθ' ὃ ὁ Σόλων ἐπιχειρεῖ νὰ διδάξῃ τὸν Σκύθην ὁποία τις εἶναι ἡ ὀρθὴ πολιτεία, καὶ μάλιστα ὁποῖα περὶ τῶν νέων φρονοῦσι, καὶ πῶς αὐτοὺς μεταχειρίζονται, ὅταν ἀρχίσωσι νὰ ἐννοῶσι τὸ ἀγαθὸν καὶ νὰ ἀνδρίζωνται κατὰ τὸ σῶμα καὶ νὰ ὑπομένωσι τοὺς κόπους.

Ἡ ἄσκησις λέγει, ἐπιδιώκει μέγα τι ἀγαθὸν καὶ διὰ τὴν πόλιν καὶ διὰ τοὺς πολίτας, δ.λ.δ. κοινὸς ἀγὼν πρόκειται ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις, ὅστις περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ συλλήβδην τὴν τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν οἷον ἐλευθερίαν αὐτοῦ τε ἑκάστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἑορτῶν πατρίων ἀπόλαυσιν, καὶ οἰκείων σωτηρίαν, καὶ ἐν συνόλῳ τὰ κάλλιστα ὅσα θὰ ηὔχετό τις εἰς τοὺς θεούς ἐπὶ πάντα δὲ ταῦτα ἄγουσιν αἱ ἀσκήσεις καὶ οἱ κόποι.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ὑπὸ πάντων ἐπιδιωκομένης εὐδαιμονίας προνοοῦμεν ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν ταῖς ψυχαῖς ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνωνται, φρονοῦντες ὅτι οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν εἰρήνῃ εἶναι χρήσιμοι πρὸς ἑαυτοὺς πολιτευόμενοι, καὶ ἐν πολέμῳ ἱκανοὶ νὰ διασώσωσι τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα νὰ διαφυλάξωσι. Πλὴν τούτων φρονοῦμεν ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ εἶναι ἕκαστος οἷος ἐγεννήθη, ἀλλὰ διὰ τῆς παιδεύσεως καὶ ἀσκήσεως καὶ τὰ εὐφυῶς διακείμενα βελτίω γίγνονται, καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετατρέπονται ἐπὶ τὸ βέλτιον.

Ἡ ἄσκησις προσοικειοῖ τὰ σώματα πρὸς τὸν ἀέρα, πρὸς τὸ θάλπος, πρὸς τὸ κρύος, καὶ καθιστᾷ αὐτὰ αὐτὰ εὔτονα, καὶ ἀπερ-

γάζεται τοὺς νέους καρτερικοὺς πρὸς τοὺς πόνους, θυμοειδεῖς εἰς τοὺς κινδύνους, ἀφειδεῖς τῶν σωμάτων, εὐρώστους, δυσπαθεστέρους καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐπιδεξιωτέρους.

Οἱ τοιοῦτοι δὲ εἰσὶν καὶ ἀρρενωποί, πολὺ τὸ ἔμψυχον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐμφαίνοντες, μεγάλης εὐεξίας ἀπολαύοντες συμμετρικὸν τὸ σῶμα ἔχοντες, πᾶν τὸ περιττὸν τῶν σαρκῶν ἀποβάλλοντες, πᾶν δὲ τὸ ἰσχὺν καὶ τόνον παρέχον φυλάττοντες. Διὸ ὑγιαίνουσιν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον καὶ ἀντέχουσιν εἰς τοὺς καμάτους καὶ ἐλάχιστα ἀσθενοῦσι. Διότι εἰς τοιοῦτον σῶμα σὐδὲ νόσος, σὐδὲ κάματος ἐμπίπτει, σὐδὲ δύναται νὰ τὸ καταβάλῃ, ἄριστα παρεσκευασμένον ἔνδοθεν καὶ ἔξωθεν.

Αἱ τοιαύται ἀσκήσεις καθιστῶσι τους νέους φύλακας ἀγαθοὺς τῆς πόλεως, καὶ οἱ πολῖται ἐλπίζουσιν ὅτι οὕτω μόνον θὰ ζήσωσιν ἐν ἐλευθερίᾳ, νικῶντες μὲν τοὺς ἐχθρούς, φοβεροὶ δὲ ὄντες πρὸς τοὺς περιοίκους. Καὶ ἐν εἰρήνῃ περὶ μηδὲν τῶν αἰσχρῶν φιλοτιμοῦνται, μηδὲ ἕνεκα τῆς ἀργίας εἰς ὕβριν τρέπονται ἀλλὰ εὐχαρίστως περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσι καὶ ἀσχολοῦνται. Οὕτω δὲ ἐπιτυγχάνεται τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ ἡ ἄκρα τῆς πόλεως εὐδαιμονία, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι εἴς τε τὴν εἰρήνην καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνεται ἡ νεότης καὶ περὶ τὰ κάλλιστα σπουδάζει.

Ἆθλα δὲ πάντων τούτων τῶν ἀγώνων εἶναι οὐ μικρὰ πλὴν τῶν εἰρημένων ἤδη ἀγαθῶν ἰδίων καὶ κοινῶν, διὰ τοὺς ἀθλητὰς τῶν πανελληνίων ἀγώνων εἶναι καὶ ὁ παρὰ τῶν θεατῶν ἔπαινος, καὶ τὸ νὰ γείνῃ τις ἐπισημότατος καὶ νὰ δείκνυται διά τοῦ δακτύλου. Μέγιστον δὲ καὶ κάλλιστον ἐλατήριον ὁ ἔπαινος, διότι ἐὰν τις ἐκβάλῃ ἐκ τοῦ βίου τὸν ἔρωτα τῆς εὐκλείας, τί ἀγαθὸν ἤθελε ἐπιτελεσθῆ; Δύναται δέ τις νὰ εἰκάσῃ, πῶς θὰ ἀγωνισθῶσιν ἐν πολέμῳ ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν οἱ τοσαύτην προθυμίαν δεικνύοντες εἰς τὴν νίκην περὶ στεφάνου ἐκ κοτίνου.

Τοσοῦτον δὲ ἐκτιμῶσι τὴν φιλοτιμίαν οἱ Ἀθηναῖοι ὥστε

διὰ νόμου καὶ ἀγῶνας ἀλεκτρυόνων τελοῦσι καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ νὰ παρίστανται θεαταὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως.

Τοῦτο δὲ δὲν θεωρεῖται γελοῖον, διότι ὑπεισέρχεται ἠρέμα εἰς τὰς ψυχὰς ὁρμὴ εἰς τοὺς κινδύνους, ἵνα μὴ ἀγεννέστεροι μηδὲ ἀτολμότεροι φαίνωνται τῶν ἀλεκτριόνων μηδὲ προαπαυδῶσιν ἕνεκα τῶν τραυμάτων ἢ τοῦ καμάτου ἢ ἄλλου τινος δυσχεροῦς.

Τοιαῦτα λέγει ὁ σοφὸς τῶν Ἀθηναίων νομοθέτης καὶ ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἀνέτρεφον καὶ ἐξεπαίδευον τὰ τέκνα αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι, ρητῶς τῶν νόμων κελευόντων ἐκπαιδεύειν τοὺς νέους ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ.

Διὰ τῶν νόμων τούτων κατηρτίσθησαν ἀρτιώτατοι πολῖται οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι κατά τε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα. Τούτους ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὡς ὑπογραμμὸν οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες.

Οἱ νέοι ἰδίως ἂς μή ἀμελῶσι τῆς γυμναστικῆς, ἔχοντες πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἐπιδιωκομένης ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καλῆς ὑγιείας, ἡ δὲ ὑγεία μόνον διὰ τῆς ἀδιαλείπτου γυμναστικῆς συγκρατεῖται. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονήσωσιν ὅτι καὶ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν χρηστῶν ἠθῶν τὰ μέγιστα συμβάλλεται ἡ γυμναστική.

Τηλικαύτης οὔσης τῆς εὐεργετικῆς δυνάμεως τῆς σωματικῆς ἀσκήσεως ἂς καταβάλλωσι πᾶσαν προσπάθειαν νὰ συμπληρώσωσιν ἰδιωτικῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ συνεργασίᾳ, ὅ,τι ἡ πολιτεία διὰ πολλοὺς λόγους ἀδυνατεῖ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς τελείως, πεποιθότες ὅτι ἐξυπηρετοῦσι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πατρίδα.

ΔΑΜ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
καθηγητὴς τοῦ Ζωγραφείου

Πέραν τῇ 4 Νοεμβ. 1913.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Μοῦ ἐμήνυσαν μίαν ἡμέραν, ὅτι ἦτο ἄρρωστος—πάλι τἀϊδια;....—ὁ πλέον δυστυχὴς καὶ ὁ πλέον ἀγαπημένος ἀπὸ τοὺς φίλους μου. Καὶ ἔτρεξα εἰς τὸ σπίτι του νὰ τὸν ἰδῶ.

Τὸν βρῆκα στὸ κρεββάτι, σὲ μιὰ κάμαρα ποῦ ἐμύριζε σὰν φαρμακεῖο. Δὲν ἐφαίνετο ὅμως νὰ ὑποφέρῃ καὶ πολὺ μολονότι, καθὼς μοῦ εἶπεν, εἰς τὸ κρεββάτι ἐκεῖνο ἦτο καθηλωμένος ἀπὸ δέκα ἡμερῶν. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἀνθηρόν, τὰ μάτια του φωτεινὰ καὶ ἡ διάθεσίς του θαυμασία.

Μοῦ τὸ ἐξήγησεν.

— Ἡ ἀρρώστια μου, εἶπεν, εἶναι ἕνας πόνος. Μὲ πιάνει καὶ μαφίνει. Ὅταν μὲ πιάνῃ, θὰ μ' ἐλυπεῖτο ἂν μ' ἔβλεπε καὶ ὁ χειρότερος ἐχθρός μου : κάμνω σὰν τρελλός. Ὅταν πάλι μαφίνῃ, δὲν ἔχω τίποτα. Εἶμαι λαμπρά, ὅπως μὲ βλέπεις τώρα. Πόνος ἐξωτερικός, νευρικός, ποῦ δὲν ἐπηρεάζει ἀπὸ μέσα τὸν ὀργανισμόν μου. Τρώγω καλά, κοιμοῦμαι ὅταν δὲν πονῶ καὶ κάθουμαι στὸ κρεββάτι μόνον γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ περπατήσω. Ἀλλὰ τί πόνος, στῆς ὥρές του, τί πόνος! Ἀρχίζει σ' ἕνα μέρος τοῦ ποδιοῦ, σιγά, δειλά, καὶ ὁλοένα δυναμώνει καὶ σὲ λίγο ἁπλώνεται, περιζώνει ὅλο μου σχεδὸν τὸ σῶμα. Ἀδύνατον νὰ σοῦ περιγράψω εἰς ποιὰ ἔντασι φθάνει! Εἶνε στιγμὲς ποῦ ἀλήθεια μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ χάσω τὸ νοῦ μου. Λὲς κ' ἔχω μέσα μου ἕνα πιάνο

ποῦ κάποιος δαίμονας τὸ παίζει. Ἡ χορδές του εἶνε τὰ δόλια μου νεῦρα.... Λίγες νότες, λίγες συγχορδίες στὴν ἀρχή, δοκιμαστικές, προειδοποιητικές, κ' ἔπειτα ἡ πιὸ τρελλή, ἡ πιὸ ἐξωφρενικὴ καὶ λισσασμένη συμφωνία.

Καὶ ἀφοῦ ἐστάθη ὀλίγον, ὡς νὰ ἐπονοῦσε καὶ μόνον μὲ τὴν ἀνάμνησιν, προσέθεσε σιγώτερα :

— Ἀλήθεια, τί χρειάζεται τόσος πόνος;

Προσπάθησα νὰ τὸν παρηγορήσω.

— Ξεύρεις τοῦ εἶπα τὴν φιλοσοφίαν τοῦ πόνου;

— Τὸν πόνο τὸν ξέρω καλά. Τὴν φιλοσσφία του ὄχι!

— Ἐγὼ δὲν ξέρω τόσο καλὰ τὸν πόνο, τὴν φιλοσοφία του ὅμως.... νομίζω πῶς τὴν ξέρω. Ἄκουσε, φίλε μου, καὶ ἐνθυμοῦ : Ὁ πόνος εἶνε ἕνας μεγάλος Εὐεργέτης. Μᾶς τὸν ἔδωσεν ὁ Θεός, ὁ καλὸς Θεός, — καὶ ὄχι ὁ δαίμονας ποῦ παίζει τὸ πιάνο σου.—διὰ τὴν οἰκονομίαν, τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ σώματός μας.

— Ὄχι δά! τὸν πόνο, ποῦ μᾶς λυώνει, ποῦ μᾶς πεθαίνει;...

— Ναί, ναί. Χωρὶς αὐτόν, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ζωντανὸς ὀργανισμός. Ὁ πόνος εἶνε ὁ μεγάλος προειδοποιητὴς τοῦ κακοῦ. Εἶναι ὁ κώδων, ὁ ὁποῖος κρούεται ὅσάκις μᾶς ἀπειλεῖ ἕνας κίνδυνος. Μὰ δὲν συλλογίζεσαι; Ἂν δὲν ἦτο ὁ πόνος, θὰ μᾶς ἔκοβα κομμάτια καὶ δὲν θὰ τὸ ἐπέρναμε εἴδησι! Ἂν δὲν ἦτο ὁ πόνος, τὸ μικρὸ παιδί, μόλις ἔβγαζε δόντια, θὰ ἔτρωγε τὰ χεράκια του! Ἂν δὲν ἦτο ὁ πόνος, κάθε ἀρρώστια μας θὰ ἔμενε μέσα μας ἀνενόχλητη, θὰ ἐθερίευε, θὰ μᾶς ἐδηλητηρίαζε ὅλο τὸ αἷμα, καὶ θὰ μᾶς ἔστελλε εἰς τὸν τάφον. Συλλογίσου....

— Λέγε καὶ συλλογίζομαι.

— Ἔξαφνα σοῦ πονεῖ τὸ χέρι. Εἶνε προειδοποίησις ὅτι τὸ χέρι σου δὲν εἶνε καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν του, καὶ πρέπει πρῶτα—πρῶτα νὰ τὸ ξεκουράσῃς καὶ ἔπειτα νὰ τὸ γιατρέψῃς. Ἔξαφνα, σοῦ πονεῖ τὸ στομάχι. Εἶνε σημεῖον, ὅτι τὸ ἐστούμπωσες μὲ φαγιὰ — τὸ ὀλιγώτερον, — καὶ πρέπει νὰ πάρῃς τὰ μέτρα σου. Τί τὰ

θέλεις, φίλε μου! Καμμιὰ διατάραξις τοῦ ὀργανισμοῦ μας, καμμιὰ ἀνωμαλία τῆς λειτουργίας του, δηλαδὴ καμμιὰ ἀρώστεια, ἀπὸ τὴν ἐλαφρότερη ὡς τὴν βαρύτερη, δὲν θὰ ἠμπορούσαμε νὰ ὑποπτευθοῦμε ἐγκαίρως, ἐὰν δὲν ἦτο ὁ πόνος.

Ὁ ἀσθενὴς μὲ ἤκουε σκεπτικός. Ἐξηκολούθησα :

— Ἡ πολλὴ ἐργασία μᾶς φέρνει πόνον, ἡ πολυφαγία πόνον, ἡ κατάχρησις τῆς ἡδονῆς πόνον. Ὁ πόνος εἶνε ὁ ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς. Βάζει τελείαν καὶ παῦλαν ἐκεῖ ὅπου χρειάζεται, διὰ νὰ μὴν ἐξαντληθῇς καὶ πεθάνῃς. Εἶνε ὁ φρουρὸς εἰς τὸ παλάτι τῶν ἀπολαύσεων πῶῦ σ' ἐμποδίζει ν'ἀπολαύσῃς περισσότερον ἀφ' ὅ,τι πρέπει, ἀφ' ὅτι σηκόνει ὁ ὀργανισμός σου, ὅλα τὰ εὐχάριστα τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὸν περίπατον ὡς τὸν... ἔρωτα. Ἂν δὲν ἦτο ὁ πόνος, δὲν θὰ ἐπρόφθανες νὰ μεγαλώσῃς. Διότι, καθὼς εἴπαμεν, νήπιον ἀκόμη, θὰ ἔτρωγες τὰ κρέατά σου. Ἀλλὰ καὶ ἂν κατώρθωσες, μὲ τὰς μυρίας προφυλάξεις τῶν γονέων σου, νὰ φθάσῃς εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, αἱ ἡδοναὶ θά σ' ἐθανάτωναν ἐντὸς ὀλίγου. Ἀλλὰ σώζεσαι ἀπ' ὅλα καὶ διατηρεῖσαι ***ἐπειδὴ πονεῖς.*** Οἱ ἄνθρωποι, ὅταν καταρῶνται τὸν πόνον, εἶναι ἄδικοι καὶ ἀχάριστοι πρὸς τὸν μεγαλύτερόν των εὐεργέτην. Καὶ δὲν εἶνε μόνον ὁ σωτήριος προειδοποιητὴς ποῦ σοῦ εἶπα· ἔχει ἀκόμη καὶ μίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ μας, ὁ πόνος αὐτὸς καθ' ἑαυτόν. Ἀνακαινίζει καὶ τονώνει. Παρατήρησες πῶς, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα μακρὸν καὶ δυνατὸν πόνον, — πονόδοντον ἂς 'ποῦμε, ἢ ἰσχυαλγίαν σὰν τὴν δική σου, — ἡ διάνοια εἶνε καθαρωτέρα, διαυγεστέρα ; Ὁ πόνος μᾶς ξυπνᾷ, ὁ πόνος μᾶς γαλβανίζει, ὁ πόνος εἶνε τρόπον τινὰ τὸ θερμόλουτρον τῆς ψυχῆς. Ποτὲ δὲν ἀπέθανε κανεὶς ***ἀπὸ πόνον,*** ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε ἡ ἀσθένεια, ἀλλὰ τὸ σύμπτωμά της. Ἀπεναντίας ἔζησε δυνατώτερα κ' εὐτυχέστερα.

Ὁ φίλος μου ἐκούνησε τὸ κεφάλι καὶ μοῦ εἶπε μελαγχολικῶς :

— Καλὰ ὅλ' αὐτά, λογικά, καὶ τὰ παραδέχομαι. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι θὰ προτιμοῦσα νὰ πονῶ κἄπως λιγώτερο. Γιατί τόση

ὑπερβολὴ καί... πολυτέλεια ; Μήπως καὶ τὸ τέταρτον, τὸ δέκατον τοῦ πόνου ποῦ αἰσθάνομαι, δὲν θὰ ἔφθανε νὰ μὲ ***εἰδοποιήσῃ*** ὅτι εἶμαι ἄρρωστος, γιὰ νὰ πάρω τὰ μέτρα μου, τὰ θειοῦχα λουτρά μου καὶ τὸ σαλιτσιλάτο μου ; ...

— Καὶ σ' αὐτὸ ἀπατᾶσαι ! ἀπήντησα.

Ἂν ἐπονοῦσες λιγώτερο, θὰ τὸ ἔπαιρνες ἀψήφιστα, δὲν θὰ ἔκαμες τὴν γενναίαν, τὴν ὑπομονητικὴν θεραπείαν ποῦ χρειάται τὸ σῶμά σου, τὸ ἀρθριτικόν, καὶ τοῦ χρόνου θὰ ἦσουν χειρότερα. Πίστευσε, φίλε μου, ὅτι μόνον ὁ Θεὸς ξεύρει τί κάμνει : Ὁ πόνος εἶνε πάντοτε ἀνάλογος τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον προειδοποιεῖ. Ποτὲ δὲν περισσεύει οὔτε τόσος δά !

Ὁ φίλος μου ἀπεφάσισε πλέον νὰ πεισθῇ. Διὰ τὸ φιλότιμον ὅμως, ἔκαμε καὶ μίαν τελευταίαν ἀντίρρησιν :

— Ὅσον διὰ τὸ φρεσκάρισμα τοῦ μυαλοῦ, εἶπε μετὰ τὸν πόνον τὸ αἰσθάνομαι πράγματι. Θὰ ἐπροτιμοῦσα ὅμως νὰ τὸ ἐπιτυγχάνω... μὲ ἕνα ποτῆρι σαμπάνια.

Καὶ μὲ εἰρωνείαν, ἀλλὰ καὶ μ' ἐγκαρτέρησιν, προσέθεσε :

— Νὰ ἰδοῦμε... θὰ μ' ἀφίσῃ ἀπόψε ὁ Εὐεργέτης μου νὰ κοιμηθῶ ;

Ἀθῆναι, 1913. **ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ**

ΘΡΥΨΑΛΑ

Ὅταν ξεπέσῃ κανείς, κοντὰ στ' ἄλλα, χάνει καὶ τὄνομά του. Ἀπόδειξις τὸ σκουμπρὶ ποῦ ἅμα ἀδυνατίσῃ ὀνομάζεται τσῖρος.

Δ. Γρ. Κ.

Ὁ ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ δημοδὴς γλῶσσα εἶναι ἡ καθαρεύουσα διεφθαρμένη, εἶναι σὰν νὰ λέγῃ ὅτι ἡ τσοπάνισσα εἶναι Κυρία παρημελημένη.

Δ. Γρ. Κ.

Μερικοὶ ἄνθρωποι ἀναπτύσσουν ἀνωφελῆ δραστηριότητα, ὅπως τὸ δένδρον ποῦ οὔτε ὁ ἄνεμος ξεύρει διατὶ τὸ κινεῖ, οὔτε αὐτὸ διατὶ κινεῖται.

Δ. Γρ. Κ.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΝΥΚΤΕΡΙΝΑ ΑΠΡΟΟΠΤΑ

('Απὸ τὸ σημειωματάριον ἑνὸς ἐφέδρου)

Μωρὲ Ρωσσία θὰ τὴν κάνῃ ὁ Βενιζέλος τὴν 'Ελλάδα!..... Διηρωτῶντο οἱ 'Επτανήσιοι στρατιῶται, κύπτοντες ὑπὸ τοῦ γιλιοῦ τὸ βάρος, τουρτουρίζοντες ἀπὸ τὰ χιόνια καὶ τὰ κρούσταλα τοῦ σκληροῦ χειμῶνος ἀγκομαχοῦντες ἀπὸ τὸ ξεψυχηστικὸ ἀνέβασμα ὀρέων θεοράτων, κουρασμένοι, πεινασμένοι, βρεγμένοι καὶ ἐλεεινοί.

— Μωρὲ Ρωσσία θὰ τὴν κάνῃ ὁ Βενιζέλος τὴν 'Ελλάδα.α.α.α.α!

Προήλαυνε ὁ στρατὸς ἀπὸ τὴν Κορυτσᾶν πρὸς τὴν βόρειον Ἤπειρον διὰ μέσου τῆς ὀρεινῆς καὶ χιονοφορτωμένης Κολώνιας τῆς ἀγρίας καὶ ἀπροσπελάστου, διὰ μέσου ἀνηφόρων καὶ κατηφόρων στενῶν καὶ δρόμων κρουσταλιασμένων, χαλασμένων, χωρὶς οἱ στρατιῶται νὰ σταθοῦν χωρὶς νὰ φᾶν, χωρὶς νὰ ξεκουρασθοῦν διόλου.

Εἶχε βγῇ ἡ ψυχή τους πειὰ αἰωνίως ἐβάδιζον, ἐμάχοντο, ἐπροχώρουν καὶ ποτὲ δὲν ἔφθαναν. Μῆνες τώρα! ποῦ πηγαῖναν;.... Καὶ τί ἤθελαν ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὰ ἄγρια ἐκεῖνα μέρη, ποῦ ψυχὴ

ἀνθρώπου δὲν ἐφαίνετο καὶ ὅπου πάγωνε τὸ αἷμα τους μέσα στὶς φλέβες ἀπὸ τὸ κρύο!.... Πολλοὶ ἀπὸ τὸ κρύο ἐπεθάνανε καὶ ἄψυχοι καὶ ξυλιασμένοι ἐκείτοντο στὶς ἄκρες τῶν μονοπατιῶν, μέσα στὰ λυμνὰ χαμόκλαδα, σκεπασμένοι μὲ τοὺς μανδύας των, ὡς νἄρθῃ τὸ μηχανικὸ καὶ νὰ τοὺς θάψῃ.....

Στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου πᾶμε

— Μωρὲ ποῦ πᾶμε, ε,ε, ε,ε,ε,ε!

— Ξέρω κι' ἐγώ, στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου πᾶμε,ε,ε, ε,ε,ε,ε!

* * *

Κάπου κάπου φενότανε κανένας κακομοίρης ἄνθρωπος μ'ἕνα δισσάκι φορτωμένος, καὶ προσπαθοῦσε νὰ πωλήσῃ ὅσο μποροῦσε ἀκριβὰ καπνό, τσίπουρο καὶ καραμέλλες στοὺς στρατιῶτες. Ἕνα σιγαρέττο εἴκοσι λεπτά.

— Πόσο τὸ μπακέτο;

— Δύω καὶ τριάντα!

— Δύω νὰ εἶναι οἱ μέρες σου μωρὲ κλέφτη!.... ἀκοῦς δύω δραχμές. Μωρὲ τόσο δὲν ἀξίζει ὅλο τὸ χωριό σου, καὶ ὅλη, ἡ περιφέρεια!.....

Προσπαθοῦσε νὰ πωλήσῃ ὅσο μποροῦσε ἀκριβά.

Κ' ἐστραβούσανε σκυφτοί, τὸ μαρτυρικό τους δρόμο, ἄγριοι, ἀπηλπισμένοι: « Κλέφτε ε ε ε ε ε ε ε »

— Μουρμουρίζοντας, σὰν νὰ δάγκωναν τὴς λέξεις.

— 'Ανάθυμα σὶ Βενιζέλο!... Ἤρθις νὰ χάσῃς τὸ ἄνθος τσὴ 'Ελλάδος γιὰ ἔξ στραγαλατζῆδες.

* * *

Ἀνεβήκανε στὸ ἀναμοδαρμένο Κιάρι, κατεβήκανε στὸ Ἐλμινς τὸ φτωχὸ καὶ σὲ λίγο ὁ στρατὸς εἰσέβαλλε εἰς τὴν πρωτεύουσα τῆς Κολωνίας τὴν Ἐρσέκα. Τὸ χιόνι ἕνα μπόϊ, καρδιὰ χειμῶνα πειά, κρύο πεθαμός. Ψύλωμα χίλια καὶ παραπάνω μέτρα. Τρόφιμα δὲν εὑρίσκοντο πουθενά, ὁ ὑποχωρῶν ἐχθρὸς τὰ πάντα εἶχε σαρώσει καὶ ὅσοι ἐπρόφθασαν ἐτρύπωσαν στὸν ἅϊ-Γεώργη, τὴν πέτρινη ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ, νεόχτιστη καὶ στολισμένη, ποῦ σᾶν γλυκὰ ματάκια, τὰ καντύλια ἀναμμένα τοὺς ἐκύτταζαν. Ἔπεσαν σᾶν ξεροὶ νὰ κοιμηθοῦνε. Σᾶν Κερκυραῖοι ὅμως καλομαθημένοι, ὅπου ἦσανε, πρὶν κοιμηθοῦν ἐβγάλλανε τὴς λασπωμένες τὴς ἀρβύλλες των, ἔφκιασαν τὸν γιλιὸ προσκέφαλο, ἔστρωσαν τὸ ἀντίσκηνο καὶ ἐδιπλώθηκαν καλὰ εἰς τὴς κουβέρτες...

* * *

Ἐτρύπωσεν στὸν ἅϊ Γεώργη

Ὅλη τὴν νύχτα κατέβαινε ἀπὸ τὸ Κιάρι ὁ στρατός· ἀνεμόχιονο ἔκαιγε τῶν ἀνδρῶν τ' αὐτιὰ καὶ τὸ βαθὺ σκοτάδι νὰ σκοντάπτουν καὶ νὰ στουμπίζωνται εἰς τοὺς κορμοὺς καὶ τὰ λιθάρια. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, σᾶν Καλλικάντζαροι σβέλτοι καὶ ἐλαφροί, νὰ καὶ φανήκανε καὶ καμμιὰ δεκαπενταριὰ εὐζῶνοι. Ξυπόλητοι καὶ ξεσχισμένοι ἀπὸ τὰ δάση καὶ βουνὰ ποὺ πέρασαν, ἀναμαλλιασμένοι καὶ ἐλεεινοὶ μὰ εὔθυμοι καὶ γελαστοὶ καὶ ἀεικίνητοι σᾶν τὰ «Ἰουλάπια». Δὲν βλασφημούσανε γιὰ τὴν κατάστασι μὰ κύτταζαν νὰ βροῦν ἀπάγγειο νὰ τρυπώσουν. Τὸ θαμποφώτισμα τῆς ἐκκλησιᾶς τοὺς εἵλκυσε καὶ μπῆκαν σᾶν ἀέρας μέσα. Οἱ Κερκυραῖοι οὔτε

τοὺς ἐννοιῶσαν κἄν. Βαρειὰ εἶχαν παραδοθεῖ στὸν ὕπνο ποῦ ἀπάλυνε γλυκὰ τὴν κούρασί τους...

Χῶρος ὑπῆρχε καὶ γιὰ τοὺς εὐζώνους καὶ χωρὶς πολλὰ-πολλὰ ἐπέσανε κι' αὐτοὶ σὲ μιὰ ἄκρη καὶ κοιμηθῆκαν !..

Νύχτα ὅμως ἤρθανε οἱ εὔζωνοι καὶ νύχτα ἔπρεπε νὰ φύγουν. Μιὰ ὥρα πρὶν χαράξῃ σηκωθήκανε, ἐδέσανε τοὺς γιλιούς των, μὰ καθὼς κυττάζαν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ εἶδαν τὰ βγαλμένα ποδήματα τῶν Κερκυραίων, καινούργια καὶ θερμὰ ποῦ μόλις βγήκανε ἀπὸ τὴν ἀποθήκη.

Φανήκανε μερικοὶ εὐζῶνοι

Δὲν χάσανε καιρό, τ' ἀλλάζουνε μὲ τὰ δικά τους, ἀφίνουν τὰ καταξεσχισμένα καὶ χιλιότρυπα εὐζωνικὰ καὶ φοροῦν τῶν φαντάρων τὰ γερά.

Σᾶν φαντάσματα μὲ τὸ σκοτάδι ἤρθανε καὶ σᾶν φαντάσματα χαθήκανε μὲ τὸ σκοτάδι...

Οὔτε τοὺς ἔννοιωσε κανείς !..

* * *

Εἶχε ξημερώσει γιὰ καλά.

Ἕνα μουντό, σταχτὶ φῶς κατέβαινε ἀπὸ τῆς ἐκκλησιᾶς τὰ παραθύρια. Τὰ καντυλάκια ἀπὸ ὥρα τσιτσιρίξανε καὶ σβῦσαν, ὅταν οἱ Κερκυραῖοι ἐξυπνήσανε. Ἐγυρίσανε δεξιᾷ κι' ἀριστερᾷ καὶ τέλος σηκωθῆκαν νὰ ντυθοῦνε. Κυττάζουνε γιὰ τὴς ἀρβύλλες !... Πουθενά ! Στὴ θέσι τῶν δικῶν των, κάτι ἄλλα παπού-

Ὅτι εὕρισκαν φοροῦσαν οἱ εὐζῶνοι.

τσια, κουρέλια ὑποδημάτων μᾶλλον παρὰ ὑποδήματα, ἔχασκαν, σᾶν νὰ τοὺς ἀναγελοῦσαν.

— Ὦ διάλε! Ὠρὲ μὴν εἶδες τσὴ ἀρβύλλες μου;

Ἀλλὰ ὅλοι ζητοῦσαν τὰ δικά τους! Στὴ θέσι ποῦ τ' ἀφήσανε δίπλα στὸ κοιμηθιό τους, χίλιων εἰδῶν πέτσινα μπαλώματα, τσαρούχια καὶ ἀρβύλλες καὶ γεμενιὰ καὶ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ὑποδήματα (ὅτι εὕρισκαν φοροῦσαν οἱ εὐζῶνοι) τρύπια καὶ σχισμένα, λυωμένα, λείψανα καὶ σκουπίδια παπουτσῶν τοὺς περιμέναν!..

Ἔμειναν σᾶν ξεροὶ μὲ τὰ παληοπάπουτσα στὸ χέρι, μὴ δυνάμενοι τὸ γεγονὸς νὰ ἐξηγήσουν, ἄφωνοι ἀπὸ τὴν κατάπληξι, καταπτοημένοι, ταραγμένοι ἀπὸ τὸ ἀνεξήγητο, τὸ ὑπερφυσικὸν τοῦτο γεγονός!

Ἐκυττάζοντο ἀναμεταξύ των, σᾶν νὰ ρωτοῦσαν μὲ τὰ μάτια των τρομαγμένοι πρὸ τῆς μεγάλης δυστυχίας τῆς ξυπολησιᾶς ποῦ τοὺς περίμενε. Ἐκύτταζαν δεξιὰ κι' ἀριστερά. Ἐβγήκανε στὴ θύρα γιὰ νὰ ἰδοῦνε, μήπως ἐξηγήσουν τὸ μυστήριον, μὰ ἡ πόρτα ἦτανε κλεισμένη ὅπως τὴν ἄφηκαν τὸ ἀποβραδύς, καὶ ἔξω ἐρημία καὶ νέκρα ἐβασίλευε, ψυχὴ δὲν ἐφαίνονταν πουθενά, κρύο θανατερὸ κοκκάλωνε καὶ παχὺ ἔπεφτε—ἔπεφτε ἀδιάκοπο τὸ χιόνι.

—Ὠρὲ μὴν εἶδες τσὴ ἀρβίλλες μου;

Κυττάζανε μέσα στὴν ἐκκλησιά, τίποτε δὲν ἐμαρτύρει τοὺς εὐζώνους ποῦ περάσαν. Ἄδειος καὶ σκονισμένος ὁ γυναικωνίτης, σὲ μιὰ ἐπίσημη καὶ ἱερὴ πιγὴ τὸ ἱερό, ἀδειανὲς ἡ ἄκρες καὶ γυμνὰ τὰ στασίδια καὶ ἡ θέσεις τῶν ψαλτῶν. Μόνον γαλήνιοι, λαμπροὶ κι' ὡραῖοι, μέσα εἰς τὰς καταχρύσους τὰς ἐνδυμασίας των, ζωγραφιστοὶ ἴσταντο στὸ τέμπλο οἱ ἅγιοι ποῦ εὐλογοῦσαν.

Οἱ Κερκυραῖοι δὲν ξέραν τί νὰ ποῦν! Πῶς ἐχαθῆκαν τὰ παπούτσια καὶ πῶς βρεθῆκαν τοῦτο τὸ πλῆθος τῶν κατεξεσχισμένων καὶ στὴ θέσι τους. Κυτταχθῆκαν μ' ἀπορία.

— Βρέ Πιών, η, η, η, η, η;

— Ἔ;

— Μωρὲ Πιών εἶπα, α, α, α, α, α;

— ἔ, ἔ, ἔ, ἔ, ἔ;

— Βρὲ Πίων, μωρὲ ἐδῶ κλέβουνι κι' οἱ ἅγιοι!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ *σώμ.* ***48,*** Ἀντ. Οἰκιάδης, Σπυρ. Κωνσταντινίδης' Ἐλευθέριος Ταπηνός, Ν. Μηνιάτης, Χρ. Στ. Καρέτσης, Ἰωάν. Ε. Λαζίδης, Ν. Π. Κακουλίδης, Θ. Κεσσίσογλους, Π. Χ'' Ἀναστάσιος, Μ. Χαζαπησελης, † Ἀρχιμ. Ν. Νικολαΐδης. Οἰκονόμος Λεόντιος, Μιλτ. Μ. Καραβοκύρης, Ν. Μωδέπης σώμ. 2, † ὁ Β. Ἄνθυμος, † ὁ Χαλδείας Κερασοῦντος σώμ. 2, Ἰ. Δ. Μαυρίδης, † ὁ Μ. Ἀρχ. Καλλίνικος, Ἀ. Ζαχαριάδης, Δημ. Φῶτος, Παῦλος, Κινθετζῆς, Κ. Καλπακτσόγλους, Ἱεροδ. Γεώργ. Μισαηλίδης, Ἱεροδ. Εὐθύμ. Καβακόπουλος Μιμῆκος Α. Χαμουδόπουλος, Ἰορδάνης Ρουμή, Χρ. Παπαϊωάννου.

Φροντίδι κ. ***Ν. Γιαννούση*** (Ἐθνικὸν Λύκειον).

Ἰ. Δαλαμάγκος, Εὐστ. Μαυρίδης, Β. Τριχόπουλος, Κ. Πολυχρονιάδης, Γ. Μαρῖνος. Κ. Κόντος, Δ. Κυρούδης, Χρ. Πασχαλίδης, Ν. Μιλαλίδης. Κ. Μαυρίδης, Β. Πανταζῆς, Ν. Σκαναβῆς, Ἅγγ. Πανουργιᾶς, Χ. Μορκίδης, Δ. Ἰωαννίδης. Κλ. Σεΐνογλου, Μ. Τσαούσογλους, Μ. Δελακουρίδης, Τιμ. Κρυσταλίδης, Α. Ἀδαμαντίδης, Πρ. Οὐγουρλόγλου, Εὐδ. Κόκκας, Δ. Φαλτίδης, Β. Ταστσόγλου, Σ. Λεμονίδης, Α. Μαυρόπουλος, Σ. Γιαμαλίδης, Ν. Δημητρόπουλος, Κ. Κωνσταντινίδης, Ν. Γιαννούσης.

Φροντίδι κ. ***Στυλιανοῦ Ἀντωναράκη***

Ἰ. Ἀντωναράκης, Στυλ. Κωνσταντουλάκης, Μ. Μουτσάκης, Ὄλγα Σφακιανούδη, Εὐθ. Ραλάκη, Δέσ. Δημιήδη, Ἀρετὴ Ι Χαννάκης, Ἀδελφοὶ Βαλιάδου, Ἰ. Χαλιωρῆς, Π. Χαννάκης, Σ. Πλατίδης,

Δ. Μακαριγάκης, Ἐλ. Θωμάδης, Ν. Δασκαλόπουλος, Σ. Ξηδόπουλος, Θ. Ξηδόπουλος, Ἀν. Καλλιόδης, Ἀν. Νιανιαχᾶς, Π. Παναγιωτίδης, Μ. Γιάμαλάκη, Γ. Βακαδημόπουλος, Σ. Σέργολου. Π. Κλινόπουλος, Σ. Ζωγράφος, Κ. Πολύζος, Ἀ. Ἰωβίδης, Γ. Κουμῆς, Κ. Ἀποστολόπουλος, Σ. Κορούσης, Ν. Πετσαλῆς, Σ. Εὐαγγελίδης.

Φροντίδι κ. ***Παύλου Δ. Ποταμιάνου***

Th, Calligas, Σ. Σταυρίδης, Κ. Θεολογῆς, Α. Ψάλτης, Γ. Δεμῆρος, Π. Καραπετρόπουλος, Π. Τζανετᾶτος, Ν. Βελτρᾶς, Γ. Ζῆζος, Γ. Διαμάντογλου, G. Vastardis, Κ. Δάγγουλας, Δ. Δοκαιανός, Γ. Καλόγιαννος, Π. Καλαΐτης, Κ. Σακελλαρίδης, Ἀλ. Σοβάνογλου, Κ. Νικολαΐδης, Π. Φωτίου, Σ. Ἀγγελόπουλος, Ἀθαν. Μαυρίδης, Τ. Μίχας, Π. Ποταμιᾶνος.

Φροντίδι κ. ***Κωνσταντίνου Α. Κάρλου***

Γερ. Κάρλου, Κ. Ἠλιοῦ, Θ. Ματούδης, Κ. Γεωργανόπουλος, Φ. Πουργούδης, Εὐθ. Βαμβάκος, Γ. Γκογκόνης, Ν. Παπᾶς, Σ. Τσιτσόπουλος Ζ. Κόντης, Σ. Σκοκοτᾶς, Χρ. Σκοκοτᾶς, Ἠλ. Σιδέρης, Α. Ζαχαρόπουλος, Εὐ. Μουτουγιάννης, Κ. Χαραλαμπίδης, Σ. Κούσης, Ι. Σβελέκης, Κ. Μανδηλᾶς, Ι. Κατσούδας, Ν. Χαριτονίδης, Κ. Σιταρᾶς, Χ. Σαλταφερίδης, Χ. Χαρισιάδης.

Φροντίδι κ. ***Π. Ἀντωνέλλη***

Β. Πανόπουλος, Α. Ἐλευθεριάδης, Σ. Βραχόλας, Π. Πανόπουλος, Γ. Ἀπέργης, Α. Στεργίου. Θάλεια Πολυγιάννη, Στ. Νεόκοσμος, Χ. Δημητριάδου, Δ. Χαβιαρόπουλος, Π. Ἀπέργης, Ἐμ. Ἀντωνιάδης, Ι. Παγάκης, Ι. Μαριόρης, Γ. Μπόνης, Θ. Κολυβᾶς, Σ. Ἰακώβου, Ι. Ἰακώβου.

Φροντίδι κ. ***Τρ. Ἠλιάδου***

Γρ. Ἠλιάδης, Α. Ἠλιάδης, Γρ. Διαμαντόπουλος, Β. Διαμαντόπουλος, Ν. Δζιρίνης, Ἀχ. Διαμαντόπουλος, Ἰπ. Τονάρας, Εὐάγ. Κινός, Α. Ἀχουζαρίδης, Α. Λαγουδάκης, Γ. Διακόπουλος, Ν. Πάνδολος, Α. Δόκος, Ν. Λαγούτης, Ν. Κοσματόπουλος, Ἠλ. Ἀναστασιάδης. Τρ. Στεργίου, Β. Πανολορίδης, Κ. Παξιμαδᾶς, Δ. Τσίτσος, Ἀντ. Γουγούσης.

Φροντίδι κ. ***Δ. Ι. Φράγκου***

Α. Εὐστρατιάδης, Σ. Γεωργουλάκος. Ν. Ψαρρός, Γ. Γκουζέλης, Χ. Κοριζόπουλος. Β. Κεχαγιᾶς, Δ. Σταμπουλῆς, Η. Λεκός, Ι. Κυριάκογλου,

Χ. Κουδῆς, Ι. Κουρμπάσης. Ν. Τσονίδης, Δ. Γιάνκιοζ, Γ. Βακιρδζῆς, Τ. Κευξαδῖνος, Β. Ἀνδρεάδης Μοσ. Λαγούρα, Γ. Κοροΐσης, Ε. Περβάνογλου Μ. Δεστούνης.

Φροντίδι κ. ***Ἀναστασίου Μαγγίνα***

Δ. Διακρούσης, Ν. Δουρώνης, Δ. Φενερλῆς, Ν. Παγώνης, Μ. Ἀναγνωστόπουλος, Φ. Κομνηνός, Β. Βασίλογλου, Ἀ. Παραπαντόπουλος Ἀν. Μαγγίνας, Ι. Μαδυτινός, Β. Βασιλειάδης σώμ. 2, Σωκρ. Παπανικολάου.

Φροντίδι κ. ***Κ. Πουλεροῦ***

Γ. Καρακατσόπουλος, Σ. Λεωντιάδης, Ν. Νύκτας, Δ. Πανταζῆς, Κ. Λεοτσάκος, Δ. Βελάνης, Θ. Ραπτόνης, Λ. Κουτρίδης, Σ. Ἀμυγδαλάκης, Ι. Μαρουκάκης. Ν. Τσικάλας, Γ. Μοῦστος, Π. Συγούνης, Δ. Γεώργαλος, Α. Ἀργυράκης, Κ. Ζαφειράκης, Θ. Σικαλᾶς, Γ. Νύκτας, Α. Σγουρίδης, Σ. Τσούμας.

Φροντίδι κ. ***Γρ. Πεσκετζῆ***

Α. Ἀντίπας. Τ. Dealton, Β. Πεσκετζῆς, Ε. Τιβέριος. Ν. Παντζίδης, Ε. Μιχαηλίδης, Ξ. Ζῶτος, Μ. Βερνάρδος, Κ. Πεσκετζῆς, Σ. Δελαγραμμάτικας, Π. Χρεβατόπουλος, Τ. Ἰωαννίδης, Π. Καλμικίδης Π. Μισιγγριάδης Εὐρ. Λαουτάρης, Δ. Κατσαούνης. Ι. Χρυσοβέργης, Ἀσπ. Καλογεράκη, Κ. Ἀναστασιάδης, Φ. Ἀθανασιάδης.

Φροντίδι κ. ***Κ. Καλογεράκη***

Λ. Κρασσᾶς, Κ. Γγράβας, Κ. Χριστόφσκη, Δ. Ζαφειρόπουλος, Δ. Κωνσταντινίδης, Χρ. Νουσιάδης, Δ. Καραπετάκης, Λ. Λαζαρίδης, Σ. Καλπίνης, Μ. Ἀναγνωστόπουλος, Μαρ. Μέλα, Αἰκ. Γεωργαλᾶ, Ἀλέξ. Θεοχαρίδης, Γρ. Ἀνεστίδης, Β. Τσιμπουκέλης, Β. Χριστοφορίδης, Ἀ. Ἀνταβαλλόγλου, Μ. Χαζαράκη, Κ. Ζαχαρόπουλος. Θ. Λάμπογλου.

Φροντίδι κ. ***Ν. Καστανάκη***

Εὐσ. Καστανάκης, Λ. Εἰκιντζῆς, Α. Φωρέντζης, Ε. Καστανάκη, Ε. Natti, Κ. Κόγτας, J. Hanke, H. Seidnei, M. Nahoum, X. Sykisti, D. Diamandoglou, Π. Εἰκιντζῆς, Α. Σινιόσογλου, Μ. Σινιόσογλου, Τ. Καζέπης, Α. Ἀνδρειωμένος,

Φροντίδι Δος ***Ν. Ἀλγιανάκη καὶ Κοντογιάννου***

Χαρ. Τριανταφυλλοπούλου, Ζωὴ καὶ Μαρ. Ἰωαννίδου. Χ. Παπᾶ-Ἰωάννου, Σ. Ἀναστασόπουλος, Χ. Μπέρβος, Κ. Γούδα. Α. Φιλίντας, Ἀφροδ. Κοντογιάννη, Βασιλ. Σιδέρη, Αἰκ. Ἰωαννίδου, Ζωὴ Ἀγγελίδου, Κ. Γρηγοριάδης, Ν. Morano, Θ. Σιβρῆς.

Φροντὶδι κ. ***Κ. Μαζυτινοῦ***

Α. Γεωργιάδης, Μ. Βιντόνης, Α. Μαυροκορδᾶτος, Ε. Εὐσταθιάδης, Ν. Τσούρης, Γ. Γεωργόπουλος, Ν. Λογίδης, Σ. Βουτυρᾶς, Ζαρόκωστας, Μ. Λουλουδόπουλος. Π. Γαβριηλίδης, Σ. Κωνσταντινίδης.

Εὐγενεῖ φροντίδι Δος ***Ρεγ. Βλάχου***

Βαλεντίνη Μπέμπου, Ρεγ. Βλάχου. Ἰωάν. Κοβαλακίδου, Ζαρ. Κοβαλακίδου, Δ. Ἔξαρχος, Ἀνώνυμος Ἕλλην, Γ. Ζαχαράκης, Ὁλυμ. Παπαγιάννη, Γ. Καπονίδης, Ζην. Ἀγγελικοῦ, Βασ Παπαδοπούλου, Σοφία Δανασῆ.

Φροντίδι κ. ***Δ. Λαμπαδίτου***

† Ἀρχ. Δ. Κανέλλης, † Ἱερ. Βασίλειος. Δ. Λαμπαδίτης, Χ. Κουκίδης, Θ. Ἀναστασιάδης, Σ. Κοκωνίδης, Εὐθ. Παπαδημητρίου, Π. Παχείδης, Ἰ. Θεοδοσᾶτος, Λ. Δρόλλας, Ἀν. Μανδᾶς.

Φροντίδι κ. ***Π. Ἰωαννίδου***

Μ. Τσαούσογλου σώμ. 2, Τ. Τσαούσογλου 2, Α. Τσαούσογλου, Μ. J. Fua σώμ. 2, Γ. Ἰωαννίδης, Ἀ. Μαξιμιάδης, Ι. Γ. Ἰωαννίδης, Ἰ. Γιαννόπουλος.

Φροντίδι κ. ***Μ. Κωνσταντινίδου***

Γ. Κωνσταντινίδης, Φ. Μαυρομμάτη, Ι. Καπλάνογλους, Ὀρέστης Κωνσταντινίδης, Γ. Θεοδωρίδης. Χρ. Πολυχρονιάδης, Σάβ. Τζῆμος, Ἰ. Κωνσταντινίδης, Χρ. Χρηστίδης.

Φροτὶδι κ. ***Κ. Κουρίδου***

Φ. Ἀβραμίδης, Γ. Πανίδης, Δ. Διδασκαλικός, Γ. Χρηστίδης, Κ. Μουταυρίδης, Γ. Ἐριμοζόγλους, Χ. Κάλφας. Γ. Ἀλεξιάδης, Κωνσταντ. Ἀρχιτεκτονίδης.

Φροντίδι κ. ***Κ. Ζησιάδου***

Γ. Βλαστός, Ἀρ. Δημητριάδης, Εὐάγ. Κιουλάπης, Ν. Κυπριώτης, Ι. Δασκάλογλους, Κ. Ζησιάδης, Κ. Κωνσταντινίδης, Ἀλ. Ἰορδανόπουλος, Noël Agapiadi, Ἀθ. Σουβατζίδης, Ἐ. Τσαλιμόπουλος.

Φροντίδι κ. **Ἀλεξάνδρου Χατζοπούλου**

Π. Ἐξακουστός, Β. Λίτος, Γ. Καμπούρογλους, Α. Ἰατρόπουλος, Γ. Γεωργιάδης, Π. Πολυχρονίου, Δ. Χέλμης, Κ. Μαγκακόνης, Δημ. Πετροπουλιάδης, Μ. Σουβατζόγλους, Π. Παπακωνσταντῖνος, Ἀ. Κάζογλου, Ἀλέξ. Χατζόπουλος, Ν. Λαγούτης.

Φροντίδι κ. **Δ. Σ. Γεωργοπούλου**

Στ. Γεωργόπουλος, Ροθ. Γεωργόπουλος, Ἀρ. Μακρῆς, Σαρράντης, Π. Α. Κωνσταντίνου, Μ. Ἀδελφόπουλος, Κ. Τζίβανης, Δ. Σταματίου, Ἐρ. Ζαννῆς, Γ. Κωνσταντίνου, Ἀθ. Γ. Πολ, Α. Καρπέτης, Θ. Δούμα, Δ. Θαλασσινός, Α. Λυκούδης, Ἀσμόντε Ρησόρ, Ν. Γ. Π. Ν. Γεωργίου, Π. Σταματίου Α. Μανήλης, Δ. Χρήστου, Δ. Τζιβρᾶς, Κ. Ἀποστολίδης, Κ. Λυκούδης, Λ. Νικολαΐδης, Κ. Καραντινός, Η. Σάββας, Α. Ξενάκης.

Εὐγενεῖ φροντίδι 1ος **Ὄλγας Σμυρναίου**

Ἀμαλία Καλεντζοπούλου, Φλωρεντία Καλλιβρούση, Πολυξένη Θερεούλη, Αἰκ. Κυριαζῆ, Ἰάκωβος Παπαδόπουλος, Ἀνδ. Μισαηλίδου, Ἀγαθὴ Καλούτση.

Φροντίδι κ. **Νικολάου Κουρέως**

Ν. Κουρεύς, Τηλ. Μαυρίδης, Τρ. Τριανταφυλλίδης, Ξεν. Ἀκογλου, Π. Ἀναστασιάδης, Δ. Σιλβέστρου, Α. Κοσμίδης, Α. Ἰωακειμίδης, Δ. Κράντας Θ. Θωμαΐδης, Β. Καρακάς, Σάβ. Δημητριάδης, Κυρ. Κορνεμίδης, Εὐστ. Μανουσαρίδης, Θ. Γουνόπουλος, Σ. Γουνόπουλος, Κ. Κοσμίδης, Θ. Λεωνίδης Γ. Ἑρμείδης, Παῦλος Παύλου, Χ. Ἐλευθεριάδης, Α. Ψωμιάδης, Μιχ. Ἰωακειμίδης, Δ. Μελίδης, Ζ. Λεπτουργός.

Φροντίδι κ. **Π. Μ. Χαλοπούλου**

Μ. Εὐαγγελίδου, Α. Φωτίου, Κ. Κωνσταντινίδης, Ι. Χαλόπουλος, Ἐλευθερίω Χαλοπούλου, Χρ. Βόοζεμπεργ, Α, Βασιλείου, Ν, Κυριακόπουλος, Η. Γεωργόπουλος, Κ. Σταματιάδου, Ν. Παπαστεργόπουλος.

φροντίδι κ. **Π. Ἐμμανουηλίδου**

Εὐφρ. Μιχαηλίδου σωμ. 6, Ἀρ. Ψαλτιάδης, Σ. Ἀποστολίδης, Ν. Γεροντάκης, Γ. Μολένης, Π. Ἀποστολίδης, Αἰμ. Κουμαριανός, Ι. Σεβαστός, Σωτήρ. Τελινῆς, Ἐλ. Ὀρφανίδου, Γ. Κυριαζόπουλος, Γ. Εὐθυμόπουλος, Κ. Λαμπρίδης,

Φροντίδι κ. **Μ. Μιχαηλίδου**

Μιλ. Μιχαηλίδης, Μ. Μορφιάδης, Κ. Ζαχαριάδης, Δ. Ἰακωβίδης, Ε. Γ. Μουράτογλους, Γ. Πακλατζόγλου, Ε. Ι. Μουράτογλους, Ι. Ἀγιάνογλους, Γ. Χρηστίδης, Μ. Ἀπολλωνάτου, Α. Ἀποστολίδης, Κ. Κωνσταντινίδης.

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. **Γ. Πετροπουλιάδου**

Κ. Γκαρῆς, Ἀ. Λιαρβίννης, Κ. Στεργίου, Ι. Ρουμάνης, Σ. Παπούλης, Π. Μεσολογγίτης, Χρ. Κάζογλου, Εὐάγ. Ραστόπουλος, Α. Δημητρακόπουλος.

Φροντίδι κ. **Εὐάγ. Καραμάνου**

Λίμ. Μίχα, Εὐγ. Καραλόγλου, Π. Μέξης, Χρ. Βορδόπουλος, Εὐθ. Καραμάνου, Α. Βασματζίδης, Α. Χ'' Ἀθανασιάδης.

φροντίδι κ. **Β. Βετσοπούλου**

Ἀ. Ζιντζιρλῆς, Ν. Δούκας, Ν. Περόνης, Β. Τσωντῆς, Γ. Παγώνης, Β. Βετσόπουλος.

Φροντίδι κ. **Ἀθ. Οἰκονομίδου**

Ι. Κιρμανίδης, Μ. Παππᾶς, Στ. Κωλυτός, Δουσὰν Αὐκέριος, Ι. Ρηγός, Π. Οἰκονομίδης, Ἀντ. Οἰκονομίδης.

Φροντίδι κ. **Γ. Σούρλα**

Αἰκ. Βιζουκίδου σώμ. 2, Γεώργ. Σούρλας σώμ. 2, Κωνστ. Σούρλας, Ἀντ. Σούρλας.

Φροντίδι κ. **Κωνσταντίνου Κουβέρη**

Γ. Κ. Θεοδωρίδης σώμ. 4, Π. Παλαιολόγος 2, Β. Μαργαριτώφ σώμ. 2, Κ. Βουμιανίδης, Ἀθηναδώρου, Κ. Κουβέρης.

Φροντίδι κ. **Φ. Ε. Ἰωάννου**

Χαρ. Ζαχαριάδης, Ἀν. Γεωργίτσης, Ἰωάννου Μακρίδου, Ἀ. Δανιηλίδης, Ἀλεξάνδρα Στούτσου, Φ. Ε. Ἰωάννου.

Φροντίδι κ. **Μ. Μιχαηλίδου**

Χρ. Τσαούσογλου σώμ. 2, Μ. Μιχαηλίδης, Δίς Μαδέλλη, Ἀ. Φοντάνα, Π. Κεχαγιόγλου.

Φροντίδι κ. **Ἰ. Ραφτοπούλου**

Ἑλένη Καριοφύλλου, Στ. Ράμμου, Αἰκ. Ὀρφανίδου, Μαρ. Μαραγκοῦ, Ἐμμ. Λαλιᾶος, Ἄννα. Ξάρχου.

Φροντίδι κ. **Ἰ. Μαναζανίδου**

Εὐαγ. Σταματίου, Ἐμ. Λασκαρίδης, Β. Σαράντης, Ν. Μαρύφογλου, Πρ. Σουμπούλογλου, Θ. Γιαζιτζόγλου.

Φροντίδι κ. **Ἰ. Π. Μιχαλινοῦ**

Ἰ. Μιχαλινός, Π. Πασχαλίδης, Ν. Δάλλας, Ἀντ. Ἐλευθερόπουλος.

Φροντίδι κ. **Κ. Βαλαβάνη**

Γ. Παχτίκος, Π. Ραμφιάδης, Π. Φωτιάδης, Γ. Ἀλβέρτης.

Φροντίδι κ. **Εὐαγ. Γοργία**

Φεβρονία Σγουρῶφ, Ἀννέτα Μενεξέ, Ὄλ. Παχείδου, Θ. Παπαδόπουλος.

Φροντίδι κ. **Σ. Μεριᾶ**

Σ. Μεριᾶς, Γ. Γκικάδης, Ξ. Ψυλλίδης, Ο. Μεριᾶ.

Φροντίδι κ. **Ἰ. Εὐθυμιάδου**

Γ. Εὐθυμιάδης, Ὀρ. Μιχαηλίδης, Ἠλ. Μπάμπης, Φώτ. Τζελλάτης.

Φροντίδι κ. **Π. Καραμάνου**

Γ. Δρίτσας, Κ. Μεμαρίδης, Θ. Κυριαζῆς, Π. Καραμᾶνος.

Φροντίδι κ. **Α. Βαφείδου**

Α. Βαφείδης, Ἀθ. Οἰκονομίδης, Θ. Σωτηράκης, Γ. Μάρκου, Ἀρ. Μόδας.

Φροντίδι κ. **Δ. Α. Τζαβάρα**

Μ. Ζιρμόπουλος, Μ. Βαφειάδης, Στ. Δουλᾶς, Ἀρ. Δανιηλόπουλος Δ. Α. Τζαβάρας.

Φροντίδι κ. **Γ. Κεσίσογλου**

Χαρ. Κλιμεντίδης, Θ. Κεσίσογλους, Γ. Κεσίσογλους, Ν. Καϊναδάν, Τέρπανδρος Δαυΐδ.

Φροντίδι κ. **Θ. Παπαδοπούλου**

Ι. Παπαδόπουλος, Β. Σκουφίδης, Αἰκ. Τσίκογλου, Γ. Δημητριάδης.

Φροντίδι κ. **Ορ. Σκαναβίδου**

Β. Σ. Ἰ. Μπέλλας, Ι. Λόγια, Ι. Κροκόδειλος, Κ. Μπαμπᾶς, Ἀρ. Δουμάδης, Γ. Μ. Π.

φροντίδι κ. **Ν. Πρίφτη** *(Πζστ. Δύκειον)*

Γεώρ. Λαμποβιτιάδης, Ν. Στεφανίδης, Κορ. Καρυοφύλλης.

ΕΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ

Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον Τραπεζοῦντος

Τάξις Γ' Σ. Ι. Ἀσλανίδης, Σ. Λ. Ἀσλανίδης, Π. Παπαδόπουλος, Γ. Ἀλεξανδρίδης, Γ. Ἀδαμίδης, Β. Παπαδόπουλος, Χρ. Βαφειάδης, Η. Γρηγοριάδης, Χ. Φωτιάδης, Σ. Συτμαλίδης.

Τάξις Δ' Α. Λαμπριανίδης, Ν. Παναγιωτίδης, Λ. Μακρίδης, Π. Ἐξαρχίδης, Β. Κατενόφ, Θ. Γραμματικόπουλος, Γ. Ἰωρδανίδης, Δ. Τικτόπουλος, Β. Μαρουφίδης, Π. Πανίδης, Κ. Σαβουλίδης, Χ. Ἀθανασιάδης, Μ. Λεοντίδης, Σ. Καρακιοζίδης, Γ. Μεταξᾶς, Η. Χριστοδούλου, Κ. Λεπτουργός, Θ. Παρασκευόπουλος, Χ. Παπαδόπουλος, Κ. Καπανεύς, Ν. Μουρατίδης, Ἰ. Σαπλαχίδης, Β. Ἀποστολίδης, Π. Χρισοστομίδης, Ι. Ἐφραμίδης Λ. Συμβουλίδης, Γ. Φιρτινίδης, Α. Σαββίδης, Λ. Κωνσταντινίδης, Α. Τερζόπουλος, Δ. Λαμπριανίδης, Γ. Κούσης, Δ. Ἰωακειμίδης, Χ. Κιουρτζίδης Χρ. Καλαϊδόπουλος, Α. Παπαδόπουλος, Π. Τριανταφυλλίδης.

Τάξις Ε' ***ἡ ἀνωτέρα.***

Κ. Γραμματικόπουλος, Χ. Λεοντίδης, Χ. Ἰακωβίδης, Κ. Χ. Προκοπίδης, Δ. Μετινίδης, Λ. Μαυρόπουλος, Γ. Μιχαηλίδης, Ι. Παπαδόπουλος, Π. Κακουλίδης, Θ. Ἐξακουστός, Θ. Σαμιλίδης, Π. Παρασκευόπουλος, Σ. Συσκίδης, Ν. Παφράλης, Δ. Καζατζόγλους, Γ. Γιαννόπουλος, Α. Πολιτίδης Σ. Μελετιαδης, Α. Παχατουρίδης, Α. Σεϊτανίδης, Χ. Σιγκερίδης. Αλ. Σιδηρόπουλος, Ν. Παποδόπουλος, Χ. Δημητριάδης, Ι. Βελισσαρίδης, Α. Παρρησίου, Χ. Σιαμάνης, Κ. Σαλονικίδης.

Δ' Ἐμπορικοῦ. Σ. Χειμωνίδης, Θ. Μυρόπουλος, Ι. Καζαντζίδης, Π. Μεταλλίδης, Κ. Παγκαλίδης.

ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. **Πέτρου Γρημάνη**

Οἰκογένεια Κωνδωνῆ σώμ. 3, Ἀρ. Τζιάτας, Πέτρος Γρημάνης.

ΕΝ ΒΑΛΙΑ

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. **Σταύρου Ἀποστολοπούλου**

Κ. Χρηστομόγλους, Ἰ. Μπλοῦκος, Μ. Ψαράκης, Τέρ. Βαϊραμιτσόγλου, Δ. Κονδυλιᾶς, Εὐστ. Γιαννακόπουλος, Σ. Βασιλείου, Κ. Τασσόγλους, Χρ. Βαξεβάνης, Δεσπ. Ἄννη, Ἀνώνυμος Ἕλλην, Σ. Βαλασέλης, Γεώργ. Ἰωάννου Δελαγά, Ἀ. Παπαδόπουλος, Χρ. Στυλιανίδης, Δ. Ἰωάν-

νου, Ἀ. Σταυριανός, Ἰωάννης Χριστοδούλου, Ι. Τζουρίκης Π. Καλλιπολίτης.

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. Ἰωάννου Θεοδωρίδου

Δ. Πένκας, Π. Μπούμπουλας, Π. Χαρίτου, Στ. Ζερεφός, Ἀλ. Εὐστρατίου, Γ. Παπάζογλους, Κ. Παπαδέλης, Ἀ. Γεωργιάννης, Ἀ. Λιλάκος, Γ. Βαρούμας, Δ. Ἀρναούτογλους, Χ. Σαρασκινός, Θ. Γεωργίου, Κ. Σταύρου, Ἐμ. Ἰορδάνου, Π. Βαρδινιώτης, Μ. Κανάκης, Α. Παναγιώτου, Α. Κουτελιᾶς, Εὐθ. Ἰωάννου.

ΚΑΡΑΓΑΤΣ (Ἀδριανουπόλεως).

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. Ἀθ. Ζαφειρίου Μαγγίδου

Ἀθανάσιος Ζαφειρίου, Β. Πριγκόπουλος, Εὐαγ. Παναγιώτου, Σπ. Σταυρίδης, Α. Βαβαλίκης, Κ. Α. Λιαπούδης, Ἀλεξάνδρα Ταχαρόγλου, Ἀλ. Θαλασσινός. Ἀθ. Φιλιππέλης, Εὐφροσύνη Ἀριστείδου, Ἀσπασία Θαλασσινοῦ, Ἐλίζα Δοδοπούλου, Δάφνη Σταυρίδου, Ν. Ρούσσογλου, Φανῆ Χαμπαρίδου, Μελπομένη Ὑπερηφάνου, Εὐτέρπη Ἰωάννου, Χρυσῆ Δερμεντζόγλου, Π. Μιχαηλίδης, Ἀσπ. Χαμπαρίδου, Μαρίκα Μοσκοφλοῦ, Ἑλένη Σπανοῦ, Π. Λειβανθινόπουλος, Ἄννα Ἐλευθερίου.

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. Ἀθανασίου Βαξεβάνογλου.
(Ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἑλλ. Γυμνασίου Ἀδριανουπόλεως)

Ι. Βλαχόπουλος, Α. Ἀργυρόπουλος, Κ. Ἀρβανιτίδης, Α. Κεχαγιόγλου Στ. Δελαγραμματικας.

Ἐν St CALLEN (Ἑλβετίας)

Εὐγενεῖ φροντίδι κ. Γαβρ. Γαβριήλ

Γαβρ. Γαβριὴλ σώμ. 2.

ΠΟΡΤ ΣΑΪΔ

Εὐγενεῖ φροντίδι δεσποινίδος Ἄννης Σ. Καλογήρου

Αἰμ. Μανταλούφα, Μαρία Φανῆ, Ζωὴ Σαπούντζάκη, Ε. Γεωργιάδου, Ποθ. Κακομανώλη, Μαγκ. Παπαβασιλείου. Ἐλ. Κατουβελίδου, Ἀναστ. Βασιλείου, Δημήτρ. Ξειδιᾶς, Χρ. Κιτσονίδης, Μαρ. Γιανουλάτου, Μ. Λογοθέτης, Ἰ. Δούμιας, Σπ. Ἐμμανουήλ, Μαρία Μουρῆ, Ἀνναΐς Ἀδάμ, Γεώργ. Σμαράγδης, Χρυσ. Κουβάκη Λιλίκα Λορδίκου, Μαρ. Δασκαλάκη, Καλλ. Σακελλαρίδου, Ἀ. Σ. Καλογήρου.

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ι. ΑΝΑΝΙΑΔΗ

13—Πόλις, Ἀνανιάδη χάν—13

ΥΦΑΣΜΑΤΑ: Λινά, Μάλλινα, Μεταξωτά, ***Bonneterie,*** *Φουστάνια, Φοῦστες, Μπλοῦζες,* ***Mercerie,*** *Φλανέλλαι, Ὑποκάμισα, Κάλτσαι, Γάντια, Ὀμβρέλλαι, κλπ., Κεντήματα, Δαντέλλαι, Κορδέλλαι κτλ.*

ΕΙΔΗ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΕΙΔΗ ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

Πώλησις χονδρικῶς καὶ λιανικῶς

ΥΠΟΚΑΜΙΣΑ ΕΠΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ

Τιμαὶ ὡρισμέναι

Α. ΜΠΟΜΠΕΡ

ΧΑΡΑΚΤΗΣ

ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ, ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ, ΤΖΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΙ,

ΜΟΝΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΑ

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ

Αἱ εἰκόνες τοῦ Ἡμερολογίου δεικνύουν τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλλιτεχνίαν μεθ' ἧς ἐκτελεῖται πᾶσα παραγγελία διδομένη εἰς αὐτόν.

Κουλὲ-καποῦ, 669

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ